

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ & Η ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ Σ.Ο.Α.Π. ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΛΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ:

ΕΥΘΥΜΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΠΑΝΤΟΛΕΩΝ ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

13 *** PI Planning	4 ** So social	1 *** Ur urban	8 * Sm smart	15 ** N natural
<i>THE PERIODIC TABLE</i>	5 ** En enterprises	2 *** Rg regeneration	9 * Gr green	17 ** Sb sustainable
18 ** In infrastructure	6 ** T tourism	3 * Dg digital	10 ** Sp specialisation	<i>OF URBAN PLANNING</i>
16 ** Ph physical	7 ** Cu culture	12 * Gc "glocal"	11 * In innovation	14 *** Dv Development

ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2015

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγκεκριμένη μελέτη πραγματεύεται τις Πολιτικές Αστικών Παρεμβάσεων, και ειδικότερα τις Πολιτικές Αστικής Αναγέννησης. Επίσης, επιχειρείται η εφαρμογή ενός Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων, σε μία υποβαθμισμένη αστική περιοχή, που εντοπίζεται εντός της πόλης του Βόλου. Ο βασικός στόχος της μελέτης, είναι η παρουσίαση των κεντρικών ιδεών, θεωριών, αιτιών, διαστάσεων, εννοιών και επιδιώξεων της Αστικής Αναγέννησης. Παράλληλα, αναδεικνύεται η ενσωμάτωση του ευρύτερου πεδίου της, στην Περιφερειακή Πολιτική της Ε.Ε, αλλά και στο Ελληνικό Πολεοδομικό Σύστημα. Σε επόμενη φάση, προωθείται πρακτικά η εφαρμογή των αρχών της Αστικής Αναγέννησης, μέσω των παρεμβάσεων ενός Ολοκληρωμένου Σχεδίου, σε μια περιοχή που υφίσταται τις επιπτώσεις της αστικής συρρίκνωσης. Το Σχέδιο έχει μεσοπρόθεσμο χαρακτήρα, καθώς επιδιώκει την επίτευξη συνθηκών αστικής ανάπτυξης, μέσω του εκσυγχρονισμού του παραγωγικού μοντέλου και των υποδομών της περιοχής μελέτης, της ενθάρρυνση της ενδογενούς ανάπτυξης προς την κατεύθυνση της «έξυπνης» και «πράσινης» εξειδίκευσης, της κοινωνικής συνοχής και επιμόρφωσης, τη βιωσιμότητα των φυσικών πόρων, την αναβάθμιση της εικόνας της μέσω της συνετής διαχείρισης του τουριστικού και πολιτιστικού της αποθέματος και την ενίσχυση της εξωστρέφειας της περιοχής μελέτης, στο πλαίσιο της σημερινής αστικής ανταγωνιστικότητας.

Λέξεις – Κλειδιά: *Πολιτικές Αστικής Αναγέννησης ; Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων ; Υποβαθμισμένες Αστικές Περιοχές ; Περιφερειακή Πολιτική Ε.Ε. ; Αστική Ανάπτυξη ; Κέντρο Βόλου ; Παλαιά Βόλου*

ABSTRACT

This specific study deals with the policies of Urban Interventions and, in particular, with the policies of Urban Regeneration. Moreover, an implementation of an Integrated Urban Development Plan is attempted for a deprived area which is located in the inner city of Volos. The main objective of the study is the demonstration of the basic ideas, theories, causes, dimensions, concepts and intentions of Urban Regeneration. In parallel, it gives prominence to the incorporation of the overall field of Urban Regeneration into the Regional Policy of the E.U., but also into the Greek Planning System as well. At a next stage, a practical application of the principals of Urban Regeneration is promoted, through the interventions of an Integrated Plan for an area that encounters the impacts of the urban shrinkage. The Plan has a medium-term vision, since it tries to create urban development conditions for the study area, through the following factors: the modernization of its productive system and urban infrastructure; by fostering the endogenous growth of the area, in the direction of “Smart” and “Green” Specialisation; the empowerment of social cohesion and education; the sustainability of its natural resources; by upgrading its image through the wise management of its touristic and cultural content; by boosting the extroversion of the study area, in the current context of urban competitiveness.

Keywords: *Urban Regeneration Policies; Integrated Plan of Urban Interventions; Deprived Urban Areas; EU Regional Policy; Urban Development; Volos City Centre; Volos’ Palaia district*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό, αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις ειλικρινείς και θερμές ευχαριστίες μου, σε όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας:

Πρώτα από όλα, στο σύνολο των καθηγητών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, για την καλλιέργεια του ακαδημαϊκού πνεύματος, τις επαγγελματικές γνώσεις και την ανθρωπιστική παιδεία που μου προσέφεραν, κατά τη διάρκεια της φοίτησής μου εκεί.

Ιδιαίτερα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή αυτής της Διπλωματικής Εργασίας, Καθηγητή της Πολιτικής των Υποδομών κ. Π. Σκάγιαννη, για την πολύτιμη βοήθεια του, τις βελτιωτικές παρεμβάσεις του και τις συμβουλευτικές κατευθύνσεις που μου παρείχε, στα πλαίσια τις παρούσας εργασίας αλλά και της γενικότερης εκπαιδευτικής καθοδήγησης από μέρους του. Επίσης, οφείλω να ευχαριστήσω την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Στατιστικών Μεθόδων Χωρικής Ανάλυσης κ. Μ.-Ν. Ντυκέν, για την επιστημονική υποστήριξη της παρούσας εργασίας ως προς το σχεδιασμό και την άρθρωση των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν ως εργαλεία έρευνας πεδίου.

Τέλος, επιθυμώ να ευχαριστήσω τα μέλη της οικογενείας μου και τα πολύ κοντινά μου πρόσωπα – Μίλτο, Χρυσούλα, Ρωμανό, Όλγα και Ναυσικά – για την αμέριστη συμπαράστασή τους και εμπιστοσύνη τους, τις πολυάριθμες νουθεσίες και συμβουλές τους, την κατανόηση και υπομονή που έδειξαν απέναντί μου και, φυσικά, την αγάπη τους με την οποία με περιβάλλουν χρόνια ολόκληρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ... 10	
1.1. Η ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ.....	11
1.2. ΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΜΗ: ΕΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ	18
1.2.1. ΟΙ ΣΥΡΡΙΚΝΟΥΜΕΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ (<i>SHRINKING CITIES</i>)	21
1.3. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε. ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ & ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ..... 35	
2.1. Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.	36
2.1.1. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε.....	40
2.2. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	41
2.2.1. Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ JESSICA	45
2.2.2. ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ URBACT III	46
2.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	48
2.3.1. ΠΕΚΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ, 2010	48
2.3.2. ΓΚΝΤΥΝΙΑ – Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΙΣ ΟΧΘΕΣ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ.....	53
2.3.3. ΜΑΛΜΟ – Η 100% ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ.....	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ	64
3.1. ΟΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	64
3.2. ΟΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ.....	71
3.3. ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΣΗΜΕΡΑ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ	79
3.3.1. ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	88
4.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	89
4.1.1. ΦΥΣΙΚΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	89

4.1.2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ.....	90
4.1.3. ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	91
4.1.4. ΒΑΣΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΗ	94
4.1.5. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ	98
4.1.6. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ.....	109
4.1.6.1 Μεταφορική Υποδομή	109
4.1.6.2 Λοιπή Τεχνική Υποδομή.....	112
4.1.6.3 Κοινωνική Υποδομή	115
4.1.7 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	119
4.1.8 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	120
4.1.9 ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ/ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ.....	121
4.1.10 ΦΟΡΕΙΣ	121
4.1.11 ΙΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΒΟΛΟΥ.....	122
4.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ Σ.Ο.Α.Π.	124
4.2.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	124
4.2.1.1. Βασικά Στοιχεία Χρήσεων Γης και Δόμησης.....	124
4.2.1.2. Ποσοτικά και Ποιοτικά Δεδομένα Φυσικού Περιβάλλοντος.....	128
4.2.1.3. Μεταφορική Υποδομή και Θέσεις Στάθμευσης.....	134
4.2.1.4. Χώροι εγκαταλελειμμένοι ή Κακού Κτηριακού Αποθέματος	134
4.2.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	136
4.2.2.1. Διαχρονικές Μεταβολές του Μέσου Δηλωθέντος Εισοδήματος	136
4.2.2.2. Παραγωγικές Χρήσεις στην Περιοχή Μελέτης.....	138
4.2.2.3. Κενοί Επαγγελματικοί Χώροι στην Περιοχή Μελέτης.....	142
4.2.2.4. Τιμές Γης στην Περιοχή Μελέτης.....	144
4.2.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	145
4.2.3.1. Κοινωνικές Υποδομές.....	145
4.2.3.2. Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες	145
4.2.3.3. Κοινωνικές Συμπεριφορές	146
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ	150
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΡΟΤΑΣΗ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	157
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	171
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	175
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	185

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

- Πίνακας 1.1:** Τύποι αναπλάσεων & Χαρακτηριστικά
- Πίνακας 1.2:** Είδη Αναπλάσεων, Βασικά Χαρακτηριστικά
- Πίνακας 1.3:** Οι επιδράσεις των πολιτικών Αστικής Αναγέννησης
- Πίνακας 2.1:** Αναλυτική περιγραφή των εργαλείων Ολοκληρωμένη Χωρικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνονται στο ΣΕΣ 2014-2020
- Πίνακας 2.2:** URBACT III - Συσχέτιση Πολιτικής Συνοχής & Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»
- Πίνακας 2.3:** Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης & Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Πεκς
- Πίνακας 2.4:** Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης & Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Γκντύνια
- Πίνακας 2.5:** Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης & Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Μάλμο
- Πίνακας 3.1:** Σύγκριση ΣΟΑΠ – Εργαλείων/διατάξεων περί αναπλάσεων του Ν.2508/97
- Πίνακας 3.2:** Αστικά Πιλοτικά Σχέδια σε ελληνικές πόλεις (I)
- Πίνακας 3.3:** Αστικά Πιλοτικά Σχέδια σε ελληνικές πόλεις (II)
- Πίνακας 3.4:** Πρόγραμμα URBAN I σε ελληνικές πόλεις
- Πίνακας 3.5:** Πρόγραμμα URBAN II σε ελληνικές πόλεις
- Πίνακας 3.5:** Κατηγορίες Αστικών Παρεμβάσεων που υποστηρίζονται μέσω του ΠΕΠ Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου
- Πίνακας 4.1:** Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Βόλου
- Πίνακας 4.2:** Χωροταξικές κατευθύνσεις υπερκείμενων σχεδίων & επίκαιρη σχετική κατάσταση για την πόλη του Βόλου
- Πίνακας 4.3:** Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού Δήμου και Δ.Ε. Βόλου
- Πίνακας 4.4:** Διαχρονικές αναλογίες πληθυσμού μεταξύ Δήμου & Δ.Ε. Βόλου ή/και ευρύτερων χωρικών ενοτήτων
- Πίνακας 4.5:** Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (*r*) πληθυσμού στη Δ.Ε. Βόλου και στο Δήμο Βόλου
- Πίνακας 4.6:** Κατανομή πληθυσμού κατά φύλο, στοιχεία απογραφής, 2011
- Πίνακας 4.7:** Δείκτες Δομής πληθυσμού, στοιχεία απογραφής, 2011
- Πίνακας 4.8:** Στοιχεία Απασχόλησης Πληθυσμού 2011 – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.9:** Κατανομή ΑΕΠ ανά Παραγωγικό Τομέα, Π.Ε. Μαγνησίας & ευρύτερες χωρικές ενότητες, 2013
- Πίνακας 4.10:** Συμμετοχή ΑΕΠ της Π.Ε. Μαγνησίας στο ΑΕΠ ευρύτερων χωρικών ενοτήτων – ανά τομέα παραγωγής, 2013
- Πίνακας 4.11:** Παραγωγικές Δραστηριότητες – Δήμος Βόλου, 2012
- Πίνακας 4.12:** Κοινωνική Υποδομή, Υπηρεσίες Υγείας & Πρόνοιας – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.13:** Υποδομές Εκπαίδευσης & Δια Βίου Μάθησης – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.14:** Υποδομές Πολιτισμού – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.15:** Υποδομές Αθλητισμού – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.16:** Διοικητικές Υποδομές – Δήμος Βόλου

- Πίνακας 4.17:** Ανάλυση Εντός Σχεδίου Εκτάσεων – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.18:** Ανάλυση Κοινόχρηστων Χώρων (ΚΧ) – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.19:** Ανάλυση Στοιχείων Φυσικού Περιβάλλοντος – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.20:** Παραδοσιακοί Οικισμοί – Δήμος Βόλου
- Πίνακας 4.21:** Χρήσεις Γης Περιοχής Μελέτης
- Πίνακας 4.22:** Όροι Δόμησης και Αρτιότητες Περιοχής Μελέτης
- Πίνακας 4.23:** Γενικότερα Πολεοδομικά Στοιχεία Περιοχής Μελέτης
- Πίνακας 4.24:** Έκταση Χώρων Αστικού Πρασίνου ανά Κατηγορία & Π.Ε. για την Περιοχή Μελέτης
- Πίνακας 4.25:** Πραγματική Έκταση Χώρων Αστικού Πρασίνου ανά Π.Ε. για την Περιοχή Μελέτης
- Πίνακας 4.26:** Διαχρονικό Μέσο Δηλωθέν Εισόδημα ανά περιοχή Τ.Κ. – Περιοχή Μελέτης
- Πίνακας 4.27:** Διασαφήνιση κατηγοριών ταξινόμησης επαγγελματικών δραστηριοτήτων που επικρατούν ανά πρόσοψη κάθε οικοδομικού τετραγώνου της περιοχής μελέτης
- Πίνακας 4.28:** Ενδεικτικές τιμές γης - Περιοχή Μελέτης
- Πίνακας 4.29:** Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες – Περιοχή Μελέτης
- Πίνακας 6.1:** Αντιστοίχιση των Θεματικών Αξόνων του ΣΟΑΠ με τις Αναπτυξιακές Προτεραιότητες του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 & τις υφιστάμενες ανάγκες/ελλείψεις/αδυναμίες της Περιοχής Μελέτης
- Πίνακας 6.2:** Παρεμβάσεις ανά Θεματικό Άξονα για την περιοχή μελέτης

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1.1: Αστική ανάπτυξη & αναγέννηση: διαφορές και διαστάσεις

Γράφημα 1.2: Αστική Αναγέννηση - Αίτια

Γράφημα 1.3: Τύποι παρεμβάσεων αστικής αναγέννησης

Γράφημα 4.1: Κατανομή πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία (Πληθυσμιακή Πυραμίδα), στοιχεία απογραφής 2011, Δημοτική Ενότητα Βόλου

Γράφημα 4.2: Κατανομή πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία (Πληθυσμιακή Πυραμίδα), στοιχεία απογραφής 2011, Δήμος Βόλου

Γράφημα 4.3: Διαχρονική Μεταβολή ΑΕΠκκ, Π.Ε. Μαγνησίας

Γράφημα 4.4: Αναλογική-Διαχρονική Σύγκριση ΑΕΠκκ χωρικών ενοτήτων

Γράφημα 4.5: Τομεακή Παραγωγική Διάρθρωση, Δήμος Βόλου, 2001

Γράφημα 4.6: Τομεακή Παραγωγική Διάρθρωση, Δήμος Βόλου, 2011

Γράφημα 4.7: Παραγωγική Εξειδίκευση Δήμος Βόλου ανά τομέα σε σχέση με ευρύτερες χωρικές ενότητες - 2011

Γράφημα 4.8: Διαχρονική κλαδική διάρθρωση ΑΕΠ – Π.Ε. Μαγνησίας

Γράφημα 4.9: Διαχρονική Εξέλιξη Ανεργίας

Γράφημα 4.10: Διαχρονικός αριθμός εισοδηματικών δηλώσεων κατά κατηγορίες – Δήμος Βόλου

Γράφημα 4.11: Διαχρονικό αθροιστικό μέσο δηλωθέν εισόδημα κατά κατηγορίες – Δήμος Βόλου

Γράφημα 4.12: Διαχρονικό μέσο δηλωθέν εισόδημα – Δήμος Βόλου

Γράφημα 6.1: Οι Γενικές Πολιτικές της Πρότασης του ΣΟΑΠ

Γράφημα 6.2: Κατασκευή «Οράματος» για την Περιοχή Μελέτης

Γράφημα 6.3: Οι Θεματικοί Άξονες (Θ.Α.) της παρέμβασης στην Περιοχή Μελέτης

Γράφημα 6.4: Κατευθύνσεις ανά Θεματικό Άξονα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1.1: Πρόγραμμα Ήπιας Ανάπλασης για το Βερολίνο IBA, 1979

Εικόνα 1.2: Συγκρότημα Κατοικιών Grindelberg στο Αμβούργο, 1957

Εικόνα 1.3: Ντιτρόιτ, Αστική Συρρίκνωση – Εγκαταλελειμμένο πρώην εργοστάσιο μηχανών

Εικόνα 2.1: Kodály Centre - Πεκς

Εικόνα 2.2: Περιφερειακή Βιβλιοθήκη & Κέντρο Μελέτης - Πεκς

Εικόνα 2.3: Η Αναπλασμένη Κεντρική Πλατεία, Πεκς

Εικόνα 2.4: Εξωτερική Όψη του Τεχνολογικού Πάρκου της Πομερανίας - Γκντύνια

Εικόνα 2.5: Άποψη του Τεχνολογικού Πάρκου της Πομερανίας - Γκντύνια

Εικόνα 2.6: Εσωτερική Όψη του Κέντρου Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας του Τεχνολογικού Πάρκου της Πομερανίας - Γκντύνια

Εικόνα 2.7: Η περιοχή παρέμβασης του Δυτικού Λιμένα – με το κόκκινο χρώμα η νέα οικιστική περιοχή Βο01 - Μάλμο

Εικόνα 2.8: Άποψη του Δυτικού Λιμένα - Μάλμο

Εικόνα 2.9: Torso Tower - Μάλμο

Εικόνα 2.10: Άποψη της περιοχής Βο01 - Μάλμο

Εικόνα 3.1: Το Πάρκο Πύργου Βασιλίσσης (Πάρκο Αντώνη Τρίτση) - Αθήνα

Εικόνα 3.2: Λαδάδικα - Θεσσαλονίκη

Εικόνα 3.3: Μουσείο Φυσικής Ιστορίας - Αλεξανδρούπολη

Εικόνα 3.4: Πολιτιστικός Χώρος «Τσαλαπάτα» - Βόλος

Εικόνα 3.5: Βιομηχανικό Μουσείο - Ερμούπολη

Εικόνα 3.6: Κέντρο Υποστήριξης Βιοτεχνιών - Περιστέρι

Εικόνα 3.7: Οριοθέτηση Περιοχής Μελέτης

Εικόνα 4.1: Περιοχές ευρυζωνικότητας – Δήμος Βόλου

Εικόνα 4.2: Όροι Δόμησης και Αρτιότητες – Περιοχή Μελέτης

Εικόνα 4.3: Χώροι Αστικού Πρασίνου – Περιοχή Μελέτης

Εικόνα 4.4: Δορυφορική Εικόνα LANDSAT 8 ευρύτερης περιοχής

Εικόνα 4.5: Συνθετική Εικόνα – Συνδυασμός Φασματικών Καναλιών 7-5-5, Θερμές & Ψυχρές Περιοχές

Εικόνα 4.6: Χαρτογραφική Αποτύπωση της χωρικής πληροφορίας περί Θερμών & Ψυχρών Περιοχών – Περιοχή Μελέτης

Εικόνα 4.7: Πυκνότητα Εγκαταλελειμμένων Χώρων ανά χωρική μονάδα – Περιοχή Μελέτης

Εικόνα 4.8: Διαχρονικό Μέσο Δηλωθέν Εισόδημα ανά περιοχή Τ.Κ. – Περιοχή Μελέτης

Εικόνα 4.9: Συστάδες (Clusters) ομοειδών επαγγελματικών δραστηριοτήτων ισογείου, Περιοχή Μελέτης

Εικόνα 4.10: Συστάδες (Clusters) ομοειδών επαγγελματικών δραστηριοτήτων ορόφων, Περιοχή Μελέτης

Εικόνα 4.11: Πυκνότητα Κενών Επαγγελματικών Χώρων ανά χωρική μονάδα – Περιοχή Μελέτης

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΑΕΙ: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΠΕ: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΒΑΑ: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
ΒΙΠΕ: Βιομηχανική Περιοχή
ΒΙΟΠΑ: Βιοτεχνικό Πάρκο
βλ.: βλέπε
ΓΟΚ: Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός
ΓΠΣ: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΔΕ: Δημοτική Ενότητα
ΔΕΠΟΣ: Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης
ΕΔΕΤ: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΟ: Εθνική Οδός
ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΖΕ.Ε.: Ζώνη Ειδικών Ενισχύσεων
ΖΕΚ: Ζώνη Ειδικών Κινήτρων
ΖΕΠ: Ζώνη Ενεργού Πολεοδομίας
ΖΟΕ: Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου
ΘΣ.: Θεματικός Στόχος
κ.α.: και άλλοι ή και άλλα
ΚΑΠΗ: Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΗΦΑμΕΑ: Κέντρο Ημερησίας Φροντίδας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες
κλπ: και τα λοιπά
ΜΜΕ: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΜΜΜ: Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
Ν.: Νόμος
πχ: παραδείγματος χάριν
ΟΛΒ: Οργανισμός Λιμένος Βόλου
ΟΤΑ: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΣΕ: Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος
ΟΧΕ: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη
ΠΔ: Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕ: Πολεοδομική Ενότητα ή Περιφερειακή Ενότητα (ανάλογα με τη χρήση)
ΡΣ: Ρυθμιστικό Σχέδιο
ΣΟΑΠ: Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων
ΣΔ: Συντελεστής Δόμησης
ΣΔΙΤ: Σύμπραξη Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα
ΣΕΣ: Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης
ΣΧΟΟΑΠ: Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης
ΤΑΠΤΟΚ: Τοπική Ανάπτυξη Πρωτοβουλίας Τοπικής Κοινότητας
ΤΚ: Ταχυδρομικός Κώδικας
ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΥΠΕΚΑ: Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της απόκτησης Διπλώματος Μηχανικού Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, από το ομώνυμο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και εκπονήθηκε ως σχετική Διπλωματική Εργασία. Το γνωστικό αντικείμενο αναφοράς της αποτελεί η *Αστική Ανάπτυξη* και πιο συγκεκριμένα, οι *Πολιτικές Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων*, επισημαίνοντας ιδιαίτερα τις διαδικασίες *Αστικής Αναγέννησης*. Η περίπτωση μελέτης της εργασίας, περιλαμβάνει την εφαρμογή ενός *Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων*, σε περιοχή που οριοθετείται εντός της πόλης του Βόλου.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη: το *Μέρος Α'*, όπου και αναπτύσσονται τα Κεφάλαια 1, 2 και 3, τα οποία αναφέρονται στις Πολιτικές Αστικών Παρεμβάσεων και το *Μέρος Β'*, το οποίο φιλοξενεί τη μελέτη περίπτωσης της εφαρμογής του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων και περιλαμβάνει τα Κεφάλαια 4, 5 και 6.

Αρχικά, στο *Κεφάλαιο 1*, αναπτύσσονται τα απαραίτητα θεωρητικά ερείσματα για τη δόμησης της εργασίας, καθώς στις σελίδες του εμπεριέχεται το ιστορικό υπόβαθρο των Αστικών Παρεμβάσεων, αναλύονται οι αιτίες που καθιστούν τις Αστικές Παρεμβάσεις κρίσιμες για την ανάπτυξη των πόλεων και παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των πολιτικών της Αστικής Αναγέννησης.

Έπειτα, στο *Κεφάλαιο 2*, εξετάζεται η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στις πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ε.Ε. και τις διαστάσεις της Αστικής Αναγέννησης, στο πλαίσιο της ενίσχυσής των τελευταίων, τόσο θεσμικά, όσο και χρηματοδοτικά. Επίσης, παρατίθενται ορισμένα επιτυχημένα παραδείγματα εφαρμογής των πολιτικών Αστικής Αναγέννησης μέσω της Κοινοτικής στήριξης, σε ευρωπαϊκές πόλεις μεσαίου μεγέθους.

Σε ότι αφορά το *Κεφάλαιο 3*, γίνεται λόγος για την ενσωμάτωση των πολιτικών αστικών παρεμβάσεων στα πλαίσια του σχεδιασμού των ελληνικών πόλεων και των σχετικών θεσμικών εργαλείων, που υπάρχουν στην ελληνική νομοθεσία. Ακόμη, επισημαίνονται ορισμένα παραδείγματα εφαρμογής του μηχανισμού των αναπλάσεων – αλλά και των σχεδίων/προγραμμάτων που προηγήθηκαν – σε ορισμένα ελληνικά αστικά κέντρα.

Σχετικά με το *Κεφάλαιο 4*, εκεί πραγματοποιείται η φάση της Ανάλυσης της – επιλεγμένης για την εφαρμογή του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων – περιοχής μελέτης, η οποία συντελείται σε δύο πράξεις: τόσο σε επίπεδο ευρύτερης έρευνας πηγών, όσο και σε τοπική κλίμακα μέσω πρωτογενούς έρευνας πεδίου (πχ ερωτηματολόγια, χωρική ανάλυση δεδομένων). Οι αιτίες ενός τέτοιου διαχωρισμού, έγκεινται στις θεσμικές προδιαγραφές της σύνταξης των Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΦΕΚ 1341/Β/24-6-2012), αλλά και στις αντικειμενικές δυσκολίες εξεύρεσης αξιόπιστων και έγκυρων δεδομένων σε χαμηλότερη, από της Δημοτικής Ενότητας, κλίμακα. Επίσης, στα πλαίσια της απόκτησης έγκυρων και σύγχρονων δεδομένων ανάλυσης για την παρούσα εργασία, διεξήχθη μια καταγραφή όλων των επαγγελματικών, κενών και εγκαταλελειμμένων χώρων της περιοχής μελέτης, χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές χωρικής ανάλυσης και τηλεπισκόπισης μέσω του λογισμικού ArcGis, ενώ επίσης εκπονήθηκε ειδική έρευνα πεδίου μέσω ερωτηματολογίων σχετικά με την ποιότητα αστικής ζωής στο Κέντρο και τα Παλαιά Βόλου.

Ακολούθως, στο *Κεφάλαιο 5*, συντελείται η φάση της Εξαγωγής Πορισμάτων, σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής μελέτης. Στην παρούσα εργασία, η συγκεκριμένη φάση διεκπεραιώνεται μέσω κατηγοριοποιημένων αναλύσεων SWOT.

Κατόπιν, στο *Κεφάλαιο 6* αναπτύσσεται η φάση της Πρότασης για την περιοχή μελέτης, η οποία περιλαμβάνει το στρατηγικό Όραμα, 4 Θεματικούς Άξονες, 12 επί μέρους Κατευθύνσεις και 45 Παρεμβάσεις, με στόχο την αναστροφή της υποβάθμισης της περιοχής και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης εκεί, μέσω των χαρακτηριστικών των Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων.

Τέλος, στα σχετικά *Παραρτήματα* της εργασίας, περιλαμβάνονται Χάρτες, Γραφήματα, Πίνακες και λοιπές, συμπληρωματικές πληροφορίες, με σκοπό την πληρέστερη διαμόρφωση της φάσης της Ανάλυσης και της Πρότασης, σε ότι αφορά την περιοχή μελέτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Κατά τα πρόσφατα χρόνια, και ιδιαίτερα μετά το πέρας του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και έπειτα, έχουμε καταστεί μάρτυρες μιας ακμάζουσας πληθυσμιακής, αστικής συγκέντρωσης, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ως αποτέλεσμα, τα διάφορα αστικά κέντρα γνώρισαν σημαντική ανάπτυξη ή/και μεγέθυνση σε τέτοιο βαθμό, ώστε να φτάσουν να σηματοδοτούνται ως *σημαντικά οικονομικά κέντρα* διεθνώς (πχ Φρανκφούρτη), ως *επίκεντρα πολιτισμού και κουλτούρας* (πχ Παρίσι) ή ακόμα και ως *παγκόσμιες μητροπόλεις / «παγκοσμιοπόλεις»* (*global cities*, πχ Λονδίνο).

Όπως είναι λογικό, η διαρκής αυτή εξέλιξη των αστικών κέντρων επέφερε ποικίλες δυσαρμονίες στο εσωτερικό τους: πολεοδομικού, οικονομικού, κοινωνικού, αλλά και οικολογικού χαρακτήρα, εφόσον οι ομοχώριες αστικές λειτουργίες που διαδραματίζονται εκεί πολλές φορές έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους. Επιπροσθέτως, η πόλη όφειλε να «υπακούει» σε κάθε αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου που επικρατούσε από καιρό σε καιρό (Σκάγιανης, 2014): αρχικά παγιώθηκε η αντίληψη της *βιομηχανικής πόλης*, όπου οι λειτουργίες της και τα πολεοδομικά της συστήματα ήταν προσανατολισμένα έτσι ώστε να υποβοηθούν τη σχέση βιομηχανία – κατοικία – πολεοδομικό κέντρο· έπειτα εμφανίστηκε ως *λειτουργική πόλη* (με τη ρεαλιστική αποτύπωση των ιδεών της *Χάρτας των Αθηνών*¹ να βρίσκει εφαρμογή κατά τις δεκαετίες του 1960 και του 1970) που διαιρείται σε περιοχές εργασίας, κατοικίας και αναψυχής σε αντιστοιχία με τις καθημερινές αναγκαιότητες· για να φτάσουμε στη δεκαετία του 1980 και την *μεταβιομηχανική πόλη* (με κύρια χαρακτηριστικά την απορρύθμιση των αγορών, την κυριαρχία της νεοφιλελεύθερης πολιτικοοικονομικής φιλοσοφίας και την εισαγωγή νέων παραγωγικών μέσων υψηλής τεχνολογίας), η οποία μοιάζει να τελειοποιείται στις μέρες μας ως δομικό στοιχείο του ευρύτερου μεταμοντέρνου πνεύματος της εποχής μας.

¹ *Η Χάρτα των Αθηνών*: Αποτελεί ένα θεμελιώδες κείμενο που συνοψίζει τις προτάσεις της ομάδας αρχιτεκτόνων και πολεοδόμων του κινήματος CIAM. Συντάχθηκε το 1933 πάνω σε ένα καράβι που μετέφερε τα μέλη του μοντέρνου κινήματος από την Αθήνα στην Μασσαλία.

Επακόλουθα, ο συνδυασμός των δύο παραπάνω παραγόντων αστικού προβληματισμού, δηλαδή των συγκρούσεων των αστικών λειτουργιών και των συνεχών εναλλαγών της πόλης που μετασχημάτιζαν τη μορφή και τη δομή της, αποτέλεσε το κυριότερο αίτιο που θα έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι πολιτικές της αστικής ανάπτυξης. Σε πολλές περιπτώσεις, το ζητούμενο δεν επετεύχθη και, φυσιολογικά, παρατηρούνται φαινόμενα αστικής παρακμής, με εξέχον παράδειγμα την *αστική συρρίκνωση (urban shrinkage)* που γνωρίζουν ορισμένες, κυρίως πρώην βιομηχανικές, πόλεις (πχ Ντιτρόιτ, Λειψία). Αντίθετα, σε άλλες περιοχές οι τοπικά εμπλεκόμενοι φορείς ενεργοποιήθηκαν αμεσότερα και εφήρμοσαν στρατηγικά σχέδια δράσης, ανταποκρινόμενα στις τοπικές ανάγκες και συγχρονισμένα με τη σημερινή παραγωγική - οικονομική πραγματικότητα, επιτυγχάνοντας έτσι την αναζωογόνηση και τη βιωσιμότητα των πόλεων τους μέσω συγκεκριμένων εργαλείων της πολεοδομικής τους πολιτικής: του θεσμού των αστικών παρεμβάσεων.

1.1. Η ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ

Η έννοια της *αστικής ανάπλασης* εμφανίστηκε σε πρώτη φάση κατά τη μεταπολεμική περίοδο, σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, και πρέσβευε την ανάγκη για άμεση επανόρθωση κατεστραμμένων ή/και βομβαρδισμένων πόλεων ή τμημάτων τους (Οικονόμου, 2014). Από εκεί και έπειτα όμως, ο όρος δέχθηκε ποικίλες ερμηνείες. Ένας θεσμικός ορισμός για τη συγκεκριμένη έννοια δίδεται και από τις διατάξεις του Νόμου 2508/1997:

Ανάπλαση είναι το σύνολο των κατευθύνσεων, μέτρων, παρεμβάσεων και διαδικασιών πολεοδομικού, κοινωνικού, οικονομικού, οικιστικού και ειδικού αρχιτεκτονικού χαρακτήρα, που προκύπτουν από σχετική μελέτη και που αποσκοπούν κυρίως στη βελτίωση των όρων διαβίωσης των κατοίκων, τη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, την προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών, ιστορικών, μορφολογικών και αισθητικών στοιχείων και χαρακτηριστικών της περιοχής.

Ο παραπάνω ορισμός καταδεικνύει ορισμένες από τις γενεσιουργές αιτίες του φαινομένου. Πιο συγκεκριμένα, οι παράγοντες που τις καθιστούν αναγκαίες είναι οι εξής (Στεφάνου κ.α., 1995):

- Ανάγκες επίλυσης προβλημάτων (προβλήματα κελύφους, ανθρώπινου δυναμικού, χρήσεων κλπ.). Σε αυτή την περίπτωση, η ανάπλαση επιδιώκει να διευθετήσει ζητήματα που σχετίζονται με ενδεχόμενη ακαταλληλότητα χρήσεων γης, με παλαιά ή ακατάλληλα ή εγκαταλελειμμένα κτηριακά κελύφη (πχ brownfields²).
- Ανάγκες πολιτιστικής αξιοποίησης (πολιτιστικής προβολής, αισθητικής ανάδειξης, διατήρησης της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας ενός τόπου). Εδώ, ο στόχος είναι η πολιτισμική αναζωογόνηση και εκμετάλλευση ενός τόπου με ιδιαίτερο σχετικό ενδιαφέρον, το οποίο παρόλα αυτά παραμένει ανενεργό, πράγμα το οποίο θα οδηγήσει στην ανάδειξη και αξιοποίηση της γύρω περιοχής
- Οικιστικές ανάγκες: κάλυψη οικιστικών ελλείψεων ή ακόμα και άσκηση μιας κοινωνικής στεγαστικής πολιτικής. Στη συγκεκριμένη κατηγορία, η ανάπλαση έχει διττό ρόλο, αφού αφενός παρατηρούνται περιπτώσεις επενδύσεων σε νέες κατασκευές, αφετέρου πολλάκις δίνεται προτεραιότητα στη βελτίωση του υφιστάμενου προβληματικού κτηριακού όγκου (Αραβαντινός, 2007).
- Νέες οικονομικές, καταναλωτικές, ψυχαγωγικές ανάγκες, όπου η ζήτηση για ανάπλαση αναδεικνύει την ανάγκη προσαρμογής ενός τόπου, και φυσικά του ανθρώπινου δυναμικού του, στα νέα παραγωγικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά δεδομένα.

Σε ότι αφορά τις τυπολογίες των αστικών αναπλάσεων, από τη μία πλευρά υπάρχουν οι *ριζικές αναπλάσεις*, ενώ από την άλλη οι *αναπλάσεις ήπιας κλίμακας* (Geyer, 2002). Οι πρώτες αποτελούν τολμηρές μορφές αστικών επεμβάσεων, που επιφέρουν τεράστιες αλλαγές στην περιοχή, δηλαδή ισοπέδωση και οικοδόμηση από την αρχή, πρακτικές οι οποίες ενδεχόμενα συνεπάγονται ή/και επιζητούν αλλαγές και στον πληθυσμό και στις λειτουργίες που θα στεγαστούν εκεί. Όπως διαπιστώνεται εύκολα, το ιδιοκτησιακό καθεστώς που διέπει την περιοχή, αποτελεί συχνά σημείο τριβής για αυτόν τον τύπο αναπλάσεων, καθώς προϋποθέτει εφαρμογή συστημάτων αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, αστικού αναδασμού, μεταφοράς συντελεστή δόμησης κ.α. Σχετικά με τις αναπλάσεις ήπιας κλίμακας, πρόκειται για περιορισμένες και συντηρητικές χωρικές παρεμβάσεις με σκοπό όχι διαρθρωτικές κινήσεις, αλλά κάποιο σχετικό «νοικοκύρεμα», κυρίως των κοινόχρηστων χώρων, χωρίς όμως επίλυση ουσιαστικών προβλημάτων. Παράλληλα, υπάρχουν και διάφορες ομάδες αναπλάσεων-

² Brownfields: Πρόκειται για τμήματα της πόλης που έμειναν κενά, λόγω αλλαγής στη χρήση γης που προϋπήρχε. Σε πολλές περιπτώσεις, χρησιμοποιείται για να καταδείξει «κουφάρια» πρώην βιομηχανικών κτηρίων, τα οποία πλέον δεν έχουν καμία χρήση.

εξυγιάνσεων που τοποθετούνται στο μεταίχμιο μεταξύ των δύο προαναφερόμενων, ακραίων τύπων (Αραβαντινός, 2007). Ο Πίνακας 1.1 που ακολουθεί παρουσιάζει τους τύπους και ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αναπλάσεων συγκεντρωτικά:

Πίνακας 1.1: Τύποι αναπλάσεων & Χαρακτηριστικά

	Ριζική Ανάπλαση	Ήπια Ανάπλαση
<i>Χωρική αναφορά</i>	Ιδιωτικοί & Δημόσιοι χώροι, Κτισμένοι & Άκτιστοι	Δημόσιοι Χώροι
<i>Χρονική αναφορά</i>	Δεκαετία '50	Δεκαετίες '60 & '70
<i>Εξευγενισμός³</i>	Ναι	Εν μέρει
<i>Πολεοδομικό ενδιαφέρον</i>	Αλλαγή χρήσεων γης, Μετακίνηση Πληθυσμών, Κοινων/μικα Στοιχεία	Κτηριακά κελύφη, Τομεακές Επεμβάσεις
<i>Βιβλιογραφικά παραδείγματα</i>	Λειψία, Αμβούργο	Alma Gare (Roubaix), Kreuzberg (Βερολίνο)

Πηγή: Αραβαντινός (2007), Ιδία Επεξεργασία

Εικόνα 1.1: Πρόγραμμα Ήπιας Ανάπλασης για το Βερολίνο IBA, 1979

Πηγή:

<http://www.venicetakeaway.com/?portfolio=test5>

³ Εξευγενισμός: Διαδικασία – επακόλουθο των αναπλάσεων. Πρόκειται για τη μετακίνηση των υψηλών εισοδηματικών στρωμάτων σε αναπλασμένες περιοχές και την εξώθηση των χαμηλών στρωμάτων στην περιφέρεια. Συντελείται εξαιτίας της αύξησης των τιμών γης, διότι η γη αποκτά πολλαπλασιαστικά οφέλη λόγω της ανάπλασης. Εκφράζει την αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος.

Εικόνα 1.2: Συγκρότημα Κατοικιών Grindelberg στο Αμβούργο, 1957

Πηγή: <http://www.spiegel.de/fotostrecke/photo-gallery-a-century-long-project-fotostrecke-56372-8.html>

Σε αυτό το σημείο ακολουθεί η διαχρονική εξέλιξη των μορφών των αναπλάσεων, σε ευρωπαϊκό τουλάχιστον επίπεδο. Όπως προαναφέρθηκε, η εισαγωγή του όρου ανάπλαση, έγινε μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου με σκοπό την επανακατασκευή βομβαρδισμένων ή κατεστραμμένων τμημάτων πόλεων. Εξίσου σημαντική ήταν και η αυξανόμενη αστικοποίηση που λάμβανε χώρα στην Ευρώπη κατά τη δεκαετία του 1950, με αποτέλεσμα ο αστικός ιστός να μεταλλάσσεται και να χρειάζεται προσαρμογή στα νέα πληθυσμιακά δεδομένα που διαμορφώνονταν. Αυτή η πρώιμη μορφή ανάπλασης, χαρακτηρίστηκε από την υψηλή κρατική συμμετοχή, σε επίπεδο δαπανών, αλλά και από ταχείες διαδικασίες σε συνδυασμό με χρήση ενιαίων και απλουστευμένων σχεδιαστικών προτύπων που στόχο είχαν την «εκκαθάριση» φτωχογειτονιών, την πολεοδομική ανακατασκευή και οικονομική ανανέωση (Hall, 2002). Σχετικές αναπλάσεις πραγματοποιήθηκαν σε πόλεις της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Αγγλίας.

Κατά την επόμενη δεκαετία, εκείνη του 1960, γίνεται για πρώτη φορά από τον Lewis Mumford κριτική στην απρόσωπη και εκτός κλίμακας αρχιτεκτονική των μεγάλων κτηριακών συγκροτημάτων (Mumford, 1968). Στα τέλη της δεκαετίας του '60

αρχίζει να εφαρμόζεται στα ιστορικά κέντρα και μια σειρά παρεμβάσεων, κυρίως κυκλοφοριακών, οι οποίες είχαν ως στόχο να συμβάλλουν στην περαιτέρω ανασυγκρότησή τους (Κολωνία, Μπολόνια), μέσω και της απομάκρυνσης του Ι.Χ. αυτοκινήτου από αυτά (Αναστασιάδης κ.α., 2012). Επίσης, εισάγονται ειδικοί περιορισμοί δόμησης, ενώ ταυτόχρονα νέοι αστικοί σχηματισμοί δημιουργούνται στα πλαίσια μιας οικιστικής πολιτικής που προωθεί την κτηριακή δημιουργία και τη στεγαστική ανακαίνιση (Στεφάνου κ.α., 1995).

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 σχεδιάζονται και κατασκευάζονται νέες πόλεις με σύγχρονα δίκτυα, ενώ αρχίζουν να δημιουργούνται και μεγάλα επιχειρηματικά κέντρα για να ανταποκριθούν στις νέες οικονομικές απαιτήσεις. Ταυτόχρονα υλοποιούνται πολύ σημαντικές και εκτεταμένες αναπλάσεις σε τμήματα πόλεων (Παρίσι-Halles, Lyon-Part-Dieu, Μιλάνο) οι οποίες στηρίζονται σε αναλυτικά χρονοδιαγράμματα σε ότι αφορά στη διεκπεραίωση του έργου, έχουν υψηλούς προϋπολογισμούς και δημιουργούν χιλιάδες θέσεις εργασίας και υψηλή διεθνή ανταγωνιστικότητα (Στεφάνου κ.α., 1995). Πρόκειται για την περίοδο όπου μέσα από τον πολεοδομικό σχεδιασμό και την οικονομία προδιαγράφεται το οικιστικό επίπεδο (Αναστασιάδης κ.α., 2012). Κατά τη μετάβαση από τη δεκαετία του '70 στη δεκαετία του '80 εμφανίζονται έντονα φαινόμενα εγκατάλειψης αστικών περιοχών, καθώς και εγκατάλειψης χώρων καλυπτόμενων από προϋπάρχουσες οικονομικές δραστηριότητες, εξαιτίας της ραγδαίας αλλαγής των παραδοσιακών βιομηχανικών δομών (Smith, 2002). Παρόλα αυτά, πολλές από τις παρεμβάσεις που συνέβησαν κατά τη δεκαετία του '70 συνεχίστηκαν κατά τη δεκαετία του 1980, με αρκετές και σημαντικές αλλαγές στην οργάνωση και στον προγραμματισμό τους. Πρόκειται για την περίοδο των μεγάλων αστικών αναπλάσεων γοήτρου και ανασυγκρότησης των πόλεων (Bercy, Docklands), αλλά και την ολοκλήρωση των νέων πόλεων τρίτης γενιάς που μετεξελίσσονταν σε μητροπολιτικές ενότητες (Αναστασιάδης κ.α., 2012).

Η δεκαετία του 1990 συνιστά το σημείο καμπής για την πορεία των αναπλάσεων, καθώς πλέον προκύπτει η ανάγκη περιορισμού της έως τότε ανάπτυξης με τη μορφή της άκρατης υποβάθμισης των αξιών του φυσικού και του αστικού χώρου και αρχίζει να γίνεται λόγος για μια καλύτερη ποιότητα ζωής και περιβάλλοντος. Η δομή και η ποιότητα του αστικού χώρου είναι αυτά που δίνουν τις κατευθυντήριες γραμμές των νέων πολεοδομικών επεμβάσεων στα πλαίσια της κοινωνικής και πολιτισμικής εξέλιξης και οι οποίες έχουν ως στόχο να δημιουργήσουν ένα "brand name" της περιοχής, της

ίδιας της πόλης (Gold & Ward, 1994). Επίσης, στις πόλεις σημειώνεται πλέον έντονη αποβιομηχάνιση, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την στροφή του παραγωγικού μοντέλου στον τριτογενή τομέα, με έμφαση στον τομέα των υπηρεσιών και της υψηλής τεχνολογίας [Allen (1992), Sheppard & Barnes (2002)]. Με αυτόν τον τρόπο προκύπτουν αναξιοποίητοι χώροι, με ανενεργά κελύφη και δημιουργούνται αστικά κενά, τα οποία οδηγούν σε *πολεοδομική παρακμή* (urban decline) και η προτεινόμενη αξιοποίησή τους γίνεται με τη μορφή της *αστικής αναγέννησης* (Αναστασιάδης κ.α., 2012).

Από τη δεκαετία του 2000 και μέχρι τις μέρες μας, η σύγχρονη πόλη έχει γνωρίσει τεράστιες μεταμορφώσεις και αποκλίσεις από την μεταπολεμική μορφή της: τα αστικά κέντρα παγκοσμιοποιήθηκαν και πλέον γίνεται λόγος ακόμα και για ανταγωνιστικότητα (σε οικονομικό – τουριστικό - πολιτιστικό επίπεδο) μεταξύ των πόλεων [Sassen (2000) , United Nations Centre for Human Settlements - Habitat (2001), Taylor (2004)]. Επίσης, οι οικονομίες τους βασίζονται κατά ένα μεγάλο ποσοστό στον τριτογενή παραγωγικό τομέα και η επίδραση των νέων τεχνολογιών και της νεωτερικότητας είναι χωρικά εμφανής καθώς επηρεάζουν τον πολεοδομικό ιστό, τις αστικές υποδομές και γενικότερα επιφέρουν χωρικούς μετασχηματισμούς [Castells (1989), Harvey (1989), Dear (2000), Harvey (2003)]. Τέλος, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται ένας διαρκώς αυξανόμενος προβληματισμός σχετικά με την περιβαλλοντική υποβάθμιση, τη φθίνουσα κοινωνική συνοχή και την οικονομική αστάθεια που απειλούν τους αστικούς πληθυσμούς [McGrew (1992), Yearly (1992), Lee & Willis, (1997)]. Όπως ακριβώς εξελίχθηκαν οι πόλεις, με τον ίδιο τρόπο αναπτύχθηκε και ένα νέο πλαίσιο πολιτικής αναπλάσεων το οποίο είναι ικανό να προσαρμοστεί στα σύγχρονα αστικά ζητήματα, η *αστική αναγέννηση*. Ουσιαστικά, η φιλοσοφία της αστικής αναγέννησης αντιτίθεται στις αποσπασματικές, σημειακές αναπλάσεις και προσιδιάζει σε ολοκληρωμένες και στρατηγικές αστικές παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν την οικονομική δραστηριότητα και τις χρηματοδοτικές πηγές, την αστική σύνθεση, το περιβάλλον, καθώς και σημαντικές κοινωνικές και «κοινοτικές» διαστάσεις, όπως την απασχόληση, την εκπαίδευση - κατάρτιση, την στέγαση. Επίσης, η συγκεκριμένη πολιτική αναπλάσεων καινοτομεί σχετικά με την αυξημένη συμμετοχή των πολιτών στον αστικό σχεδιασμό (συμμετοχικότητα), που επιτρέπει και στη δημιουργία μικτών χρηματοδοτικών σχημάτων (κεντρική εξουσία + τοπική αυτοδιοίκηση + ιδιώτες, διακυβέρνηση) που μετατράπηκαν σε κύριους φορείς των

σύγχρονων αστικών παρεμβάσεων. Κλείνοντας, αξίζει να σημειωθεί το γεγονός, πως η αστική αναγέννηση και οι πολιτικές της επιχειρούνται τμηματικά στην Ευρώπη από τη δεκαετία του 1980, ως το «αντίδοτο» στις παρενέργειες του συνδυασμού της αποβιομηχάνισης των αστικών κέντρων και των διάφορων οικονομικών και κοινωνικών αναδιαρθρώσεων που επιτελούνταν εκεί (πολιτικές ανακατατάξεις, ισχυροποίηση νεοφιλελεύθερου οικονομικού μοντέλου, μετανάστευση, κλπ) (Σκάγιαννης, 2014). Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει διαχρονικά τα βασικά χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο των διαφόρων ειδών αναπλάσεων που έλαβαν χώρα μέχρι σήμερα:

Πίνακας 1.2α: Είδη Αναπλάσεων, Βασικά Χαρακτηριστικά

Τύπος και συνήθης ονομασία	1.Ανασυγκρότηση (Reconstruction)	2.Ανακαίνιση / Ανανέωση (Renewal)	3.Αναπαλαίωση / Επανάχρηση (Rehabilitation)	4.Ολοκληρωμένη Ανάπλαση (Integrated Urban Projects)	5.Μεγάλη (Ολοκληρωμένη) Ανάπλαση / Αναγέννηση (Flagship Project)
ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ					
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	1945-1960	1955-σήμερα	1975-σήμερα	1990-σήμερα	1995-σήμερα
Γενικότερες τάσεις πολεοδομικής πολιτικής/σχεδιασμού	Αντιμετώπιση καταστροφών του οικιστικού αποθέματος από τον πόλεμο, Φυσικός σχεδιασμός	Διάφορες τάσεις, Φυσικός σχεδιασμός	Καθολικός σχεδιασμός (αρχικά) - Συμπαγής πόλη (μετά το 1995), Βιώσιμη Ανάπτυξη	Στρατηγικός σχεδιασμός, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Συμπαγής πόλη	Μερική απορρύθμιση χωρικού σχεδιασμού Βιώσιμη Ανάπτυξη City marketing Αστική Αναγέννηση
Χωροθέτηση	Κυρίως κεντρικές περιοχές	Κεντρικές και περικεντρικές περιοχές	Σε όλη την πόλη, σε περιοχές με αξιόλογο κτηριακό απόθεμα	Περιοχές/θύλακες με εντοπισμένα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα	Περιοχές με χωρικά προβλήματα, ή εγκαταλειμμένες από τις παλαιές χρήσεις
Φορέας	Κεντρικό κράτος	Κεντρικό κράτος και αυτοδιοίκηση	Κεντρικό κράτος και αυτοδιοίκηση	Κεντρικό κράτος και αυτοδιοίκηση	Δημόσιο και Ιδιώτες (Μικτά Σχήματα)
Χρηματοδότηση	Δημόσια (εθνική)	Δημόσια (εθνική)	Δημόσια (εθνική)	Δημόσια, Ε.Ε.	Δημόσια και Ιδιωτική (Μικτά Σχήματα)

Πηγή: Οικονόμου (2011), Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 1.2β: Είδη Αναπλάσεων, Περιεχόμενο

Τύπος και συνήθης ονομασία	1.Ανασυγκρότηση (Reconstruction)		2.Ανακαίνιση / Ανανέωση (Renewal)	3.Αναπαλαίωση / Επανάχρηση (Rehabilitation)	4.Ολοκληρωμένη Ανάπλαση (Integrated Urban Projects)	5.Μεγάλη (Ολοκληρωμένη) Ανάπλαση / Αναγέννηση (Flagship Project)	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ							
Χρήσεις γης	Ναι (zoning)		Συνήθως όχι	Συνήθως όχι	Συχνά	Ναι	
Αστικές τεχνικές υποδομές	Ναι		Συχνά	-	Μερικές φορές	Ναι	
Πεζοδρομήσεις	-		Ναι	Ναι	Μερικές φορές	Συχνά	
Μορφολογία δημόσιου χώρου	Τύπος I: μοντέρνο κίνημα, μεγάλα συγκροτήματα	Τύπος II: αποκατάσταση παλαιάς μορφής	Μοντέρνο κίνημα	Διατήρηση/ αποκατάσταση παλαιάς μορφολογίας	Περιορισμένη έμφαση	Τύπος I: μεταμοντέρνα	Τύπος II: αποκατάσταση παλαιάς μορφής
Μορφολογία ιδιωτικών κτηρίων			Μοντέρνο κίνημα, ψηλά κτήρια				
Κοινωνική κατοικία	Συνήθως (πολύ συχνά)		Συχνά	Όχι συχνά	Όχι συχνά	Όχι συχνά	
Κατοικία (εμπορική)	-		Συχνά	-	-	Μερικές φορές, για υψηλά εισοδηματικά στρώματα	
Κοινοφελείς δραστηριότητες	Ναι		Ναι	-	Ναι	Μερικές φορές, μεγάλα κτήρια για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου	
Επιχειρηματικές δραστηριότητες	Εμπόριο		Εμπόριο, γραφεία	Εμπόριο, γραφεία (μερικές φορές) ή καθόλου	Συνήθως ΜΜΕ	Πολυκαταστήματα, αναψυχή, γραφεία, επιχειρήσεις με διεθνή φυσιογνωμία	

Πηγή: Οικονόμου (2011), Ιδία Επεξεργασία

1.2. ΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΜΗ: ΕΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Όπως ακριβώς αναφέρεται και στην παραπάνω ενότητα, κάθε πόλη αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να βρεθεί ενώπιον μιας δομικής αλλαγής, μικρής ή μεγάλης έκτασης, που θα οφείλεται σε οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς ή καθαρά πολεοδομικούς λόγους. Αρκετές από αυτές θα καταφέρουν να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα με σχετική ταχύτητα, να επεκταθούν και να εδραιώσουν τη θέση τους, ιδιαίτερα στα πλαίσια της αστικής ανταγωνιστικότητας που παρατηρείται στις μέρες μας. Για παράδειγμα, η πόλη της Βαρκελώνης αφομοίωσε πλήρως τα χαρακτηριστικά της «δημιουργικής» πόλης και των μεταμοντέρνων σχεδιαστικών προτύπων και, αφού επένδυσε παράλληλα στην επιτυχία των Ολυμπιακών Αγώνων '92 που διοργάνωσε, πλέον αναγνωρίζεται διεθνώς ως μια από τις πιο βιώσιμες πόλεις της Ευρώπης (Cushman & Wakefield, 2012), «δανείζοντας» το όνομά της (*“The Barcelona Model”*)

ως ξέχωρη πολιτική αστικής αναγέννησης· ως επιδίωξη· αλλά και ως συνώνυμο της αστικής ανάπτυξης [(Monclus, 2000), (Marvell, 2013)].

Τι γίνεται όμως με εκείνες τις πόλεις που δεν καταφέρνουν να προσαρμοστούν εγκαίρως στις αλλαγές του μικρο- αλλά και μακρο- περιβάλλοντός τους; Είναι προφανές πως θα λειτουργήσουν ως προβληματικά κέντρα και σταδιακά θα παρακμάσουν. Σε αυτή την περίπτωση, ο κοινωνικοοικονομικός παράγοντας είναι ο βασικός υπαίτιος: η απώλεια θέσεων εργασίας, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι διαρκώς αυξανόμενες τιμές της γης, ο κοινωνικός αποκλεισμός πυροδοτούν το φαινόμενο της αστικής παρακμής. Επίσης, μια ενδεχόμενη κρίση ή/και αλλαγή του κυρίαρχου παραγωγικού μοντέλου μέσα στην πόλη, καθίσταται ικανή να επιφέρει δομικές αλλαγές και μορφοποιήσεις, σε τέτοιο βαθμό ώστε να επικρατήσουν ακόμα και συνθήκες απότομης απώλειας πληθυσμού (π.χ. Ντιτρόιτ). Συνακόλουθα, τα παραπάνω προλειαίνουν, μεσοπρόθεσμα, το έδαφος για λοιπές αρνητικές εκφάνσεις του φαινομένου, όπως είναι η περιβαλλοντική υποβάθμιση – αστική ρύπανση και οι κοινωνικές ανισότητες.

Αναλυτικότερα, η διεθνής βιβλιογραφία στην πλειοψηφία της θεωρεί πως η αστική παρακμή επέρχεται ως απόρροια δύο μεγάλων παραγόντων: της πληθυσμιακής συρρίκνωσης της πόλης και της μείωσης της απασχόλησης (των θέσεων εργασίας) των κατοίκων της [(Cheshire & Hay, 1989), (Healey, et al. 1995)]. Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, οι δύο παράγοντες συσχετίζονται και ο συνδυασμός τους γεννά ζητήματα πολεοδομικού ενδιαφέροντος: για παράδειγμα, μια ενδεχόμενη, γενικευμένη μείωση των θέσεων εργασίας ή/και του πληθυσμού μιας πόλης θα οδηγήσει σε διάφορες ανακατατάξεις στον τομέα της αγοράς ακινήτων, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν την πολιτική γης αλλά και την πολιτική χρήσεων γης ολόκληρης της πόλης.

Παρακάτω παρατίθενται ειδικότερα αίτια του φαινομένου της αστικής παρακμής, τα οποία τοποθετούνται στο μικροπεριβάλλον μιας πόλης (Πετράκος, 2014) :

- Η παρακμή του παραγωγικού συστήματος της πόλης (όπου κλείνουν επιχειρήσεις ή απολύεται προσωπικό) εξαιτίας της τεχνολογικής προόδου που καθιστά άχρηστα τα υφιστάμενα προϊόντα, του ανταγωνισμού σε τιμή λόγω χαμηλότερου κόστους εργασίας από άλλες πόλεις (χώρες), σε κλάδους όπου ήδη υπάρχει εξειδίκευση και του ανταγωνισμού σε ποιότητα και τιμή από πόλεις (χώρες) με πιο προηγμένη τεχνολογία.

- Μηχανισμοί της αγοράς ακινήτων: οι αδικαιολόγητα υψηλές τιμές ενοικίασης επαγγελματικών χώρων οδηγούν σε κενούς χώρους μέσα στην πόλη.
- Ο διωγμός της επιχειρηματικότητας – εμπόδια και υπερφορολόγηση.
- Τοπική ηγεσία δίχως όραμα ή/και ικανότητα να κινητοποιεί τις κοινωνικές ομάδες.
- Η συρρίκνωση της πληθυσμιακής βάσης της πόλης και η μακροχρόνια ανεργία.

Σε ότι αφορά τους εξωτερικούς παράγοντες που φέρονται να επηρεάζουν αρνητικά την εξέλιξη μιας πόλης είναι οι εξής (Cheshire & Hay, 1989):

- Η αναδόμηση του δευτερογενούς τομέα παραγωγής, με σκοπό τη μεγιστοποίηση του κέρδους, συμπεριλαμβανομένης και της αποβιομηχάνισης.
- Η παγκοσμιοποίηση και η οικονομική συγκέντρωση ως κινητήριες δυνάμεις της δομικής αλλαγής της παγκόσμιας οικονομίας.
- Το ζήτημα, για την οικονομία και την κοινωνία μιας πόλης, της προσαρμογής σε νέες οικονομικές δραστηριότητες και σε περιορισμούς ή τάσεις της αγοράς, ειδικά αν ληφθεί υπόψη το γεγονός της υψηλής ανταγωνιστικότητας μεταξύ των αστικών κέντρων στις μέρες μας.

Οι συνέπειες των παραπάνω παραγόντων διαγράφονται στο εσωτερικό των αστικών κέντρων. Μερικές από αυτές είναι οι εξής (Πετράκος, 2014):

- Εγκαταλελειμμένα κτήρια, συχνά στο κέντρο των πόλεων.
- Εστίες μόλυνσης, «γκετοποίησης» και παραβατικότητας.
- Υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, της αισθητικότητας και της ελκυστικότητας των κέντρων.
- Εξάπλωση της εγκατάλειψης, καθώς οι υγιείς επιχειρήσεις απομακρύνονται από την «στιγματισμένη» περιοχή.
- Οι επιχειρηματίες και οι κάτοικοι φεύγουν, η παρακμή εδραιώνεται και εξαπλώνεται.

Βέβαια, δεν επηρεάζονται όλες οι πόλεις με τον ίδιο τρόπο. Εξάλλου, δε διαθέτουν όλες τα ίδια δομικά χαρακτηριστικά. Είναι γεγονός, πως οι μικρές και οι μεσαίες πόλεις «υποφέρουν» περισσότερο από την αποβιομηχάνιση και την παγκοσμιοποίηση, καθώς οι περισσότερες δεν είναι τόσο ανταγωνιστικές, ενώ λίγες είναι οι παγκόσμιες πόλεις που αποτελούν τα «σημεία ελέγχου» της παγκόσμιας οικονομίας (Dickens, 2003). Συμπερασματικά, ορισμένες πόλεις θα περιφερειοποιηθούν «χτυπημένες» από την αστική παρακμή που προκαλείται από κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες, ενώ κάποιες άλλες θα μετατρέψουν τα αδύναμα σημεία τους σε ευκαιρίες μέσω στρατηγικών σχεδίων (Cheshire & Hay, 1989), όπως οι πολιτικές ολοκληρωμένης αστικής παρέμβασης.

Τέλος, σημαντικός είναι ο ρόλος της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογίας ως αναχώματα απέναντι στην απειλή της αστικής παρακμής. Η εξήγηση είναι απλή: εφόσον πραγματοποιείται μια πολυσύνθετη οικονομική-παραγωγική αλλαγή στα περισσότερα αστικά κέντρα, το μυστικό της επιτυχίας κρύβεται στην προσαρμοστικότητα των πόλεων. Έτσι, η εφαρμοσμένη έρευνα πάνω σε τομείς οι οποίοι πρόκειται να ανθίσουν, θα επιφέρει τη διάχυση της τεχνολογίας στο μεγαλύτερο ποσοστό κατοίκων της πόλης, ορισμένοι εξ'αυτών θα μετεκπαιδευθούν ή/και θα επανακαταρτιστούν, και αυτό θα οδηγήσει στη διάδοση της καινοτομίας τόσο σε επιχειρήσεις όσο και στους κατοίκους της πόλης, καθιστώντας την προσαρμογή στα νέα οικονομικά δεδομένα πιο εύκολη και αναστρέφοντας ουσιαστικά το αρνητικό κλίμα.

1.2.1. ΟΙ ΣΥΡΡΙΚΝΟΥΜΕΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ (*SHRINKING CITIES*)

Στην περίπτωση, όπου τα μικρά και μεσαία – ιδίως – αστικά κέντρα δε θα μπορέσουν να αφομοιώσουν το ρόλο της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογίας ώστε να αποτρέψουν την επερχόμενη αστική παρακμή, τότε είναι πιθανό να μην προσαρμοστούν εγκαίρως στις επιταγές της νέας οικονομικής, παγκοσμιοποιημένης πραγματικότητας. Ως αποτέλεσμα, η «αυαλίδα» του ανταγωνισμού ανάμεσα σε αυτές τις πόλεις και τις «παγκόσμιες» πόλεις θα αρχίσει να ανοίγει και σιγά-σιγά θα εισαχθούν σε μια πιο προχωρημένη φάση αστικού μααρασμού: τη συρρίκνωση.

Η έννοια της *αστικής συρρίκνωσης* (*urban shrinkage*) δεν αποτελεί νέο φαινόμενο, καθώς έχει καταγραφεί σε μεγάλο μέρος της διεθνούς βιβλιογραφίας που

αναλύει τους οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους, για τους οποίους ο πληθυσμός των αστικών κέντρων άρχισε να φθίνει, καταλήγοντας ακόμη και στην εγκατάλειψη ολόκληρων οικοδομικών τετραγώνων ή/και γειτονιών (Martinez - Fernandez, et al., 2012). Ακόμα, ο όρος της *συρρικνουμένης πόλης* (*shrinking city*) χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τους Haussermann και Siebel γύρω στο 1988 (Olsen, 2013), για να καταδείξουν την κατάσταση που επικρατούσε, κατά την αποβιομηχάνιση της αστικής περιοχής του Ρουρ στη Γερμανία, όπου μια πλήρως βιομηχανοποιημένη περιοχή, κατέληξε να έχει έντονα συμπτώματα δομικής κρίσης, όπως μείωση της παραγωγής, τεχνολογική αλλαγή και αυξημένο ανταγωνισμό από τα γύρω αστικά κέντρα (Haussermann & Seibel, 1988).

Το φαινόμενο της αστικής συρρίκνωσης είναι πολυδιάστατο και μπορεί να εμφανίζεται σε περιφέρειες, μητροπόλεις, πόλεις, ή τμήματα πόλεων που παρουσιάζουν για περισσότερο από δύο χρόνια σημαντική μείωση της οικονομικής, κοινωνικής και δημογραφικής βάσης τους (Γοσποδίνη, 2012). Το διεθνές ερευνητικό δίκτυο και παρατηρητήριο «*Shrinking Cities International Research Network*» (SCIRN) ορίζει ως «συρρικνούμενη πόλη», μια πόλη με πληθυσμό τουλάχιστον 10.000 κατοίκων η οποία αντιμετωπίζει συνεχή δημογραφική μείωση για περίοδο τουλάχιστον δύο ετών ενώ συντελούνται οικονομικές αλλαγές και υπάρχουν συμπτώματα δομικής κρίσης (βλ. <http://www.shrinkingcities.eu/>).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το θεωρητικό υπόβαθρο που ανέπτυξαν κατά καιρούς διάφοροι ερευνητές σχετικά με το φαινόμενο της αστικής συρρίκνωσης, ιδίως σε περιπτώσεις όπου οι αστικοί μετασχηματισμοί συσχετίζονται με τα παραγωγικά και οικονομικά συστήματα που κυριαρχούν στις πόλεις (Gainsborough, 2002): αρχικά, γίνεται λόγος για την προαστιοποίηση ως πηγή αστικής παρακμής, αφού τα υψηλά οικονομικά στρώματα έχουν τη δυνατότητα κατοίκησης στην περιφέρεια της πόλης αλλά ταυτόχρονα μπορούν να ανταπεξέλθουν και στο βάρος των καθημερινών μετακινήσεων προς το κέντρο της πόλης όπου η πλειοψηφία εργάζεται, ενώ παράλληλα τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα μεταφέρονται προς το κέντρο της πόλης, όπου το παλιό κτηριακό απόθεμα διατίθεται σε χαμηλότερο κόστος ενοικίασης. Έτσι, πέρα από το ιδιότυπο «φιλτράρισμα» που διαμορφώνεται σε κοινωνικό επίπεδο, τα χαμηλά επίπεδα της γαιοπροσόδου στον πυρήνα της πόλης, οδηγούν τους ιδιοκτήτες στο να περιφρονήσουν ή/και να απαξιώσουν την κατάσταση των ακινήτων, γεγονός που οδηγεί

στη συνολική φυσική παρακμή του κτηριακού αποθέματος του κέντρου των πόλεων (Lucy & Phillips, 2000).

Επίσης, άλλοι ερευνητές εξετάζουν τις αρνητικές επιδράσεις που έχουν οι μεταφορτικοί μετασχηματισμοί στις περιφέρειες των πόλεων, τονίζοντας πως ενώ στο παρελθόν η βιομηχανική αστικοποίηση οδήγησε την εξέλιξη των πόλεων, στις μέρες μας η αναδόμηση της παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο – που βασίζεται στη νέα διεθνή διαίρεση εργασίας – αποτελεί τον κρίσιμο παράγοντα που εντείνει την ερήμωση των (πρώην) βιομηχανοποιημένων περιφερειών των πόλεων και, επομένως, την αστική συρρίκνωση (Audirac et al., 2012).

Εικόνα 1.3: Ντιτρόιτ, Αστική Συρρίκνωση – Εγκαταλελειμμένο πρώην εργοστάσιο μηχανών

Πηγή: <http://ced.berkeley.edu/bpj/2013/12/redefining-shrinking-cities/>

Ακόμη, οι συρρικνούμενες πόλεις διέπονται από ένα κοινό χαρακτηριστικό: είναι αποκομμένες από τα παγκόσμια δίκτυα των μηχανισμών της ανάπτυξης (Friedrichs, 1993). Οι συγκεκριμένες πόλεις δεν απολαμβάνουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της δικτύωσης με παγκόσμιες, βιώσιμες, τεχνολογικά προηγμένες και καινοτόμες πόλεις, αδυνατώντας να καρπωθούν τα οφέλη που αποκτώνται μέσω αυτής (λ.χ. καλές πρακτικές καινοτομίας και αστικής επιχειρηματικότητας). Συνεπώς, οι πόλεις αυτές καθίστανται λιγότερο ελκτικές ως τόποι επενδύσεων, χάνουν την ανταγωνιστικότητά

τους και ταυτόχρονα την οικονομική τους βάση και τον πληθυσμό τους (Martinez – Fernandez et al., 2012).

Από τα παραπάνω δεδομένα, μπορούν να εξαχθούν οι αιτίες από τις οποίες πηγάζει το φαινόμενο της αστικής συρρίκνωσης. Οι σημαντικότερες από αυτές αναφέρονται παρακάτω:

- Η *προαστιοποίηση*, η οποία προσελκύει κατοίκους και επιχειρήσεις στον περιφερειακό χώρο οδηγώντας σε οικονομική και δημογραφική μείωση τα κέντρα των πόλεων και τις κεντρικές περιοχές κατοικίας, με αποτέλεσμα το κλείσιμο των παλιών παραγωγικών μονάδων, τη μείωση των θέσεων εργασίας, τη μετανάστευση του πληθυσμού προς περιοχές και πόλεις με προσφορά εργασίας, την εμφάνιση εγκαταλειμμένων κτηριακών κελυφών και γειτονιών κατοικίας (Pallagst, 2009). Η παρακμή του Ντιτρόιτ, αποτελεί ενδεικτική περίπτωση αστικής συρρίκνωσης εξαιτίας της μεταφοράς των υφιστάμενων εργοστασίων σε περιφερειακές ή άλλες περιοχές, με περισσότερες ευκαιρίες επέκτασης και φθηνότερες τιμές γης (Martelle, 2012).
- Η *οικονομική αναδιάρθρωση*, όπως για παράδειγμα το πέρασμα από την κεντρικά σχεδιαζόμενη κρατική οικονομία στην ελεύθερη οικονομία των αγορών κατά τη δεκαετία του '90, κυρίως στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες/περιοχές της Ανατολικής Ευρώπης. Σε αυτήν την περίπτωση, οι κρατικά ελεγχόμενες επιχειρήσεις απέτυχαν να ιδιωτικοποιηθούν άμεσα. Ως αποτέλεσμα, μετά την πτώση των κυβερνήσεων και γενικότερα του πολιτικού μοντέλου εκεί, οι επιχειρήσεις αυτές οδηγήθηκαν σε πτώχευση και ανέστειλαν τη λειτουργία τους, δημιουργώντας χιλιάδες θέσεις ανεργίας, κύματα μετανάστευσης και πόλεις-«φαντάσματα». Χαρακτηριστική περίπτωση είναι εκείνη της πόλης της Λειψίας (Bontje, 2005).
- Η *δημογραφική αλλαγή*, όπως για παράδειγμα οι χαμηλοί δείκτες γεννητικότητας και οι υψηλοί δείκτες γήρανσης που χαρακτηρίζουν τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες κυρίως τις βορειοδυτικές Ευρωπαϊκές περιοχές. Οι επιπτώσεις τις είναι πολυποίκιλες: ο πληθυσμός των πόλεων φθίνει και μαζί το ενεργό, παραγωγικό δυναμικό, το σύνολο των υποδομών θα πρέπει να προσαρμοστεί στα νέα δημογραφικά δεδομένα δημιουργώντας αλλαγές στις αστικές δομές (πχ μείωση των παιδικών σταθμών, αύξηση των κοινωνικών ιατρείων), οι έννοιες της

συμμετοχικότητας και της αστικής διακυβέρνησης τροποποιούνται ή/και εξασθενούν (Muller, 2004).

- Οι διεθνείς οικονομικές συνθήκες και κρίσεις όπως για παράδειγμα η παγκοσμιοποίηση, η Ευρωπαϊκή ενοποίηση και η πρόσφατη και συνεχιζόμενη κρίση δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη - και κυρίως στην Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και την Ιταλία. Στο πλαίσιο των παραπάνω συνθηκών, δημιουργούνται ενιαία δίκτυα πόλεων καθώς και διευρυμένες δυνατότητες μετακίνησης κεφαλαίων και μετεγκατάστασης επιχειρήσεων σε πόλεις και περιοχές με ελκυστικό μισθολογικό και φορολογικό κόστος. Αυτό οδηγεί σε έντονο ανταγωνισμό των πόλεων μεταξύ τους για την προσέλκυση κεφαλαίων και επιχειρήσεων, τη διατήρηση και ενίσχυση της αναπτυξιακής προοπτικής τους. Η αστική συρρίκνωση είναι το αποτέλεσμα της αδυναμίας κάποιων ομάδων πόλεων να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό. Παράλληλα και με ανάλογο τρόπο, διεθνείς κρίσεις όπως η κρίση δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη, μπορούν να δημιουργήσουν οικονομική ύφεση που οδηγεί στην αστική συρρίκνωση: κλείσιμο επιχειρήσεων, υψηλούς δείκτες ανεργίας, πτώχευση μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων, μετανάστευση πληθυσμού, εμφάνιση εγκαταλειμμένων κτηρίων και γειτονιών (Γοσποδίνη, 2012).

Συμπερασματικά, οι πόλεις που αδυνατούν να προσαρμοστούν στις μεταβολές του περιβάλλοντός τους (παγκοσμιοποίηση, νέα διεθνής διαίρεση εργασίας, μετεξελίξεις παραγωγικών συστημάτων, δημογραφικές μεταβολές, κοινωνικές ανακατατάξεις), σιγά-σιγά παρακμάζουν και, τελικά, οδηγούνται στη συρρίκνωση. Υπό αυτό το πρίσμα, οι πόλεις θα πρέπει να αναζητήσουν διεξόδους διαφυγής μέσω ολοκληρωμένων σχεδιαστικών παρεμβάσεων – και όχι αποσπασματικών ή πρόχειρων λύσεων – διαμορφωμένων με βάση τα τοπικά χαρακτηριστικά, ακολουθώντας τη φιλοσοφία των πολιτικών της αστικής αναγέννησης.

1.3. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο τμήμα της παρούσας εργασίας (Κεφάλαιο 1.1), η έννοια της αστικής αναγέννησης αποτελεί μια σύγχρονη έκφανση ή – ορθότερα – μια μετεξέλιξη των πολιτικών της αστικής ανάπτυξης. Γενικότερα, πρόκειται για μια καινοτόμα προσέγγιση στα πλαίσια της ανασυγκρότησης των αστικών κέντρων ανά τον κόσμο· μια νέα επιλογή πολιτικής αστικής ανάπτυξης· μια σειρά από μεθοδολογικά υποδείγματα επίκαιρων πρακτικών αστικού σχεδιασμού.

Παρόλα αυτά, η αστική αναγέννηση διαφοροποιείται από την κλασική έννοια της αστικής ανάπτυξης (βλ. Κεφάλαιο 1.1) τόσο ως προς το περιεχόμενο και το χαρακτήρα της, όσο και ως προς τη δομή και τη διαμόρφωση των πολιτικών που ακολουθούνται σε αυτή τη νέα τάση του σχεδιασμού. Ουσιαστικά, η αστική ανάπτυξη εμπεριέχεται στις πολιτικές της αστικής αναγέννησης, ως μέρος μιας ευρύτερης και ολοκληρωμένης προσέγγισης της αστικής ανάπτυξης, που συμπεριλαμβάνει τον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό σχεδιασμό, πέρα από τον φυσικό – πολεοδομικό (Σωτηριάδου, 2005).

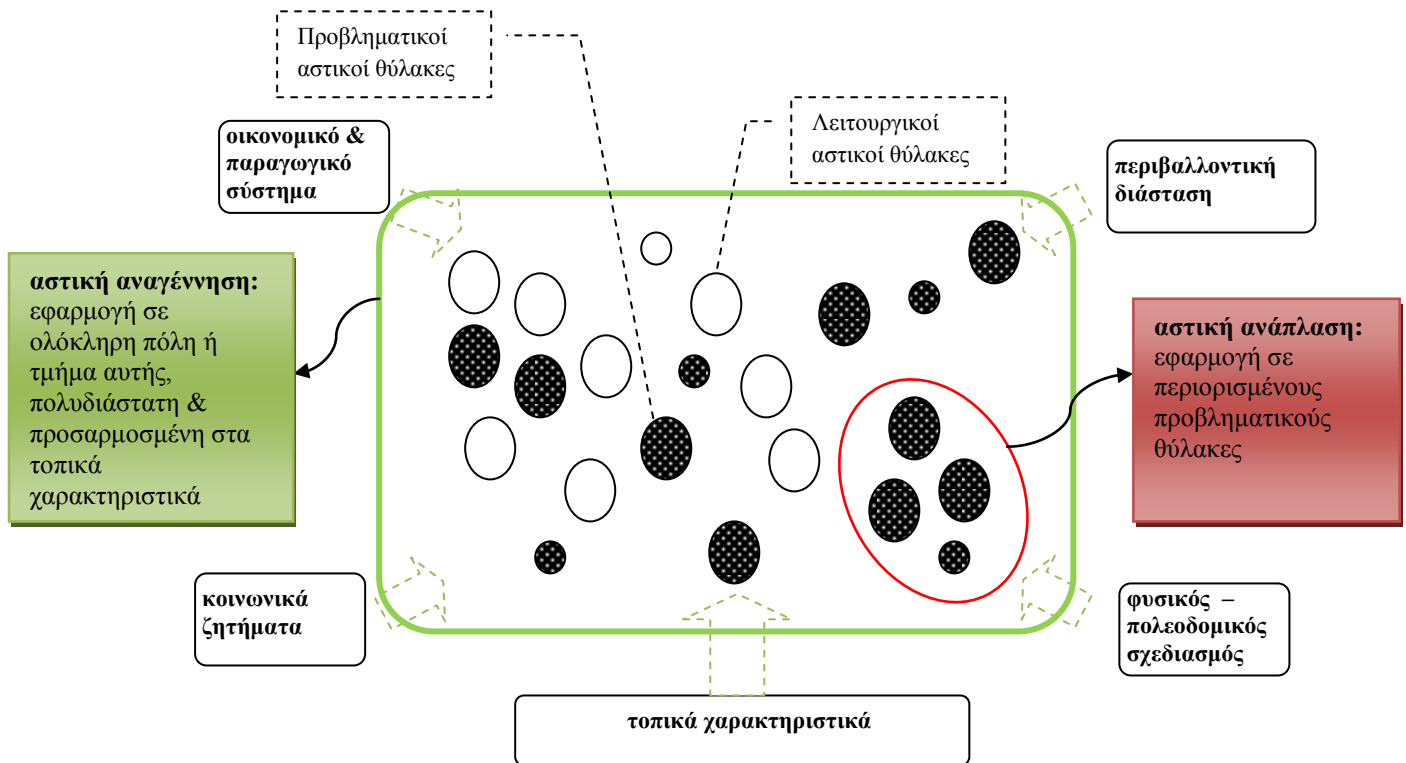
Οι καταβολές της αστικής αναγέννησης εντοπίζονται στα μέσα της δεκαετίας του 1980 όπου παρατηρείται μια τροποποίηση στην εφαρμογή των αναπλάσεων, από τα καθιερωμένα επίπεδα. Πιο συγκεκριμένα, προσαρμόστηκαν σε τοπικές ιδιομορφίες και ανάγκες, άρχισαν να διαφεύγουν από υπερκείμενες κατευθύνσεις και πρότυπα, ενώ παράλληλα, συρρικνώθηκε η κρατική χρηματοδοτική υποστήριξη και δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στο ρόλο των συνεργασιών είτε με την τοπική αυτοδιοίκηση είτε με τον ιδιωτικό τομέα (Οικονόμου, 2004).

Με βάση, λοιπόν, τα παραπάνω καθίσταται σαφές πως η λογική των αστικών παραμβάσεων, είχε αρχίσει από τότε να απομακρύνεται από τις *ad hoc* αναπλάσεις – τουλάχιστον στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης – και να τροφοδοτείται σταδιακά από τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό (κοινωνικοοικονομικό, περιβαλλοντικό, φυσικό), την αναδυόμενη – τότε – οικονομική τάση της απορρύθμισης της αγοράς και τα νέα σχήματα μικτών συνεργασιών. Οι διαδικασίες αστικής ανασυγκρότησης πλέον άρχισαν να συμμορφώνονται με τα οικονομικά χαρακτηριστικά της εποχής και προσέβλεπαν σε «ενδοαστικές επενδύσεις, αύξηση της απασχόλησης και της κατανάλωσης και βελτίωση της ποιότητας της αστικής ζωής» (Couch, 1990).

Τελικά, η συσχέτιση της αστικής ανάπτυξης με την παραγωγικό-οικονομική ζωή στην πόλη, αποτέλεσε την ειδοποιό διαφορά μεταξύ των δύο φάσεων (ανάπλαση-αναγέννηση). Εξάλλου, η αντιστοίχιση αυτή αναφέρεται και από τον Πετράκο:

Οι πόλεις δεν είναι κυρίως τα κτήρια, αλλά οι παραγωγικές δραστηριότητες που γεννιούνται και φιλοξενούνται σε αυτή. Όταν οι δραστηριότητες για κάποιο λόγο σβήσουν, τα κτήρια χάνονται (μερικές φορές και η πόλη) ή αλλάζουν χρήση. Χαρακτηρίζεται από συνεχείς αλλαγές στη διάρθρωση, τις λειτουργίες και τις σχέσεις που προέρχονται από την τεχνολογική εξέλιξη, τον ανταγωνισμό (τιμών, κόστους, ποιότητας) και τις ασκούμενες πολιτικές. Οι αλλαγές αυτές επηρεάζουν την εσωτερική οργάνωση της πόλης και αποτελούν πρόκληση στην προσπάθεια ρύθμισης του χώρου (Πετράκος, 2014).

Γράφημα 1.1: Αστική ανάπτυξη & αναγέννηση: διαφορές και διαστάσεις

Ιδία επεξεργασία

Κατά τη δεκαετία του '90, τα νέα στοιχεία της προηγούμενης περιόδου καθώς και μια σειρά από νεώτερες εξελίξεις οδήγησαν σε ένα γενικότερο μετασχηματισμό του περιεχομένου της πολεοδομικής πολιτικής (Οικονόμου, 2004):

- Επανεκτίμηση του ρόλου των μητροπόλεων (και στη συνέχεια και των σχετικά μικρότερων πόλεων) ως τόπων χωροθέτησης οικονομικών δραστηριοτήτων αιχμής και ως προϋποθέσεων της διεθνούς ανταγωνιστικότητας (στο πλαίσιο της νέας φάσης της παγκόσμιας ανάπτυξης, με τις νέες τεχνολογίες, την τριτογενοποίηση και την παγκοσμιοποίηση).
- Αυξανόμενη σημασία στην εταιρική σχέση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στο πεδίο της χρηματοδότησης των παρεμβάσεων με την υιοθέτηση της μεθόδου των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, αλλά και γενικότερα και η βαρύνουσα σημασία των εταιρικών σχημάτων και στα πλαίσια της χωρικής διακυβέρνησης.
- Έξαρση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και η εμφάνιση και ενσωμάτωση της έννοιας της αειφορίας στις σύγχρονες αναπτυξιακές πολιτικές.
- Αύξηση του ελεύθερου χρόνου και συνακόλουθα των δραστηριοτήτων αναψυχής και πολιτισμού (Δέφνερ, 1999).
- Στροφή από την εκτατική ανάπτυξη των πόλεων στην επανάχρηση των υφιστάμενων αστικών χώρων και κτηριακών κελυφών με κύριο σκοπό την διαφύλαξη του εδαφικού αποθέματος, την αποφυγή καταστροφής του αγροτικού χώρου και τον περιορισμό της κερδοσκοπίας της εμπορίας της γης.
- Αυξανόμενη σημασία στα κοινωνικά θέματα όπως ο κοινωνικός διαχωρισμός στην πόλη και ο κοινωνικός αποκλεισμός, τα οποία λαμβάνουν μεγάλες διαστάσεις μέσω του νέου κύματος μετανάστευσης από τις φτωχότερες περιοχές του πλανήτη, προς τις πιο αναπτυγμένες χώρες της Δύσης, κυρίως.
- Ανάδυση νέων αισθητικών προτύπων αλλά και, γενικότερα, μεγαλύτερη έμφαση στα ζητήματα εικόνας, συμβολισμού και αισθητικής, τα οποία υπήρξαν απόρροια και των νέων τεχνολογικών εξελίξεων στον τομέα της επιστήμης, της τέχνης, των επικοινωνιών (π.χ. Διαδίκτυο) κ.α.

Τα παραπάνω στοιχεία λειτούργησαν ως τροφοδότες για την αστική αναγέννηση: υπήρξαν οι βάσεις για τις αιτίες που έφεραν στην επιφάνεια το φαινόμενο αλλά και οι λόγοι για τους οποίους ένα νέο μοντέλο σχεδιασμού κατέστη αναγκαίο. Το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει αναλυτικά τα αίτια – αστικούς προβληματισμούς που επέφεραν την αστική αναγέννηση, ανά ευρύτερη κατηγορία:

Γράφημα 1.2: Αστική Αναγέννηση - Αίτια

Πηγή: Σκάγιαννης (2003), *Ιδία Επεξεργασία*

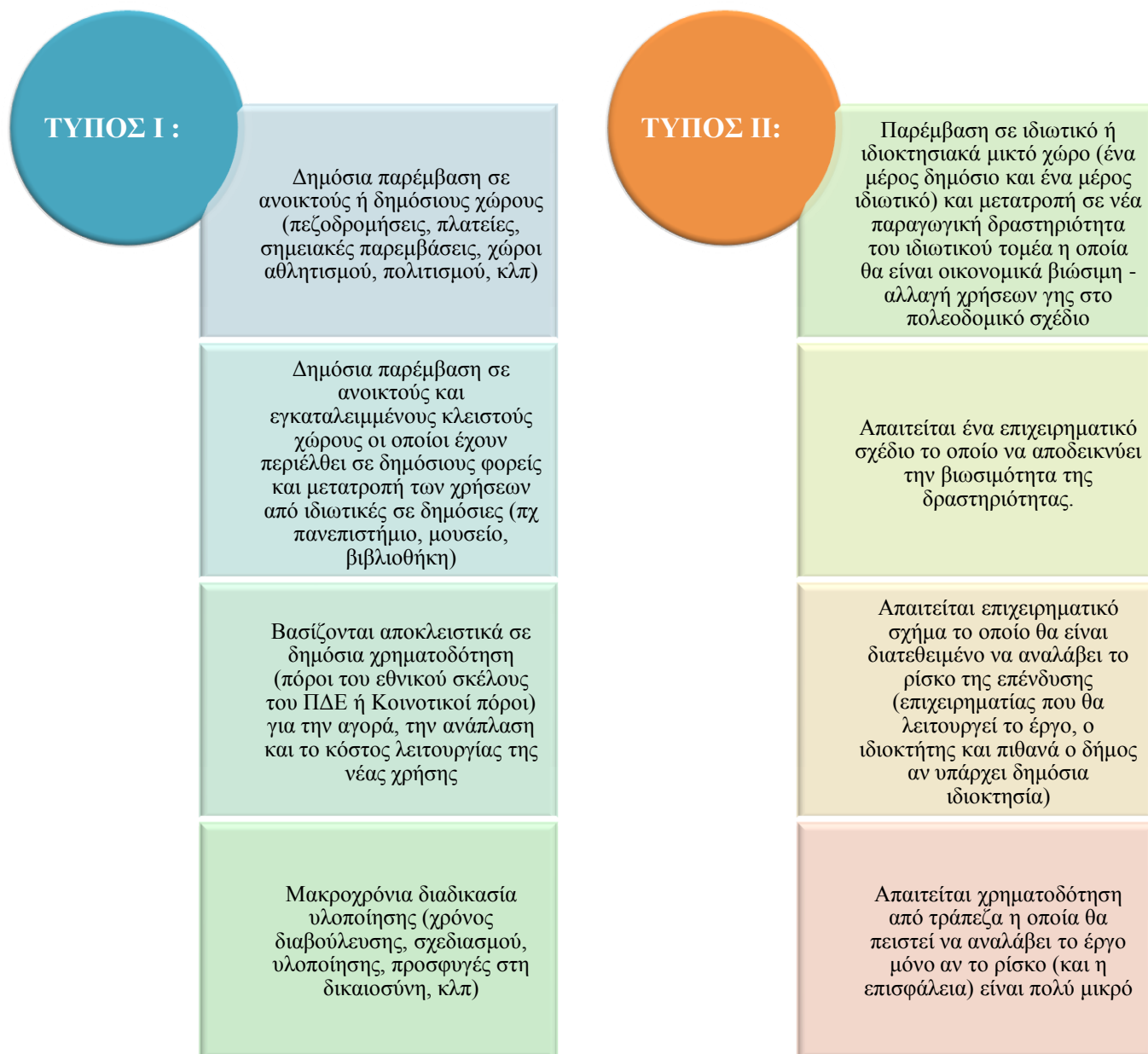
Παράλληλα, η συνύπαρξη και η αλληλοσυσχέτιση των παραπάνω αιτιών και παραγόντων καθιστά αναγκαία την δημιουργία ενός διαφορετικού, πολυτομεακού και πιο ολοκληρωμένου πλαισίου σχεδιασμού, σε αντιδιαστολή με την προϋπάρχουσα κατάσταση που περιοριζόταν στο φυσικό σχεδιασμό. Οι ανάγκες για τη διαχείριση του πολύπλοκου αυτού συνόλου είχαν ως αποτέλεσμα την εμφάνιση εκ νέου ενός υπερκείμενου, μη εφαρμοσμένου, σχεδιασμού, χωρίς τη μορφή του παλαιότερου καθολικού προτύπου αλλά με αυτή που αποκαλείται συχνά «στρατηγικός σχεδιασμός». Ο στρατηγικός σχεδιασμός διαφέρει από το καθολικό πρότυπο ως προς δύο στοιχεία. Πρώτον, αντί της εξαντλητικής περιγραφικότητας δίνει έμφαση στον εντοπισμό των στοιχείων του αστικού χώρου και των μηχανισμών παραγωγής του, που έχουν ιδιαίτερη (στρατηγική) σημασία, και στη διαχείριση των αλληλεπιδράσεών τους. Δεύτερον, η διαχείριση αυτή γίνεται όχι μόνο μέσω των κλασικών κρατικών λειτουργιών αλλά με κινητοποίηση και των δυνατοτήτων της αγοράς – από όπου προέρχεται και η χρήση οικονομικών μηχανισμών – καθώς και με τους μηχανισμούς της διακυβέρνησης, δηλαδή της εταιρικής σχέσης με τον ιδιωτικό τομέα και τον λεγόμενο τρίτο ή κοινωνικό τομέα (Οικονόμου, 2004). Παρακάτω ακολουθούν ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των στρατηγικών παρεμβάσεων αστικής αναγέννησης:

- *Βιώσιμη αστική ανάπτυξη* και προώθηση των αρχών της «*Συμπαγούς Πόλης*»⁴, όπου δίδεται έμφαση στον βελτίωση του υφιστάμενου αστικού χώρου (παρά στη δημιουργία νέου) καθώς και του «περιβαλλοντικού ίχνους» των ελεύθερων χώρων της πόλης από άποψη υλικών και λειτουργίας (Οικονόμου, 2004).
- *Έργα - ναυαρχίδες (flagship projects)*. Αποτελούν στοιχεία της αστικής αναγέννησης που διαθέτουν δομημένη επιφάνεια και στρατηγικό χαρακτήρα για την πόλη, υψηλό προϋπολογισμό, μεγάλη κλίμακα/επιφάνεια και αποτελούν σύνθετες κατασκευές (πχ ουρανοξύστες). Επιχειρείται να λειτουργήσουν ως τουριστικοί πόλοι, ενώ σε αυτά παρατηρείται μίξη χρήσεων γης, οικολογική δόμηση και καινοτόμα αρχιτεκτονική. Εμφανίζονται σε πέντε κατηγορίες: α) ως Επιχειρηματικοί Πόλοι Ανάπτυξης, β) ως Πόλοι Ανάπτυξης Υψηλής Κουλτούρας, γ) ως Πόλοι Ανάπτυξης Δημοφιλούς Ψυχαγωγίας, δ) ως Παράκτιοι Πόλοι Ανάπτυξης Πολιτισμού και Ελεύθερου Χρόνου και ε) ως Πόλοι Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων εκτός πόλεων – συνήθως κοντά σε οδικούς άξονες (Μιχαηλίδης, 2012).
- Στροφή προς την *ταυτόχρονη εμπέδωση του πολεοδομικού γίνεσθαι, της περιβαλλοντικής κατάστασης, των κοινωνικών δομών και της οικονομικής βάσης της πόλης*. Έπειτα, ακολουθεί η άρθρωση και η εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών και εργαλείων, που βασίζονται στην παραπάνω συνδυαστική κατανόηση, στην κατάλληλη κλίμακα (γειτονιά/τμήμα πόλης/πόλη/μητροπολιτική περιοχή) (Roberts & Sykes, 2000).
- Μετεξέλιξη και μεταχείριση της πόλης ως *μηχανισμού υπερτοπικής/διεθνούς ανταγωνιστικότητας*, όπου επιδιώκεται η μεγιστοποίηση της ποιότητας του αστικού χώρου ως παράγοντα προσέλκυσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που κινείται στο χώρο, αναγκαίου για δραστηριότητες αιχμής. Ταυτόχρονα, η πόλη βελτιώνει τη διεθνή της εικόνα και – στα πλαίσια της αστικής ανταγωνιστικότητας – προσελκύει την εγκατάσταση διεθνών επιχειρήσεων και την εισροή τουριστών, μέσω της ύπαρξης εμβληματικών στοιχείων (Οικονόμου, 2004).

⁴ *Συμπαγής Πόλη (Compact City)*: η Burton (2000), την ορίζει ως μια πόλη σχετικά υψηλής πυκνότητας, με μεικτές χρήσεις γης, που στηρίζεται σε ένα αποδοτικό και ευρύ σύστημα δημόσιων συγκοινωνιών, με ικανούς και ποιοτικούς ανοικτούς χώρους, με συνεχή αστική δομή και συγκεντρωμένη αστική ανάπτυξη που οροθετείται από σαφή όρια.

- *Ενίσχυση και διαφοροποίηση του παραγωγικού συστήματος, της απασχόλησης, της ταυτότητας και προβολής της πόλης (city branding).* Παράλληλα, προάγονται – απελευθερώνονται τα συγκριτικά πλεονεκτήματα ή/και οι δημιουργικές δυνάμεις της πόλης, συνδυάζοντας τις επιμέρους αιχμές της (πχ πολιτισμός και τουρισμός, τουρισμός και τοπική γαστρονομία, πολιτισμός και τεχνολογία), καταλήγοντας σε ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο ανάπτυξης για την πόλη (Πετράκος, 2014).
- *Διακυβέρνηση και εταιρική σχέση με τον ιδιωτικό τομέα* (Οικονόμου, 2004). Η *αστική διακυβέρνηση* (urban governance) είναι μια προσέγγιση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στον πολεοδομικό σχεδιασμό, στην οποία σύμφωνα με τον Pieterse (2000): “σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν η φύση, η ποιότητα και ο σκοπός των σχέσεων που αναπτύσσονται στις αστικές περιοχές και συνδέουν διαφορετικές θεσμικές σφαίρες επιρροής, όπως η Πολιτεία, η κοινωνία και ο ιδιωτικός τομέας”. Οι θεμελιώδεις στόχοι αυτού του συμμετοχικού σχεδιασμού είναι η βελτίωση της λήψης αποφάσεων, η συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη, η εξομάλυνση της συμπεριφοράς των εμπλεκόμενων φορέων καθώς και η επίτευξη της δημοκρατικότητας στο σχεδιασμό (Σταμπουλής & Πηλείδης, 2012). Την ίδια στιγμή, η αστική αναγέννηση χαρακτηρίζεται από συνεργασίες μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με στόχο την επιχορήγηση των δράσεων που αφορά είτε την άμεση οικονομική ενίσχυση είτε τη μείωση των τοπικών φορολογικών συντελεστών (Δέφνερ, 2014).

Σε αυτό το σημείο, θα ήταν χρήσιμο να παρουσιαστούν τα δύο είδη (τύποι) των παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται στις πόλεις υπό την μορφή της αστικής αναγέννησης:

Γράφημα 1.3: Τύποι παρεμβάσεων αστικής αναγέννησης

Πηγή: Πετράκος (2014), *Ιδία Επεξεργασία*

Τέλος, σε ότι αφορά τις επιπτώσεις της αστικής αναγέννησης, είναι γεγονός πως παρατηρείται μία αμφισημία μεταξύ του συνόλου των εφαρμογών της. Αναλυτικότερα, ενώ από τη μία πλευρά η βασική επιδίωξη των πολιτικών της αναγέννησης είναι η ευρεία οικονομικοκοινωνική ανάταση, παρατηρούνται, στον αντίποδα, σε πολλές περιπτώσεις, ακραίες εκφάνσεις του φαινομένου του *εξευγενισμού* (*gentrification*), όπου ολόκληρα τμήματα του τοπικού πληθυσμού μετατοπίζονται ελέω της αστικής ανάπτυξης, αφού οι τιμές της γης αυξάνονται – σχετικά με την προ παρέμβασης κατάσταση – και τα χαμηλά οικονομικά στρώματα (ιδίως στο κέντρο της πόλης), δε

μπορούν να αντέξουν τις ανατιμήσεις και «περιθωριοποιούνται» χωρικά, μετακινούμενα προς την περιφέρεια. Η βιβλιογραφία έχει υποδείξει αρκετά τέτοια παραδείγματα, με κυριότερες εντοπισμένες περιπτώσεις του φαινομένου την Κωνσταντινούπολη (Ergun, 2004), το Γιοχάνεσμπουργκ (Visser, 2002), η Σεούλ (Shin, 2009), κ.α.

Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις οι διαδικασίες της αστικής αναγέννησης καθίστανται αδύνατο να διενεργηθούν, αφού είτε ανακύπτουν ζητήματα πλημμελούς οργάνωσης και εκτέλεσης των εγχειρημάτων (σχεδιαστικές και οργανωτικές αδυναμίες), είτε αποτυγχάνει το εγχείρημα της αστικής διακυβέρνησης εξαιτίας διαφωνιών μεταξύ των φορέων (πχ η περίπτωση της Βαρκελώνης⁵ και της Ρώμης⁶) ή ακόμα εντοπίζονται σθεναρές αντιστάσεις από την τοπική κοινωνία, η οποία εναντιώνεται στην αστική αλλαγή για διάφορους λόγους (πχ η περίπτωση της αστικής αναγέννησης της περιοχής Eastside του Μπέρμιγχαμ και του Τορόντο) (Porter & Shaw, 2009).

Πάντως, στο σύνολο των περιπτώσεων όπου εφαρμόζονται οι πολιτικές αναγέννησης, οι επιδιώξεις τους έχουν ως γνώμονα την αστική και κοινωνική ανάπτυξη, την αναζωογόνηση των αγορών της, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της πόλης, την περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη βελτίωση του υπάρχοντος πολεοδομικού συνόλου. Εξάλλου, οι προηγούμενες «παρενέργειες» μπορούν και να αποφευχθούν ύστερα από μεθοδικό προγραμματισμό και ορθότερες σχεδιαστικές ενέργειες, που εντάσσονται στο πλαίσιο των στρατηγικών αστικών παρεμβάσεων, με σαφείς στόχους, προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής, συντονισμό και ανατροφοδότηση των διαδικασιών και υπακούοντας στις αρχές της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (Οικονόμου, 2004).

Συνοψίζοντας, στον Πίνακα 1.3 που ακολουθεί αναφέρονται ορισμένες θετικές και αρνητικές επιδράσεις των πολιτικών αστικής αναγέννησης σε διάφορες πτυχές της πόλης:

⁵ Εδώ, ο εφαρμοζόμενος «από τα πάνω» (top-down) σχεδιασμός, επέφερε την αντίδραση των κατοίκων, σχετικά με τη μετατροπή του Can Ricart, ενός πρώην βιομηχανικού χώρου και την πρόσδοση εμπορικών χρήσεων εκεί. Πιο συγκεκριμένα, βλέπε Porter & Shaw : *Whose Urban Renaissance? An International Comparison of Urban Regeneration Strategies*, 2009

⁶ Σε αυτή την περίπτωση, φορείς προερχόμενοι από την Κοινωνία των Πολιτών της Ρώμης, εναντιώθηκαν στην επιδιωκόμενη, μη-βιώσιμη αστική ανάπτυξη και απαίτησαν συμμετοχικότερες διαδικασίες σχεδιασμού. Πιο συγκεκριμένα, βλέπε Porter & Shaw : *Whose Urban Renaissance? An International Comparison of Urban Regeneration Strategies*, 2009.

Πίνακας 1.3: Οι επιδράσεις των πολιτικών Αστικής Αναγέννησης

	Θετικές Επιδράσεις	Αρνητικές Επιδράσεις
Οικονομικά ζητήματα	<ul style="list-style-type: none"> Τα έργα – ναυαρχίδες λειτουργούν ως πόλοι έλξης ατόμων, συμβάλλοντας τον τουρισμό και στην αστική ανάπτυξη. Κλάδοι που ευνοούνται: εμπόριο, ξενοδοχεία, εστίαση, διασκέδαση. Επίσης βελτιώνεται η διεθνής φυσιογνωμία της πόλης. 	<ul style="list-style-type: none"> Μηχανισμός αναδιανομής εισοδήματος μέσω των πολιτικών αστικής αναγέννησης: αδικίες και ανεπάρκειες. Τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα δεν είναι ωφέλιμα για τα φτωχότερα στρώματα.
Ζητήματα απασχόλησης	<ul style="list-style-type: none"> Οι μηχανισμοί της αστικής αναγέννησης επιφέρουν τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, σε διαφορετικούς τομείς. 	<ul style="list-style-type: none"> Ελάχιστες θέσεις εργασίας στις κατασκευές καλύπτονται από τον εγχώριο πληθυσμό, συνήθως οι εργάτες είναι από άλλες περιοχές Μικρός αριθμός υψηλά αμειβομένων διευθυντικών θέσεων - Μεγάλος αριθμός θέσεων με πολύ μικρότερη αμοιβή χωρίς εξειδίκευση
Κοινωνικά ζητήματα	<ul style="list-style-type: none"> «Επιτυχημένα αναπλασμένες πόλεις»: ειδικοί δείκτες αποδεικνύουν την μεταβολή εισοδήματος, μείωση ανεργίας, μεταβολή πληθυσμού και βελτίωση της ποιότητας της αστικής ζωής. 	<ul style="list-style-type: none"> «Δυαδική Πόλη»: αυξανόμενος κοινωνικός διαχωρισμός στις πόλεις και εμφανής ανάδυση μιας τάξης αδικημένου πληθυσμού στον αστικό χώρο
Ζητήματα κατοικίας	<ul style="list-style-type: none"> Προσφορά κοινωνικής κατοικίας - προσιτής στέγασης που απευθύνεται στις τοπικές ανάγκες για κατοικία – σε πολλά προγράμματα αναγέννησης 	<ul style="list-style-type: none"> Απομάκρυνση των κατοίκων από την περιοχή που πραγματοποιείται η παρέμβαση, λόγω αύξησης των τιμών γης. Συχνά, δεν υπάρχει η πρόνοια για δημοτική στέγαση για να αντισταθμιστούν οι συχνές εξώσεις των φτωχότερων κατοίκων
Ζητήματα τοπικής δημοκρατίας & συμμετοχής	<ul style="list-style-type: none"> Αστική Διακυβέρνηση – Συμμετοχικότητα στο σχεδιασμό 	<ul style="list-style-type: none"> Απουσία δημοσίου διαλόγου, διαβούλευσης και προ-αξιολόγησης των επιπτώσεων.
Πολιτιστικά ζητήματα	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη νέων πολιτιστικών υποδομών στις πόλεις, οδηγούμενη από την αστική παρέμβαση. Μετασχηματισμός οικονομίας και εικόνας πόλης χάρις στις νέες πολιτιστικές υποδομές. 	<ul style="list-style-type: none"> «Ελιτίστικη» αντιμετώπιση: η προσπάθεια προσέλκυσης υψηλού επιπέδου πολιτιστικές εκδηλώσεις διεθνούς εμβέλειας – πολιτιστικές δραστηριότητες που βασίζονται στην κοινότητα ενδέχεται να υποστούν περικοπές – πιθανότητα περιορισμού της πολιτιστικής εικόνας της πόλης

Πηγή: Δέφνερ (2014), Ιδία Επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε. ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ & ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Τα τελευταία 20 χρόνια έχει αναγνωριστεί η σπουδαιότητα των αστικών περιοχών ως κινητήριες δυνάμεις της οικονομικής ανάπτυξης της Ευρώπης και ως καταλύτες δημιουργικότητας και καινοτομίας. Σύμφωνα με ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2009) το 80% των 492 εκατομμυρίων κατοίκων της Ε.Ε. ζει σε πόλεις, ενώ στις αστικές περιοχές παράγεται το 70-80% του ΑΕΠ της Ε.Ε, έτσι που να θεωρούνται κλειδί για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε. στην παγκόσμια αγορά, ενώ σύμφωνα με τη Χάρτα της Λειψίας⁷ «οι ευρωπαϊκές πόλεις όλων των μεγεθών που εξελίχθηκαν στην πορεία της ιστορίας αποτελούν πολύτιμα και αναντικατάστατα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά στοιχεία». Ταυτόχρονα, οι πόλεις βρίσκονται αντιμέτωπες με σημαντικό αριθμό προβλημάτων και προκλήσεων οικονομικού, κοινωνικού, δημογραφικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα (Πρέζα, 2014).

Επίσης, η Αστική Αναγέννηση στο πλαίσιο της Εδαφικής Ανάπτυξης της Ε.Ε. είναι μια ολοκληρωμένη στρατηγική για κοινωνική συνοχή, οικονομική ανάπτυξη και ποιοτικό αστικό περιβάλλον. Είναι στοχευμένη και πολυτομεακή, χαρακτηρίζεται από την καινοτομία, την υιοθέτηση της θεώρησης «Περιοχή Πόλεων Εκμάθησης», την αναζήτηση κατάλληλων οργανωτικών δομών που να διασφαλίζουν οριζόντιο και κατακόρυφο συντονισμό, συμμετοχή του πολίτη, συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα (Σωτηριάδου, 2005).

Ακολούθως, η Ε.Ε. μέσω των διαρθρωτικών της ταμείων χρηματοδοτεί τις διάφορες παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται στις ευρωπαϊκές πόλεις, εντάσσοντας τις σε προγράμματα, δίκτυα και διάφορους άλλους μηχανισμούς ειδικών σκοπών. Στις σελίδες του συγκεκριμένου κεφαλαίου, επιχειρείται μια αναλυτική παρουσίαση των πολιτικών της Ε.Ε. που έχουν αστικές διαστάσεις καθώς και οι μηχανισμοί χρηματοδότησης αστικών παρεμβάσεων. Έπειτα, ακολουθεί μια συνοπτική καταγραφή τριών περιπτώσεων επιτυχημένης εφαρμογής των πολιτικών της αστικής αναγέννησης

⁷ Η Χάρτης της Λειψίας για τις αιεφόρες ευρωπαϊκές πόλεις, που υιοθετήθηκε το Μάιο του 2007 από τους αρμόδιους για το περιβάλλον υπουργούς των κρατών-μελών της Ε.Ε., είναι ένα έγγραφο των κρατών μελών της Ε.Ε. όπου τονίζει τη σημασία των πόλεων στη διαμόρφωση των μελλοντικών πολιτικών της Ε.Ε., βλ. <http://www.espon-usespon.eu/library>.

σε τρεις – μεσαίου μεγέθους - πόλεις της Ευρώπης: *το Πεκκς της Ουγγαρίας, η Γκντόνια της Πολωνίας και το Μάλμο της Σουηδίας.*

2.1. Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

Η βιώσιμη αστική ανάπτυξη αποτελεί σημαντικό στοιχείο της Πολιτικής Συνοχής της Ε.Ε. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει επίσημη νομοθεσία η οποία να θέτει κοινούς κανόνες, όρους και περιορισμούς προς τα κράτη-μέλη της Ένωσης, ο πολεοδομικός σχεδιασμός συνιστά κοινή προτεραιότητα και βάση σε κοινοτικό επίπεδο. Εξάλλου, υπάρχουν διάφορες συμφωνίες και δεσμεύσεις μεταξύ των κρατών-μελών που καταδεικνύουν την κοινή αντιμετώπιση και υπερεθνική διάσταση του θέματος.

Είναι προφανές πως ένας ολοκληρωμένος πολεοδομικός σχεδιασμός, ο οποίος εντάσσεται στα πλαίσια της αστικής αναγέννησης, θα συνδυάσει τα δομικά στοιχεία της αειφορικής ανάπτυξης: οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή και περιβαλλοντική μέριμνα. Επίσης, θα πρέπει να αναφέρεται στη συγκεκριμένη κλίμακα της περιοχής για την οποία θα εφαρμοστεί: είτε αυτή είναι μια Μητροπολιτική Περιοχή, είτε πρόκειται για μια γειτονιά. Στα παραπάνω στοιχεία επιχειρήθηκε να δοθεί έμφαση στην ευρωπαϊκή πολιτική μέσω συνεχών Υπουργικών Συνόδων ή άλλων συζητήσεων – διαβουλεύσεων (Πρέζα, 2014). Οι σημαντικότερες διακηρύξεις αυτών των συναντήσεων είναι οι παρακάτω:

- Lille Action Programme⁸ (2000)
- Rotterdam Urban Acquis⁹ (2004)
- The Bristol Accord¹⁰ (2005)
- The Leipzig Charter (2007)
- The Declaration of Marseille¹¹ (2008)

⁸ Το "Πρόγραμμα Δράσης της Λιλ", αποτελεί κείμενο θέσεων για την αστική ανάπτυξη, το οποίο εγκρίθηκε από το άτυπο Συμβούλιο Υπουργών αστικών υποθέσεων στη Λιλ στις 3 Νοεμβρίου 2000, βλ. <http://www.espon-usespon.eu/library>.

⁹ Το "Πολεοδομικό Κεκτημένο", το οποίο εγκρίθηκε από το άτυπο Συμβούλιο Υπουργών εδαφικής συνοχής στο Ρότερνταμ στις 29 Νοεμβρίου 2004, εισάγει την έννοια της εδαφικής συνοχής μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε., βλ. <http://www.espon-usespon.eu/library>.

¹⁰ Το "Σύμφωνο του Μπρίστολ" εγκρίθηκε από το άτυπο Συμβούλιο Υπουργών για τις βιώσιμες κοινότητες στο Μπρίστολ στις 6 και 7 Δεκεμβρίου 2005 και στο πλαίσιο αυτό τοποθετήθηκαν οι βάσεις για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, βλ. <http://www.espon-usespon.eu/library>.

¹¹ Η "Διακήρυξη της Μασσαλίας", αποτελεί κείμενο θέσεων για την αστική βιωσιμότητα και κοινωνική αλληλεγγύη, το οποίο εγκρίθηκε από το άτυπο Συμβούλιο Υπουργών αστικών υποθέσεων στη Μασσαλία στις 5-8 Νοεμβρίου 2008, βλ. <http://www.espon-usespon.eu/library>.

- The Declaration of Toledo¹² (2010)

Από άποψη αστικής ανάπτυξης, τα σημαντικότερα δεδομένα συνοψίζονται στη Χάρτα της Λειψίας (The Leipzig Charter) και στη Διακήρυξη του Τολέδο (The Declaration of Toledo). Σε ότι αφορά τη Χάρτα της Λειψίας, ενσωματώνονται οι αρχές των βασικών, κατευθυντήριων πολιτικών της Ε.Ε. σχετικά με τη διαχείριση και τη βιωσιμότητα της ανάπτυξης, γεγονός που διαφαίνεται από τους κύριους στόχους της Χάρτας (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/urban/leipzig_charter.pdf):

- Υποστήριξη της *βιώσιμης ανάπτυξης* στις πόλεις και προώθηση ολοκληρωμένων καινοτόμων προσεγγίσεων στις πολεοδομικές πολιτικές για να συντονίσουν τις τρεις βασικές διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Έμφαση στις *αποστερημένες περιοχές* (deprived urban areas) μέσω ολοκληρωμένων πολεοδομικών πολιτικών, οι οποίες περιλαμβάνουν την ποιότητα ζωής, την κοινωνική συνοχή, την ισότητα, την καινοτομία, καθώς και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. δεσμεύονται να προωθήσουν τη δημόσια συζήτηση στις χώρες τους σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης των παραπάνω αρχών και στρατηγικών στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αναπτυξιακές πολιτικές. Συγκεκριμένα, συμφωνούν να χρησιμοποιήσουν το μέσο της *ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης* (integrated urban development) και τη σχετική *διακυβέρνηση* για την εφαρμογή του, θεσπίζοντας το απαραίτητο πλαίσιο και προωθώντας την καθιέρωση μιας ισορροπημένης εδαφικής οργάνωσης, με βάση μια ευρωπαϊκή πολυκεντρική αστική διάρθρωση. Πιο αναλυτικά, ο Χάρτης της Λειψίας περιλαμβάνει το πλαίσιο κατευθυντήριων αρχών για τη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων και των αστικοποιούμενων περιοχών και συνοψίζεται στις εξής πέντε προτάσεις (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014):

1. Προώθηση προσεγγίσεων πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης
2. Δημιουργία και εξασφάλιση δημόσιων χώρων υψηλής ποιότητας
3. Εκσυγχρονισμός δικτύων υποδομής και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης
4. Εισαγωγή προορατικής πολιτικής καινοτομίας και εκπαίδευσης
5. Απόδοση της δέουσας σημασίας στις αποστερημένες περιοχές των πόλεων

¹² Η "Διακήρυξη του Τολέδο", αποτελεί κείμενο θέσεων για την προώθηση της ολοκληρωμένης αστικής αναζωογόνησης., το οποίο εγκρίθηκε από το άτυπο Συμβούλιο Υπουργών αστικών υποθέσεων στο Τολέδο στις 22 Ιουνίου 2010, βλ. <http://www.espon-usespon.eu/library>.

Σε ότι αφορά το περιεχόμενο της Δήλωσης του Τολέδο, παρατηρούνται δύο καινοτομίες καθώς εισάγεται η έννοια της Αστικής Αναγέννησης (Urban Regeneration), ενώ ενσωματώνονται οι αρχές της στρατηγικής *Ευρώπη 2020*, οι οποίες είναι (βλ. http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_el.htm):

- Έξυπνη ανάπτυξη, με την ανάπτυξη μιας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία.
- Βιώσιμη ανάπτυξη, με την προώθηση μιας πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας, πιο αποτελεσματικής στην κατανάλωση πόρων.
- Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, με την ενίσχυση μιας οικονομίας με υψηλό ποσοστό απασχόλησης και η οποία θα εξασφαλίζει οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή .

Ειδικότερα, δόθηκε έμφαση στο σημείο όπου αναγνωρίζεται η ανάγκη προώθησης μιας αστικής ανάπτυξης πιο έξυπνης, πιο βιώσιμης και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς (“*a strategy for smart, sustainable and inclusive growth*”). Στο πλαίσιο της στενότητας πόρων, τονίζεται ότι πρέπει να επιτευχθούν περισσότερα με λιγότερα μέσα. Επίσης, αναγνωρίστηκε ότι ο ρόλος των πόλεων για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι είναι αποφασιστικός, όπως και η ανάγκη κοινής αντίληψης για τις πολιτικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, καθώς και καθιέρωσης δεικτών παρακολούθησής της. Πιο συγκεκριμένα στη Δήλωση του Τολέδο, τέθηκαν τρεις κύριοι στόχοι (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014):

- Η σημασία της *ολοκληρωμένης αστικής αναγέννησης*. Για την προώθησή της πρέπει: να αναληφθούν δράσεις στον υφιστάμενο αστικό ιστό, να ληφθούν υπόψη οι συστάσεις για την κλιματική αλλαγή, να ληφθεί ειδική μέριμνα στις υποβαθμισμένες γειτονιές, στην εφαρμογή στρατηγικών για το φυσικό περιβάλλον και την επένδυση στον στεγαστικό τομέα, στην τόνωση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής αγοράς εργασίας, στην εφαρμογή πολιτικών για την εκπαίδευση των νέων και, τέλος, στην προώθηση βιώσιμης αστικής κινητικότητας.
- Η σημασία της *ποιότητας του δημόσιου χώρου* και της αρχιτεκτονικής για την ποιότητα ζωής στην πόλη.

- Η σημασία της *αστικής αναζωογόνησης* με ανακύκλωση γης και οικοδομής, καθώς και η ανάγκη σχεδιασμού μιας συμπαγούς πόλης ώστε να μειωθεί η αστική διάχυση .

Διατυπώθηκαν ακόμα τρεις έννοιες-κλειδιά για τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης για τις πολιτικές ολοκληρωμένης αστικής αναγέννησης (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/newsroom/pdf/201006_toledo_declaration_en.pdf):

- *Ολοκληρωμένη προσέγγιση της πόλης*, ώστε οι στρατηγικές και πολιτικές να λαμβάνουν υπόψη την πολυπλοκότητα της αστικής ανάπτυξης και το ρόλο εκάστου τμήματος της πόλης στη συνολική δομή. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση λαμβάνεται υπόψη στο σχεδιασμό και κατευθύνει πόρους σε όλες τις συνιστώσες της βιώσιμης ανάπτυξης συγχρόνως.
- *Κάθετος συντονισμός όλων των διοικητικών επιπέδων με νέους τρόπους πολυεπίπεδης διακυβέρνησης*, καθώς και οριζόντιος συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην παραγωγή του χώρου, προκειμένου ο σχεδιασμός να είναι τόσο από «πάνω προς τα κάτω», όσο και από «κάτω προς τα πάνω». Ειδικότερα, δημόσια διαβούλευση και συμμετοχή των πολιτών με αποτελεσματικό τρόπο.
- *Συνδυασμός χρόνου και κλίμακας χώρου*. Να αποφεύγεται η βραχυπρόθεσμη διαχείριση του χώρου, ενώ χωρικά η ολοκληρωμένη αστική αναγέννηση να υπερβαίνει το άθροισμα μεμονωμένων ενεργειών, αλλά και να αντιμετωπίζεται συνολικά η εφαρμογή του σχεδιασμού, τόσο σε διοικητικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Συνοψίζοντας, με βάση και το αναπτυξιακό κείμενο από πλευράς Ε.Ε. “Cities of tomorrow”(βλ.http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/conferences/citiesoftomorrow/index_en.cfm) οι ευρωπαϊκές πόλεις συνθέτουν τις αρχές του ευρωπαϊκού μοντέλου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και θα πρέπει να διαθέτουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- να είναι τόποι προηγμένης κοινωνικής προόδου·
- να συνιστούν πλατφόρμες για δημοκρατία, πολιτιστικό διάλογο και ποικιλότητα·
- να αποτελούν τόποι πράσινης, οικολογικής ή περιβαλλοντικής αναγέννησης· και
- να χαρακτηρίζονται ως σημεία έλξης και κινητήρες της οικονομικής ανάπτυξης.

Επίσης, η γενικότερη αστική εδαφική ανάπτυξη σε ευρωπαϊκά πλαίσια θα πρέπει να διέπεται από τα παρακάτω στοιχεία (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urb_agenda/pdf/comm_act_urb_agenda_el.pdf):

- να αντικατοπτρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη και την ισορροπημένη εδαφική οργάνωση με μια πολυκεντρική αστική δομή·
- να περιέχει ισχυρά περιφερειακά κέντρα που παρέχουν ικανοποιητική προσβασιμότητα σε υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος·
- να χαρακτηρίζεται από συμπαγή οικιστική διάρθρωση με περιορισμένη διασπορά οικοδομών στο τοπίο· και
- να απολαμβάνει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας και ποιότητας του περιβάλλοντος γύρω από τις πόλεις.

2.1.1. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μετονομάστηκε το 2012 σε «Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης». Με τον τρόπο αυτόν αναγνωρίστηκε το γεγονός ότι οι πόλεις πρέπει να αναλάβουν πλήρως τον ρόλο τους για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη της Ε.Ε., όπως και η απόδειξη της ισχυρής αστικής διάστασης των πολιτικών της Ε.Ε., ιδίως στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής. Εκτιμάται ότι το 50% τουλάχιστον του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), περίπου 80-90 δισ. ευρώ, θα επενδυθούν στις αστικές περιοχές με την ενσωμάτωση των επιχειρησιακών προγραμμάτων για τη χρηματοδοτική περίοδο 2014-20, και τουλάχιστον το 5% των εθνικών κονδυλίων του ΕΤΠΑ προορίζονται για την ολοκληρωμένη βιώσιμη αστική ανάπτυξη ώστε να διασφαλιστεί ότι αποτελεί προτεραιότητα σε όλα τα κράτη μέλη. Η δικτύωση και οι ανταλλαγές μεταξύ πόλεων θα συνεχίσουν να προωθούνται από την επόμενη γενιά του προγράμματος URBACT III (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urb_agenda/pdf/comm_act_urb_agenda_el.pdf).

Αλλά η αστική ανάπτυξη δεν υποστηρίζεται μόνο μέσω της περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. και των διαρθρωτικών ταμείων. Ένας αυξανόμενος αριθμός τομεακών πολιτικών της Ε.Ε. απευθύνονται ρητώς στις αστικές περιοχές: οι πολιτικές για την ενέργεια, την κοινωνία της πληροφορίας, το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό, τις μεταφορές κ.λπ. υποστηρίζουν πρωτοβουλίες όπως η «Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης», η «Ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας έξυπνων πόλεων και κοινοτήτων», το «Βραβείο Πράσινης Πρωτεύουσας», το «Σύμφωνο των δημάρχων» και «Δήμαρχοι για την προσαρμογή». Πολλές άλλες πρωτοβουλίες και οδηγίες της Ε.Ε. στοχεύουν εμμέσως στις αστικές περιοχές, για παράδειγμα, οδηγίες για τον θόρυβο και την ποιότητα του αέρα, μεταναστευτικές πολιτικές, μέτρα για τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, κ.λπ., οι οποίες, αν και όχι αυτό καθαυτό αστικές, αφορούν κυρίως αστικές περιοχές και υλοποιούνται από πόλεις (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/urban/portal/index_en.cfm).

2.2. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Για την προώθηση των προγραμμάτων ολοκληρωμένης αστικής ανασυγκρότησης στη λογική που περιγράφηκε πιο πάνω ενυπάρχουν ορισμένες χρηματοδοτήσεις, τόσο σε επίπεδο στοχευμένης χρηματοδότησης από τα Ταμεία της Ε.Ε. όσο και σε επίπεδο στήριξης από άλλους διαρθρωτικούς πόρους της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014).

Η πολιτική συνοχής 2014-2020 στοχεύει στην καλλιέργεια ολοκληρωμένων αστικών πολιτικών που ενισχύουν τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη με σκοπό να ενισχυθεί η προσαρμοστικότητα των πόλεων και να διασφαλιστούν συνέργειες στις επενδύσεις που στηρίζονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

Σε ότι αφορά τη δυνατότητα ένταξης Ολοκληρωμένων Σχεδίων Αειφόρου Αστικής Ανάπτυξης ή Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, διερευνάται στη συνέχεια το πλαίσιο εντός του οποίου θα κινηθεί ο μελλοντικός προγραμματισμός της κάθε χώρας-μέλους, ο οποίος αποτυπώνεται στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014).

Στην πραγματικότητα το ΣΕΣ, πρόκειται για το νέο *Εθνικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης* (ΕΣΠΑ), που διαθέτει κάθε κράτος-μέλος της Ε.Ε. για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και συνίσταται από 11 Θεματικούς Στόχους (Θ.Σ.), των οποίων η επίτευξη θεωρείται ο ακρογωνιαίος λίθος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στο πλαίσιο του ΣΕΣ η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη καλείται: (α) να αντιμετωπίσει συγκροτημένα (και όχι μερικώς κατά Προτεραιότητα Χρηματοδότησης και Θεματικό Στόχο) τις ιδιαίτερες προκλήσεις στο χωρικό επίπεδο όπου εμφανίζονται, (β) να μεγιστοποιήσει τα οφέλη από το ΣΕΣ σε χωρικό επίπεδο οργανώνοντας κατάλληλες συνέργειες Θ.Σ., ΕΔΕΤ και Προγραμμάτων αλλά και παράλληλων πολιτικών και πηγών χρηματοδότησης, (γ) να προωθήσει την αποδοτική εφαρμογή των νέων εργαλείων που αφορούν στην *Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων*, στη *Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη* και στην *Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση* (ΣΕΣ, 2014).

Τα νέα εργαλεία, ιδιαίτερα, αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την άρθρωση των Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 και, για αυτόν τον λόγο, αξίζουν ιδιαίτερης ανάλυσης (ΣΕΣ, 2014):

- Η *Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων* (CLLD / ΤΑΠΤΟΚ) αποτελεί εργαλείο για την προώθηση της υλοποίησης στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από τη βάση σχεδιασμένων και υλοποιημένων από ομάδες τοπικής δράσης με τη συμμετοχή εκπροσώπων από όλους τους τομείς τοπικού ενδιαφέροντος. Ουσιαστικά, προωθεί την κοινοτική ιδιοκτησία και την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στις πόλεις. Η CLLD επιτρέπει τις δραστηριότητες για ενίσχυση της επάρκειας βασισμένης στις ανάγκες, τη δικτύωση και τόνωση της καινοτομίας που υπάρχουν ήδη σε επίπεδο γειτονιάς ώστε να ενδυναμώσουν τις κοινότητες να εκμεταλλευτούν πλήρως το δυναμικό τους (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_el.pdf)
- Οι *Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις* (ΟΧΕ) είναι ένας νέος τρόπος υλοποίησης για την ομαδοποίηση χρηματοδοτήσεων από διάφορους άξονες προτεραιοτήτων από ένα ή περισσότερα επιχειρησιακά προγράμματα για διατομεακές παρεμβάσεις πολλαπλών επιπέδων. Μια ΟΧΕ θα είναι ένα ιδανικό εργαλείο για την υποστήριξη ολοκληρωμένων δράσεων σε αστικές περιοχές καθώς προσφέρει τη δυνατότητα για συνδυασμό χρηματοδοτήσεων που

συνδέονται με διαφορετικούς θεματικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από αυτούς τους άξονες προτεραιοτήτων και επιχειρησιακά προγράμματα που υποστηρίζονται από τα ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και Ταμείο Συνοχής. Μια ΟΧΕ μπορεί επίσης να συμπληρωθεί με οικονομική στήριξη από το ΕΓΤΑΑ ή το ΕΤΘΑ(βλ.http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_el.pdf).

- Για τη *Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη* (ΒΑΑ), κάθε Περιφέρεια με ισχυρή παρουσία αστικού πληθυσμού και συγκεντρώσεων, θα αναφέρει στο προγραμματικό κείμενο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) της το ενδεικτικό ποσό συνδρομής του ΕΤΠΑ και ανάλογης συνδρομής του ΕΚΤ για ολοκληρωμένες δράσεις. Η Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη θα υλοποιηθεί μέσω στρατηγικών που θα εντάσσονται σε τουλάχιστον δύο θεματικούς στόχους και θα καλούνται να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές, περιβαλλοντικές, δημογραφικές, κοινωνικές και τις προκλήσεις κλιματικής αλλαγής, ορίζοντας ως εργαλείο υλοποίησης, είτε την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση είτε την Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων . Θα αναφέρονται οι περιοχές ή οι τύποι περιοχών που θα εφαρμοστεί, η ενδεικτική χρηματοδοτική κατανομή κατά Ταμείο και Άξονα Προτεραιότητας, καθώς και οι ρυθμίσεις διαχείρισης , εφαρμογής και συντονισμού (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014). Συγκεκριμένα:

Πίνακας 2.1: Αναλυτική περιγραφή των εργαλείων Ολοκληρωμένη Χωρικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνονται στο ΣΕΣ 2014-2020

	<i>ΤΑΠΤΟΚ</i>	<i>ΟΧΕ</i>	<i>ΒΑΑ</i>
<i>Προκλήσεις</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Η άμεση αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης. • Η στοχευμένη αποκατάσταση του οικονομικού ιστού. • Η ανάπλαση του αστικού περιβάλλοντος. • Η καταπολέμηση των ανισοτήτων, της αστικής φτώχειας και του αποκλεισμού. • Η αντιστροφή της πολύπλευρης υποβάθμισης των αστικών περιοχών. • Η προώθηση της αρχής της «συμπαγούς πόλης». 	<ul style="list-style-type: none"> • Η προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της επιχ/κότητας με τελικό στόχο την επίτευξη απασχόλησης, κοινωνικής συνοχής και διατήρησης των πόρων. • Η παραγωγική ανασύνταξη • Η εξισορρόπηση των ενδο-περιφερειακών ανισοτήτων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η ολοκληρωμένη αναπτυξιακή παρέμβαση στα αστικά κέντρα με στόχο την αποκατάσταση του οικονομικού τους ιστού και τη λειτουργία τους ως κινητήριες δυνάμεις στην ευρύτερη περιοχή. • Η αντιστροφή της κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης των αστικών περιοχών, ιδίως των υποβαθμισμένων εμπορικών κέντρων των μεγάλων πόλεων. • Η άμεση αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης, με την αναζωογόνηση των ΜΜΕ που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης – Καινοτομία.

<p style="text-align: center;"><i>Θεματικοί Στόχοι ΣΕΣ ανά εργαλείο</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • (ΘΣ8) προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας· • (ΘΣ9) προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας· • (ΘΣ6) προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων· • (ΘΣ3) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα και του τομέα της αλιείας-υδατοκαλλιέργειας • (ΘΣ4) υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς • (ΘΣ7) προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων • (ΘΣ10) επένδυση στην εκπαίδευση, την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση 	<ul style="list-style-type: none"> • (ΘΣ3) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα και του τομέα της αλιείας-υδατοκαλλιέργειας • (ΘΣ6) προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων· • (ΘΣ7) προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων • (ΘΣ8) προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας • (ΘΣ1) ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, • (ΘΣ4) υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς • (ΘΣ2) βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ 	<ul style="list-style-type: none"> • (ΘΣ3) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα και του τομέα της αλιείας-υδατοκαλλιέργειας • (ΘΣ9) προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας • (ΘΣ8) προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας • (ΘΣ7) προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων • (ΘΣ6) προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων • (ΘΣ2) βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ
<p><i>Χωρικοί Τύποι εφαρμογής του εργαλείου</i></p>	<p>Αστικές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις & Περιοχές όπου η σύνδεση αστικού κέντρου και περιμετρικού αγροτικού χώρου είναι ιδιαίτερα σημαντική ή προβληματική</p>	<p>Υπο-περιφερειακές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις & Δια-περιφερειακές περιοχές με ομοιογενή χαρακτηριστικά</p>	<p>Περιοχές εφαρμογής Ρυθμιστικού Σχεδίου ή περιοχές που έχουν προσδιοριστεί ως περιοχές παρεμβάσεων αστικής ανασυγκρότησης στα ΠΠΧΣΑΑ, στα ΓΠΣ ή σε ΣΟΑΠ ή προβληματικές περιοχές ή περιοχές με ζώνες αποβιομηχάνισης</p>
<p><i>Υπεύθυνο Ταμείο Ενίσχυσης</i></p>	<p>ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ</p>	<p>μέσω ΠΕΠ</p>	<p>είτε μέσω ΠΕΠ, είτε μέσω ΕΤΠΑ/ΕΚΤ¹³</p>

Πηγή: ΣΕΣ 2014 -2020, Ιδία Επεξεργασία

¹³ Εξαρτάται από το αν θα οριστεί ως εργαλείο υλοποίησης τις ΟΧΕ ή τις ΤΑΠΤΟΚ.

Η ολοκληρωμένη βιώσιμη αστική ανάπτυξη έχει εξελιχθεί σε αναπόσπαστο μέρος του στρατηγικού πλαισίου της πολιτικής συνοχής 2014-2020. Αυτό θα έχει αρκετές πρακτικές συνέπειες για τις αστικές αρχές που λαμβάνουν χρηματοδότηση, αφού θα πρέπει να προετοιμάσουν στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης που θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις πολλαπλές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις τους. Θα έχουν επίσης ένα ευρύτερο πεδίο ευθύνης σε σχέση με την ίδια την υλοποίηση αυτής της στρατηγικής, καθώς θα απαιτείται ένα ελάχιστο επίπεδο εξουσιοδότησης (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_el.pdf).

2.2.1. Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ JESSICA

Η πρωτοβουλία για *Κοινή Ευρωπαϊκή Υποστήριξη για Βιώσιμες Επενδύσεις σε Αστικές Περιοχές (Jessica, Joint European Support for Investment in City Areas)* αναπτύσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Μέσω των νέων διαδικασιών, παρέχεται στα κράτη μέλη η ευχέρεια να χρησιμοποιήσουν μέρος των μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων που λαμβάνουν από την Ε.Ε. μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων για να επενδύσουν, υπό τη μορφή επιστρεπτέων χρηματοδοτήσεων, σε έργα που εντάσσονται στο πλαίσιο ολοκληρωμένων σχεδίων αστικής ανάπτυξης (βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jessica_en.cfm).

Το Jessica δεν αποτελεί νέα πηγή χρηματοδοτήσεων για τα κράτη μέλη, αλλά αποτελεί ένα νέο μέσο χρησιμοποίησης των υφισταμένων επιχορηγήσεων των διαρθρωτικών ταμείων για τη στήριξη ολοκληρωμένων σχεδίων αστικής ανάπτυξης. Οι χρηματοδοτήσεις πραγματοποιούνται από τα Ταμεία Αστικής Ανάπτυξης (ΤΑΑ), τα οποία είναι ο πυρήνας της λειτουργίας Jessica και επενδύουν σε Συμπράξεις μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), καθώς και σε άλλα επιλέξιμα έργα, τα οποία πρέπει να περιλαμβάνονται σε Ολοκληρωμένα Σχέδια Αειφόρου Αστικής Ανάπτυξης (ΟΣΑΑΑ) (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014).

2.2.2. ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ URBACT III

Το πρόγραμμα *URBACT* περιλαμβάνει τη διάδοση της γνώσης και των καλών πρακτικών μεταξύ δικτύων πόλεων και άλλων επιπέδων διακυβέρνησης. Ο σκοπός του είναι να προωθήσει την ολοκληρωμένη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της Περιφερειακής Πολιτικής και της Πολιτικής Συνοχής της Ε.Ε.. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ (στο μεγαλύτερο ποσοστό του, που φθάνει το 75%) και από εθνικούς ή/και τοπικούς φορείς. Το ποσό των κονδυλίων που θα εκταμιευθεί από το ΕΤΠΑ για τη χρηματοδότηση του προγράμματος κατά την περίοδο 2014-2020 (*URBACT III*), αγγίζει τα 75 εκατομμύρια ευρώ, αποτελώντας έτσι συνέχεια των επιτυχημένων προγραμμάτων των προγραμματικών περιόδων 2000-2006 (*URBACT I*) και 2007-2013 (*URBACT II*) (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, 2014).

Το πρόγραμμα ενσωματώνει πλήρως τις κατευθυντήριες αρχές της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», καθώς πάνω από το 70% των οικονομικών του διαθέσιμων, θα χρησιμοποιηθεί για την εκμάθηση και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με αυτές, διαμέσου 5 Θεματικών Στόχων της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020. Ο Πίνακας 2.2 που ακολουθεί παρουσιάζει τους Θεματικούς Στόχους που εξυπηρετεί το πρόγραμμα, σε συνάρτηση με τις κατευθυντήριες αρχές της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, 2014):

Πίνακας 2.2: URBACT III - Συσχέτιση Πολιτικής Συνοχής & Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

Θεματικοί Στόχοι Πολιτικής Συνοχής 2014-2020	Αρχές Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»	Έξυπνη Ανάπτυξη	Βιώσιμη Ανάπτυξη	Ανάπτυξη χωρίς Αποκλεισμούς
(ΘΣ1) Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας,		✓		
(ΘΣ4) Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς			✓	
(ΘΣ6) Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων			✓	
(ΘΣ7) Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων				✓
(ΘΣ8) Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας				✓

Πηγή: ΕΤΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία.

Το πρόγραμμα URBACT III δε λειτουργεί ως ένας άμεσος μηχανισμός άντλησης χρηματοδοτήσεων για την υλοποίηση δράσεων αστικής ανάπτυξης. Αντί αυτού, το πρόγραμμα επιτρέπει την ανταλλαγή και εκμάθηση εμπειριών μεταξύ διαφόρων φορέων που εμπλέκονται στις διαδικασίες της αστικής ανάπτυξης (πχ δημοτικοί σύμβουλοι, γενικοί γραμματείς, σχεδιαστές, λοιποί φορείς) και με αυτόν τον τρόπο συνεισφέρει στη βελτίωση της ποιότητας του αστικού σχεδιασμού και την διεκπεραίωση των ζητούμενων σχεδίων ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων, μέσω των καλών πρακτικών που αποκομίζονται, στη βάση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, 2014).

Με βάση τα δεδομένα της προηγούμενης παραγράφου, γίνεται κατανοητή η επιλογή ενός και μοναδικού Άξονα Προτεραιότητας για το πρόγραμμα, ο οποίος συμπίπτει με το Θεματικό Στόχο 11, της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020 *«Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών και των φορέων, καθώς και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης»*. Σε υποκείμενο επίπεδο, διαγράφονται ακόμη 4 θεματικοί στόχοι (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, 2014):

- Η βελτίωση της ικανότητας των πόλεων, ως προς την ανάπτυξη και την υλοποίηση ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων (σχεδίων και δράσεων).
- Η υλοποίηση ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων (σχεδίων και δράσεων) στο πλαίσιο της προσδοκώμενης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.
- Η υποστήριξη προς τις πόλεις για την υλοποίηση ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων.
- Οι δρώντες και οι φορείς των πόλεων – περιφερειών – κρατών – Ε.Ε. θα πρέπει να έχουν πρόσβαση και να διαμοιράζονται τις εμπειρίες που αποκομίζουν από τα σχέδια ολοκληρωμένων παρεμβάσεων.

Οι πόλεις οι οποίες θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, θα επωφεληθούν διπλά: αφενός θα λάβουν την οικονομική στήριξη του ΕΤΠΑ και αφετέρου θα αποκομίσουν σημαντικές εμπειρίες και γνώσεις από τα δίκτυα πόλεων, στα οποία θα συμπεριληφθούν. Όλα αυτά, γίνονται στη βάση της ανάληψης προγραμμάτων ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων, στα πλαίσια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης των ευρωπαϊκών πόλεων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, 2014).

2.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Στο παρόν τμήμα της εργασίας, πραγματοποιείται η παράθεση ορισμένων πόλεων - παραδειγμάτων επιτυχημένης εφαρμογής των πολιτικών της Ε.Ε., σχετικά με τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Στο σύνολο των περιπτώσεών τους, οι δράσεις που επιτελούνται χρηματοδοτούνται ως κάποιο βαθμό από τα ταμεία της Ε.Ε.. Καθεμία από τις 3 περιπτώσεις παρεμβάσεων αντιπροσωπεύει μια διαφορετική διάσταση των πολιτικών αστικής αναγέννησης και συγκεκριμένα: η παρέμβαση στο *Πεκς* της Ουγγαρίας μεταμόρφωσε μια αποβιομηχανοποιημένη πόλη σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, η στρατηγική που ακολουθήθηκε στη *Γκντόνια* της Πολωνίας αποτελεί υπόδειγμα καινοτομίας και έρευνας ενώ στο *Μάλμο* της Σουηδίας πραγματοποιήθηκε μια ολοκληρωμένη αστική παρέμβαση, με γνώμονα την αειφορία και τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό.

2.3.1. ΠΕΚΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ, 2010

Το Πεκς βρίσκεται στο νότιο μέρος της Ουγγαρίας, περίπου 200 χιλιόμετρα από τη Βουδαπέστη, κοντά στα κροατικά σύνορα. Για αιώνες, αποτελούσε περιφερειακό διοικητικό, πολιτιστικό, θρησκευτικό και οικονομικό κέντρο. Μάλιστα, από τη δεκαετία του '50 και έπειτα, η οικονομία του ήκμασε ακόμη περισσότερο ως αποτέλεσμα της ταχείας εκβιομηχάνισής του και της εξόρυξης άνθρακα και ουρανίου. Αλλά και η πολιτιστική ζωή της πόλης αναπτύχθηκε αρκετά, παράλληλα με την οικονομία, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Στην πραγματικότητα, στη δεκαετία του '60, τη δεκαετία του '70 και τη δεκαετία του '80 η πολιτιστική ζωή στο Πεκς γνώρισε μεγάλη άνθηση – με τις πρωτοβουλίες πρωτοπορίας, το θέατρο, το σύγχρονο μπαλέτο, τα διάφορα μουσεία και φεστιβάλ. Εντούτοις, η οικονομική/πολιτική μετάβαση της δεκαετίας του '90 υπονόμωσε σοβαρά τους οικονομικούς και δημογραφικούς παράγοντες της πόλης. Τα τελευταία 20 χρόνια, οι παραδοσιακοί βιομηχανικοί τομείς έχασαν την ανταγωνιστικότητα και τη δύναμή τους, τα ορυχεία έκλεισαν στη δεκαετία του '90, και η πόλη έχει χάσει περίπου το 13% των κατοίκων της, απαριθμώντας πλέον γύρω στους 180.000 (ΑΕIDL, 2013).

Από την αρχή της δεκαετίας του 2000, το Πεκς αντιμετώπιζε σοβαρή οικονομική πτώση και επιδίωκε νέες και καινοτόμες ευκαιρίες ώστε να αναδομηθεί η οικονομία του, βασισμένη στους πλουσίους πολιτιστικούς του πόρους (AEIDL, 2013). Η δυνατότητα διεκδίκησης του τίτλου της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, ήταν μια ελπιδοφόρος ιδέα δεδομένου ότι υπήρξαν ήδη στοιχεία που δείχνουν ότι άλλες πόλεις – όπως η Γλασκώβη – είχαν χρησιμοποιήσει τον τίτλο για να πραγματοποιήσουν έναν οικονομικό μετασχηματισμό, βασισμένο στην πολιτιστική τους βιομηχανία. Εξάλλου, και ο ίδιος ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας μετουσιώθηκε σε ένα ισχυρό εργαλείο αστικής αναγέννησης. Σύμφωνα με το νέο αυτό υπόδειγμα, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και η πολιτιστική ανάπτυξη πρέπει να συγχρονιστούν με τα μεσοπρόθεσμα σχέδια αστικής ανάπτυξης μιας δεδομένης πόλης και με τη διαδικασία της αναγέννησης της αστικής δομής τους. Κατά συνέπεια, η έμφαση θα παρέμενε ακόμα στην πολιτιστική καινοτομία, αλλά η ανάπτυξη των υποδομών άρχισε να διαδραματίζει έναν μεγαλύτερο ρόλο από πριν (Δέφνερ, 2006). Αυτό ακριβώς χρειαζόταν και μια πόλη σαν το Πεκς: την ευκαιρία που περίμενε ώστε να αναβαθμίσει τις πολιτιστικές του υποδομές αλλά και να αφυπνίσει την δημιουργική ενέργεια της πόλης.

Με βάση τα παραπάνω τέθηκε σε εφαρμογή ένα ολοκληρωμένο σχέδιο παρέμβασης με την ονομασία “PECS, 2010” το οποίο ξεκίνησε στις αρχές του 2008. Τα βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία του ήταν τα εξής (AEIDL, 2013):

- *Διακυβέρνηση*: Το πρόγραμμα είχε μεγάλη απήχηση στους κατοίκους της πόλης και επετεύχθη συμμετοχικότητα στο σχεδιασμό (πχ μέσω ανοιχτών συζητήσεων). Επίσης, εκτός από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, η Αναπτυξιακή Εταιρεία του Πεκς (ΣΔΙΤ), ενεπλάκη στις διαδικασίες. Ανάμεσα στους επωφελούμενους ήταν και το Πανεπιστήμιο της πόλης.
- *Χρηματοδότηση*: Το συνολικό κόστος υλοποίησης των ενεργειών του σχεδίου ήταν 120.000.000 ευρώ, με το ΕΤΠΑ να συμβάλλει κατά 100.000.000 ευρώ, στα πλαίσια του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της νότιας Υπερδουναβείας, της προγραμματικής περιόδου 2007-13 της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής. Οι εθνικές αρχές το χρηματοδότησαν με 5.000.000 ευρώ, ενώ οι τοπικοί φορείς (ιδιώτες, Πανεπιστήμιο, Αναπτυξιακή Εταιρεία) με 15.000.000 ευρώ.

- *Επιμέρους Στόχοι:* α) Η δημιουργία πολιτιστικής υποδομής, υψηλής ποιότητας, ώστε να ικανοποιήσει τη ζήτηση για το θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του 2010 αλλά και να προσελκύσει τουρίστες, τα επόμενα χρόνια, β) Η αναμόρφωση των κοινωφελών εγκαταστάσεων και η ανανέωση των «πράσινων» χώρων της πόλης για να λειτουργήσουν ως κοινόχρηστοι, γ) Η σταδιακή αλλαγή της χρήσης γης σε εμπορική, στο ανατολικό τμήμα του κέντρου της πόλης.
- *Αποτελέσματα:*
 - I. Πολεοδομικές παρεμβάσεις: το Kodály Centre – η δημιουργία ενός τεράστιου χώρου συναυλιών και συνεδριάσεων (Concert and Conference Hall), επιφάνειας 11.000 τετραγωνικών μέτρων, που διαθέτει εξοπλισμό υψηλής τεχνολογίας και πληροί τις προϋποθέσεις για τη στέγαση μορφών υψηλής τέχνης, το οικοδομικό τετράγωνο Zsolnay – που πρόκειται ουσιαστικά για την ανάπλαση ενός εγκαταλελειμμένου εργοστασίου πορσελάνης και στεγάζει πλέον ορισμένες από τις κορυφαίες πολιτιστικές εγκαταστάσεις της πόλης (Πλανητάριο, Κέντρο Νεότητας, διάφορες γκαλερί), ενώ ένα τμήμα του χρησιμοποιείται και από το Πανεπιστήμιο, το Εκθεσιακό Κέντρο της πόλης – το οποίο διαθέτει 8 ανακαινισμένες μουσειακές αίθουσες, η Περιφερειακή Βιβλιοθήκη και το Κέντρο Μελέτης – που συνεισφέρουν τα μέγιστα στα ερευνητικά εργαστήρια του Πανεπιστημίου, η ανασυγκρότηση των κοινόχρηστων χώρων της πόλης σε πολλές γειτονιές και όχι μόνο στο κέντρο και η υψηλή αρχιτεκτονική στο σύνολο των παρεμβάσεων
 - II. Οικονομική Ανάπτυξη: μέσα από τις παραπάνω πολεοδομικές παρεμβάσεις αλλά και από την αίγλη που της προσέδωσε ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, η πόλη του Πεκς βελτίωσε την εικόνα της στα πλαίσια της σύγχρονης αστικής ανταγωνιστικότητας. Πράγματι, ο αριθμός των τουριστών επισκεπτών της πόλης αυξήθηκε σημαντικά τον πρώτο χρόνο, με τάση συγκράτησης. Επίσης, δημιουργήθηκαν ορισμένες νέες θέσεις εργασίας, στους τομείς των κατασκευών και του πολιτισμού. Τέλος, την εμφάνισή τους έκαναν και ορισμένες (σημειακές) ιδιωτικές επενδύσεις που περιλαμβάνουν 2 ξενοδοχεία και ένα πάρκο περιπέτειας.
 - III. Κοινωνική Ανάπτυξη: οι νέες υποδομές πολιτισμού αντιμετωπίστηκαν με θέρμη από τους κατοίκους, η πλειοψηφία των οποίων έδωσε το παρόν σε αρκετές από τις 5000 παραστάσεις που διοργανώθηκαν στις πολιτιστικές

εγκαταστάσεις από το 2010 μέχρι σήμερα. Επίσης, οι κοινόχρηστοι χώροι έγιναν δημοφιλείς ανάμεσα στους κατοίκους και ιδιαίτερα στα παιδιά και τους φοιτητές.

- IV. Περιβαλλοντική Μέριμνα: ο εμπλουτισμός του αστικού πρασίνου είναι ένα στοιχείο που έχει να καταδείξει το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Εικόνα 2.1: Kodály Centre, Πεκς

Πηγή: www.kodalykozpont.hu

Εικόνα 2.2: Περιφερειακή Βιβλιοθήκη & Κέντρο Μελέτης, Πεκς

Πηγή: hazai.kozep.bme.hu

Εικόνα 2.3: Η Αναπλασμένη Κεντρική Πλατεία, Πεκς

Πηγή: visitbudapest.travel

Στον Πίνακα 2.3 που ακολουθεί, συσχετίζονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία της αστικής αναγέννησης (βλ. Κεφάλαιο 1.3) , με τα γνωρίσματα της αστικής παρέμβασης που πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Πεκς, μέσω του σχεδίου “Pecs, 2010”:

Πίνακας 2.3: Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης & Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Πεκς

Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης	Αστική Παρέμβαση στο Πεκς
<i>Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – «Συμπαγής» Πόλη</i>	Ολοκληρωμένος φυσικός σχεδιασμός σε όλη την πόλη, με έμφαση στους κοινόχρηστους χώρους
<i>Έργα – ναυαρχίδες (Flagship Projects)</i>	Kodály Centre, το ανακαινισμένο οικοδομικό τετράγωνο Zsolnay
<i>Η πόλη ως μηχανισμός υπερτοπικής ανταγωνιστικότητας – Προώθηση της εικόνας της πόλης</i>	Μέσω των υπερσύγχρονων πολιτιστικών υποδομών και αποθέματος
<i>Διαφοροποίηση παραγωγικού συστήματος</i>	Βιομηχανία → Πολιτισμός και Τουρισμός
<i>Διακυβέρνηση & Συμμετοχικότητα</i>	Σημαντική η συνύπαρξη εκπαιδευτικών φορέων (Πανεπιστήμιο), τοπικού πληθυσμού και ιδιωτικών φορέων (Αναπτυξιακή Εταιρία)

Ιδία Επεξεργασία

2.3.2. ΓΚΝΤΥΝΙΑ – Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΙΣ ΟΧΘΕΣ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ

Η Γκντύνια είναι μια πόλη-λιμάνι της Πολωνίας στις όχθες της Βαλτικής και βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της χώρας. Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ένωσε την Πολωνία με τον υπόλοιπο κόσμο, επωφελούμενη από τη γεωγραφική της θέση. Όλα αυτά τα χρόνια, συνεπώς, η οικονομία της ήταν βασισμένη στο εμπόριο μέσω θαλάσσης, στις μεταφορές και στο ναυπηγοεπισκευαστικό κλάδο. Τη δεκαετία του 1990, όμως, μετά και την κατάρρευση του πολιτικού καθεστώτος της εποχής, η πόλη γνώρισε απορρύθμιση και δημογραφική πτώση, καθώς οι νέοι επιστήμονες της μετανάστευαν για να επιζητήσουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Σήμερα, ο πληθυσμός της κυμαίνεται στους 160.000 κατοίκους (AEIDL, 2013).

Ο βασικός στόχος των δημοτικών αρχών, ήταν να σταματήσει η διαφυγή αυτού του πνευματικού πλούτου της πόλης και η αναστροφή αυτής της κατάστασης. Για αυτόν το σκοπό, αναπτύχθηκε η ιδέα της δημιουργίας του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου της Πομερανίας (της περιφέρειας, στην οποία ανήκει η πόλη), αναπερώνοντας ταυτόχρονα τα σχέδια των επιχειρήσεων που είχαν επενδύσει στην οικονομία της γνώσης. Το 2001 εκπονήθηκε η πρώτη μελέτη σκοπιμότητας του σχεδίου παρέμβασης με τη συμμετοχή των δημοτικών αρχών, του Πανεπιστημίου της πόλης και των τοπικών επιχειρηματιών. Το σχέδιο παρέμβασης τόσο για την αναγέννηση της πόλης, όσο και για την επίτευξη τεχνολογικής καινοτομίας, είχε μόλις αρχίσει (AEIDL, 2013).

Σε ότι αφορά την τοποθεσία που θα πραγματοποιούταν η εγκατάσταση του Τεχνολογικού Πάρκου, επρόκειτο για την πρώην σταθμό των τρόλεϊ, τοποθεσία που βρίσκεται σε στρατηγική θέση για την πόλη: ακριβώς στην είσοδό της. Το 2003, οι πρώτες επιχειρήσεις στεγάστηκαν εκεί, ενώ από το 2004 ως το 2006, ο χώρος είχε ανακαινιστεί πλήρως και ήταν έτοιμος να υποδεχθεί περισσότερες από 50 επιχειρήσεις, γραφεία και εργαστήρια (AEIDL, 2013).

Το πάρκο στοχεύει στην οριζόντια σύνδεση ανάμεσα στο Πανεπιστήμιο και τις επιχειρήσεις εντάσεως γνώσης. Η ανατροφοδότηση των δυο παραγόντων εξυπηρετεί την ίδια την πόλη: από τη μία, το Πανεπιστήμιο προσφέρει την έρευνα και την καινοτομία προς όφελος των επιχειρήσεων – αλλά και των νέων επιχειρήσεων που εγκαθίστανται στην πόλη – και από την άλλη, οι επιχειρήσεις απορροφούν τους αποφοίτους του Πανεπιστημίου, παρέχοντας μια μορφή άμεσης σύνδεσης της ανώτατης

εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Το Τεχνολογικό Πάρκο απαρτίζεται από 4 ενότητες επιχειρήσεων και ερευνητικών εργαστηρίων: τον κλάδο της βιοτεχνολογίας, τον κλάδο της κοινωνικής καινοτομίας, τον κλάδο του σχεδιασμού και τον κλάδο των ΤΠΕ (AEIDL, 2013). Ειδικά για τους δύο τελευταίους, η κοινή χωροθέτηση μπορεί να αποβεί πολύ θετική, αφού υπάρχει συνεργασία σε πολλά θέματα.

Τελικά, το σχέδιο πέτυχε και πλέον η Γκντύνια θεωρείται πρωτοπόρος ανάμεσα στις άλλες πολωνικές πόλεις, επιστρέφοντας στο δρόμο της ανάπτυξης. Στις μέρες μας, η Γκντύνια θεωρείται υπόδειγμα μοντέρνας πόλης, ενώ το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο της Πομερανίας έχει γίνει το σύμβολο της αναγέννησής της (AEIDL, 2013).

Τα βασικά χαρακτηριστικά του σχεδίου παρέμβασης για την πόλη της Γκντύνια ήταν τα εξής (AEIDL, 2013):

- *Διακυβέρνηση*: Στην περίπτωση της Γκντύνια υπήρξαν πρωτοποριακά – για την Πολωνία – σχήματα συνεργασίας μεταξύ των τοπικών αρχών, πανεπιστημιακών τμημάτων και ιδιωτικών επιχειρήσεων: ο ιδιωτικός τομέας ενεπλάκη στις διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού και στις κατασκευαστικές εργασίες, οι δημοτικές και περιφερειακές αρχές ενεπλάκησαν στη δόμηση του προγράμματος ολοκληρωμένης παρέμβασης και στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσω καινοτομίας (πχ υποστηρίζοντας διάφορα start-ups και προωθώντας την οικονομία της γνώσης μέσω ειδικών κινήτρων στους επίδοξους επιχειρηματίες) ενώ τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της περιοχής ήταν εκ των βασικών εταίρων στο σχεδιασμό του όλου εγχειρήματος. Φυσικά, οι πολίτες της Γκντύνια υποστήριξαν το πρόγραμμα, παρέχοντας πολιτική στήριξη στο δημοτικό συμβούλιο.
- *Χρηματοδότηση*: Το συνολικό κόστος υλοποίησης των ενεργειών του σχεδίου ήταν 54.000.000 ευρώ, με το ΕΤΠΑ να συμβάλλει κατά 35.000.000 ευρώ, στα πλαίσια του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της Πομερανίας, της προγραμματικής περιόδου 2007-13 της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής. Οι τοπικοί φορείς (ιδιώτες, Πανεπιστήμιο, δημοτικό συμβούλιο) συνέβαλαν με 9.000.000 ευρώ.
- *Επιμέρους Στόχοι*: α) Η δημογραφική σταθεροποίηση και κοινωνική συνοχή, διατηρώντας τους νέους με υψηλό μορφωτικό επίπεδο εντός πόλης, παρέχοντάς τους εργασία και καλύτερη ποιότητα ζωής, β) Η μετατροπή ενός τεράστιου κενού

χώρου στην είσοδο της πόλης σε Τεχνολογικό και Επιστημονικό Πάρκο και η προσέλκυση εσωτερικών και εξωτερικών επενδύσεων και γ) Η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της πόλης, από το ναυπηγο-επισκευαστικό κλάδο και το εμπόριο στην οικονομία γνώσης και την καινοτομία.

- *Αποτελέσματα:*

- I. Πολεοδομικές Παρεμβάσεις: Η δημιουργία ενός Πόλου Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας, Έρευνας και Καινοτομίας, του Τεχνολογικού και Επιστημονικού Πάρκου της Πομερανίας (με σημαντικά κατασκευάσματα, όπως το Εργαστήριο Βιοτεχνολογίας, το Κέντρο Επιστημονικών Πειραμάτων, το Κέντρο Σχεδιασμού, το Κέντρο Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας) μεταμορφώνοντας έναν κενό χώρο χωρίς χρήση (brownfield) σε πεδίο ανάπτυξης καινοτομίας. Επίσης, έπειτα η διάχυση των πολλαπλασιαστικών οφελών του έργου επέφερε πολλές σημειακές παρεμβάσεις σε γειτονιές πλησίον του κέντρου της πόλης, οι οποίες – στην πλειοψηφία τους – είχαν να κάνουν με αλλαγές σε χρήσεις γης κτηρίων, βελτίωση τεχνικών υποδομών και ανανέωση των προσόψεων κτηρίων.
- II. Οικονομική Ανάπτυξη: Το συγκεκριμένο πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης στην Γκντύνια, αναμόρφωσε ολόκληρο το παραγωγικό σύστημα της πόλης, που βασίζεται πλέον στις οικονομίες γνώσης και καινοτομίας. Το γεγονός και μόνο, ότι προσέφερε θέσεις εργασίας σε πάνω από 1300 άτομα, συνιστά στοιχείο οικονομικής αναπτέρωσης. Επίσης, η πόλη βελτίωσε κατά πολύ την εικόνα της στα πλαίσια της αστικής ανταγωνιστικότητας και θεωρείται πλέον ως πρωτοπόρος σε θέματα καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.
- III. Κοινωνική Συνοχή: Το κύριο ζητούμενο εδώ, επετεύχθη και με το παραπάνω, καθώς η λειτουργία του πάρκου επέφερε την αποτελεσματική διαφυγής των νέων επιστημόνων από την πόλη, χάρις στο δίπολο Πανεπιστημιακή έρευνα – Επαγγελματική προσφορά, που ουσιαστικά ανατροφοδοτεί τη σχέση Πανεπιστημίου και Τεχνολογικού Πάρκου. Με αυτό τον τρόπο, η ανεργία των νέων υποχώρησε αισθητά. Εν τω μεταξύ, η κοινωνία των πολιτών αισθάνεται υπερήφανη – στην πλειοψηφία της – που η πόλη γνωρίζει τεχνολογική άνθηση και αποτελεί ταγό της καινοτομίας στη χώρα.

Εικόνα 2.4: Εξωτερική Όψη του Τεχνολογικού Πάρκου της Πομερανίας, Γκντύνια

Πηγή: <http://aasarchitecture.com/2013/08/pomeranian-science-and-technology-park-by-aec-krymow.html>

Εικόνα 2.5: Άποψη του Τεχνολογικού Πάρκου της Πομερανίας, Γκντύνια

Πηγή: <http://aasarchitecture.com/2013/08/pomeranian-science-and-technology-park-by-aec-krymow.html>

Εικόνα 2.6: Εσωτερική Όψη του Κέντρου Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας του Τεχνολογικού Πάρκου της Πομερανίας, Γκντύνια

Πηγή: <http://aasarchitecture.com/2013/08/pomeranian-science-and-technology-park-by-aec-krymow.html>

Στον Πίνακα 2.4 που ακολουθεί, συσχετίζονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία της αστικής αναγέννησης (βλ. Κεφάλαιο 1.3) , με τα γνωρίσματα της αστικής παρέμβασης που πραγματοποιήθηκε στην πόλη της Γκντύνια:

Πίνακας 2.4: Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης & Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στη Γκντύνια

Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης	Αστική Παρέμβαση στη Γκντύνια
<i>Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – «Συμπαγής» Πόλη</i>	Παρέμβαση σε υφιστάμενα κτήρια
<i>Έργα – ναυαρχίδες (Flagship Projects)</i>	Το Τεχνολογικό και Επιστημονικό Πάρκο της Πομερανίας
<i>Η πόλη ως μηχανισμός υπερτοπικής ανταγωνιστικότητας – Προώθηση της εικόνας της πόλης</i>	Μέσω της καινοτομίας, της έρευνας και της επιχειρηματικότητας
<i>Διαφοροποίηση παραγωγικού συστήματος</i>	Ναυπηγοεπισκευαστικός κλάδος → Οικονομία της γνώσης
<i>Διακυβέρνηση & Συμμετοχικότητα</i>	Δημοτικές Αρχές – Πανεπιστημιακοί Φορείς - Ιδιώτες

Ιδία Επεξεργασία

2.3.3. ΜΑΛΜΟ – Η 100% ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ

Το Μάλμο είναι η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Σουηδίας, με πληθυσμό γύρω στους 250.000 κατοίκους. Η πόλη είναι χωροθετημένη στο άκρο της νοτιότερης περιφέρειας της Σουηδίας (της Σκάνια), στα στενά του Όρεσουντ και γειτνιάζει με την πρωτεύουσα της Δανίας, Κοπεγχάγη. Μέχρι τη δεκαετία του '90, η οικονομία της πόλης βασιζόταν στο ναυπηγικό κλάδο – όντας μια παγκόσμια δύναμη στην κατασκευή πλοιαρίων – καθώς και στη βιομηχανία (National Audit Office UK, 2007).

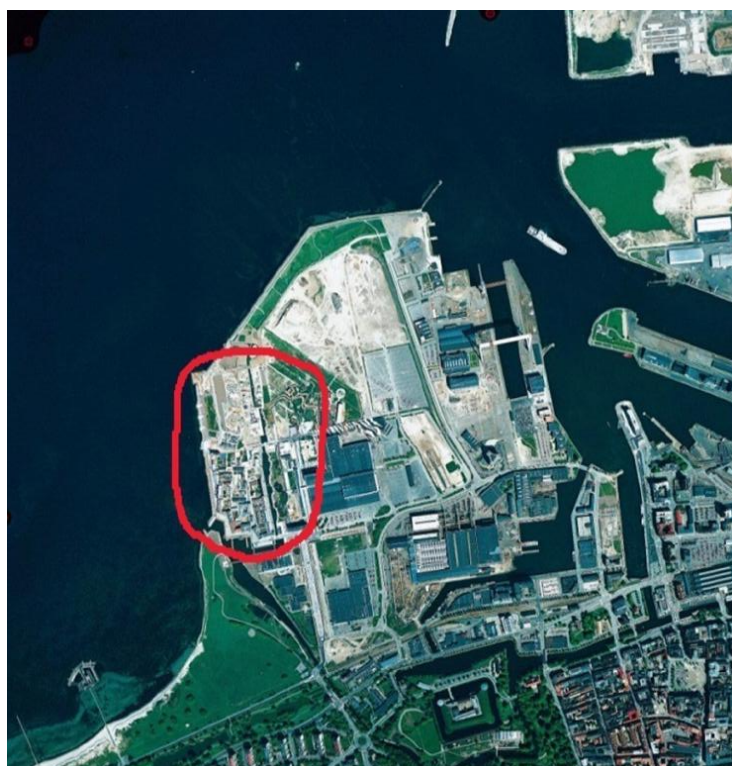
Παρόλα αυτά, η βιομηχανία της πόλης άρχισε να κλυδωνίζεται επικίνδυνα, κατά τις δεκαετίες του '70 και '80. Η ανεργία άρχισε να κάνει σιγά-σιγά την εμφάνισή της, καθώς πολλά εργοστάσια έκλειναν, ακολουθώντας το ρεύμα της αποβιομηχάνισης της εποχής. Τα πράγματα έγιναν χειρότερα, όταν τα ναυπηγεία Kockums έπαυσαν τη λειτουργία τους το 1986, βυθίζοντας την πόλη σε ένα γενικευμένο κλίμα παραγωγικής αστάθειας, καθώς μόλις είχε χαθεί ο μεγαλύτερος εργοδότης της πόλης. Ο πληθυσμός της πόλης – ο οποίος παρέμενε στάσιμος τις προηγούμενες δεκαετίες – άρχισε να εμφανίζει μείωση από το 1990 και έπειτα, καθώς οι ντόπιοι κάτοικοι άρχισαν να μεταναστεύουν (National Audit Office UK, 2007). Η εικόνα του Μάλμο άρχισε να «τσαλακώνεται» για τα καλά, ενώ η πόλη εμφάνιζε έντονα συμπτώματα συρρίκνωσης.

Έτσι, στις αρχές της δεκαετίας του '90, το δημοτικό συμβούλιο της πόλης αποφάσισε να προχωρήσει στην αναγέννηση της πόλης. Μετά από 3ετή προετοιμασία και σχεδιασμό, η πόλη απέκτησε ένα στρατηγικό πρόγραμμα αστικών παρεμβάσεων που αποσκοπούσε σε ένα δεκαετές αναπτυξιακό πλάνο, το Comprehensive Malmo Plan. Βασικά στοιχεία του σχεδίου ήταν η διακυβέρνηση και η περιβαλλοντική μέριμνα (National Audit Office UK, 2007). Το στρατηγικό σχέδιο κάλυπτε ολόκληρη την έκταση της πόλης αλλά η επιτομή του ήταν η παρέμβαση στην περιοχή του Δυτικού Λιμανιού (Vastra Hamnen), όπου προηγουμένως στεγάζονταν τα ναυπηγεία Kockums και άλλα εργοστάσια, τα οποία είχαν σταματήσει πλέον τη λειτουργία τους, γεγονός που είχε οδηγήσει την περιοχή σε ερήμωση.

Η περιοχή παρέμβασης του Δυτικού Λιμανιού καταλαμβάνει έκταση 140 εκταρίων και σχεδιάστηκε ώστε να στεγάσει μέχρι και 30.000 κατοίκους αλλά και αρκετές επιχειρήσεις που ειδικεύονται στους παρακάτω κλάδους: τεχνολογίες πληροφορικής, ψηφιακά μέσα, βιοτεχνολογία και συμβουλευτικές εταιρίες. Τέθηκαν, λοιπόν, οι βάσεις για την μετατροπή του παραγωγικού μοντέλου της περιοχής, από

βιομηχανικό – ναυπηγικό σε οικονομίες εντάσεως γνώσης, μέσα από ειδικά οικονομικά και πολεοδομικά κίνητρα που προσέφερε η δημοτική αρχή του Μάλμο στους επίδοξους επενδυτές (πχ φοροελαφρύνσεις, μετατροπές όρων δόμησης). Επίσης, σχεδιάστηκε μια νέα περιοχή κατοικίας, η Βο01 – έκτασης 9 εκταρίων – η οποία αρχικά χρησιμοποιήθηκε για της ανάγκες της Διεθνούς Έκθεσης Κατοικίας που φιλοξενήθηκε στην πόλη το 2001, αλλά στη συνέχεια μετατράπηκε σε υπόδειγμα βιώσιμου αστικού σχεδιασμού, με στοιχεία υψηλής πολεοδομικής αισθητικής και «πράσινη» αρχιτεκτονική (Energy Cities of Europe, 2009).

Εικόνα 2.7: Η περιοχή παρέμβασης του Δυτικού Λιμένα – με το κόκκινο χρώμα η νέα οικιστική περιοχή Βο01, Μάλμο

Πηγή: Fossum, 2008

Το στρατηγικό σχέδιο πέτυχε εξαιρετικά το σκοπό του: η ανεργία περιορίστηκε στο 5%, ο πληθυσμός σταθεροποιήθηκε και η περιοχή του Δυτικού Λιμένα μετέτρεψε το Μάλμο σε πρότυπο βιωσιμότητας και «δημιουργικής πόλης». Ανάμεσα στους παράγοντες της επιτυχίας, συγκαταλέγονται και οι παρακάτω: τα τοπικά σχήματα συνεργασίας, η πολιτική σταθερότητα, η ολιστική σχεδιαστική προσέγγιση, η ποιότητα του σχεδιασμού, ο ρόλος των πανεπιστημιακών τμημάτων της περιοχής που συνέβαλαν τα μέγιστα στο σχεδιαστικό κομμάτι μέσω της έρευνας που εκπόνησαν για το έργο (Fossum, 2008).

Τα βασικά χαρακτηριστικά του σχεδίου παρέμβασης για την περιοχή του Δυτικού Λιμένα στο Μάλμο ήταν τα εξής (Energy Cities of Europe, 2009):

- *Διακυβέρνηση:* Οι δημοτικές αρχές της πόλης ενεργοποίησαν το ολοκληρωμένο πρόγραμμα παρέμβασης, που διέθετε ισχυρή περιβαλλοντική ταυτότητα. Τα πανεπιστήμια του Μάλμο και του Λουντ (πόλη κοντά στο Μάλμο) ανέπτυξαν υψηλής ποιότητας τεχνικές, σχετικά με τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό των κατασκευών. Η Εταιρία Ενέργειας της Σουηδίας έδωσε, επίσης, οικονομική και τεχνική υποστήριξη στο εγχείρημα. Εν τω μεταξύ, δημιουργήθηκε και ένας σύνδεσμος συνεργασίας δημοσίων και ιδιωτικών φορέων (με την ονομασία Bo01AB), που ενεπλάκη στις σχεδιαστικές διαδικασίες της νέας οικιστικής περιοχής Bo01. Τέλος, οι κατασκευαστικές εταιρίες ενεπλάκησαν μόνο στον τομέα των κατασκευών.
- *Χρηματοδότηση:* Το πρόγραμμα παρέμβασης στην περιοχή του Δυτικού Λιμένα του Μάλμο, χρηματοδοτήθηκε σε μεγάλο ποσοστό από τη Σουηδική Κυβέρνηση (περίπου 65.000.000 ευρώ). Σε ότι αφορά, τις ενεργειακές υποδομές σημαντική ήταν και η συνεισφορά των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων, μέσω του προγράμματος URBAN I (γύρω στα 12.000.000 ευρώ). Σχετικά με τη νέα οικιστική περιοχή Bo01, πηγή χρηματοδότησης αποτέλεσε ο μικτός σύνδεσμος συνεργασίας Bo01AB.
- *Στόχοι:* α) Πλήρως ανανεώσιμη θερμική ενέργεια, που καλύπτει τις ανάγκες του συνόλου των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιοχής, β) Δημιουργία δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, με απώτερο σκοπό την ανεξαρτητοποίηση από τα μηχανοκίνητα μέσα μεταφοράς, εκτός από εκείνα που χρησιμοποιούν φιλικά προς το περιβάλλον καύσιμα και μέριμνα για την ύπαρξη τέτοιου είδους μέσων, γ) Ο εξοπλισμός των υφιστάμενων κτηρίων με περιβαλλοντικό εξοπλισμό και η δόμηση νέων «οικολογικών» κτηρίων και δ) Η αύξηση της βιοποικιλότητας στην περιοχή.
- *Αποτελέσματα:*
 - I. Πολεοδομικές Παρεμβάσεις: Γενικά στην περιοχή παρέμβασης του Δυτικού Λιμένα του Μάλμο, πραγματοποιήθηκαν μικρές αναπλάσεις σε κοινόχρηστους χώρους – πλατείες, βελτιώθηκαν οι μεταφορικές υποδομές (δρόμοι, πεζοδρόμια) και εγκαταστάθηκαν νέες τεχνικές υποδομές υψηλής τεχνολογίας, με σεβασμό στο περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, τα λεωφορεία

έχουν υψηλή προτεραιότητα στα φανάρια, οι στάσεις λεωφορείων τώρα έχουν ράμπες, ηλεκτρονικά χρονοδιαγράμματα και παρέχουν προστασία από την κακοκαιρία. Υψηλότερης συχνότητας δρομολόγια για λεωφορεία είναι πλέον διαθέσιμα, που συνδέουν τα κεντρικότερα σημεία του Μάλμο με ζωτικούς τομείς στο Δυτικό Λιμάνι. Τα πιο σημαντικά πολεοδομικά επιτεύγματα, πάντως, είναι ο επανασχεδιασμός του μεγαλύτερου πάρκου του Μάλμο (Scania Parken) και η κατασκευή του Torso Tower, ενός ουρανοξύστη 185 μέτρων, οποίος αποτελεί το ψηλότερο κτήριο της Σκανδιναβίας, και στεγάζει – κυρίως – επιχειρήσεις εντάσεως γνώσης.

- II. Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη: Η ολοκληρωμένη παρέμβαση σε αυτήν την περιοχή της πόλης, αποτέλεσε μια ευκαιρία για την τόνωση της απασχόλησης και ειδικότερα των νέων. Η πόλη δε χρειάστηκε να θυσιάσει άλλους κατοίκους στο βωμό της αποβιομηχάνισης, καθώς ο πληθυσμός άρχισε να αυξάνεται. Επίσης, το Μάλμο καθιερώθηκε στην παγκόσμια συνείδηση ως η «Πράσινη Πόλη του Μέλλοντος» και πολλοί είναι εκείνοι οι τουρίστες, οι οποίοι επισκέπτονται την πόλη ώστε να εκτιμήσουν από κοντά την επιτυχία της. Τέλος, η επένδυση στις νέες τεχνολογίες απέφερε καρπούς, αφού το παραγωγικό μοντέλο της πόλης μεταβλήθηκε και πολλοί είναι οι νέοι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γνώσης και της καινοτομίας.
- III. Περιβαλλοντική αειφορία: Η φύση είναι παρούσα σε όλες τις περιοχές της πόλης χάρις στο συνειδητό προγραμματισμό. Υπάρχει πλούσια και ποικίλη βλάστηση σε πάρκα, κατά μήκος των δρόμων και στις πλατείες, γεγονός που έχει θετική επίδραση στην υγεία των κατοίκων και των επισκεπτών. Επίσης, όλα τα κτήρια έχουν πρόσβαση στην πηγή της διαλογής των απορριμμάτων, όπου τα απόβλητα τροφίμων διαχωρίζονται. Τα απορρίμματα καταλήγουν, μέσω υπογείων σωληνώσεων, στις παρυφές της πόλης όπου αργότερα θα παραληφθούν από τα απορριμματοφόρα. Αυτό σημαίνει ότι τα φορτηγά δεν περνούν από καμία κατοικημένη περιοχή. Ακόμη, στην περιοχή κατοικίας Βο01, οι ενεργειακές λύσεις είχαν ήδη ενσωματωθεί στα κτήρια από το αρχικό σχέδιο. Σε ολόκληρη την περιοχή του Δυτικού Λιμένα υπάρχουν ηλιακοί συλλέκτες, ηλιακές κυψέλες και υπόγειες θερμικές εγκαταστάσεις αποθήκευσης. Τέλος, στην Βο01 περιοχή,

υπάρχει μία από τις μεγαλύτερες ανεμογεννήτριες της Σουηδίας η οποία προμηθεύει την περιοχή με ηλεκτρική ενέργεια.

Εικόνα 2.8: Άποψη του Δυτικού Λιμένα, Μάλμο

Πηγή: <http://newnikolaev.com.ua>

Εικόνα 2.9: Torso Tower, Μάλμο

Πηγή: en.wikipedia.org

Εικόνα 2.10: Άποψη της περιοχής Vo01, Μάλμο

Πηγή: www.turi.re.kr

Στον Πίνακα 2.5 που ακολουθεί, συσχετίζονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία της αστικής αναγέννησης (βλ. Κεφάλαιο 1.3) , με τα γνωρίσματα της αστικής παρέμβασης που πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Μάλμο, στην περιοχή του Δυτικού Λιμένα:

Πίνακας 2.5: Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης & Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Μάλμο

Χαρακτηριστικά Αστικής Αναγέννησης	Αστική Παρέμβαση στο Μαλμο
<i>Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – «Συμπαγής» Πόλη</i>	Μεγιστοποίηση περιβαλλοντικού «ίχνους» πόλης
<i>Έργα – ναυαρχίδες (Flagship Projects)</i>	Torso Tower
<i>Η πόλη ως μηχανισμός υπερτοπικής ανταγωνιστικότητας – Προώθηση της εικόνας της πόλης</i>	Μέσω του καινοτόμου περιβαλλοντικού σχεδιασμού
<i>Διαφοροποίηση παραγωγικού συστήματος</i>	Ναυπηγεία & Βιομηχανία → Οικονομία της γνώσης
<i>Διακυβέρνηση & Συμμετοχικότητα</i>	Δημοτικές Αρχές – Πανεπιστημιακοί Φορείς – Ιδιώτες – Μικτά Σχήματα

Ιδία Επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται λόγος για την ενσωμάτωση των αστικών παρεμβάσεων στα πλαίσια του σχεδιασμού των ελληνικών πόλεων. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρονται ορισμένα νομοθετικά διατάγματα, τα οποία προβλέπουν παρεμβατικές διατάξεις για τα αστικά κέντρα. Επίσης, επιχειρείται μια ανάλυση εις βάθος, που στόχο έχει την πληρέστερη ερμηνεία και κατανόηση των συγκεκριμένων μηχανισμών ή/και εργαλείων παρέμβασης, η οποία καταλήγει στη σύγκριση μεταξύ τους ώστε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με το θεσμό των αστικών παρεμβάσεων, ως μέρος της ελληνικής πολεοδομικής πολιτικής.

Ακόμη, επισημαίνονται ορισμένα παραδείγματα εφαρμογής του μηχανισμού των αναπλάσεων – αλλά και των σχεδίων/προγραμμάτων που προηγήθηκαν – σε μερικά ελληνικά αστικά κέντρα. Στη συνέχεια, παρατίθενται τα σύγχρονα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές πόλεις και προτείνεται ως μέθοδος προσέγγισης – υπό το πρίσμα των πολιτικών της αστικής αναγέννησης – το σχεδιαστικό εργαλείο ΣΟΑΠ (Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων), που εισήχθη μέσω του χωροταξικού νόμου 2742/1999. Τέλος, πραγματοποιείται μια ειδική εισαγωγική αναφορά στην περίπτωση μελέτης αυτής της εργασίας – στην πόλη του Βόλου – η οποία έχει άμεση συνάφεια με τα όσα αναλύονται στο παρόν κεφάλαιο.

3.1. ΟΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Στην πολεοδομική νομοθεσία ο όρος «ανάπλαση» αναφέρεται για πρώτη φορά στη δεκαετία του 1970, εποχή κατά την οποία τέθηκαν οι βάσεις, ειδικότερα μετά την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, της θεσμοθέτησης του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και έγιναν προσπάθειες για την αναβάθμιση της οικιστικής πολιτικής. Η νομοθεσία της εποχής εκείνης ανταποκρίνεται κυρίως στη μεθοδολογία των αναπλάσεων που είχαν εφαρμοστεί στις Δυτικοευρωπαϊκές χώρες, μετά τις καταστροφές του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, που στάθηκαν η αφορμή για την ανανέωση του πολεοδομικού ιστού των ίδιων αυτών πόλεων, τη ριζική – αναδιάταξη του δομημένου περιβάλλοντος στις συγκεκριμένες θέσεις. Τα χαρακτηριστικά αυτών των

ρυθμίσεων είναι η μεγάλη κλίμακα παρεμβάσεων, η ενεργός συμμετοχή του δημόσιου τομέα στο σχεδιασμό και στην εκτέλεση των προγραμμάτων και η ίδρυση για το σκοπό αυτό δημοσίων επιχειρήσεων (Στεφάνου κ.α., 1995).

Η ανάπλαση καθιερώνεται ως έννοια με νομικό περιεχόμενο για πρώτη φορά από το ν.δ. 1003/71 «περί ενεργού πολεοδομίας» όπου ορίζεται ως *πολεοδομική εξυγίανση και εκσυγχρονισμός συνόλου ή μέρους ενός οικισμού*. Μετά την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, καταργείται αυτό το ν.δ. και αντικαθίσταται από το Νόμο 947/1979 «Περί οικιστικών περιοχών», στον οποίο αναφέρεται ο όρος «αναμόρφωση», ο οποίος φαίνεται να είναι ταυτόσημο με εκείνο της ανάπλασης. Παράλληλα, ο νόμος αυτός εισάγει και τις *Ζώνες Αστικού Αναδασμού*. Ο αναδασμός συνίσταται στην εισφορά και συνένωση των ιδιοκτησιών που περιλαμβάνονται στην περιοχή και στην αναδιανομή τους, υπό τη μορφή πολεοδομημένης γης ίσης αξίας στους αρχικούς ιδιοκτήτες, μετά την αφαίρεση των εισφορών γης για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων. Παρά το γεγονός ότι ο νέος αυτός νόμος δίνει τη δυνατότητα για μια ελεγχόμενη πολεοδομική ανάπτυξη, καθώς και μια εκτεταμένη επέμβαση σε περιοχές με προβληματικό ιδιοκτησιακό καθεστώς, παρέμεινε ανενεργός για πάνω από 10 χρόνια. Το 1978 δημοσιεύεται το Π.Δ. 4/19/1978, το οποίο αναφέρεται, στην εφαρμογή μελετών ανάπλασης, ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων, οικισμών ή περιοχών αυτών και στον καθορισμό των υποχρεώσεων των παρόδιων ιδιοκτητών. Η ανάπλαση στο διάταγμα αυτό αποβλέπει κυρίως σε διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων για πολεοδομικούς σκοπούς, με ενδεχόμενη και περιορισμένη επέμβαση στα κτήρια (Στεφάνου κ.α., 1995).

Το 1983 ψηφίζεται ο νέος οικιστικός Νόμος 1337/1983, «*Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις*». Ο νόμος αυτός ρυθμίζει τις εντάξεις περιοχών στο σχέδιο πόλης ή επεκτάσεις του σχεδίου, καθώς επίσης σημαντικές τροποποιήσεις εντός του σχεδίου, εφόσον πρόκειται για προβληματικές περιοχές ή πολεοδομικά συγκροτήματα της πόλης που απαιτούν αναμόρφωση. Επίσης, ο νόμος αυτός προβλέπει ζώνες επεμβάσεων, όπως οι *Ζώνες Ειδικής Ενίσχυσης (Z.E.E.)* και οι *Ζώνες Ειδικών Κινήτρων (Z.E.K.)* με στόχο την ανάπλαση των πυρήνων των πόλεων ή κτηρίων τους (Στεφάνου κ.α., 1995). Το κοινό σημείο των Νόμων 947/1979 και 1337/1983 είναι το γεγονός πως ταυτίζουν (εννοιολογικά και θεσμικά) τον όρο «ανάπλαση» με τον όρο «αναμόρφωση». Από την άλλη όμως, ενώ ο ν. 947/1979 αναφέρεται γενικά στην αναμόρφωση – ανάπλαση

περιοχής εντός σχεδίου πόλεως ή οικισμού προ του 1923 ανεξάρτητα αν είναι προβληματική πολεοδομικά, το δε καθεστώς του ν. 1337/1983 περιορίζεται μόνο στις περιοχές αυτές που είναι πολεοδομικά προβληματικές. Δηλαδή με το καθεστώς του ν.1337/1983 δεν προβλέπεται ανάπλαση – αναμόρφωση περιοχών πολεοδομικά μη προβληματικών. Συνεπώς, μια τέτοια αναμόρφωση θα γινόταν με τις διατάξεις του ν.δ. της 17-7-1923¹⁴ (Χριστοφιλόπουλος, 2002).

Το 1985 ψηφίζεται ο ν. 1577/85 (*Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός - ΓΟΚ*), ο οποίος καθιερώνει το *ενεργό οικοδομικό τετράγωνο*, ορίζοντας ότι: «ο χαρακτηρισμός οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού αποβλέπει μεταξύ άλλων, στην ανάπλαση του οικοδομικού τετραγώνου, ιδίως με την ενοποίηση των ακαλύπτων χώρων...». Η ιδεολογία αυτής της περιόδου φαίνεται να διχάζεται ανάμεσα σε ένα έντονο κρατικό παρεμβατισμό του τύπου των ριζικών αναπλάσεων από ευρύτερη κλίμακα παρέμβασης (Ζ.Ε.Π.¹⁵) ως και σημειακές παρεμβάσεις (Ζ.Ε.Ε.) και στην εφαρμογή των κανονιστικών όρων δόμησης και παροχής χρηματοδοτικών κινήτρων για την ανάπλαση (Ζ.Ε.Κ., ενεργό πολεοδομικό τετράγωνο, κ.ά.). Παράλληλα, επιδιώκεται η συναίνεση των ενδιαφερομένων κατοίκων της περιοχής με τη θεσμοθέτηση μηχανισμών συμμετοχής τους στις διαδικασίες για τη λήψη των αποφάσεων, όπως η Πολεοδομική Επιτροπή Γειτονιάς και η Γενική Συνέλευση του Ενεργού Οικοδομικού Τετραγώνου. Στην πράξη φάνηκε ότι δεν υπήρχε πρόθεση εφαρμογής των διατάξεων που προέβλεπαν παρεμβατικές αναπλάσεις, ακόμη και σε μικρή κλίμακα. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι μελέτες που συντάχθηκαν στα πλαίσια της Επιχείρησης Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (ΕΠΑ), για τις οποίες έχουν επιχειρηθεί όλες οι εντάξεις ή επεκτάσεις του σχεδίου πόλεως, αγνόησαν εντελώς τη φιλοσοφία των αναπλάσεων και των σχετικών διατάξεων και περιορίστηκαν στον τρόπο σχεδιασμού από το ν. δ. 1923, δηλαδή στις συμβατικές χαράξεις των ρυμοτομικών γραμμών, τακτοποιήσεις, προσκυρώσεις και καθορισμό κοινοχρήστων, κοινωφελών και ιδιόκτητων χώρων εφαρμόζοντας μόνο τις νέες ρυθμίσεις για την εισφορά σε γη και χρήμα (Στεφάνου κ.α., 1995).

¹⁴ Κατά το ν.δ. της 17-7-1923 η πολιτεία θεσπίζει, για πρώτη φορά, νομικούς κανόνες με βάση τους οποίους θα αναπτύσσονταν/σχεδιάζονταν στο μέλλον οι οικισμοί, μέσω ρυθμίσεων των σχεδίων πόλεως ή ρυμοτομικών σχεδίων. Βλέπε περισσότερα στα άρθρα του εν λόγω διατάγματος.

¹⁵ Ζώνες Ενεργού Πολεοδομίας - ΖΕΠ: τρόπος πολεοδομικής ανάπτυξης μιας περιοχής οικίσεως/επεκτάσεως/εντάξεως σε σχέδιο πόλης, μέσω της χρησιμοποίησης συστήματος οργανωμένης δόμησης και βάση πλήρους πολεοδομικού σχεδιασμού. Εισηγήθη με τα άρθρα 23-25 του ν.947/79, όπως συμπληρώθηκαν από το άρθρο 23 του 2508/97. Στις αναπλάσεις πραγματοποιείται μια ουσιαστική βελτίωση της ΖΕΠ – εντός περιοχής του ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.

Ο νέος οικιστικός Νόμος 2508/97 «*Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη των Πόλεων και Οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις*», έρχεται ως συνέχεια και συμπλήρωση του Ν. 1337/83 με την φιλοδοξία να αποτελέσει ένα νέο ευέλικτο και αποτελεσματικό εργαλείο για την επέκταση, ανάπλαση και γενικότερα αναβάθμιση και προστασία των πόλεων και οικισμών της χώρας. Συγκεκριμένα ο νόμος θέτει ένα γενικό πλαίσιο πολεοδομικών αρχών, κατευθύνσεων, όρων και διαδικασιών για τη μελλοντική οργάνωση και ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας, με σκοπό να συμβάλει αποφασιστικά στην αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος, καθώς και την εξασφάλιση και διατήρηση της βιωσιμότητας των πόλεων, των οικισμών και της ευρύτερης περιοχής τους (Αραβαντινός, 2007).

Ο Ν. 2508/97, μεταξύ των άλλων στρατηγικού τύπου εργαλείων για τον τοπικό σχεδιασμό (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΡΣ) εισήγαγε και ένα εργαλείο στρατηγικού τύπου για μέσα στις πόλεις. Έγινε, μάλιστα, γνωστός για το γεγονός ότι έδωσε το μεγαλύτερο βάρος – από άποψη πολεοδομικών εργαλείων - στην ανάπλαση, στην οποία αφιερώνονται ικανός αριθμός άρθρων και σελίδων (άρθρα 8-17, Ν.2508/97) (Αρβανιτάκη, 2005).

Συγκεκριμένα, ο *ορισμός της ανάπλασης*, αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 8 του Ν.2508/97 (επίσης, αναφέρεται και στο κεφάλαιο 1 της παρούσας εργασίας και για αυτό δεν επαναλαμβάνεται). Οι *περιοχές ανάπλασης* ορίζονται σύμφωνα με το νόμο στα αντίστοιχα ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ή Ρυθμιστικά Σχέδια, ή καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (σήμερα ΠΕΚΑ), όταν συντρέχουν σ' αυτές ιδιαίτερα προβλήματα οικιστικής υποβάθμισης, που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τα συνήθη πολεοδομικά μέσα. Τέτοια προβλήματα μπορεί να είναι: (α) μεγάλες κτηριακές πυκνότητες, ή έλλειψη κοινοχρήστων χώρων και χώρων για κοινωφελείς εγκαταστάσεις, (β) συνύπαρξη ασύμβατων μεταξύ τους χρήσεων γης που απαιτούν αναδιάρθρωση, (γ) ελλιπής προστασία και ανάδειξη των ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων και χαρακτηριστικών της περιοχής, (δ) εντεινόμενη υποβάθμιση της αισθητικής και εν γένει της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής, καθώς και των φυσικών της στοιχείων και (ε) σοβαρές ελλείψεις στο απόθεμα κατοικιών (Αραβαντινός, 2011).

Ανάλογα με την ένταση της πολεοδομικής επέμβασης διακρίνονται, σύμφωνα με τον ίδιο νόμο, τρία βασικά *είδη ανάπλασης* (Χριστοφιλόπουλος, 2002):

1. *Ανασυγκρότηση δομημένης περιοχής ή μεμονωμένου οικοδομικού τετραγώνου*, που αποτελεί την δραστικότερη μορφή επέμβασης και συνεπάγεται την αναδόμηση του μεγαλύτερου τμήματος της περιοχής,
2. *Βελτίωση οικοδομήσιμων και κοινόχρηστων χώρων*, που αποτελεί μια ηπιότερη μορφή επέμβασης και περιλαμβάνει επεμβάσεις στις χρήσεις, όψεις ή την εσωτερική διαρρύθμιση των κτηρίων, συμπληρώσεις σε αναγκαίους χώρους και δίκτυα, διαμόρφωση και αναβάθμιση ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων και ακάλυπτων χώρων οικοδομικών τετραγώνων, δημιουργία και συμπλήρωση της αναγκαίας υποδομής κλπ.
3. *Βελτίωση της λειτουργίας, του εξοπλισμού, της μορφής και της αισθητικής των κοινόχρηστων χώρων, κοινωφελών εγκαταστάσεων και ακάλυπτων χώρων του οικοδομικού τετραγώνου*, που είναι και η πιο ήπια μορφή ανάπλασης, αφού δεν επεμβαίνει καθόλου στα ιδιωτικά κτήρια.

Φορέας της ανάπλασης είναι ο οικείος δήμος ή κοινότητα, ή όταν η περιοχή ανάπλασης εκτείνεται σε τμήματα περισσότερων του ενός δήμων το οικείο Συμβούλιο Περιοχής, ή μέχρι τη συγκρότησή του η οικεία Νομαρχιακή (πλέον, Περιφερειακή) Αυτοδιοίκηση. Φορέας ανάπλασης μπορεί επίσης να είναι δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση, επιχείρηση Νομαρχιακής (πλέον, Περιφερειακής) Αυτοδιοίκησης, σύνδεσμος δήμων και κοινοτήτων, η ΔΕΠΟΣ, φορείς προγραμμάτων Ενεργού Πολεοδομίας ή Αστικού Αναδασμού, σε περίπτωση που εφαρμόζονται τέτοιοι τρόποι ανάπλασης και τέλος οικοδομικοί συνεταιρισμοί (παρ. 3, αρθ. 10, Ν. 2508/1997).

Η ανάπλαση διεξάγεται σε τρία στάδια. Σε αυτά συντάσσονται αντίστοιχα, βάσει προδιαγραφών που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (σήμερα ΠΕΚΑ), η Προκαταρκτική Πρόταση Ανάπλασης, το Πρόγραμμα Ανάπλασης και η Πολεοδομική Μελέτη Ανάπλασης. Η Προκαταρκτική Πρόταση Ανάπλασης στοχεύει σε μια πρώτη αναγνώριση της περιοχής καθώς και στον προσδιορισμό των βασικών στοιχείων της ανάπλασης. Το δεύτερο στάδιο της ανάπλασης περιλαμβάνει το Πρόγραμμα Ανάπλασης, με το οποίο συστηματοποιείται σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα το σύνολο των ενεργειών που απαιτούνται για μια ανάπλαση. Το Πρόγραμμα Ανάπλασης είναι κατ' ουσία το επιχειρησιακό σχέδιο, το οποίο γι αυτό το λόγο δεν θεσμοθετείται (Αρβανιτάκη, 2005). Στο τρίτο στάδιο της διαδικασίας συντάσσεται η Πολεοδομική Μελέτη Ανάπλασης και συμπληρώνεται με τυχόν τροποποιήσεις ή αναθεώρηση του εγκεκριμένου σχεδίου, τους ειδικούς όρους ή

περιορισμούς δόμησης, τα μέσα επέμβασης, τις συγκεκριμένες τοπικές ή σημειακές επεμβάσεις καθώς και λοιπές επιβαλλόμενες επεμβάσεις (Χριστοφιλόπουλος, 2002).

Ειδικότερα όσον αφορά τα μέσα πολεοδομικής επέμβασης, αυτά είναι (Αραβαντινός, 2011):

1. Δικαίωμα προτίμησης υπέρ του φορέα ανάπλασης για την αγορά ακινήτων, δομημένων ή αδόμητων εντός της περιοχής ανάπλασης ή τμήματός της.
2. Καθορισμός ζωνών αποκατάστασης και ανανέωσης του κτηριακού πλούτου και αναβάθμισης, ανάδειξης και ενοποίησης των ελεύθερων χώρων, στις οποίες επιτρέπεται η χορήγηση ειδικών κινήτρων και ενισχύσεων των Ζ.Ε.Ε. και Ζ.Ε.Κ.
3. Καθορισμός αυξημένου ΣΔ για ακίνητα εντός ή και εκτός της περιοχής ανάπλασης, για την κατασκευή κοινόχρηστων και κοινωφελών εγκαταστάσεων που προβλέπονται από την πολεοδομική μελέτη.
4. Χορήγηση δικαιώματος μεταφοράς ΣΔ σε ιδιοκτήτες αδόμητων οικοπέδων, στα οποία καθορίζεται χρήση υπαίθριου κινηματογράφου ή υπαίθριου χώρου θεάματος ή χώρου στάθμευσης.
5. Ανταλλαγή ακινήτων εντός της περιοχής ανάπλασης προς όφελος του φορέα ανάπλασης με δημοτικές εκτάσεις γης περιοχών επέκτασης του ίδιου δήμου ή κοινότητας, μετά από ελεύθερες διαπραγματεύσεις.
6. Απαλλοτρίωση ακινήτων που βρίσκονται στην περιοχή ανάπλασης υπέρ του οικείου ΟΤΑ ή του φορέα ανάπλασης.

Επιπλέον για τους ιδιοκτήτες ακινήτων σε περιοχές αναπλάσεων θεσπίζονται οικονομικά κίνητρα, όπως απαλλαγή από δημοτικά τέλη για συγκεκριμένες χρήσεις ή διαρρυθμίσεις των ακινήτων τους, σύμφωνα με την μελέτη ανάπλασης και επιδοτήσεις επιτοκίων ειδικών δανείων που έχουν συνάψει με τράπεζες για προσθήκες χώρων, επισκευές, ανακαινίσεις εσωτερικών χώρων και όψεων, αναδιαμορφώσεις, εφαρμογή νέων τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας, κλπ (Αραβαντινός, 2011).

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) θεσπίζονται για πρώτη φορά στη χώρα μας, με το άρθρο 12 του Ν.2742/1999 «Χωροταξικός Σχεδιασμός & Αειφόρος Ανάπτυξη & Άλλες Διατάξεις» και συμπληρώνουν το θεσμό των αναπλάσεων των περιοχών που παρουσιάζουν ορισμένα δομικά προβλήματα. Τα ΣΟΑΠ εκπονούνται και εγκρίνονται για την προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών

αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους, καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής. Τα σχέδια αυτά, συνοδεύονται από *Πρόγραμμα Δράσης*, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους κανονιστικές, χρηματοδοτικές και διαχειριστικές ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, κατά φάσεις και φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης, καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις πληροφόρησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και οικονομικής-κοινωνικής επανένταξης του πληθυσμού των περιοχών αυτών (Χριστοφιλόπουλος, 2002).

Σε παρακάτω τμήμα της εργασίας (Κεφάλαιο 3.3), ακολουθεί ειδικό εδάφιο για τα ΣΟΑΠ, καθώς αποτελούν δομικό τμήμα αυτής. Παρόλα αυτά, ο Πίνακας 3.1 που ακολουθεί παρουσιάζει τις βασικές διαφορές ανάμεσα στο θεσμό της ανάπλασης έτσι όπως εισήχθη με το Ν.2508/97 και στο πολεοδομικό εργαλείο των ΣΟΑΠ, στα πλαίσια των αστικών παρεμβάσεων που αμφότερα εισάγουν:

Πίνακας 3.1: Σύγκριση ΣΟΑΠ – Εργαλείων/διατάξεων περί αναπλάσεων του Ν.2508/97

	Ανάπλαση, με τις διατάξεις του Ν.2508/97	ΣΟΑΠ, Ν.2742/99
<i>Χαρακτήρας</i>	Κανονιστικό εργαλείο	Επιχειρησιακό εργαλείο
<i>Περιέχει Κατευθύνσεις</i>	Υποκείμενου Σχεδιασμού	Υπερκείμενου Σχεδιασμού
<i>Εναρμονίζεται με</i>	ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, Ρυθμιστικά Σχέδια, Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, Γενικό – Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια	Ρυθμιστικά Σχέδια, Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, Γενικό – Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια
<i>Σκοπός</i>	Φυσικός Σχεδιασμός – Βελτίωση Δομημένου Περιβάλλοντος	Στρατηγικός Σχεδιασμός Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων: αστική ανάπτυξη – κοινωνία – περιβάλλον
<i>Περιεχόμενο</i>	(κυρίως) Πολεοδομικές, Οικιστικές, (ειδικές) Αρχιτεκτονικές Παρεμβάσεις	Προώθηση Δράσεων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης – Παρεμβάσεις Βελτίωσης Ποιότητας Αστικής Ζωής
<i>Επιμέρους Σχέδια</i>	Προκαταρκτική Πρόταση Ανάπλασης, Πρόγραμμα Ανάπλασης, Πολεοδομική Μελέτη Ανάπλασης	Πρόγραμμα Δράσης
<i>Περιοχή Εφαρμογής</i>	Πολεοδομικές Ενότητες (ή τμήματα αυτών) σε περιοχές εντός ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ ή ορίων οικισμών προ του 1923	Πόλεις (ή τμήματα αυτών) – Ευρύτερες Αστικές Περιοχές
<i>Πρωτοβουλία για Εκπόνηση</i>	Δήμος – Περιφέρεια – ΥΠΕΚΑ	(Δήμος)/Περιφέρεια – ΥΠΕΚΑ
<i>Έγκριση</i>	μαζί με ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ (από τη Γενική Γραμματεία Αποκεντρωμένης Διοίκησης)	μέσω ΚΥΑ (ΥΠΕΚΑ & συναρμόδιο Υπουργείο)
<i>Χρηματοδότηση</i>	Πιθανή (δημόσια)	Μηχανισμός άντλησης (μικτή)

Πηγή: Νόμος 2508/97, Νόμος 2742/99, Χριστοφιλόπουλος (2002), Αρβανιτάκη (2005), Ιδία Επεξεργασία

3.2. ΟΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο θεσμός της ανάπλασης στη χώρα μας θεωρείται «νέος», καθώς παρά τη θέσπιση ιδιαίτερων πολεοδομικών εργαλείων (ΣΟΑΠ, Ζ.Ε.Ε., Ζ.Ε.Κ., Ζ.Α.Α., ενεργό οικοδομικό τετράγωνο κ.λπ.) και διαδικασιών για τις αναπλάσεις (άρθρα 8-16 του Ν. 2508/1997, ν.δ. 17.7.1923, Π.Δ. της 4-19.8.1978, Ν. 1337/1983), εκείνες δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τις συνηθισμένες πολεοδομικές διαδικασίες του σχεδίου πόλης (Αρβανιτάκη, 2005).

Ως αποτέλεσμα, μέχρι σήμερα ελάχιστες αναπλάσεις υλοποιήθηκαν, κυρίως για τους ακόλουθους τρεις λόγους (Μέλισσας, 2011):

- Οι περιοχές ανάπλασης δεν περιλαμβάνονταν πάντοτε στους βασικούς στόχους του κάθε νέου πολεοδομικού σχεδιασμού, ιδιαίτερα του ΓΠΣ, αλλά ο προσανατολισμός του επικεντρωνόταν είτε στις νέες επεκτάσεις, είτε, συνήθως, μέσω αυτών των επεκτάσεων, στην ενσωμάτωση αυθαίρετων οικημάτων. Αυτή η προτεραιότητα των πολεοδομικών σχεδιασμών για τη ρύθμιση των «εκτός πόλης περιοχών» αποτέλεσε έναν σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα στην πορεία προς τη κατεύθυνση της συμπαγούς πόλης και τελικά στο σχεδιασμό και υλοποίηση των αναπλάσεων.
- Οι σχετικοί χρηματοδοτικοί μηχανισμοί για τις αναπλάσεις επικεντρώνονται αποκλειστικά και μόνο στο δημόσιο και λείπει οποιαδήποτε πρόβλεψη σύμπραξης, συγχρηματοδότησης ή αποκλειστικής χρηματοδότησης των έργων ανάπλασης από τον ιδιωτικό τομέα.
- Οι διαδικασίες συγκρότησης και λειτουργίας των φορέων ανάπλασης που προβλέπονται στο Ν. 2508/1997 αποδείχτηκαν πολύπλοκες και άκαμπτες και, ως εκ τούτου, αναποτελεσματικές και χρονοβόρες. Έτσι, οι περιοχές εκείνες που δεν πληρούν τα κριτήρια που θέτει ο Ν. 2508/1997 για να χαρακτηρισθούν περιοχές ανάπλασης, αναβαθμίζονται με μελέτες αναθεώρησης, σύμφωνα με το Ν. 1337/1983, χωρίς τη δημιουργία ειδικού φορέα.

Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της Ε.Ε., σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν ειδικά σχέδια και προγράμματα παρέμβασης για τις αστικές περιοχές. Η Ελλάδα επηρεάστηκε από την αστική αυτή πολιτική, σε σημείο τέτοιο ώστε ο μεγαλύτερος όγκος των υλοποιημένων αναπλάσεων να πραγματοποιείται μέσω πόρων, οι οποίοι προέρχονταν από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε., κατά τις διάφορες περιόδους

προγραμματισμού τους (Ανδρικοπούλου κ.α., 2007). Παρακάτω ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα αστικών παρεμβάσεων ανά περίοδο προγραμματισμού:

- Περίοδος Προγραμματισμού 1989-1993 – *Αστικά Πιλοτικά Σχέδια (Urban Pilot Projects)*: Δύο τέτοια σχέδια εκπονήθηκαν σε ελληνικές πόλεις – στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Ο παρακάτω Πίνακας 3.2 παρουσιάζει συνοπτικά τα στοιχεία των δυο έργων.

Πίνακας 3.2: Αστικά Πιλοτικά Σχέδια σε ελληνικές πόλεις (I)

<i>Αστικά Πιλοτικά Σχέδια I</i>	Αθήνα – Πάρκο Πύργου Βασιλίσσης	Θεσσαλονίκη – Ιστορικό & Εμπορικό Κέντρο
<i>Προβλήματα</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις τεχνικής υποδομής, • Ανεπαρκείς εξυπηρετήσεις εκπαίδευσης – αναψυχής – πρόνοιας, • Απουσία χώρων πρασίνου 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνωστισμός, Αποσύνθεση αστικού ιστού, • Εγκατάλειψη ιστορικών κτηρίων, • Έλλειψη ελεύθερων χώρων, • Κυκλοφοριακή συμφόρηση
<i>Στόχοι</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιμετώπιση κακής ποιότητας περιβάλλοντος της δυτικής Αθήνας και των κοινωνικών ανισοτήτων 	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ενδυνάμωσης της θέσης της πόλης στα Βαλκάνια με ενθάρρυνση της ανάπτυξης, της οικονομικής δραστηριότητας και των διεθνών επενδύσεων
<i>Δράσεις</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Μετατροπή κτήματος Βασιλίσσης Αμαλίας σε Περιβαλλοντική Έκθεση, • Δημιουργία Υπαίθριου Μουσείου της Αττικής Χλωρίδας, • Ανάπτυξη Οικοφάρμας για επίδειξη οργανικών μεθόδων καλλιέργειας, • Εγκατάσταση μιας Πράσινης Έκθεσης για την διάθεση κηπευτικών προϊόντων , • Δημιουργία Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης 	<ul style="list-style-type: none"> • Παρεμβάσεις αστικής ανανέωσης σε έξι τοποθεσίες του ιστορικού κέντρου: <i>Λαδάδικα, Λουλουδάδικα, Περιοχή Αγ.Μηνά, Πλατεία Χρηματιστηρίου, Μπεζεστένι, Αρχαία Αγορά,</i> • Πεζοδρομήσεις & Πολιτιστικές – Τουριστικές –Εμπορικές Χρήσεις
<i>Χρηματοδότηση</i>	75% μέσω ΕΤΠΑ	75% μέσω ΕΤΠΑ
<i>Υπεύθυνος Φορέας</i>	Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (ΟΡΣΑ)	Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης (ΟΡΣΘ)

Πηγή: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase103.htm , http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase129.htm, *Ιδία Επεξεργασία*

Εικόνα 3.1: Το Πάρκο Πύργου Βασιλίσσης (Πάρκο Αντώνη Τρίτση) , Αθήνα

Πηγή: <http://parkotritsi.gr/>

Εικόνα 3.2: Λαδάδικα, Θεσσαλονίκη

Πηγή: <http://www.secretsofthessaloniki.com/2013/10/ladadika/>

- Περίοδος Προγραμματισμού 1994-1999 – *Αστικά Πιλοτικά Σχέδια II (Urban Pilot Projects II)*: Δύο τέτοια σχέδια εκπονήθηκαν σε ελληνικές πόλεις – στην Αλεξανδρούπολη και στη Δυτική Αθήνα. Ο παρακάτω Πίνακας 3.3 παρουσιάζει συνοπτικά τα στοιχεία των δυο έργων.

Πίνακας 3.3: Αστικά Πιλοτικά Σχέδια σε ελληνικές πόλεις (II)

<i>Αστικά Πιλοτικά Σχέδια II</i>	Αλεξανδρούπολη – ALEXPOLI_NET	Δυτική Αθήνα - SWANS
<i>Προβλήματα</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις υποδομής διάχυσης της πληροφορίας για αστικές δραστηριότητες και επενδύσεις, • Ελλείψεις δικτύωσης, • Ελλείψεις κοινωνικών υποδομών, • Υψηλή ανεργία νέων 	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλή ανεργία και υψηλή αναλογία μεταναστών στον πληθυσμό, • ΜΜΕ με προβλήματα ανάπτυξης
<i>Στόχοι</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση αστικού περιβάλλοντος και υποδομών, • Αξιοποίηση πολιτιστικών πλεονεκτημάτων, • Δικτυώσεις, Πληροφορία & Τεχνολογία 	Σχέδιο αστικής αναζωογόνησης με επιδιώξεις: <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, • Ανάπτυξη επιχειρηματικού περιβάλλοντος, • Κινητοποίηση απασχόλησης • Ευκαιρίες κατάρτισης
<i>Δράσεις</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπλαση Μύλου Μασούρα και δημιουργία Διεθνούς Κέντρου Πληροφόρησης, • Κατασκευή Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, • Δημιουργία Ζώνης Σύνδεσης με την ανατολική πόλη, • Κατάρτιση ανέργων 	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία Διαδημοτικού Κέντρου Διαχείρισης Πληροφορίας – χρήση σύγχρονης τηλεπικοινωνιακής τεχνολογίας • Μονάδα Στήριξης ΜΜΕ • Βελτίωση ελκυστικότητας περιοχής • Σχέδιο Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών
<i>Χρηματοδότηση</i>	75% μέσω ΕΤΠΑ	75% μέσω ΕΤΠΑ
<i>Υπεύθυνος Φορέας</i>	Δήμος Αλεξανδρούπολης και Αναπτυξιακή Εταιρεία (ΑΝΕΤΑ)	Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ)

Πηγή: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase201.htm,
http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase226.htm, Ιδία Επεξεργασία

Εικόνα 3.3: Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Αλεξανδρούπολη

Πηγή: <http://greece.terrabook.com/evros/el/page/mouseio-fusikis-istorias-alexandroupolis>

- Περίοδος Προγραμματισμού 1994-1999 – Κοινοτική Πρωτοβουλία *URBAN I*: Η Ελλάδα συμμετείχε στο πρώτο πρόγραμμα *URBAN* με έξι αστικές συνοικίες στις πόλεις: Βόλος – Νέα Ιωνία, Δυτική Θεσσαλονίκη, Ερμούπολη, Κερατσίνι – Δραπετσώνα, Πάτρα, Περιστέρι. Το κοινό χαρακτηριστικό όλων των περιοχών είναι ότι πρόκειται για συνοικίες σε πόλεις με προβλήματα βιομηχανικής παρακμής και ιδιαίτερα υψηλή ανεργία. Οι πόλεις αυτές αντιμετωπίζουν όλα τα κλαδικά προβλήματα των συνοικιών σε κρίση: αποδιοργάνωση του αστικού ιστού, χαμηλή ποιότητα αστικού περιβάλλοντος, κακές συνθήκες στέγασης και ποιότητας ζωής και βασικές ελλείψεις σε υποδομές. Η στρατηγική προσέγγιση ήταν λίγο-πολύ κοινή και αποσκοπούσε στην αστική αναζωογόνηση με την προσέλκυση νέων δραστηριοτήτων, την εξασφάλιση απασχόλησης στον τοπικό πληθυσμό, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών και της κοινωνικής υποδομής (Ανδρικοπούλου κ.α., 2007).

Πίνακας 3.4: Πρόγραμμα *URBAN I* σε ελληνικές πόλεις

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ <i>URBAN I</i>		Βόλος – Ν. Ιωνία	Δυτική Θεσσαλονίκη	Ερμούπολη	Κερατσίνι - Δραπετσώνα	Πάτρα	Περιστέρι
<i>Προβλήματα</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεργία • Φαινόμενα Κοινωνικού Αποκλεισμού • Υποβάθμιση αστικού περιβάλλοντος 	✓	✓	✓, + διάλυση οικονομίας περιοχής εξαιτίας αποβιομηχάνισης	✓, + διάλυση οικονομίας περιοχής εξαιτίας αποβιομηχάνισης	✓	✓
<i>Στόχος</i>	Επίτευξη συνθηκών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης	✓	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Δράσεις</i>	Εκκίνηση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Εξασφάλιση απασχόλησης στον τοπικό πληθυσμό	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Βελτίωση δημοσίων υπηρεσιών και κοινωνικής υποδομής	✓	✓		✓	✓	✓
	Περιβαλλοντική αναζωογόνηση			✓	✓		✓
<i>Χρηματοδότηση (σε εκατ. ευρώ), 75% από ΕΤΠΑ</i>		11,5	13,5	4,9	11,5	11,4	10,2

Πηγή: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/initiative/src/frame2.htm, Ιδία Επεξεργασία

Εικόνα 3.4: Πολιτιστικός Χώρος «Τσαλαπάτα», Βόλος

Πηγή: www.e-volos.gr

Εικόνα 3.5: Βιομηχανικό Μουσείο, Ερμούπολη

Πηγή: www.syrosinfo.gr

Εικόνα 3.6: Κέντρο Υποστήριξης Βιοτεχνιών, Περιστερί

Πηγή: www.peristerinews.gr

- Περίοδος Προγραμματισμού 2000-2006 – Κοινοτική Πρωτοβουλία *URBAN II*: Τρεις ελληνικές πόλεις εφάρμοσαν προγράμματα URBAN αυτή την περίοδο: το Ηράκλειο, η Κομοτηνή και το Πέραμα. Για κάθε μία από αυτές τις πόλεις εγκρίθηκε και υλοποιήθηκε ένα ανεξάρτητο πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας και είχε τη μορφή Επιχειρησιακού Σχεδίου (Ανδρικοπούλου κ.α., 2007). Ο Πίνακας 3.5 που ακολουθεί παρουσιάζει συγκεντρωτικά τα στοιχεία.

Πίνακας 3.5: Πρόγραμμα URBAN II σε ελληνικές πόλεις

Πρόγραμμα URBAN II	Ηράκλειο	Κομοτηνή	Πέραμα
<i>Προβλήματα</i>	<ul style="list-style-type: none"> Περιβαλλοντική υποβάθμιση, Μακροχρόνια ανεργία, Κοινωνικός αποκλεισμός, Έλλειψη δεξιοτήτων στους νέους, Χαμηλό επίπεδο ευκολιών για τη φροντίδα των παιδιών 	<ul style="list-style-type: none"> Υποβαθμισμένο αστικό περιβάλλον, Μακροχρόνια ανεργία, Κοινωνικός αποκλεισμός, Θρησκευτικές μειονότητες – μετανάστες Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, Έλλειψη δεξιοτήτων Υψηλό ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπουν το σχολείο χωρίς να έχουν λάβει τίτλους σπουδών 	<ul style="list-style-type: none"> Κατάρρευση ναυπηγικής δραστηριότητας Ανεργία νέων ανδρών στο 75% Περιβαλλοντική υποβάθμιση Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο Κοινωνικός αποκλεισμός
<i>Στόχοι</i>	<ul style="list-style-type: none"> Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, Τόνωση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων με χρησιμοποίηση προηγμένων τεχνολογιών, Κοινωνική ένταξη, Βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, Ίσες ευκαιρίες για άτομα που έχουν αποκλεισθεί από την αγορά εργασίας 	<ul style="list-style-type: none"> Κοινωνικοοικονομική ένταξη των μωαμεθανών, των αθιγγάνων και των επαναπαρισθέντων μεταναστών, Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των πολιτών, Τόνωση της τοπικής οικονομίας, Βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, Ίσες ευκαιρίες για κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της πόλης 	<ul style="list-style-type: none"> Αναζωογόνηση της τοπικής οικονομίας, αξιοποιώντας τις σύγχρονες τεχνολογίες στο ναυπηγικό τομέα Προοπτική του αστικού τουρισμού, με εκμετάλλευση των πολιτισμικών παραδόσεων του Περάματος
<i>Άξονες Προτεραιότητας</i>	<ul style="list-style-type: none"> Πολυλειτουργική ανάπτυξη αστικών περιοχών - προστασία του περιβάλλοντος Υποστήριξη σε μικρές επιχειρήσεις Κατάρτιση και ίσες ευκαιρίες 	<ul style="list-style-type: none"> Πολυλειτουργική και οικολογική αστική ανάπτυξη Ενθάρρυνση εταιρικότητας Κοινωνία των πολιτών Πληροφορική δικτύωση 	<ul style="list-style-type: none"> Πολυλειτουργική αστική ανάπτυξη - περιβαλλοντική προστασία Υποστήριξη σε επιχειρηματικές δραστηριότητες Κοινωνικός αποκλεισμός - ίσες ευκαιρίες
<i>Χρηματοδότηση (σε εκατ. ευρώ)</i>	10,9 – 75% μέσω ΕΤΠΑ	10,8 - 75% μέσω ΕΤΠΑ	12,7 – 75 % μέσω ΕΤΠΑ

Πηγή: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/press_en.htm, Ιδία Επεξεργασία

- Περίοδος Προγραμματισμού 2007-2013 – *Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα*: Μία ακόμα κατηγορία που αφορά αστικές παρεμβάσεις, που χρηματοδοτήθηκαν από την Ε.Ε., αποτελούν τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.). Κατά την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, βασική χωρική προτεραιότητα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) αποτελεί η «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (Ανδρικοπούλου κ.α., 2007). Πράγματι, η προσέγγιση αυτή διέπει και τα Π.Ε.Π. της συγκεκριμένης περιόδου προγραμματισμού, καθώς εναπόθεσαν ένα αρκετά σημαντικό μέρος των κοινοτικών επιδοτήσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων προς αυτήν την κατεύθυνση. Για παράδειγμα, στο Π.Ε.Π. Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου 2007-2013, η διάσταση της αστικής ανάπτυξης εμφανίζεται μέσω συγκεκριμένων κορμών παρέμβασης και δράσεων κυρίως στους Άξονες Προτεραιότητας 1 & 4 (με χωρική αναφορά στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, στην οποία ανήκει η πόλη του Βόλου), και δευτερευόντως μέσω του Άξονα 7 διαμέσου οριζόντιων αναφορών:

Πίνακας 3.6: Κατηγορίες Αστικών Παρεμβάσεων που υποστηρίζονται μέσω του ΠΕΠ Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου

Άξονας	Κορμός	Δράση
1 – Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας Θεσσαλίας	1.1 Μεταφορικές Υποδομές	<ul style="list-style-type: none"> • Ποδηλατόδρομοι • Υποστήριξη λιμενικών υποδομών • Βελτίωση κυκλοφοριακών και άλλων υποδομών σε αστικά κέντρα
	4.1 Περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχείριση αποβλήτων – Αποκαταστάσεις ΧΑΔΑ • Προστασία και αποκατάσταση τοπίων – Βελτίωση υποβαθμισμένων περιοχών • Πρόληψη κινδύνων, αντιπλημμυρική προστασία αστικών κέντρων & οικισμών
4 – Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής Θεσσαλίας	4.2 Πολιτισμός – Βιώσιμος Τουρισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Προστασία, αναβάθμιση, προβολή και δικτύωση πολιτιστικών πόρων • Ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και χώρων με τουριστικό ενδιαφέρον
	4.3 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη	<ul style="list-style-type: none"> • Υποδομές και εξοπλισμοί υγείας, κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας • Προσβάσεις που άρουν τον κοινωνικό αποκλεισμό (ΑΜΕΑ, ηλικιωμένοι)
	4.4 Κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές προς τους πολίτες	<ul style="list-style-type: none"> • Υποδομές και εξοπλισμοί ανάπτυξης και έρευνας
	4.6 Βελτίωση ποιότητας ζωής & Αύξηση ελκυστικότητας αστικών κέντρων	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις Χωροταξίας - Πολεοδομίας
7 – Ψηφιακή Σύγκλιση & Επιχειρηματικότητα Θεσσαλίας	7.1 Ψηφιακή Σύγκλιση	Οριζόντιες Δράσεις
	7.2 Επιχειρηματικότητα – Ανταγωνιστικότητα – Καινοτομία	

Πηγή: ΠΕΠ Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου 2007-2013, Ιδία Επεξεργασία

3.3. ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΣΗΜΕΡΑ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ

Το συμπέρασμα που εξάγεται από τα παραπάνω είναι πως τόσο μέσω των δράσεων της Ε.Ε. προς μια βιώσιμη αστική ανάπτυξη, όσο και μέσω των διατάξεων του Ν.2508/97 – αλλά και προγενέστερων – ελάχιστες αναπλάσεις επιτελέστηκαν στις πόλεις της Ελλάδας.

Εξάλλου, οι μεν αστικές επεμβάσεις που υποκινήθηκαν από τη διαθεσιμότητα των κοινοτικών πόρων έτειναν να χάσουν τη διάσταση της κοινωνικοοικονομικής παρέμβασης – και κατά συνέπεια τον ολοκληρωμένο τους χαρακτήρα – εξαιτίας των ιδιομορφιών των ελληνικών πόλεων (όπου τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα συνήθως δεν εντοπίζονται σε συγκεκριμένους θύλακες αλλά διαχέονται σε μεγάλο τμήμα του αστικού χώρου) αλλά και της αδυναμίας των αρμόδιων υπηρεσιών να οργανώσουν και διεκπεραιώσουν σύνθετες παρεμβάσεις, ενώ και οι δυνατότητες των αναπλάσεων που προωθούνται μέσω του Ν.2508/97, και προσιδιάζουν σε πρότυπα ολοκληρωμένης παρέμβασης – αστικής αναγέννησης, δεν εφαρμόστηκαν στην πράξη (Οικονόμου, 2011). Σχετικά με το τελευταίο, οι αιτίες που οδήγησαν σε αυτό το φαινόμενο, αναφέρονται στο Κεφάλαιο 3.2 της παρούσας εργασίας.

Έτσι, για εκείνες τις αναπλάσεις που υπήρξε περιβαλλοντικό, επενδυτικό, αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και ήταν υπερτοπικής σημασίας, προκρίθηκε από την Πολιτεία η εξατομικευμένη ρύθμιση του χώρου ανάπλασης με τυπικό νόμο – όπως στην περίπτωση των Ολυμπιακών έργων, του Βοτανικού ή της ανάπλασης του Φαληρικού Όρμου – ως μοναδική φερέγγυα και αποτελεσματική λύση στις χρονοβόρες επιπλοκές (Μέλισσας, 2011).

Παρόλα αυτά, οι αποσπασματικές αστικές επεμβάσεις ή/και οι αισθητικές-ήπιες επεμβάσεις που έχουν επίδραση στις όψεις/δομές των ιδιωτικών κτηρίων, απάδουν προς το σημερινό κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι των ελληνικών αστικών κέντρων. Η Ελλάδα γνωρίζει μία από τις μεγαλύτερες δομικές κρίσεις της σύγχρονης ιστορίας της και οι επιπτώσεις διαφαίνονται εδώ και μια πενταετία στις πόλεις της: οικονομικός και παραγωγικός μαρασμός, κοινωνικές ανισότητες και αποκλεισμός, περιβαλλοντική αδιαφορία. Αν συνυπολογιστεί και η μόνιμη δημογραφική απειλή που κατατρέχει ολόκληρη τη χώρα, καταλήγει στο συμπέρασμα πως το φαινόμενο της αστικής συρρίκνωσης κάνει σιγά-σιγά την εμφάνισή του στις πόλεις της Ελλάδας.

Πιο συγκεκριμένα, από την έναρξη της διεθνούς κρίσης το 2008 και την συνεχιζόμενη μέχρι σήμερα οικονομική κρίση δημόσιου χρέους, οι ελληνικές πόλεις εμφανίζουν έντονα χαρακτηριστικά συρρίκνωσης: από το 2009 έως σήμερα έκλεισαν 200.000 επιχειρήσεις, (ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ, 2014). Επίσης, η ανεργία εκτοξεύθηκε από 7% το 2008, στο 26,5% κατά το β' τρίμηνο του 2014, με το συνολικό αριθμό των ανέργων να προσεγγίζει τα 1,3 εκατομμύρια. Μάλιστα, πάνω από το 50% των νέων είναι άνεργοι (Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Στατιστική Αρχή, 2014). Καθώς η ανεργία γιγαντώνεται με γοργούς ρυθμούς, εμφανίζεται εξαθλίωση κοινωνικών στρωμάτων και αύξηση αστέγων, κενά διαμερίσματα και κατοικίες λόγω μετανάστευσης. Εν τω μεταξύ, καταγράφεται ήδη η τάση μείωσης του πληθυσμού σε εθνικό επίπεδο ενώ από στοιχεία μεσιτικών εταιρειών διαφαίνεται η τάση μετανάστευσης πληθυσμών από τις ελληνικές πόλεις (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2014). Ειδικότερα, παρατηρούνται τα εξής φαινόμενα:

- Μετανάστευση ανέργων νέων με περιορισμένα ή μεσαία τυπικά προσόντα προς αγροτικούς οικισμούς και πολύ μικρές πόλεις, καθώς παρατηρείται μια τάση επιστροφής και εγκατάστασης στην ύπαιθρο των ανέργων που διαθέτουν σπίτια και εκτάσεις, τις οποίες επιθυμούν να καλλιεργήσουν (Δρεττάκης, 2012).
- Μετανάστευση νέων επιστημόνων, συχνά με υψηλά προσόντα, το λεγόμενο '*brain drain*', που αποτελεί έτσι κι αλλιώς ένα χρόνιο πρόβλημα των πιο αδύναμων οικονομιών, εντείνεται λόγω της οικονομικής κρίσης και της χαμηλής ζήτησης για ειδικευμένο επιστημονικό δυναμικό στην αγορά εργασίας (βλ. <http://www.gkafkala.webpages.auth.gr/site/ποληκριση/agenda/>).
- Μετακόμιση κατοίκων από περιοχές κατοικίας υψηλών εισοδημάτων σε περιοχές κατοικίας μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων με την ελπίδα περιορισμού του κόστους ζωής στις μεγάλες πόλεις (Γοσποδίνη, 2012).
- Οι δείκτες γεννητικότητας φαίνεται ότι αρχίζουν να μειώνονται λόγω αφενός της μείωσης των εισοδημάτων των μεσαίων και χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων και αφετέρου, λόγω της κατάργησης πολλών κοινωνικών παροχών στα πλαίσια του προγράμματος λιτότητας της γενικότερης εθνικής πολιτικής. Είναι ενδεικτικό ότι σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο συνολικός πληθυσμός σε εθνικό επίπεδο έχει μειωθεί σε 10,78 εκατομμύρια από 10,96 εκατομμύρια το 2001 παρά την συνεχιζόμενη εισροή οικονομικών μεταναστών από πτωχές χώρες της Ασίας, κυρίως (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2014).

Τέλος, μια άλλη συνέπεια της οικονομικής κρίσης, η οποία ταυτόχρονα αποτελεί χαρακτηριστικό της αστικής συρρίκνωσης, είναι η δραστική μείωση των τιμών ενοικίασης και αγοράς ακινήτων. Στοιχεία δείχνουν πως η πτώση των τιμών μεταξύ 2008 και 2012 κυμαίνεται μεταξύ 30% και 50%, με εντονότερη την πτώση τιμών στα επαγγελματικά ακίνητα (γραφεία, ισόγεια καταστήματα) από ότι στις κατοικίες, μεγαλύτερη στις μεγάλες πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) από ότι στις μεσαίες και μικρότερες πόλεις, και επίσης εντονότερη στα κέντρα των πόλεων από ότι στις περιφερειακές περιοχές κατοικίας και τα προάστια (Γοσποδίνη, 2012).

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό πως για την αναστροφή αυτού του αρνητικού κλίματος, που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στα ελληνικά αστικά κέντρα, απαιτούνται ριζικές δράσεις ενεργοποίησης της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, μέσω της μορφής επιχειρησιακών – στρατηγικών και ολοκληρωμένων σχεδίων, τα οποία να διέπονται από το πνεύμα της Αστικής Αναγέννησης (όπως αναλύεται στο Κεφάλαιο 1 της παρούσας εργασίας) και όχι της ανάπλασης – με την ουδέτερη έως αρνητική χροιά που της έχει προσδοθεί τελευταία. Στην ελληνική νομοθεσία, το μοναδικό εργαλείο ικανό να ανταποκριθεί στις παραπάνω επιταγές της εποχής είναι τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ).

Τα ΣΟΑΠ, όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν μια καινοτομία του Ν.2742/99 – αν και εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά μετά τη θεσμοθέτηση των προδιαγραφών τους, δηλαδή μετά το 2012 – και μέσω της εκπόνησής τους επιδιώκεται ειδικότερα (Χριστοφιλόπουλος, 2002):

- Η βελτίωση των υποδομών και των βασικών κοινωνικών εξυπηρετήσεων.
- Η αντιμετώπιση της ανεργίας και η δημιουργία επαρκών ευκαιριών απασχόλησης.
- Η ενσωμάτωση των λειτουργιών και των κοινωνικών ομάδων στον αστικό ιστό και η καταπολέμηση του κοινωνικού διαχωρισμού.
- Η αρμονική διάρθρωση των χρήσεων γης.
- Η συνετή διαχείριση του αστικού οικοσυστήματος.
- Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.
- Η ανάπτυξη οικολογικών μέσων πρόσβασης και διακίνησης.
- Η διατήρηση και ανάδειξη της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Η οικονομική και παραγωγική αναζωογόνηση των πόλεων.

Με τα ίδια σχέδια επιδιώκεται επίσης η διευκόλυνση της συμμετοχής των πόλεων και αστικών περιοχών σε προγράμματα και δίκτυα διαπεριφερειακής και διευρωπαϊκής συνεργασίας, με τα οποία προωθείται η αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων, η ανταλλαγή της σχετικής εμπειρίας και η ανάπτυξη κοινών μεθόδων και μέσων για την αστική αναγέννηση και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη - πχ μέσω του δικτύου URBACT (Χριστοφιλόπουλος, 2002).

Το συνοδευόμενο Πρόγραμμα Δράσης εξειδικεύει τις – απαιτούμενες για την εφαρμογή των Σχεδίων – κανονιστικές, χρηματοδοτικές και διαχειριστικές ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, κατά φάσεις και φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης, καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις πληροφόρησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και κοινωνικοοικονομικής επανένταξης των μειονεκτικών περιοχών (Χριστοφιλόπουλος, 2002).

Επίσης, εξαιτίας του πολυτομεακού τους περιεχομένου και των πλούσιων θεματικών τους προτάσεων, τα ΣΟΑΠ εγκρίνονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ) μεταξύ του ΥΠΕΚΑ και των λοιπών, συναρμόδιων Υπουργείων (πχ Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας, Πολιτισμού, Τουρισμού, κλπ) ανάλογα με τις δράσεις που εμπεριέχονται. Η διαδικασία κατάρτισης των ΣΟΑΠ μπορεί να κινηθεί είτε από το ΥΠΕΚΑ είτε από την αρμόδια Περιφέρεια μετά από προηγούμενη ενημέρωση του Υπουργού ΠΕΚΑ. Σε πολλές περιπτώσεις, η διαδικασία αυτή μπορεί και να κινηθεί από τους αρμόδιους Δήμους (παρ.4-8, άρθ.12, Ν.2742/1999).

Με βάση τα παραπάνω, τα σχέδια αυτά προϋποθέτουν το συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων στον προγραμματισμό και το σχεδιασμό του χώρου σε τρία επίπεδα (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014):

- Την Κεντρική Διοίκηση, αρμόδια υπουργεία, με συντονιστικό ρόλο το ΥΠΕΚΑ , διυπουργικές επιτροπές, κ.ά.
- Την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση,
- Την Τοπική Αυτοδιοίκηση, διαδημοτικές ενώσεις και αναπτυξιακοί σύνδεσμοι.

Παράλληλα, προϋποθέτουν τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας μέσα από την ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων και ομάδων και τη συμμετοχή τους στη δημόσια διαδικασία διαβούλευσης , προκειμένου να εξετάσουν εναλλακτικά σενάρια και να επιλέξουν εκείνα που σταθμίζουν, εκφράζουν και συνθέτουν με τον καλύτερο

τρόπο τα επιμέρους συμφέροντα και τις διαφορετικές προσδοκίες (Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ, 2014).

Σχετικά με τη δομή και το περιεχόμενο των ΣΟΑΠ, στις 24/4/2012 εγκρίθηκαν οι προδιαγραφές σύνταξής τους ύστερα από απόφαση του ΥΠΕΚΑ και δημοσιεύθηκαν σε Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 1341/Β΄/24-4-2012). Στην παρούσα εργασία, οι συγκεκριμένες προδιαγραφές βρίσκονται στο Παράρτημά της (βλ. Παράρτημα Α1).

Συνοψίζοντας, τα ΣΟΑΠ είναι τα μόνα σχέδια τα οποία, σε επίπεδο πολεοδομικού σχεδιασμού εκφράζουν τη νέα αντίληψη του σχεδιασμού αυτού, όχι ως φυσικού, όπως συμβαίνει με τα υπόλοιπα πολεοδομικά σχέδια, αλλά ως ολοκληρωμένου-στρατηγικού σχεδιασμού με περιεχόμενο φυσικό, οικονομικό και κοινωνικό. Παρά το γεγονός ότι τα ΣΟΑΠ μπορεί να αφορούν σε πόλεις και σε τμήματά τους, δηλαδή σε μέρος του ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, ο ολοκληρωμένος-στρατηγικός χαρακτήρας των ΣΟΑΠ, τους προσδίδει περιεχόμενο με τις κατευθύνσεις του οποίου πρέπει να εναρμονίζονται όλα τα πολεοδομικά σχέδια (Χριστοφιλόπουλος, 2002).

Ειδικότερα, εγκεκριμένα γενικά πολεοδομικά σχέδια, σχέδια χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων ή άλλα σχέδια χρήσεων γης πολεοδομικού χαρακτήρα πρέπει να τροποποιηθούν ή να αναθεωρηθούν με τη διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις που τα διέπουν μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ετών από την έγκριση των σχεδίων του άρθρου αυτού, προκειμένου να εναρμονιστούν προς τις κατευθύνσεις και τις αρχές των ΣΟΑΠ (παρ.10, άρθ.12, Ν.2742/1999). Από την άλλη, τα ΣΟΑΠ πρέπει να εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις των υπερκείμενων χωροταξικών και ρυθμιστικών σχεδίων.

Τέλος, σε ότι αφορά την εφαρμογή τέτοιου είδους σχεδίων, ο Δήμος Αθηναίων, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ολοκλήρωσε την εκπόνηση του ΣΟΑΠ Κέντρου Αθήνας, με τίτλο: *«Διερεύνηση κοινωνικών, αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών παραμέτρων και διαμόρφωση στρατηγικής αστικής παρέμβασης στην περιοχή του Δήμου Αθηναίων και ειδικότερα στην ευρύτερη κεντρική ζώνη του»*, και έχει κατατεθεί η Έκθεση που περιλαμβάνει την Ανάλυση (Προβλήματα – Δυνατότητες), την Πρόταση Στρατηγικής και το Προκαταρκτικό Πρόγραμμα Δράσης, καθιστώντας το ως το πρώτο προς εφαρμογή ΣΟΑΠ στον ελληνικό χώρο. Εντωμεταξύ, το ΣΟΑΠ του Κέντρου της Αθήνας θεσμοθετήθηκε με Φ.Ε.Κ, γεγονός που καθιστά υλοποιήσιμες τις

Παρεμβάσεις του, σε μεσοπρόθεσμο πλάνο (ΦΕΚ 64/Β/16-01-2015, «Έγκριση Σχεδίου Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) για το κέντρο της Αθήνας»).

Συγκεκριμένα αναφέρονται (Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, 2013):

- *Θεματικοί στόχοι:* Στήριξη της οικονομικής βάσης, Ανάκτηση κοινωνικής και πολιτισμικής συνοχής - Επανακατοίκηση, Αποκατάσταση συνθηκών ασφάλειας και νομιμότητας, Ανάκτηση και αναβάθμιση του δημόσιου χώρου, Βελτίωση περιβαλλοντικών συνθηκών και πολεοδομικής λειτουργίας, Ενίσχυση της ταυτότητας και της εικόνας της πόλης, Βελτίωση μηχανισμών διακυβέρνησης, σχεδιασμού και συμμετοχής.
- *Άξονες:* Ενίσχυση επιχειρηματικότητας, Ενίσχυση χαρακτηριστικών λειτουργιών κέντρου, Ενίσχυση πολιτιστικής δημιουργίας, Αναθέρμανση αγοράς ακινήτων, Ασφαλής διαβίωση, Θέματα μεταναστών, Κοινωνικές υπηρεσίες, Επιστροφή κατοίκων, Αστικό τοπίο - τοπόσημα, Ελεύθεροι χώροι, Ταυτότητα και branding, Καθημερινή διαχείριση, Κτιριακό απόθεμα, Πολεοδομικές δράσεις, Βιώσιμη κινητικότητα, Περιβάλλον, Σχεδιασμός, Ψηφιακή πόλη.
- Περιλαμβάνει 66 Δράσεις .

3.3.1. ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το δεύτερο μέρος της εργασίας που ακολουθεί, αναφέρεται στην εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιαστικού εργαλείου των ΣΟΑΠ σε τμήμα της πόλης του Βόλου, ως στρατηγική λύση στη διαρκή αστική υποβάθμιση που υφίσταται. Ο Βόλος, όπως και οι περισσότερες ελληνικές πόλεις σήμερα, βιώνει τις επιπτώσεις της δημοσιονομικής κρίσης της Ελλάδας, οι οποίες εκδηλώνονται στο αστικό του περιβάλλον, στην παραγωγική του βάση, στον κοινωνικό ιστό και στο φυσικό του περιβάλλον: στους πολίτες του.

Ειδικότερα, το ΣΟΑΠ που προτείνεται για την πόλη του Βόλου, εστιάζει σε δύο περιοχές συνολικής έκτασης 1330 στρεμμάτων, που φέρεται να έχουν δεχθεί, περισσότερο από τις υπόλοιπες, τις συνέπειες της κρίσης: η περιοχή του Κέντρου του Βόλου και η περιοχή των Παλαιών, η οποία περιλαμβάνει και ένα μικρό τμήμα της συνοικίας της Νεάπολης.

Προχωρώντας ένα βήμα πιο πέρα και αιτιολογώντας την επιλογή του συγκεκριμένου τμήματος της πόλης του Βόλου ως περιοχή μελέτης για την εφαρμογή ΣΟΑΠ, μπορούν να εντοπισθούν αρκετές ενδείξεις αστικής συρρίκνωσης εντός των ορίων της. Έτσι, για την αναστροφή αυτής της κατάστασης και την επαναφορά του εν λόγω αστικού τμήματος σε αναπτυξιακή τροχιά, θα ήταν χρήσιμη η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου, με γνώμονα την αειφορία της περιοχής.

Όπως ακριβώς αναφέρουν και οι Προδιαγραφές σύνταξης ΣΟΑΠ (ΦΕΚ 1341/Β΄/24-4-2012), τα συγκεκριμένα σχέδια αποσκοπούν στην προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής. Με βάση την παραπάνω πρόταση, ορισμένα κρίσιμα/ σύνθετα προβλήματα που εντοπίζονται στην επιλεγθείσα περιοχή είναι τα εξής:

- *Οικονομικά Χαρακτηριστικά:* συγκέντρωση ανέργων μακράς διάρκειας – εξαιρετικά υψηλός δείκτης ανεργίας, υψηλό ποσοστό εγκατάλειψης επαγγελματικής στέγης – κενά καταστήματα, πτώση εισοδηματικού επιπέδου και ποιότητας ζωής κατά την τελευταία πενταετία
- *Κοινωνικά Χαρακτηριστικά:* «γηρασμένο» / «ώριμο» δημογραφικό προφίλ, συγκέντρωση αστέγων στην περιοχή, Πάρκο Ρήγα Φεραίου – πηγή αστικού φόβου, κοινωνική – διοικητική – πολιτική – σχεδιαστική αδιαφορία για την κινητικότητα των ΑμΕΑ
- *Περιβαλλοντικά - Πολεοδομικά Χαρακτηριστικά:* υποβαθμισμένη ποιότητα της ατμόσφαιρας, διάρρηξη της συνέχειας του αστικού ιστού εξαιτίας των εγκαταστάσεων του Σιδηροδρομικού Σταθμού, κακή κατάσταση των ελεύθερων / κοινόχρηστων χώρων, ύπαρξη πλήθους εγκαταλελειμμένων/ κακής κτηριακής ποιότητας χώρων

Τα παραπάνω στοιχεία για την περιοχή μελέτης συλλέχθηκαν ύστερα από έρευνες πεδίου και πηγών, και αναλύονται στο Κεφάλαιο 4 της εργασίας, μαζί με έναν σημαντικό αριθμό επιπλέον δεδομένων. Τα συγκεκριμένα στοιχεία δρουν ως παράγοντες υποβάθμισης της επιλεγθείσας περιοχής, «πυροδοτώντας» το φαινόμενο της αστικής συρρίκνωσης για αυτή.

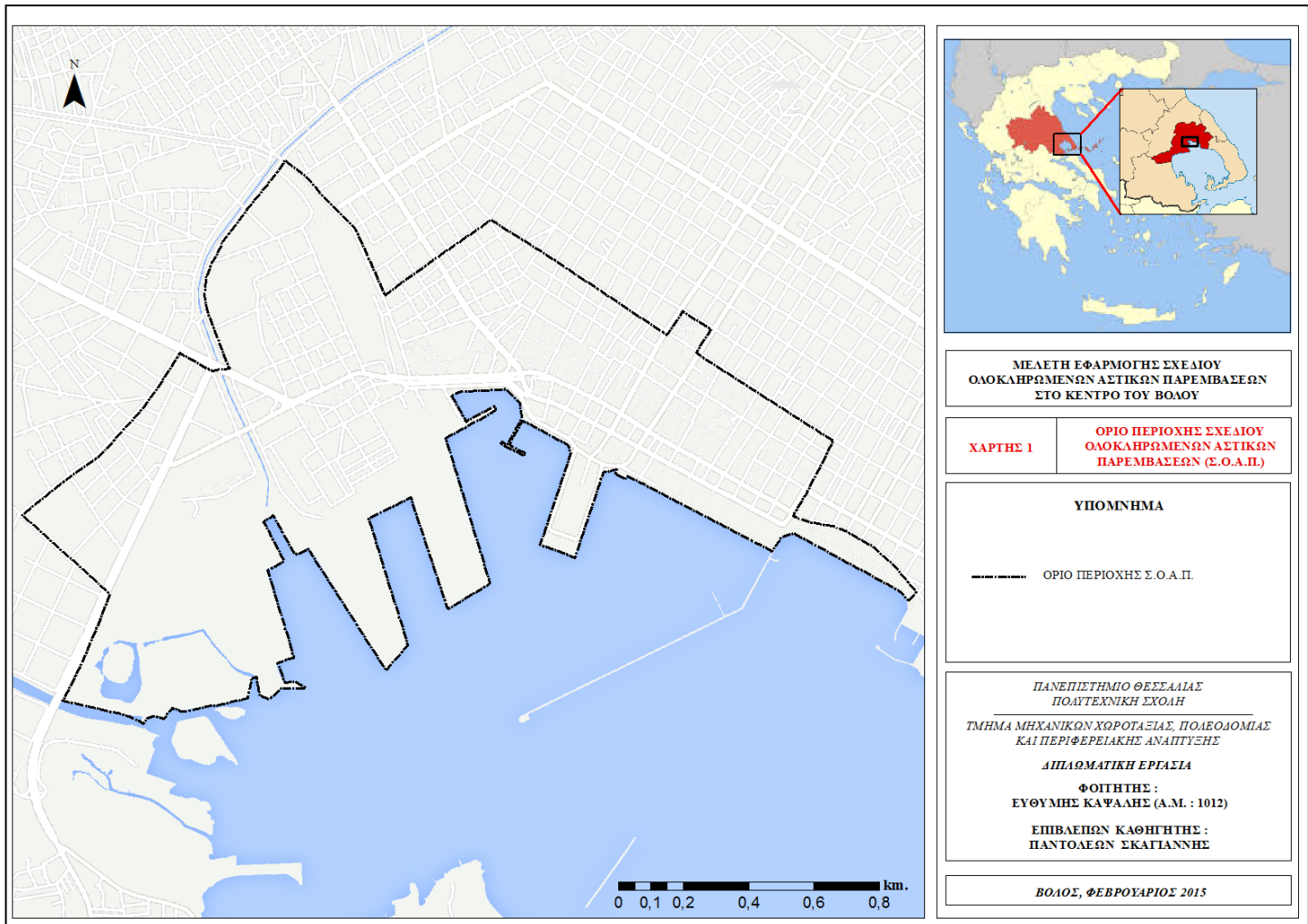
Η κρισιμότητα της περιοχής μελέτης είναι δεδομένη: εκεί εντοπίζεται η συντριπτική πλειοψηφία των εμπορικών καταστημάτων της πόλης του Βόλου, περιλαμβάνει τους σημαντικότερους μεταφορικούς σταθμούς (Αστικών & Υπεραστικών Λεωφορειών, Σιδηροδρομικός Σταθμός, Λιμάνι) οπότε σηματοδοτεί την εικόνα ολόκληρης της πόλης για τους επισκέπτες της, εντός των ορίων της περιέχονται σημαντικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, κοινωνικές και πολιτιστικές υποδομές και κοινόχρηστοι χώροι. Επιπλέον, η κεντρικότητα της περιοχής την καθιστά ως την πλέον πολυσύχναστη για την πόλη του Βόλου. Ακόμη, εντός της επιλεχθείσας περιοχής παρατηρούνται ορισμένοι *θύλακες αποστέρησης*, δηλαδή συγκεκριμένες χωρικές ενότητες που αντιμετωπίζουν σύνθετα προβλήματα και υποβαθμίζονται διαρκώς.

Συνεπώς, απαιτείται η αναστροφή των αρνητικών παραγόντων υποβάθμισης και των τάσεων αστικής συρρίκνωσης που επικρατούν στην επιλεχθείσα περιοχή. Παρόλα αυτά, δεν συνιστώνται δράσεις αποσπασματικές, μεμονωμένες παρεμβάσεις και απλού σχεδιαστικού χαρακτήρα (*physical design*), αλλά ένα σχέδιο ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, όπου θα συμπεριλαμβάνονται δράσεις ενίσχυσης της ταυτότητας και ανάδειξης της περιοχής, αναβάθμισης των αστικών υποδομών, εφαρμογής των αρχών της αειφορίας και της «Συμπαγούς Πόλης», συμμετοχικότητας και ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής και ανάσχεσης του αναπτυξιακού μαρασμού, μέσω της ολοκλήρωσης των παραγωγικών μηχανισμών που δρουν εκεί.

Το πολεοδομικό εργαλείο των Σ.Ο.Α.Π. λειτουργώντας ως φορέας της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης που επιδιώκεται στις αρχές της Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε, μπορεί να γίνει το μέσο χάρις στο οποίο θα επιτευχθεί η ανάσχεση των τάσεων του αστικού μαρασμού για την περιοχή μελέτης και θα δρομολογήσει την αναπτυξιακή ανέλιξη που επιζητούν οι χρήστες της περιοχής μελέτης: οι κάτοικοι, οι επιχειρηματίες, λοιποί φορείς, η εκπαιδευτική κοινότητα, τα ευαίσθητα τμήματα του πληθυσμού, η τοπική διοίκηση. Η εφαρμογή, λοιπόν, ενός τέτοιου εργαλείου στην επιλεχθείσα περιοχή κρίνεται επιβεβλημένη. Εκτός των άλλων, τα πολλαπλασιαστικά οφέλη που θα προκύψουν και θα διαχυθούν και εκτός της περιοχής μελέτης, θα κινητοποιήσουν διαδικασίες ανάπτυξης για ολόκληρη την πόλη του Βόλου, σε μακροπρόθεσμη προοπτική.

Τέλος, η παρακάτω Εικόνα 3.7 οριοθετεί την περιοχή μελέτης εφαρμογής του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων:

Εικόνα 3.7: Οριοθέτηση Περιοχής Μελέτης

Ίδια Επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανάλυση τόσο της περιοχής εφαρμογής του ΣΟΑΠ (βλ. Χάρτη 1, Παράρτημα Δ), όσο και της ευρύτερης χωρικής ενότητας που περιλαμβάνει την περιοχή εφαρμογής, δηλαδή της πόλης του Βόλου. Αυτή η διττή ανάλυση υποκινείται από τις Προδιαγραφές των ΣΟΑΠ (ΦΕΚ 1341/Β'/24-4-2012), όπου για τη συλλογή ορισμένων στοιχείων της συγκεκριμένης φάσης απαιτούνται δεδομένα προερχόμενα από έρευνες πηγών (πχ δημογραφικά δεδομένα), τα οποία διατίθενται σε επίπεδο Δήμου ή Δημοτικής Ενότητας.

Παρόλα αυτά, η πόλη του Βόλου (όπως και οι περισσότερες ελληνικές πόλεις μεσαίου μεγέθους) παρουσιάζει μεγάλη ομοιογένεια ως προς τα χαρακτηριστικά των πολεοδομικών ενότητων της, καθότι τα χωρικά και τα μη χωρικά φαινόμενα εμφανίζονται μάλλον διάσπαρτα στην πόλη, παρά κάνουν την εμφάνισή τους σε συγκεκριμένους χωρικούς θύλακες. Για παράδειγμα, το ζήτημα της ανεργίας και της γήρανσης του πληθυσμού, δεν παρατηρούνται μόνο σε ορισμένες περιοχές (λ.χ. στο Κέντρο ή στη Νέα Ιωνία) αλλά σε ολόκληρη την πόλη, με αποτέλεσμα οι δείκτες των φαινομένων να δίνουν τη συνολική εικόνα.

Από την άλλη, υπάρχουν ορισμένα στοιχεία τα οποία μπορούν να εξαχθούν έπειτα από έρευνα πεδίου για καθορισμένους υποβαθμισμένους θύλακες και αυτά αφορούν στην περιοχή εφαρμογής του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στο Βόλο, δηλαδή σε εκείνη του Κέντρου και των Παλαιών. Επί παραδείγματι, ερωτηματολόγια και τεχνικές χωρικής ανάλυσης, αποτελούν δύο από τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται, σχετικά με την εξαγωγή δεικτών για την ανάλυση της περιοχής εφαρμογής του ΣΟΑΠ.

Συνοψίζοντας, η ανάλυση της περίπτωσης μελέτης, αποτελείται από δύο σκέλη: το πρώτο και γενικότερο, που περιλαμβάνει δεδομένα έρευνας πηγών που αναφέρονται σε ευρύτερη χωρική ενότητα από την περιοχή εφαρμογής του ΣΟΑΠ αλλά τη σκιαγραφούν εξίσου λόγω ομοιογένειας, και το δεύτερο τμήμα, το οποίο εξειδικεύεται στην περιοχή εφαρμογής του ΣΟΑΠ ενώ τα στοιχεία που βρίσκονται εκεί, συλλέχθηκαν μέσω πρωτογενούς έρευνας πεδίου.

4.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Τα στοιχεία που ακολουθούν αφορούν στην ευρύτερη χωρική ενότητα (Δήμος Βόλου) που περιλαμβάνει την περιοχή εφαρμογής του Σ.Ο.Α.Π. και έχουν συλλεχθεί έπειτα από έρευνα σε επίσημες πηγές, χαρακτηρίζοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό και τη ίδια την περιοχή εφαρμογής.

4.1.1. ΦΥΣΙΚΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η πόλη του Βόλου βρίσκεται στο άνω άκρο του Παγασητικού Κόλπου, στο ΝΑ τμήμα της περιφέρειας Θεσσαλίας. Ο οικιστικός του ιστός απλώνεται από τις παρυφές του Πηλίου όρους έως και περιμετρικά του Παγασητικού, καταλαμβάνοντας έκταση 387,14 τετραγωνικών χιλιομέτρων, περιλαμβάνοντας στο Πολεοδομικό του Συγκρότημα και την περιοχή της Νέας Ιωνίας (πρώην Δήμος) (βλ. <http://www.dimosvolos.gr/>).

Πιο συγκεκριμένα, ο Δήμος Βόλου εκτείνεται από την επιφάνεια της θάλασσας μέχρι και τα 600 μέτρα (Δ.Ε. Μακρινίτσας), παρουσιάζοντας πλούσιες εναλλαγές σε τοπιακή σύνθεση, καθώς συμπεριλαμβάνει ορεινά, αστικά και παραθαλάσσια τοπία. Παρόλα αυτά, η Δ.Ε. Βόλου και Ν. Ιωνίας – οι οποίες κατά βάση αποτελούν το Πολεοδομικό Συγκρότημα του Βόλου – αναπτύσσονται σε πεδινές, χαμηλού υψομέτρου (<200 μέτρων) εκτάσεις (βλ. <http://www.dimosvolos.gr/>).

Σε ότι αφορά τη θέση του Βόλου στον εθνικό χώρο, η πόλη τοποθετείται σε σχετικά κεντρικό σημείο: απέχει 330 χιλιόμετρα από την Αθήνα και 220 από τη Θεσσαλονίκη, ενώ παράλληλα βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τον κεντρικό – μεταφορικό και αναπτυξιακό – άξονα ΠΑΘΕ που διατρέχει τη χώρα. Οι μεταφορικές συνδέσεις του Βόλου με την υπόλοιπη χώρα πραγματοποιούνται μέσω του οδικού άξονα ΠΑΘΕ (μέσω δύο εξόδων, στις Μικροθήβες και στο Βελεστίνο) και μέσω του σιδηροδρομικού εθνικού δικτύου (αρχικά μέσω συνδέσεως με τη Λάρισα). Παράλληλα, υπάρχουν δύο ακόμα μορφές υπερτοπικής μεταφορικής υποδομής: το λιμάνι της πόλης (που διαθέτει κυρίως εμπορική χρήση αλλά και επιβατική κίνηση για συνδέσεις με τις Βόρειες Σποράδες) και το αεροδρόμιο της Νέας Αγχιάλου (όπου πραγματοποιούνται πτήσεις από και προς ορισμένες χώρες της Ευρώπης) (βλ. <http://www.dimosvolos.gr/>).

4.1.2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ

Ο Βόλος αποτελεί – από το 2010 – την έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας που ανήκει στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, σύμφωνα με το νέο σύστημα Αποκεντρωμένης Διοίκησης της χώρας «Καλλικράτης», του Ν.3852/2010 (βλ. <http://www.pthes.gov.gr/>). Παλαιότερα, συνιστούσε Νομαρχιακό Κέντρο και συγκεκριμένα το Κέντρο Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας.

Αναλυτικότερα, ο Δήμος Βόλου αποτελεί έναν εκ των 5 Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας (Δ. Αλμυρού, Δ. Ζαγοράς-Μουρεσίου, Δ. Νοτίου Πηλίου και Δ. Ρήγα Φεραίου, οι υπόλοιποι), στα πλαίσια της νέας διοικητικής διαίρεσης, που αναφέρεται στην παραπάνω παράγραφο (βλ. <http://www.ypes.gr/el/Regions/Aytodioikhsh/StatesMunicipalities/Magnisias/>).

Σχετικά με τις διοικητικές υποδιαιρέσεις του Δήμου Βόλου, τις Δημοτικές Ενότητες, ο παρακάτω Πίνακας 4.1 παρουσιάζει αναλυτικά την κατάσταση:

Πίνακας 4.1: Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Βόλου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΔΡΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΙ
<i>Βόλου</i>	Βόλος	Βόλος, Ν. Παγασές
<i>Αγριάς</i>	Αγριά	Αγριά, Ανεμούτσα, Δράκεια, Χάνια
<i>Αισωνίας</i>	Διμήνη	Διμήνη, Σέσκλο
<i>Αρτέμιδας</i>	Άνω Λεχώνια	Άνω Λεχώνια, Άγιος Λαυρέντιος, Άγιος Βλάσιος, Κάτω Λεχώνια
<i>Ιωλκού</i>	Ανακασιά	Ανακασιά, Άνω Βόλος, Σταγιάτες, Άγιος Ονούφριος, Άλλη Μεριά, Κατωχώρι
<i>Νέας Αγχιάλου</i>	Νέα Αγχιάλος	Ν. Αγχιάλος, Αϊδίνι, Μικροθήβες, Κριθαριά, Άγιος Γεώργιος, Μάραθος
<i>Νέας Ιωνίας</i>	Νέα Ιωνία	Νέα Ιωνία, Μελισσιάτικα
<i>Μακρινίτσας</i>	Μακρινίτσα	Μακρινίτσα
<i>Πορταριάς</i>	Πορταριά	Πορταριά

Πηγή: www.dimosvolos.gr, Ιδία Επεξεργασία

4.1.3. ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Ο Δήμος Βόλου βρίσκεται στην ΠΕ Μαγνησίας και στο ΝΑ τμήμα της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Όπως και ο υπόλοιπος ελληνικός χώρος είναι έξω από τους μείζονες άξονες ανάπτυξης του ευρωπαϊκού χώρου. Από την άλλη πλευρά, η Περιφέρεια Θεσσαλίας σε κεντροβαρική θέση του ελληνικού χώρου και διασχίζεται από τον κύριο μεταπολεμικό οδικό και σιδηροδρομικό εθνικό άξονα ανάπτυξης Αθήνας-Θεσσαλονίκης, και στο πλαίσιο αυτό η πόλη του Βόλου έχει στρατηγική θέση, αφού βρίσκεται επί του άξονα αυτού και παράλληλα σε επαφή με τη θάλασσα. Σε περίπου ίση απόσταση από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, ο Βόλος βρίσκεται σε θέση που επιτρέπει την ύπαρξη συμπληρωματικότητας με τις δύο μητροπόλεις χωρίς να υφίσταται την άμεση εξουθενωτική ακτινοβολία τους (Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου & Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων ΤΜΧΠΠΑ, 2006).

Ο υπερκείμενος σχεδιασμός, όπως προκύπτει από τα Γενικά, Ειδικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια των προηγούμενων ετών, δίνει συγκεκριμένες κατευθύνσεις για των χωροταξικό σχεδιασμό ευρύτερων ενοτήτων. Ανάμεσά τους, ενυπάρχουν ειδικές χωροταξικές αναφορές, προτάσεις και προοπτικές για την πόλη του Βόλου. Στην ουσία, ελάχιστες από αυτές τις κατευθύνσεις είναι συμβατές με την υφιστάμενη κατάσταση στην πόλη του Βόλου, καθώς τα περισσότερα υπερκείμενα πλαίσια είναι πεπαλαιωμένα και έχουν ανάγκη αναθεώρησης και προσαρμογής στα σύγχρονα, αναπτυξιακά δεδομένα και τις τωρινές οικονομικές συνθήκες.

Τα βασικά σημεία συμφωνίας των υπερκείμενων κατευθύνσεων με την υφιστάμενη κατάσταση εντοπίζονται στον οικιστικό ρόλο που διαδραματίζει ο Βόλος (ΓΠΧΣΑΑ, 2008), στη δεδομένη αποβιομηχάνιση της πόλης (ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας 2009) και στην ανάπτυξη συγκεκριμένων μορφών τουρισμού (ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού, 2013). Από την άλλη, οι κύριες ασυμβατότητες σχετίζονται με την κατάσταση των μεταφορικών υποδομών και συνδέσεων (ΠΠΧΣΑΑ Θεσσαλίας, 2003), την ύπαρξη του διπλού ανάπτυξης Βόλου-Λάρισας (ΓΠΧΣΑΑ, 2008), τις κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης του τουρισμού (ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού, 2013) και χωρικής διάρθρωσης της βιομηχανίας στο σύνολό τους (ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας 2009). Ο Πίνακας 4.2 παρουσιάζει αναλυτικά τα δεδομένα:

Πίνακας 4.2: Χωροταξικές κατευθύνσεις υπερκείμενων σχεδίων & επίκαιρη σχετική κατάσταση για την πόλη του Βόλου

Είδος Υπερκείμενου Σχεδίου	Κατευθύνσεις για τον Βόλο	Επίκαιρη κατάσταση για την πόλη
<i>Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (2008)</i>	<i>Οικιστικό Δίκτυο:</i> Δίπολο Λάρισας – Βόλου ως Πρωτεύων Εθνικός Πόλος Ανάπτυξης (Οικισμοί 2 ^{ου} Επιπέδου) – Ισχυροποίηση διπόλου, Συμπληρωματικότητα εξειδικεύσεων και υποδομών.	Το δίπολο δεν λειτούργησε στην πράξη ή λειτούργησε εξαιρετικά περιορισμένα, καθώς δεν υπήρξαν δράσεις για τη συμπληρωματικότητα των δυο πόλεων, ούτε κοινές στρατηγικές. Επίσης, δεν πραγματοποιήθηκαν έργα αστικής υποδομής για τη σύνδεση των δυο πόλεων, ούτε ιδιαίτερη ανάπτυξη των οικισμών κατά μήκος του κοινού άξονα τους.
	<i>Ρόλος Οικισμών:</i> Ενίσχυση Βόλου ως παραδοσιακό βιομηχανικό κέντρο με έμφαση στους τομείς της τσιμεντοβιομηχανίας και της μεταλλουργίας αλλά και ως κέντρο μιας ευρύτερης περιοχής ανάπτυξης τουρισμού.	Γενικά ισχύουν οι κατευθύνσεις, αν και επικρατεί μια τάση αποβιομηχάνισης από το 2010 και έπειτα.
	<i>Μεταφορικές Υποδομές:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Επέκταση και αναβάθμιση των υφιστάμενων υπηρεσιών σιδηρόδρομου προαστιακού τύπου στο δίπολο Βόλος-Λάρισα • Δημιουργία κόμβου εμπορευματικών σιδηροδρομικών μεταφορών (logistics) στο Βόλο • Λιμάνι του Βόλου: Στόχος η επένδυση περαιτέρω σε υποδομές ακτοπολίας αλλά και φιλοξενίας κρουαζιέρας και θαλάσσιου τουρισμού ή να επενδύσει σε εξειδικευμένες υποδομές εμπορευματικών μεταφορών 	<ul style="list-style-type: none"> • Η ηλεκτροκίνηση της σιδηροδρομικής γραμμής Λάρισας-Βόλου δεν πραγματοποιήθηκε, ενώ παρατηρείται αραίωση των δρομολογίων. • Δε δημιουργήθηκε ο κόμβος συνδυασμένων μεταφορών. • Σχετικά με την κατάσταση στο λιμάνι, η μόνη βελτίωση παρατηρείται στον τομέα της κρουαζιέρας σε μικρό πάντως βαθμό.
	<i>Βιομηχανία:</i> Επιδιώκεται η συγκέντρωση σε οργανωμένους υποδοχείς σε κατάλληλες θέσεις και η δημιουργία νέων υποδοχέων, κατά μήκος του άξονα Λάρισας – Βόλου.	Δεν πραγματοποιήθηκε.
<i>Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Καταστημάτων Κράτησης (2001)</i>	Προβλέπεται η διατήρηση του υφιστάμενου γενικού καταστήματος κράτησης στην πόλη του Βόλου.	Λειτουργεί, αλλά υπό καθεστώς κατάρρευσης.
	Προωθείται η δημιουργία ενός επιπλέον γενικού καταστήματος κράτησης.	Δεν πραγματοποιήθηκε, αλλά λειτουργεί το ειδικό αγροτικό κατάστημα κράτησης νέων Κασσαβέτειας

Είδος Υπερκείμενου Σχεδίου	Κατευθύνσεις για τον Βόλο	Επίκαιρη κατάσταση για την πόλη
<p><i>Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Βιομηχανίας (2009)</i></p>	<p><i>Χωρική Διάρθρωση:</i> Ο Βόλος ως περιοχή ποιοτικής αναδιάρθρωσης της βιομηχανίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προωθείται πολύ ισχυρή προώθηση οργανωμένων υποδοχέων της βιομηχανίας, • Σχεδιασμός χρήσεων γης και σημαντικός περιορισμός των δυνατοτήτων διάσπαρτης χωροθέτησης νέων μονάδων • Διατήρηση - Επανάχρηση αξιόλογων πρώην βιομηχανικών κτηρίων 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομικοί περιορισμοί (φορολόγηση, κρίση χρέους) εμπόδισαν την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων στους οργανωμένους υποδοχείς. • Η μελέτη για το Ρυθμιστικό Σχέδιο Βόλου μεριμνά για τη διάσπαρτη χωροθέτηση βιομηχανικών μονάδων και ρυθμίζει τις χρήσεις γης. • Σε αρκετές περιπτώσεις, πρώην βιομηχανικά κτήρια άλλαξαν χρήση (πχ Τσαλαπάτα, Σπίρερ). Παρόλα αυτά, πολλά παραμένουν κενά.
	<p><i>Χωροταξικό Πρότυπο:</i> Επέκταση προς τα ΒΔ (προς πόλη της Λάρισας) με στόχο την ισχυροποίηση του διπόλου Λάρισας – Βόλου.</p>	<p>Δεν πραγματοποιήθηκε. Επικρατεί το καθεστώς της διάσπαρτης εγκατάστασης ή της παραμονής στους υφιστάμενους υποδοχείς.</p>
	<p><i>Βιομηχανία και Αγορά Εργασίας:</i> Ανάγκη επαγρύπνησης λόγω του κινδύνου επανάληψης του φαινομένου αποβιομηχάνισης της δεκαετίας του '90 - μέτρα έντονης έντασης για τα άτομα χαμηλής απασχολησιμότητας, και την κατάρτιση, και μέσης έντασης την αντιμετώπιση ενδεχόμενων θυλάκων έντονης αποβιομηχάνισης</p>	<p>Η αποβιομηχάνιση της πόλης του Βόλου είναι αποτελεί μια πραγματικότητα. Τα ληφθέντα μέτρα εστίασαν στον τομέα της κατάρτισης, όχι όμως της ανταγωνιστικότητας/ επιχειρηματικότητας/ καινοτομίας/ έρευνας.</p>
<p><i>Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Τουρισμού (2013-αναθεώρηση παλαιότερου)</i></p>	<p><i>Χωρική Διάρθρωση:</i> Ο Βόλος και τα παράλια του ως τουριστικά αναπτυσσόμενες περιοχές.</p>	<p>Ισχύει η κατεύθυνση.</p>
	<p><i>Στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη βασικών μεταφορικών υποδομών (όπως λιμένες, αεροδρόμια κ.λπ.), • Ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας της περιοχής, • Ανάλυση δράσεων αναβάθμισης του δομημένου χώρου, με πολεοδομικές παρεμβάσεις, όπως αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων με αύξηση των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου και παροχή κινήτρων για αναπλάσεις ιδιωτικών χώρων, • Κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, πολιτισμικών, αθλητικών υποδομών, • Θέσπιση δυνατότητας χαρακτηρισμού αστικών περιοχών ως Περιοχών Ενεργητικής Παρέμβασης για την αναβάθμιση του τουριστικού αποθέματος, με δυνατότητα παρακολούθησης της εφαρμογής των δράσεων. 	<p>Ελάχιστα μέτρα έχουν παρθεί. Στην πραγματικότητα, πραγματοποιήθηκαν ορισμένες δράσεις για τη βελτίωση των τεχνικών υποδομών.</p>

Είδος Υπερκείμενου Σχεδίου	Κατευθύνσεις για το Βόλο	Επίκαιρη κατάσταση για την πόλη
<p><i>Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Τουρισμού (2013-αναθεώρηση παλαιότερου)</i></p>	<p><i>Ειδικές – Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού:</i> Προτείνεται η ανάπτυξη των παρακάτω μορφών τουρισμού για την πόλη του Βόλου: <i>αστικός, πολιτισμικός, συνεδριακός, αθλητικός, καταδυτικός τουρισμός, τουρισμός κρουαζιέρας, γκολφ, τουρισμός με σκάφη αναψυχής</i>, με τις ιδιαίτερες στρατηγικές ανάπτυξης που προσιδιάζουν στο κάθε είδος και όπως περιγράφονται στις παραγράφους του άρθρου 6 του Ειδικού Πλαισίου.</p>	<p>Ισχύουν οι κατευθύνσεις – Οι διάφορες στρατηγικές ανάπτυξης θα πρέπει να υλοποιηθούν με γνώμονα τη βελτίωση του τουριστικού αποθέματος και την αύξηση του τουριστικού προϊόντος.</p>
<p><i>Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Θεσσαλίας (2003)</i></p>	<p><i>Διαπεριφερειακή Ακτινοβολία Βόλου:</i> Χαρακτηρίζεται ήδη, σήμερα, από ρόλο που υπερβαίνει τα νομαρχιακά και σε ορισμένες περιπτώσεις τα περιφερειακά όρια: λιμάνι, πανεπιστήμιο, τουρισμός. Η ανάπτυξη συμπληρωματικότητας με τη Λάρισα, και η σταδιακή διαμόρφωση μιας μητροπολιτικής ζώνης στην οποία θα συμμετέχουν με διακριτούς ρόλους οι δύο πόλεις, αποτελούν τόσο ευκαιρία όσο και ανάγκη.</p>	<p>Σχετικά με τον τουρισμό και το πανεπιστήμιο, η θέση του Περιφερειακού Πλαισίου σχεδόν επαληθεύεται. Σε ότι αφορά όμως το λιμάνι του Βόλου, παρατηρείται μια αδυναμία. Τέλος, αναφορικά με το ζήτημα του διπόλου Βόλου-Λάρισας, ισχύουν τα όσα προαναφέρθηκαν αντίστοιχα για το Γενικό Πλαίσιο.</p>
	<p><i>Υπό διαμόρφωση μητροπολιτική ζώνη εσωτερικής οργάνωσης Λάρισας - Βόλου</i></p>	<p>Δεν έχει υπάρξει καν πραγματική πρόοδος προς την κατεύθυνση της δημιουργίας του διπόλου Λάρισας-Βόλου</p>
	<p><i>Χωρική Δομή Περιφέρειας: Ανατολική Ζώνη Ημερήσιων Μετακινήσεων (ΖΗΜ) με πόλους τη Λάρισα και το Βόλο</i></p>	<p>Ισχύει η κατεύθυνση.</p>
	<p><i>Οικιστικό Δίκτυο: Ο Βόλος κατατάσσεται ως οικισμός 2^{ου} επιπέδου (Έδρα Νομού)</i></p>	<p>Ακολουθείται η ιεράρχηση του Γενικού Πλαισίου και ο Βόλος κατατάσσεται επίσης ως οικισμός 2^{ου} επιπέδου – Πρωτεύων Εθνικός Πόλος Ανάπτυξης</p>
	<p><i>Ρόλος Οικισμών: Ο Βόλος λειτουργεί ως: μεγάλο αστικό κέντρο, νομαρχιακό διοικητικό κέντρο, λιμάνι-συγκοινωνιακός κόμβος, τουριστικό-πολιτιστικό κέντρο, έδρα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας-Ε&Τ, παραδοσιακό βιομηχανικό κέντρο.</i></p>	<p>Ο Βόλος δεν αποτελεί πλέον διοικητικό νομαρχιακό κέντρο, ενώ και ο ρόλος του ως παραδοσιακό βιομηχανικό κέντρο τίθεται υπό αμφισβήτηση.</p>
	<p><i>Αστικές χρήσεις γης & οικιστική οργάνωση:</i> Απαιτείται ακριβής σχεδιασμός των χρήσεων γης μέσω πολεοδομικών εργαλείων και μηχανισμών σε επίπεδο ΓΠΣ ή/και Ρυθμιστικού Σχεδίου.</p>	<p>Το προς αναθεώρηση ΓΠΣ του Βόλου αλλά και η εκπονημένη μελέτη του Ρυθμιστικού Σχεδίου μεριμνούν προς αυτή την κατεύθυνση.</p>
	<p><i>Μεταφορικές Υποδομές:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Σιδηροδρομικό Δίκτυο:</i> Σταδιακή ανάπτυξη προαστιακού χαρακτήρα δρομολογίων διασύνδεσης Λάρισας-Βόλου με σύγχρονου τύπου οχήματα, πυκνά δρομολόγια, διπλή ηλεκτροκίνηση. Επέκτασή υφιστάμενης γραμμής αυτής εκατέρωθεν ώστε να υπάρξει διασύνδεση των λιμανιών Ηγουμενίτσας-Βόλου • <i>Λιμάνι Βόλου:</i> δημιουργία έργων που θα επιτρέψουν τη λειτουργική του αναβάθμιση τόσο ως εμπορικό εθνικής και διεθνούς εμβέλειας όσο και ως το κύριο επιβατικό, τουριστικό και αλιευτικό λιμάνι της περιφέρειας – Μεταφορά οχλουσών δραστηριοτήτων στο λιμάνι της περιοχής Τσιγκέλι Αλμυρού 	<ul style="list-style-type: none"> • Η σιδηροδρομική ένωση Λάρισας-Βόλου αντιμετωπίζει λειτουργικά προβλήματα. Η σύνδεση Ηγουμενίτσας-Βόλου δεν έχει επιτευχθεί. • Ο λιμένας του Βόλου θεωρείται εθνικής σημασίας από το Γενικό Πλαίσιο, παρόλα αυτά πρέπει να αναδιαμορφωθεί η υφιστάμενη κατάστασή του. • Το αεροδρόμιο της Ν. Αγχιάλου αναμένεται να αναβαθμίσει το ρόλο του Βόλου υπερτοπικά.

Πηγή: ΓΠΧΣΑΑ (2008), ΕΠΧΣΑΑ Καταστημάτων Κράτησης (2001), ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας (2009), ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού (2013), ΠΠΧΣΑΑ Θεσσαλίας (2003), ΥΠΕΚΑ & Σύμπραξη Μελετητών – Μελέτη Αναθεώρησης ΠΠΧΣΑΑ Θεσσαλίας (2013)

4.1.4. ΒΑΣΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΗ

Ο πληθυσμός του Δήμου Βόλου αγγίζει τις 145.000, καθιστώντας τον ως τον 8^ο μεγαλύτερο Δήμο της χώρας, σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού και κτηρίων που πραγματοποιήθηκε στην ελληνική επικράτεια κατά το 2011, αυξάνοντας τον πληθυσμό του από 142.000 το 2001 (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2014). Σε επίπεδο δημοτικής ενότητας, ο πληθυσμός της Δ.Ε. Βόλου προσεγγίζει τις 86.000, αυξανόμενος διαχρονικά. Παρόλα αυτά ο ρυθμός μεταβολής του πληθυσμού του Βόλου εμφανίζεται μειούμενος, τόσο σε επίπεδο Δήμου (από 0,72% τη δεκαετία 1991-2001 σε 0,10% τη δεκαετία 2001-2011), όσο και σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας (από 0,71% τη δεκαετία 1991-2001 σε 0,12% τη δεκαετία 2001-2011). Οι Πίνακες 4.3, 4.4 & 4.5 που ακολουθούν παρουσιάζουν αναλυτικότερα το πληθυσμιακό προφίλ του Βόλου:

Πίνακας 4.3: Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού Δήμου και Δ.Ε. Βόλου

Χωρική Ενότητα	Έτος	1991	2001	2011
<i>Δ.Ε. Βόλου</i>		79.155	85.001	86.046
<i>Δήμος Βόλου</i>		132.917	142.923	144.449
<i>Περιφέρεια Θεσσαλίας</i>		729.505	740.115	732.762
<i>Επικράτεια</i>		10.221.977	10.934.097	10.815.197

Πηγή: www.e-demography.gr, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 4.4: Διαχρονικές αναλογίες πληθυσμού μεταξύ Δήμου & Δ.Ε. Βόλου ή/και ευρύτερων χωρικών ενοτήτων

Χωρική Ενότητα	Έτος	1991	2001	2011
<i>Δ.Ε. Βόλου / Δήμος Βόλου</i>		59,55%	59,47%	59,57%
<i>Δήμος Βόλου / Περιφέρεια Θεσσαλίας</i>		18,22%	19,31%	19,71%
<i>Δήμος Βόλου / Επικράτεια</i>		1,30%	1,31%	1,34%

Πηγή: www.e-demography.gr, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 4.5: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (r) πληθυσμού στη Δ.Ε. Βόλου και στο Δήμο Βόλου

Χωρική Ενότητα	Περίοδος	1991-2001	2001-2011
<i>Δ.Ε. Βόλου</i>		0,71%	0,12%
<i>Δήμος Βόλου</i>		0,72%	0,10%

Πηγή: www.e-demography.gr, Ιδία Επεξεργασία

Το συμπέρασμα που εξάγεται από τους παραπάνω πίνακες είναι αμφίσημο: από τη μία πλευρά, τόσο η Δ.Ε. Βόλου όσο και ο Δήμος Βόλου φέρονται να αυξάνουν διαχρονικά την αναλογία του πληθυσμού τους συγκριτικά με πληθυσμούς ευρύτερων χωρικών ενότητων στις οποίες εντάσσονται (Περιφέρεια και Επικράτεια χώρας), από την άλλη ο Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής¹⁶ (MEPM ή r) για τα σύνολα πληθυσμού του Δήμου και της Δ.Ε. Βόλου, εμφανίζει μείωση της τάξης του 0,6% περίπου. Επεξηγηματικά, η πληθυσμιακή αύξηση στο Δήμο, αλλά και στη Δημοτική Ενότητα, Βόλου υπάρχει αλλά επιβραδύνεται, καθιστώντας τον Βόλο πληθυσμιακά σχεδόν στάσιμο, αλλά σε καλύτερη κατάσταση συγκριτικά με την Περιφέρεια Θεσσαλίας και τη χώρα. Παρόλα αυτά, η πτωτική τάση του MEPM ίσως επιφέρει στο άμεσο μέλλον μείωση πληθυσμού για την πόλη, συνυπολογίζοντας και τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, κάτι που θα διαφανεί από κατά την επόμενη απογραφή το 2021.

Οι επόμενοι Πίνακες 4.6 και 4.7 περιλαμβάνουν ειδικότερα στοιχεία του δημογραφικού προφίλ της πόλης, τόσο σε επίπεδο Δήμου όσο και Δ.Ε.:

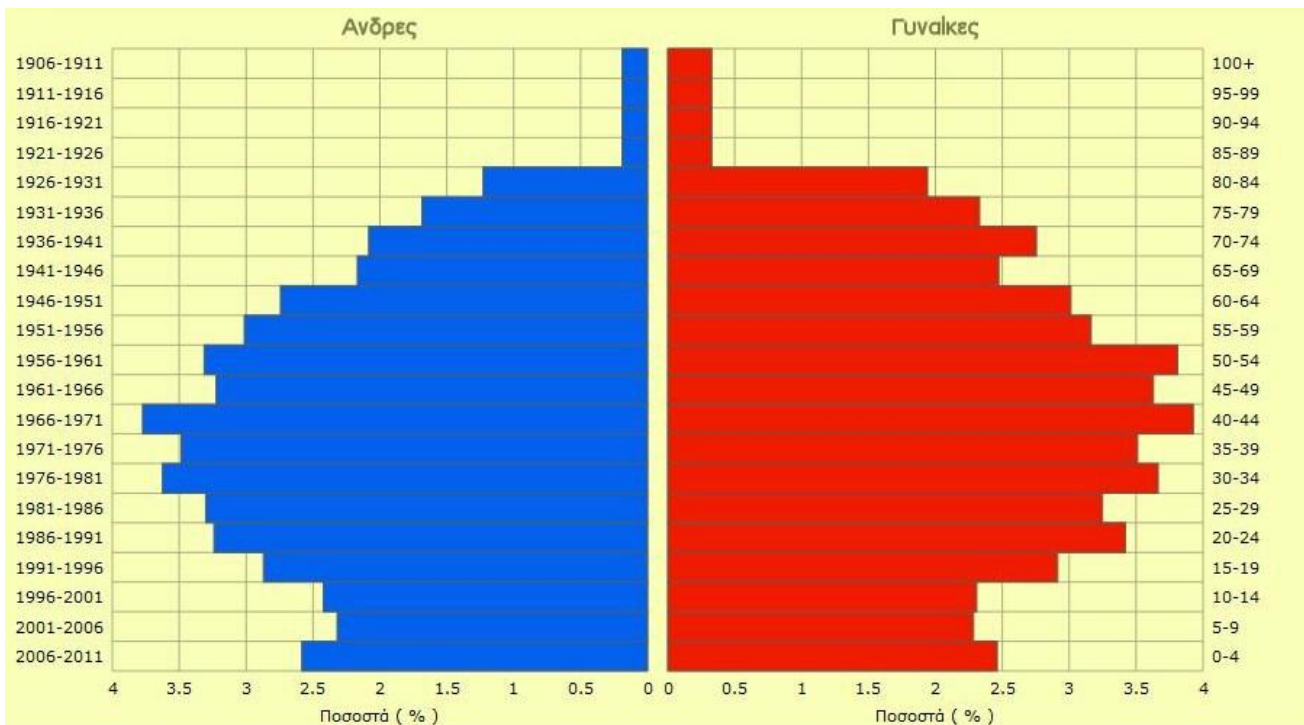
Πίνακας 4.6: Κατανομή πληθυσμού κατά φύλο, στοιχεία απογραφής 2011

Κατανομή κατά φύλο, 2011	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
<i>Δ.Ε. Βόλου</i>	41.161	44.885	86.046
<i>Δήμος Βόλου</i>	70.185	74.264	144.449

Πηγή: www.e-demography.gr, Ιδία Επεξεργασία

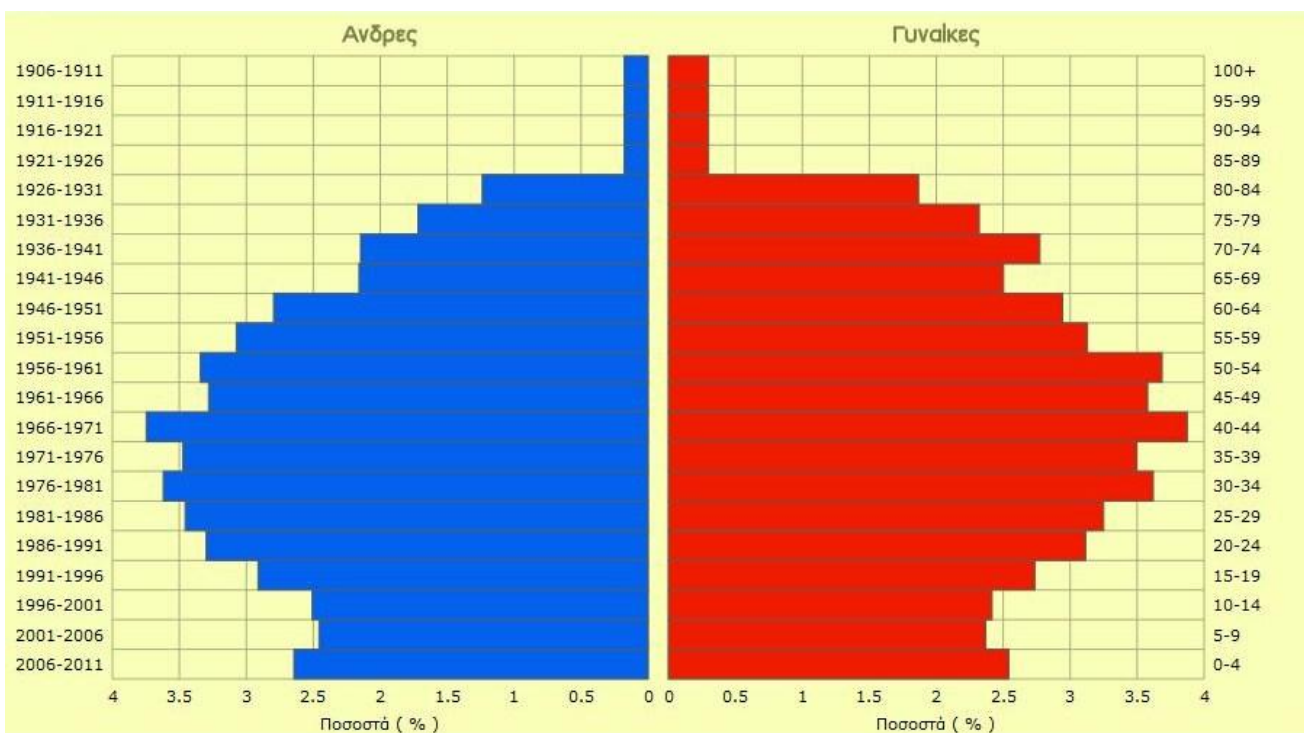
¹⁶ Ο υπολογισμός του MEPM γίνεται με βάση τους πληθυσμούς των ετών βάσης και στόχου και συγκεκριμένα: $Πληθ_{\nu} = Πληθ_0 \times (1 + r)^{\nu}$, όπου $Πληθ_{\nu}$ ο πληθυσμός του έτους-στόχου, $Πληθ_0$ ο πληθυσμός του έτους-βάσης, ν το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ έτους-στόχου και έτους-βάσης και r ο MEPM (Κοτζαμάνης, 2009).

Γράφημα 4.1: Κατανομή πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία (Πληθυσμιακή Πυραμίδα), στοιχεία απογραφής 2011, Δημοτική Ενότητα Βόλου

Πηγή: www.e-demography.gr

Γράφημα 4.2: Κατανομή πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία (Πληθυσμιακή Πυραμίδα), στοιχεία απογραφής 2011, Δήμος Βόλου

Πηγή: www.e-demography.gr

Πίνακας 4.7: Δείκτες Δομής πληθυσμού, στοιχεία απογραφής 2011

Δείκτες Δομής Πληθυσμού ¹⁷ , 2011	Δείκτης Εξάρτησης	Δείκτης Αντικατάστασης	Δείκτης Γήρανσης
<i>Δ.Ε. Βόλου</i>	46,12%	82,19%	119,50%
<i>Δήμος Βόλου</i>	47,36%	85,80%	115,17%

Πηγή: www.e-demography.gr, Ιδία Επεξεργασία

Με βάση τα παραπάνω γραφήματα και πίνακες (πληθυσμιακές πυραμίδες και δείκτες δομής του πληθυσμού), η Δ.Ε. Βόλου αλλά και ο Δήμος Βόλου παρουσιάζουν ένα «ώριμο» δημογραφικό πρόσωπο: ο ώριμος πληθυσμός δεν αντικαθίσταται πλήρως από το νεανικό ενώ και οι δείκτες γήρανσης είναι υψηλοί. Παρόλα αυτά, ο πληθυσμός κατανέμεται σχετικά ομοιόμορφα, τόσο στους άντρες όσο και στις γυναίκες, κάτι που καταδεικνύεται και από το δείκτη εξάρτησης. Είναι, τέλος, προφανής η κυριαρχία των γυναικών έναντι των αντρών, σχετικά με την πληθυσμιακή συμμετοχή. Συμπερασματικά, το κρίσιμο ζήτημα στην πόλη του Βόλου είναι η μικρή συμμετοχή των ηλικιακών ομάδων 5-9, 10-14, 15-19 στο συνολικό πληθυσμό αλλά και η σχετικά μεγάλη παρουσία ώριμου πληθυσμού.

4.1.5. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ

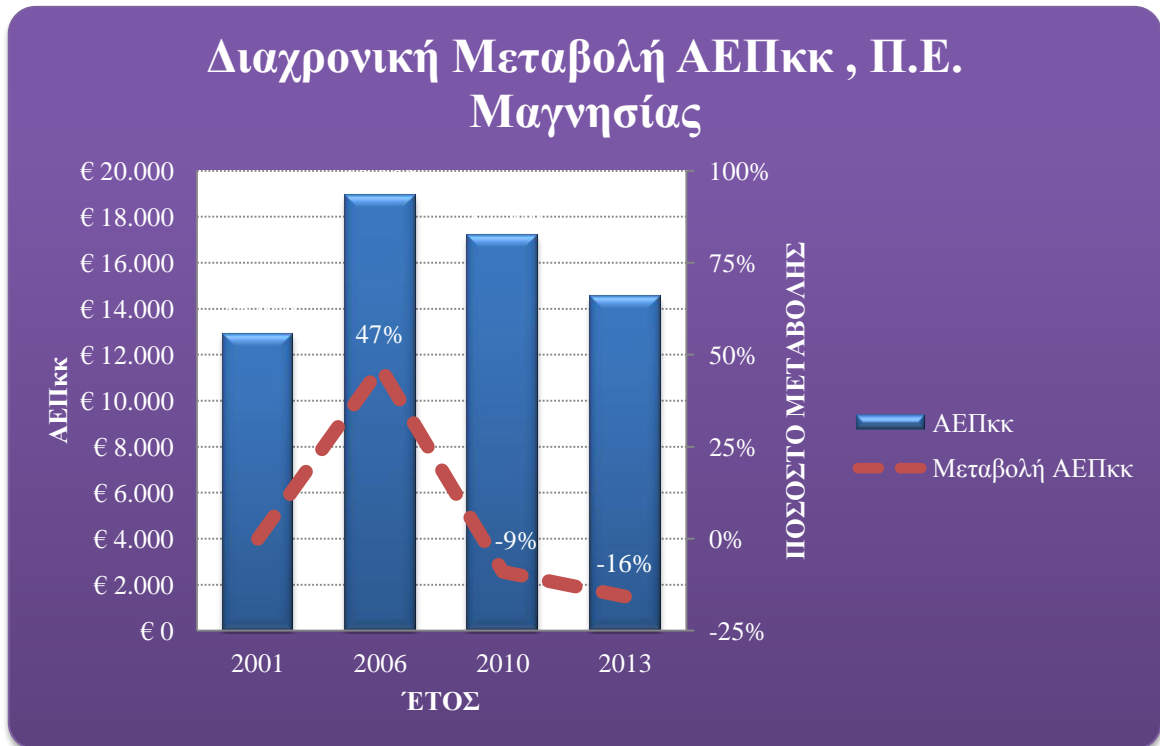
Στη συγκεκριμένη ενότητα καταγράφονται τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της Π.Ε. Μαγνησίας ή του Δήμου Βόλου (σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει και ειδική αναφορά στη Δ.Ε. Βόλου), όπως για παράδειγμα το ΑΕΠ, η παραγωγική του διάρθρωση, δείκτες ανεργίας, το επίπεδο των εισοδημάτων, κλπ.

Σε πρώτη φάση, παρατίθενται στοιχεία που αφορούν τους βασικούς αναπτυξιακούς δείκτες της πόλης του Βόλου. Τα παρακάτω γραφήματα παρουσιάζουν το επίπεδο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ (ΑΕΠκκ) της Π.Ε. Μαγνησίας¹⁸:

¹⁷ $\Delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\tau\eta\varsigma\ \text{Ε}\acute{\xi}\alpha\rho\tau\eta\sigma\eta\varsigma = \frac{\text{Πληθυσμ}\acute{o}\varsigma_{0-14} + \text{Πληθυσμ}\acute{o}\varsigma_{65+}}{\text{Πληθυσμ}\acute{o}\varsigma_{15-64}}$, $\Delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\tau\eta\varsigma\ \text{Α}\nu\tau\iota\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\sigma\tau\alpha\sigma\eta\varsigma = \frac{\text{Πληθυσμ}\acute{o}\varsigma_{10-14}}{\text{Πληθυσμ}\acute{o}\varsigma_{60-64}}$, $\Delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\tau\eta\varsigma\ \text{Γ}\acute{\eta}\rho\alpha\text{ν}\sigma\eta\varsigma = \frac{\text{Πληθυσμ}\acute{o}\varsigma_{65+}}{\text{Πληθυσμ}\acute{o}\varsigma_{0-14}}$, σε κάποια χωρική ενότητα, με τις παραπάνω κατηγορίες να αντιπροσωπεύουν πληθυσμούς των αντίστοιχων ηλικιακών ομάδων που παρατηρούνται εκεί (Κοτζαμάνης, 2009).

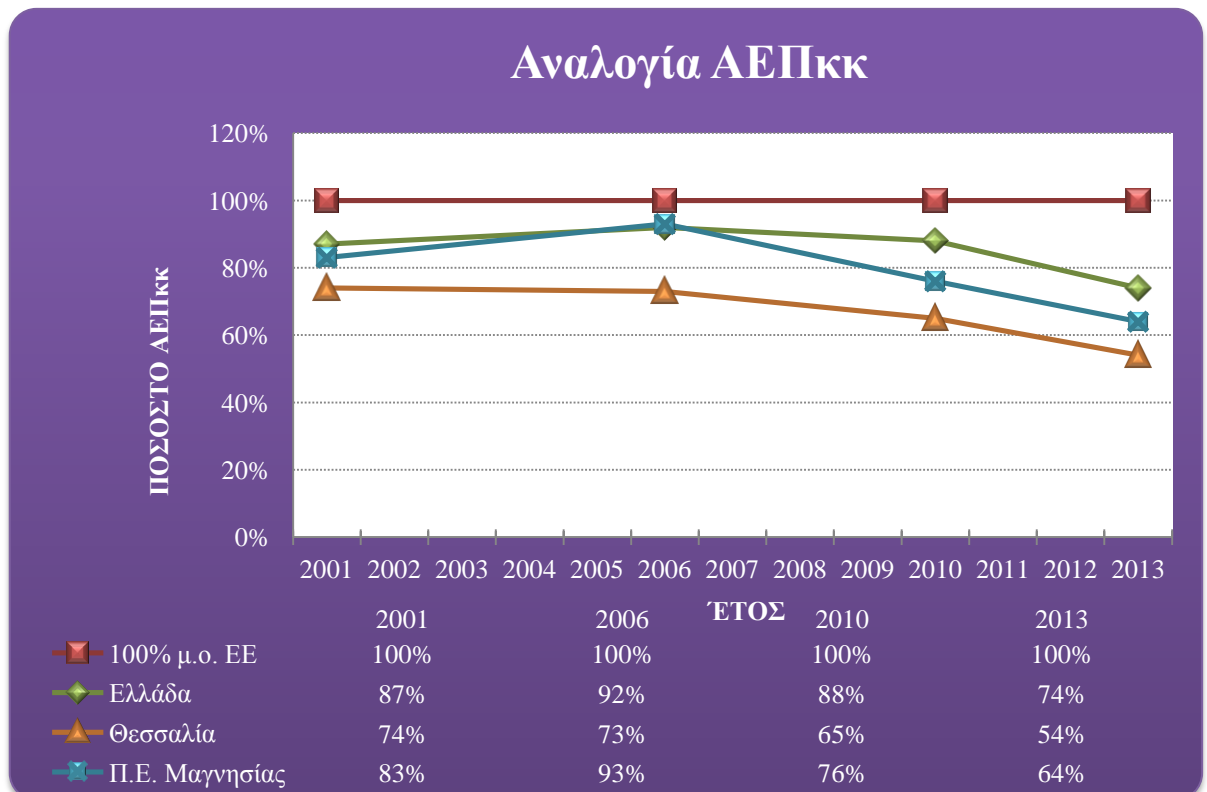
¹⁸ Τα στοιχεία αναφέρονται στην ΠΕ Μαγνησίας, αλλά δίνουν σαφή εικόνα για το ΑΕΠκκ του Δήμου Βόλου, μιας και ο πληθυσμός του Βόλου αποτελεί περίπου το 70% της ΠΕ Μαγνησίας. Δεδομένα ανάλυσης σε μικρότερη κλίμακα (Δήμου ή Δ.Ε.) δεν ήταν διαθέσιμα από την ΕΛΣΤΑΤ.

Γράφημα 4.3: Διαχρονική Μεταβολή ΑΕΠκκ (σε ευρώ), Π.Ε. Μαγνησίας

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Γράφημα 4.4: Αναλογική-Διαχρονική Σύγκριση ΑΕΠκκ χωρικών ενοτήτων

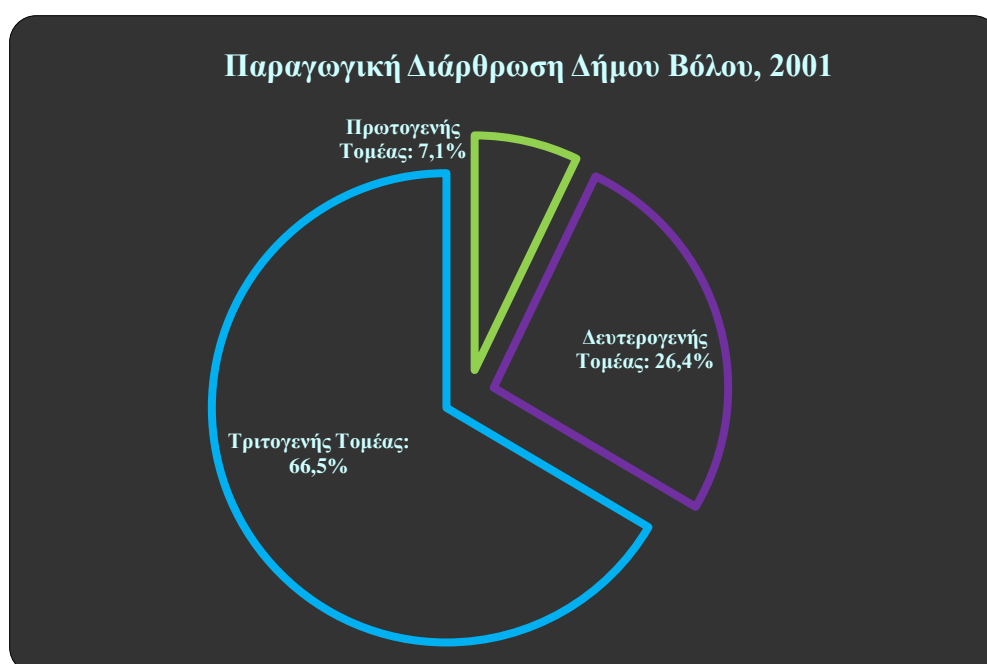

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Ερμηνεύοντας τα Γραφήματα 4.3 και 4.4, διαπιστώνεται το γεγονός πως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Π.Ε. Μαγνησίας παρουσίασε εντυπωσιακή αύξηση κατά την περίοδο 2001-2006, αγγίζοντας τα 19.000 ευρώ, ξεπερνώντας το εθνικό επίπεδο του ΑΕΠκκ και αγγίζοντας τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Από εκείνη την περίοδο, όμως, και έπειτα η πτώση του ΑΕΠκκ είναι δραματική: στα 17.200 ευρώ το 2010 και μόλις στα 14.500 ευρώ το 2013, στα επίπεδα του 64% του ευρωπαϊκού μέσου όρου και κάτω από τον εθνικό μέσο όρο, πλέον. Πάντως, διαχρονικά, η Π.Ε. Μαγνησίας (και κατά συνέπεια, ο Δήμος Βόλου) είναι σε καλύτερη κατάσταση από την Περιφέρεια Θεσσαλίας στην οποία ανήκει, σε πλαίσια ΑΕΠκκ.

Τα γραφήματα που ακολουθούν καταδεικνύουν τα χαρακτηριστικά του παραγωγικού ιστού της πόλης του Βόλου:

Γράφημα 4.5: Τομεακή Παραγωγική Διάρθρωση, Δήμος Βόλου - 2001

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014),
Ιδία Επεξεργασία

Γράφημα 4.6: Τομεακή Παραγωγική Διάρθρωση, Δήμος Βόλου - 2011

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Γράφημα 4.7: Παραγωγική Εξειδίκευση Δήμος Βόλου ανά τομέα σε σχέση με ευρύτερες χωρικές ενότητες - 2011

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 4.8: Στοιχεία Απασχόλησης Πληθυσμού 2011 – Δήμος Βόλου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ					ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ			ΑΝΕΡΓΟΙ		ΣΥΝΟΛΟ
<i>A'γενής Παραγωγή:</i> 2.167	<i>B'γενής Παραγωγή:</i> 9.701	<i>Γ'γενής Παραγωγή:</i> 34.252	Σύνολο: 21.704	<i>Εξ αυτών Νέοι:</i> 13.022	
Σύνολο: 46.120					
					ΣΥΝΟΛΟ: 76.625

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2014), Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Τα Γραφήματα 4.5 - 4.7 καταδεικνύουν την κατάσταση που επικρατεί στην πόλη του Βόλου σχετικά με τους τομείς παραγωγής του: η δεδομένη αποβιομηχάνιση που επικρατεί σε παγκόσμιο επίπεδο, επηρέασε και το Δήμο Βόλου (πτώση του δευτερογενούς τομέα κατά 5%) και η συνακόλουθη τριτογενοποίηση της οικονομίας επέφερε αύξηση της απασχόλησης του συγκεκριμένου τομέα (περίπου κατά 8%), κατά το διάστημα 2001-2011. Παρόλα αυτά, η πόλη παρουσιάζει υψηλούς δείκτες εξειδίκευσης¹⁹ στον δευτερογενή παραγωγικό τομέα παρά στον τριτογενή (σχετικά με την Περιφέρεια Θεσσαλίας αλλά και την Εθνική Επικράτεια). Τέλος, ο πρωτογενής τομέας παραγωγής δεν εμφανίζεται ιδιαίτερα αναπτυγμένος στο Δήμο Βόλου. Επίσης, ο Πίνακας 4.8 παρουσιάζει τα στοιχεία του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού στο Βόλο, κατά το απογραφικό έτος 2011. Εντύπωση προκαλεί ο μεγάλος αριθμός ανέργων και δη των νέων ανέργων, που αποτελούν το 60% επί του συνόλου.

Στη συνέχεια, ο Πίνακας 4.9 παρουσιάζει την κατανομή του ΑΕΠ της Π.Ε. Μαγνησίας²⁰ ανά παραγωγικό τομέα, ενώ παράλληλα και την αντιδιαστολή της συγκριμένης κατανομής με εκείνες ευρύτερων χωρικών ενοτήτων σε σχετικές τιμές. Στον Πίνακα 4.10 τα παραπάνω δεδομένα συγχωνεύονται και προκύπτει η συμμετοχή του Δήμου Βόλου στο ΑΕΠ της Θεσσαλίας και της Ελλάδας, ανά παραγωγικό τομέα:

¹⁹ Η μέτρηση έγινε με τη χρήση του **Δείκτη Χωροθέτησης [Location Quotient] (LQ)**, ο οποίος κατά τη βιβλιογραφία (βλ. Σκούντζος, 2005) συγκρίνει τη συγκέντρωση μιας μεταβλητής –εδώ οι παραγωγικοί τομείς– σε μια δεδομένη περιοχή (εδώ, ο Δήμος Βόλου), με αυτήν της ευρύτερης περιοχής μελέτης (εδώ, η Θεσσαλία/η επικράτεια της χώρας). Όταν οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται πάνω από την μονάδα αντιπροσωπεύουν υψηλές συγκεντρώσεις και εξειδίκευση, ενώ όταν είναι μικρότερες εκφράζουν χαμηλές συγκεντρώσεις. Στην περίπτωση που $LQ=1$ τότε υπάρχουν ίσες κατανομές καθώς οι συγκεντρώσεις της περιοχής ταυτίζονται με αυτήν της ευρύτερης περιοχής.

²⁰ Όπως ακριβώς και στα γραφήματα 4.3 και 4.4, γίνεται χρήση του ΑΕΠ της Π.Ε. Μαγνησίας. Βλ. και υποσημείωση 18, για την ακριβή δικαιολόγηση αυτής της επιλογής.

Πίνακας 4.9: Κατανομή ΑΕΠ (σε εκατ.ευρώ) ανά Παραγωγικό Τομέα, Π.Ε. Μαγνησίας & ευρύτερες χωρικές ενότητες, 2013

ΑΕΠ ανά Παραγωγικό Τομέα (σε εκατ.ευρώ)	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Σύνολο
<i>Π.Ε. Μαγνησίας</i>	98	440	1.556	2.095
<i>Περιφέρεια Θεσσαλίας</i>	898	2.193	7.605	10.696
<i>Ελληνική Επικράτεια</i>	21.134	15.273	144.693	181.100

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 4.10: Συμμετοχή ΑΕΠ της Π.Ε. Μαγνησίας στο ΑΕΠ ευρύτερων χωρικών ενότητων – ανά τομέα παραγωγής, 2013

Συμμετοχή ΑΕΠ Π.Ε. Μαγνησίας:	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Σύνολο
<i>ΑΕΠ Περιφέρειας Θεσσαλίας</i>	10,97%	20,06%	20,46%	19,58%
<i>ΑΕΠ Εθνικής Επικράτειας</i>	0,47%	2,88%	1,08%	1,16%

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Το συμπέρασμα που εξάγεται από τους παραπάνω πίνακες βρίσκεται σε αντιστοιχία με το υπόλοιπο πνεύμα της αναπτυξιακής ανάλυσης της Π.Ε. Μαγνησίας (και κατ'επέκταση του Δήμου Βόλου, όπως αναφέρεται και παραπάνω) : αν και έχει υποστεί σημαντική αποβιομηχάνιση, παραμένει σημείο αναφοράς για τον δευτερογενή τομέα της Θεσσαλίας, αλλά και στον τριτογενή επίσης, συμμετέχοντας με σχετικά υψηλό ποσοστό στο ΑΕΠ του συγκεκριμένου τομέα. Αντίθετα, η παραγωγική δυναμική της παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, σε εθνικά πλαίσια, συνεισφέροντας περίπου το 1% στο ΑΕΠ της χώρας.

Το Γράφημα 4.8 που ακολουθεί παρουσιάζει την διαχρονική κλαδική διάρθρωση του ΑΕΠ του Δήμου Βόλου:

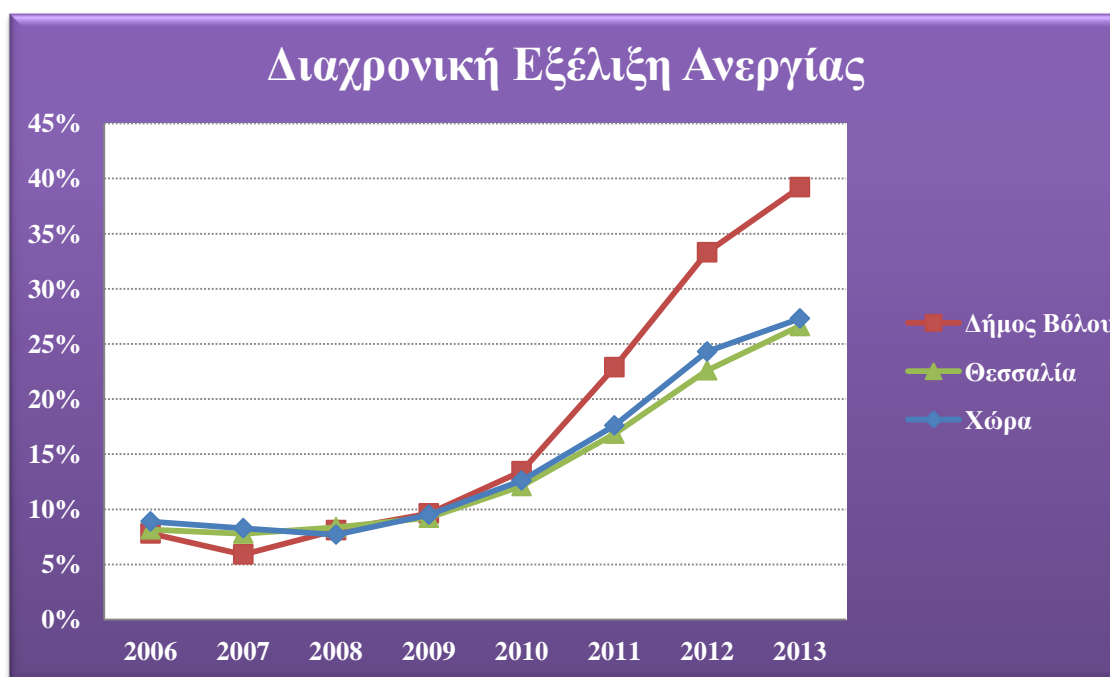
Γράφημα 4.8: Διαχρονική κλαδική διάρθρωση ΑΕΠ – Δήμος Βόλου

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (2014), Ίδια Επεξεργασία

Στο Γράφημα 4.8 αποτυπώνονται οι διαχρονικές μεταβολές του κλαδικού ποσοστού συμμετοχής στο ΑΕΠ του Δήμου Βόλου, κατά τη χρονική περίοδο 2005-2011. Σαφής είναι η υπεροχή τριών κλάδων: της μεταποίησης, του εμπορίου και των δημοσίων υπηρεσιών, με τους δύο πρώτους να υποχωρούν κατά 2% περίπου. Επίσης, αισθητή είναι η υποχώρηση του κλάδου των κατασκευών: το 2005 αντιστοιχούσε στο 7,85% του ΑΕΠ της πόλης, ενώ το 2011 μόλις στο 1,53%. Τέλος, ο κλάδος της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας σημείωσε άνοδο, καθώς η συμμετοχή του στο ΑΕΠ διαμορφώθηκε από 6,09% το 2005, στο 9,39% το 2011.

Ακολουθεί το Γράφημα 4.9 που αποτυπώνει την εξέλιξη του δείκτη ανεργίας για την πόλη του Βόλου:

Γράφημα 4.9: Διαχρονική Εξέλιξη Ανεργίας

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Το προηγούμενο Γράφημα 4.9, αποκαλύπτει την υψηλότετη ανεργία που υπάρχει στην πόλη του Βόλου. Ο δείκτης ανεργίας εκτοξεύθηκε από το 2010 και έπειτα, φθάνοντας σχεδόν το 40% στην πόλη, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό τόσο από τη χώρα (26,7% - 2013) όσο και από την περιφέρεια Θεσσαλίας (25,9% - 2013). Οι επιπτώσεις ενός τέτοιου φαινομένου στον αστικό πληθυσμό θεωρούνται δραματικές.

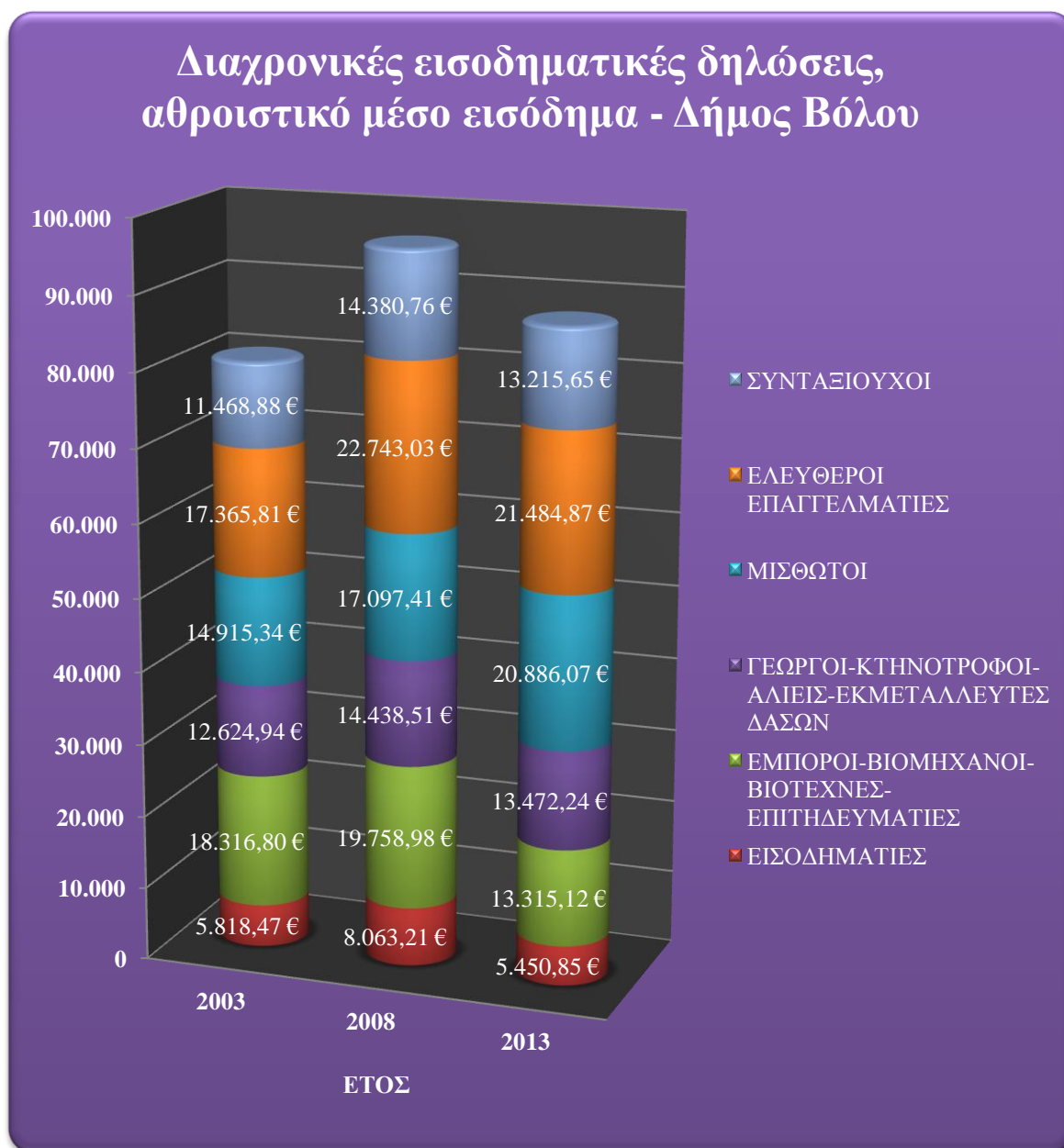
Στη συνέχεια, ακολουθούν τα Γραφήματα 4.10 - 4.12, που παραθέτουν ορισμένες επιπλέον πληροφορίες, σχετικά με τα δηλωθέντα εισοδηματικά μεγέθη του Δήμου Βόλου:

Γράφημα 4.10: Διαχρονικός αριθμός εισοδηματικών δηλώσεων κατά κατηγορίες – Δήμος Βόλου

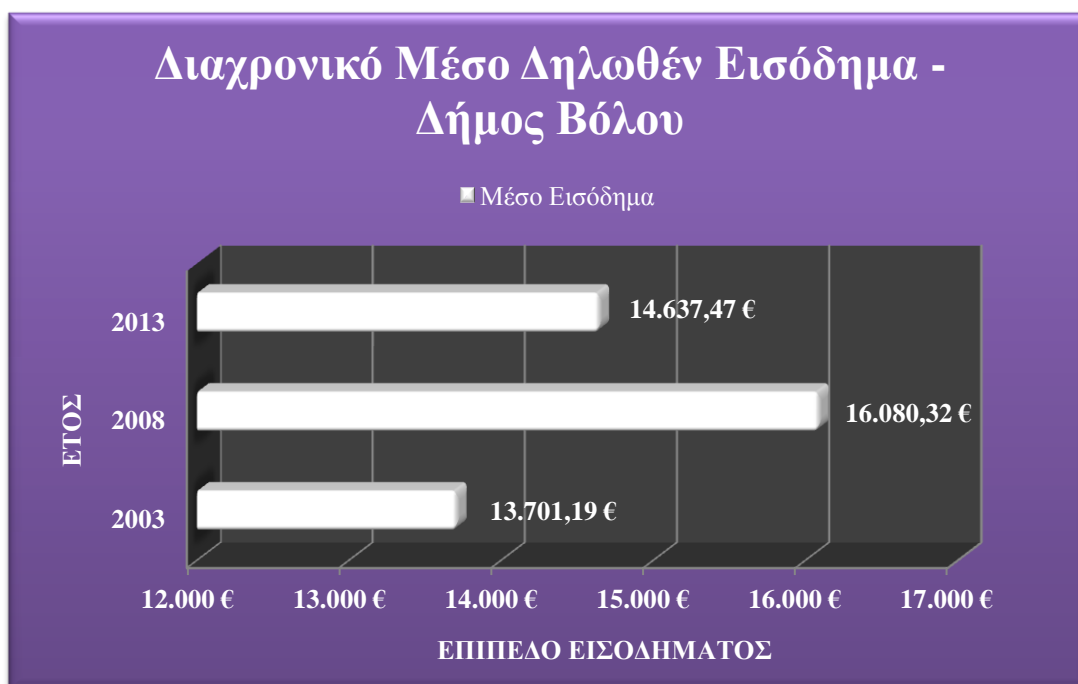

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Γράφημα 4.11: Διαχρονικό αθροιστικό μέσο δηλωθέν εισόδημα κατά κατηγορίες (σε ευρώ) – Δήμος Βόλου

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Γράφημα 4.12: Διαχρονικό μέσο δηλωθέν εισόδημα (σε ευρώ) – Δήμος Βόλου

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – ΤΜΧΠΠΑ (2014),
Ιδία Επεξεργασία

Τα παραπάνω γραφήματα παρουσιάζουν την κατάσταση σχετικά με τα εισοδήματα που συναντώνται στο Δήμο Βόλου και μάλιστα, κατά εισοδηματικές ομάδες. Είναι γεγονός, πως επικρατεί μια γενική ύφεση στο μέσο εισόδημα της πόλης, με τάση επιστροφής στα επίπεδα του 2003. Σε ότι αφορά τις συγκεκριμένες εισοδηματικές ομάδες, οι μισθωτοί και οι ελεύθεροι επαγγελματίες επωφελήθηκαν της κατάστασης, ενώ οι έμποροι-βιοτέχνες-επιτηδευματίες εμφανίζουν εισοδηματική μείωση. Τέλος, εντύπωση προκαλεί η μεγάλη αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων και των εισοδηματιών, κατά την τελευταία πενταετία (2008-2013).

Τέλος, ακολουθεί ο Πίνακας 4.11, ο οποίος περιέχει ορισμένα ποσοτικά δεδομένα των παραγωγικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο Δήμο Βόλου:

Πίνακας 4.11: Παραγωγικές Δραστηριότητες – Δήμος Βόλου (2012)

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ
<i>Αγροτική Δραστηριότητα</i>	Καλλιεργήσιμη Έκταση: 129.589 στρέμματα
<i>Κτηνοτροφική Δραστηριότητα</i>	Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Γεωργικών Προϊόντων: 1 (Εργοστάσιο ΕΒΟΛ)
<i>Αλιεία</i>	Ζωικός Πληθυσμός: 96.141
<i>Δραστηριότητες Μεταποίησης</i>	Αλιευτικά Σκάφη: 529 (Π.Ε. Μαγνησίας)
<i>Παράγωγή Ενέργειας</i>	Βιομηχανίες - Βιοτεχνίες: 76 μονάδες
	Υδροηλεκτρικοί Σταθμοί: 1 (θέση Σαρακηνός)
	Φωτοβολταϊκά: 90
	Εγκαταστάσεις Βιοαερίου: 1 (Επεξεργασία Λυμάτων της ΔΕΥΑΜΒ)
<i>Δραστηριότητες Τουρισμού / Υπηρεσίες</i>	Ξενοδοχεία/Καταλύματα 5***** (κλίνες): 791
	Ξενοδοχεία/Καταλύματα 4**** (κλίνες): 1.058
	Ξενοδοχεία/Καταλύματα 3*** (κλίνες): 834
	Ξενοδοχεία/Καταλύματα 2** (κλίνες): 1.373
	Ξενοδοχεία/Καταλύματα 1* (κλίνες): 409
	Εμπορικές Επιχειρήσεις: 2.903
	Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών: 3.137
<i>Ακαδημαϊκά Ιδρύματα</i>	Μαρίνες: 2 (Λιμάνι Βόλου, Αγριά)
<i>Τεχνολογικά Πάρκα</i>	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (12 Τμήματα)
	Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλίας
<i>Βιομηχανικές Περιοχές</i>	Α' Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ) Βόλου, Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟ.ΠΑ)
	Άλλες βιομηχανικές ζώνες: ΖΟΕ Περιοχή 2 (ΑΓΕΤ, ΜΕΤΚΑ)

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

4.1.6. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ

4.1.6.1 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Παρακάτω αναφέρονται οι οδικοί και σιδηροδρομικοί άξονες που διέρχονται εντός του Δήμου Βόλου [ΥΠΕΚΑ - Σύμπραξη Μελετητών Σ. Τσακίρη, Κ. Δασκαλάκη, Ε. Λαγκαδινού (2012), Δήμος Βόλου (2012)]:

- *Οδικό Δίκτυο Διεθνούς Σημασίας – Διευρωπαϊκό Οδικό Δίκτυο:* το τμήμα Ε.Ο.6 Βόλου – Λάρισας, από τον Α/Κ Βελεστίνου μέχρι την είσοδο της πόλης του Βόλου (εργοστάσιο Ζαμπέτογλου)
- *Οδικό Δίκτυο Εθνικής Σημασίας:* α) τμήμα της Π.Ε.Ο Βόλου – Λάρισας (εντός ορίων του Δήμου), β) Ε.Ο.30 στο τμήμα Βόλος – Αγχίαλος – Μικροθήβες – Α/Κ με Ν.Ε.Ο.1, γ) το υπόλοιπο τμήμα Ε.Ο.6 Βόλου – Λάρισας, από την είσοδο της

πόλης του Βόλου ως το όριο του ρυμοτομικού σχεδίου του Δήμου, δ) η οδική παράκαμψη του Βόλου (Περιφερειακή Οδός)

- *Πρωτεύον Δίκτυο Ενδοπεριφερειακής Σημασίας:* α) Αγριά - Δράκεια - Αυχήν Χορευτράς δι' Αγ. Λαυρεντίου - Αγίου Γεωργίου Πινακωτών - Βυζίτσης και Μηλιών, β) Άνω Βόλος - Μακρυνίτσα - Σταγιάτες - μέχρι Προφ. Ηλία, γ) Βόλος - Άλλη Μεριά, δ) Βόλος - Διμήνι - Παληούρι, ε) Βόλος - Κανάλια, στ) Βόλος - Νεοχώριον - Τσαγκαράδα - Χορευτόν, ζ) Βόλος - Πορταριά - Χορευτόν, η) Διακλάδωση Πευκακίων από 3^ο χλμ. Ε.Ο. Βόλου - Λαμίας, θ) Διακλάδωση Σέσκλου από 10ο χλμ. εθν. οδού Βόλου - Λαρίσης, ι) Οδός Αεροδρομίου Ν. Αγχιάλου, κ) Πορταριά - Μακρυνίτσα
- *Δευτερεύον Δίκτυο Ενδοπεριφερειακής Σημασίας:* α) Δράκεια – Χάνια, β) Χάνια – Κισσός, γ) Διακλάδωση Πευκακίων – Αλυκών από 4^ο χλμ. Ε.Ο. Βόλου – Λαμίας
- *Αρτηρίες Πρωτεύοντος Αστικού Δικτύου (Ταχείες Λεωφόροι) – όριο ταχύτητας 70 χλμ/ώρα:* Αθηνών, Λαρίσης, Περιφερειακός Βόλου
- *Κύριες Οδοί – όριο ταχύτητας 50 χλμ/ώρα:* Γ. Δήμου, Πολυμέρη, Μαιάνδρου, Εθν. Αγώνων, Επτά Πλατανιών, Γ. Λαμπράκη, Σταδίου, Δημητριάδος, Ιάσονος, Κ. Καρτάλη, Ελ. Βενιζέλου, Αναλήψεως, Παγασών,
- *Δευτερεύουσες (Συλλεκτήριες) Οδοί – όριο ταχύτητας 30 ή και 50 χλμ/ώρα:* Κασσαβέτη, Ανθ. Γαζή, Γ. Καρτάλη/Γαλλίας, Κοραή, 28^{ης} Οκτωβρίου, Μεταμορφώσεως, Κουντουριώτου, Φιλ. Ιωάννου, κλπ.
- *Τοπικές Οδοί:* πρόκειται για τους υπόλοιπους δρόμους του αστικού ιστού (περιοχών κατοικίας), με όριο ταχύτητας 30 χλμ/ώρα
- *Δρόμοι Ήπιας (μικτής) Κυκλοφορίας – ταχύτητες βαδίσματος:* Κουμουνδούρου – Σπυρίδη – Γκλαβάνη, κλπ (μετά το ύψος της 28^{ης} Οκτωβρίου)
- *Πεζόδρομοι – Ποδηλατόδρομοι:* Ερμού, Τ. Οικονομάκη, Σωκράτους, Αντωνοπούλου (μετά το ύψος της Ανθ. Γαζή), Αργοναυτών, κλπ
- *Αστικές Συγκοινωνίες:* Ο Δήμος Βόλου εξυπηρετείται από 13 λεωφορειακές γραμμές (βλ. Παράρτημα Α2). Η αφετηρία του αστικού ΚΤΕΛ Βόλου βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της πόλης, σε άμεση επαφή με το λιμάνι, το Σταθμό Υπεραστικών Λεωφορείων καθώς και το Σιδηροδρομικό Σταθμό.

- *Υπεραστικές Συγκοινωνίες:* Το δίκτυο των υπεραστικών συγκοινωνιών, συνδέει το Βόλο με την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα, το Βελεστίνο, τον Αλμυρό και το ΝΑ Πήλιο, μέσω λεωφορειακών γραμμών. Η θέση του Σταθμού Υπεραστικών Λεωφορείων είναι στο δυτικό τμήμα της πόλης.
- *Σιδηροδρομικό Δίκτυο:* Υπάρχουν τρεις άξονες (Βόλος – Λάρισα, Βόλος – Παλαιοφάρσαλος και Βόλος – Λεχώνια – Μηλιές), εκ των οποίων μόνο ο πρώτος είναι ενεργός και με πυκνά δρομολόγια, διαθέτοντας μονή γραμμή εύρους (1,44μ.). Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Βόλου βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της πόλης σε μικρή απόσταση από το λιμάνι και στο Σταθμό Υπεραστικών Λεωφορείων.

Σε αυτό το σημείο, ακολουθεί η ανάλυση τόσο των στοιχείων των θαλάσσιων μεταφορών / της λιμενικής υποδομής, όσο και εκείνων των αεροπορικών μεταφορών / του αεροδρομίου Ν. Αγχιάλου, που εξυπηρετούν τον Βόλο (Δήμος Βόλου, 2012):

- *Θαλάσσιες Μεταφορές – Λιμενική Υποδομή:* Το λιμάνι κατέχει κεντροβαρή θέση στη χώρα μας και αποτελεί την πύλη της Ηπειρωτικής Ελλάδας προς τα νησιά των Β. Σποράδων. Εξυπηρετεί τόσο την επιβατική - τουριστική κίνηση όσο και την εμπορευματική. Υπάρχει ακτοπλοϊκή σύνδεση με τις Β. Σποράδες και τα νησιά του ΒΑ Αιγαίου. Επίσης, υποδέχεται ένα μέτριο όγκο κρουαζιερόπλοιων. Παράλληλα στο μεγαλύτερό του μέρος εξυπηρετεί με τις υποδομές του την εμπορευματική κίνηση παίζοντας σημαντικό ρόλο στις θαλάσσιες μεταφορές και έχει τις δυνατότητες να δεχτεί πάσης φύσεως φορτία (εμπορευματοκιβώτια, χύδην κ.λπ.). Παρόλα αυτά, υπάρχει ζήτημα αισθητικού και λειτουργικού σχεδιασμού στο λιμμένα. Ο Οργανισμός Λιμένος Βόλου (Ο.Λ.Β.) διαχειρίζεται τις ακόλουθες ζώνες και περιοχές: α) από τον όρμο Αγριάς – ΕΛΙΝ – ΑΓΕΤ έως τα Πευκάκια – Αλυκές, β) το Σωρό, γ) την Ακτή Μαμιδάκη – Χρυσή Ακτή Παναγιάς και δ) τους προβλήτες φορτοεκφόρτωσης των εργοστασίων ΕΛΣΙΔ και SOVEL στο Τσιγκέλι Αλμυρού. Οι εγκαταστάσεις του λιμένα Βόλου είναι οι εξής: τουριστικός – ακτοπλοϊκός και εμπορικοί προβλήτες, προβλήτας σιδηροδρομικού πορθμείου, μαρίνα, ιχθυόσκαλα, κρηπιδώματα, μόλοι εξυπηρέτησης βιομηχανικών και πετρελαιοφόρων πλοίων. Τέλος, οργανωμένοι τουριστικοί λιμένες (μαρίνες) δεν υπάρχουν, όμως τα σκάφη μπορούν να ελλιμενίζονται στο λιμάνι του Βόλου.

- *Αεροπορικές Μεταφορές – Αεροδρόμιο Ν. Αγχιάλου*: Ο αερολιμένας Ν. Αγχιάλου μετά τα πρόσφατα έργα αναβάθμισης και συμπλήρωσης των υποδομών του, είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την συνεχώς αυξανόμενη επιβατική κίνηση, η οποία κατά το 2011 ανήλθε σε 93.000 επιβάτες και 1000 αεροσκάφη περίπου (κίνηση εσωτερικού και εξωτερικού-charter). Η λειτουργία του αερολιμένα είναι εποχιακή (από 1 Απριλίου έως 30 Οκτωβρίου) και δέχεται πτήσεις κυρίως από διεθνείς προορισμούς, όπως από την Γερμανία, την Αυστρία, τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ολλανδία, το Βέλγιο και την Ιταλία. Το αεροδρόμιο βρίσκεται 3 χιλιόμετρα μετά την έξοδο του κόμβου του Αλμυρού, του αυτοκινητόδρομου Ε75 και έχει σύνδεση με το υπεραστικό ΚΤΕΛ Μαγνησίας για την πόλη του Βόλου (βλ. <http://www.volosairport.gr>).

4.1.6.2 ΛΟΙΠΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Ενεργειακή Υποδομή

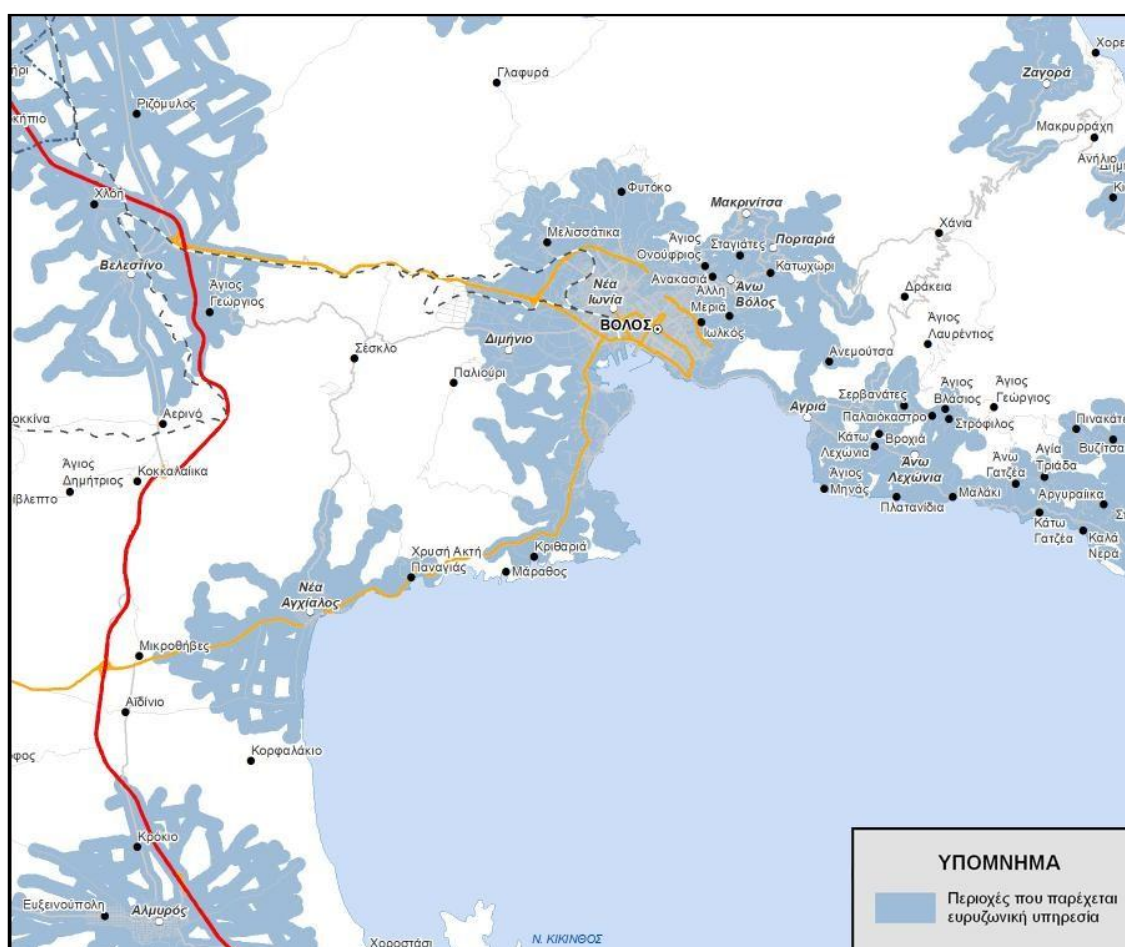
Παρακάτω περιγράφονται τα στοιχεία που καλύπτουν τις ενεργειακές ανάγκες του Δήμου Βόλου:

- *Ηλεκτρική Ενέργεια*: Στο Δήμο Βόλου, το μεγαλύτερο μέρος του συνόλου των αναγκών για ηλεκτρική ενέργεια, καλύπτεται με τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας. Εξάιρεση αποτελεί η παραγωγή μικρής ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας από τις εγκαταστάσεις του Βιολογικού Καθαρισμού Βόλου – η οποία αποδίδεται στη ΔΕΗ – η λειτουργία του έργου ενεργειακής αξιοποίησης του ΧΥΤΑ Βόλου με σύμβαση παραχώρησης σε ιδιώτη και η παραγωγή ποσότητας ενέργειας από τον μικρό Υδροηλεκτρικό Σταθμό Σαρακηνού. Οι κεντρικές γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας βαρέως τύπου διπλού κυκλώματος (400kV) της ΔΕΗ, διέρχονται δυτικά του Δήμου Βόλου με κατεύθυνση Βορρά-Νότου. Η ηλεκτρική ενέργεια μεταφέρεται με γραμμές ελαφρού ή βαρέως τύπου, μονού ή διπλού κυκλώματος (150kV) (Δήμος Βόλου, 2012).
- *Φυσικό Αέριο*: Στη δυτική περιοχή του Βόλου διέρχεται αγωγός υψηλής πίεσης (70 bar), που τροφοδοτεί ολόκληρο τον Δήμο. Η σύνθεση του Φυσικού Αερίου που χρησιμοποιείται στην Ελλάδα είναι 85% Μεθάνιο και το υπόλοιπο 15 % Αιθάνιο, Βουτάνιο, Προπάνιο, Άζωτο και άλλα αέρια. Η ανωτέρα θερμογόνο δύναμή του ανέρχεται σε περίπου 9.500 kcal/m³ (βλ. <http://www.epathessalia.gr/>).

Τηλεπικοινωνίες

Στην ευρύτερη περιοχή του Βόλου λειτουργούν: οι υποδομές σταθερής λειτουργίας του ΟΤΕ, οι υποδομές κινητής τηλεφωνίας των διαφόρων παρόχων και το Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Βόλου, το οποίο διασυνδέει δημόσιους φορείς και εκπαιδευτικά ιδρύματα με υψηλές ταχύτητες. Η μέγιστη δυνατή ταχύτητα ADSL συνδέσεων στην πόλη του Βόλου φτάνει τα 24 Mbps (Δήμος Βόλου, 2012). Η παρακάτω εικόνα καταδεικνύει τις περιοχές ευρυζωνικότητας για τον Δήμο Βόλου:

Εικόνα 4.1: Περιοχές ευρυζωνικότητας – Δήμος Βόλου

Πηγή: <http://mapsrv1.terra.gr/eettutilities/mapnew.aspx> (2013)

Υδρευση

Η ύδρευση του Δήμου Βόλου ικανοποιείται (υπό την ευθύνη της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης Μείζονος Βόλου – Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Β.) μέσω πέντε πηγών του Πηλίου και 60 γεωτρήσεων της πεδινής περιοχής, (9 στη Δ.Ε. Αισωνίας, 40 στη Δ.Ε. Βόλου και 11 στη Δ.Ε. Νέας Ιωνίας). Η απόδοση των πηγών, που εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες, μειώθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια με αναγκαστική αύξηση των αντλούμενων από γεωτρήσεις ποσοτήτων νερού. Ευνόητο είναι ότι η μείωση του ποσοστού του νερού των πηγών σημαίνει και την υποβάθμιση της ποιότητας του μίγματος του νερού (πηγών-γεωτρήσεων) που διατίθεται στην κατανάλωση (βλ. <http://www.deyamv.gr/>). Το δίκτυο ύδρευσης του Δήμου Βόλου ανέρχεται στα 1051 χλμ (Δήμος Βόλου, 2012).

Αποχέτευση

Το δίκτυο ακαθάρτων εξυπηρετεί αστικές και βιομηχανικές περιοχές αρμοδιότητας της ΔΕΥΑΜΒ και ανέρχεται σε 343 χλμ. κύριων αγωγών και 137 χλμ. δευτερεύοντος δικτύου. Η περιοχή του Βόλου είναι από τις περιοχές με το πυκνότερο δίκτυο αποχέτευσης ομβρίων στην Ελλάδα, το οποίο είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο και αγγίζει τα 93.000 μέτρα στο συνολικό του μήκος. Λόγω της ύπαρξης πολλών αποδεκτών (θάλασσα, χείμαρρος Άναυρος, χείμαρρος Κραυσίδωνας, κλπ) το σύστημα αποχέτευσης αποτελείται από πολλούς ανεξάρτητους κλάδους, που οδεύουν μεμονωμένα προς τους αποδέκτες. Ο τρόπος αυτός ανάπτυξης του δικτύου είναι ευνοϊκός για την πόλη, αφού εξαλείφει τα προβλήματα ενός ακτινικού δικτύου, όπου αν υπάρξει αστοχία σε κεντρικό συλλεκτήρα, τίθεται σε κίνδυνο όλη η πόλη (βλ. <http://www.deyamv.gr/>).

Απόβλητα

Ο Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Βόλου βρίσκεται στη θέση Κάκκαβος, της ΔΚ Διμηνίου, της ΔΕ Αισωνίας. Η εναπόθεση των απορριμμάτων γίνεται σε μία έκταση 160 στρεμμάτων, λειτουργεί από το 1999, διατίθενται σε αυτόν 110.000 τόνοι απορριμμάτων το έτος, και η διάρκεια ζωής του ανέρχεται σε 30 έτη. Στον συγκεκριμένο Χ.Υ.Τ.Α. από τον Ιούνιο του 2008 λειτουργεί μονάδα αξιοποίησης βιοαερίου για συμπαραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού εγκατεστημένης ισχύος 1,25 MW (προβλεπόμενη νέα ισχύς: 1,7 MW). Ο εξοπλισμός αποκομιδής των απορριμμάτων

από 2.400 κάδους και 21 απορριματοφόρα οχήματα. Επίσης, στο Βόλο υφίσταται και ένα Κέντρο Διαλογής και Αξιοποίησης Υλικών (Κ.Δ.Α.Υ.), όπου αξιοποιούνται τα ανακυκλώσιμα υλικά απορρίμματα. Ο εξοπλισμός του περιλαμβάνει 1.800 κάδους και 6 απορριματοφόρα οχήματα (ΥΠΕΚΑ - Σύμπραξη Μελετητών Σ. Τσακίρη, Κ. Δασκαλάκη, Ε. Λαγκαδινού, 2012). Τέλος, ο Βιολογικός Καθαρισμός βρίσκεται στην περιοχή της Μπουρμπουλήθρας, λειτουργεί από το 1987, ολοκληρώθηκε το 1998 με την κατασκευή της βιολογικής βαθμίδας και περιέχει εγκαταστάσεις συνεπεξεργασίας αστικών και προεπεξεργασμένων βιομηχανικών αποβλήτων – που μπορούν να δεχτούν 32.000 κυβικά μέτρα την ημέρα αστικά λύματα και βιομηχανικά απόβλητα (βλ. <http://www.deyamv.gr/>).

4.1.6.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Παρακάτω ακολουθεί η παρουσίαση της κοινωνικής υποδομής του Δήμου Βόλου και συγκεκριμένα των τομέων υγείας-πρόνοιας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και αθλητισμού.

Υπηρεσίες Υγείας – Πρόνοιας

Πίνακας 4.12: Κοινωνική Υποδομή, Υπηρεσίες Υγείας & Πρόνοιας – Δήμος Βόλου

Υπηρεσίες Υγείας	Πλήθος
<i>Πρωτοβάθμια Υπηρεσία (Περιφερειακά Ιατρεία)</i>	16
<i>Τριτοβάθμια Υπηρεσία (Γενικό Νοσοκομείο Βόλου «Αχιλλοπούλειο»)</i>	1
<i>Ιδιωτικές Κλινικές</i>	11
Υπηρεσίες Πρόνοιας	Πλήθος
<i>Κ.Α.Π.Η.</i>	9
<i>Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)</i>	6
<i>ΚΔΑΠ-μεΑ</i>	2
<i>Βρεφονηπιακοί – Παιδικοί Σταθμοί</i>	30 (14 Ιδιωτικοί)
<i>Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ)</i>	3
Υπηρεσίες Πρόνοιας	Πλήθος
<i>Δομές Ψυχικής Υγείας</i>	2
<i>Δομές Αποκατάστασης ΑμεΑ</i>	4

<i>Βοήθεια στο Σπίτι (μονάδες)</i>	13
<i>Δημοτικά Γηροκομεία</i>	1 (Βόλου)
<i>Κοινωνικά Κέντρα Συνοικιών</i>	5
<i>Γραφεία Στήριξης Ευπαθών Ομάδων</i>	2
<i>Κέντρα Στήριξης Αδιστικών Ατόμων</i>	1
Λοιποί Φορείς (εθελοντικοί, μη κερδοσκοπικοί)	
<i>Θεραπευτική Μονάδα Υποκατάστασης Βόλου (ΟΚΑΝΑ), Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer και Συγγενών Διαταραχών Βόλου, Ορφανοτροφείο Βόλου, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ) "Πιλότος", Κεντρο διημέρευσης και ημερήσιας φροντίδας ΑΜΕΑ, Άσπρες πεταλούδες, Κέντρο πρόληψης Μαγνησίας "Πρόταση ζωής", Ερυθρός Σταυρός, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Κέντρο Εργαζόμενης Νεότητας, Εταιρία Προστασίας Ανηλίκων, Κοινωνική Ομάδα Υποστήριξης Νέων, Ελληνική Μέριμνα Βόλου</i>	

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης

Πίνακας 4.13: Υποδομές Εκπαίδευσης & Δια Βίου Μάθησης – Δήμος Βόλου

Υπηρεσίες Εκπαίδευσης	Πλήθος
<i>Νηπιαγωγεία</i>	61
<i>Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση</i>	62
<i>Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση</i>	19
<i>Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Α.Ε.Ι.)</i>	1 (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)
<i>Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων</i>	1
<i>Σχολές Γονέων</i>	1
<i>Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας</i>	1
<i>Κέντρα Εικαστικών Τεχνών</i>	1
<i>Ειδικά Νηπιαγωγεία</i>	1
<i>Ειδικά Δημοτικά</i>	1
<i>Ειδικά Γυμνάσια</i>	2
<i>Ανώτερη Σχολή Δραματικής Τέχνης</i>	1
<i>ΙΕΚ</i>	10 (5 Ιδιωτικά)
<i>Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής</i>	1
Υπηρεσίες Εκπαίδευσης	Πλήθος
<i>Ημερήσια Απογευματινή Απασχόληση Δημοτικής Εκπαίδευσης</i>	1

<i>Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε)</i>	1
<i>Κέντρο Διαγνωστικής Αξιολόγησης</i>	1

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

Υποδομές Πολιτισμού

Πίνακας 4.14: Υποδομές Πολιτισμού – Δήμος Βόλου

Χώροι & Δομές Πολιτισμού	Πλήθος
<i>Αρχαιολογικοί Χώροι</i>	14
<i>Μουσεία</i>	24
<i>Μνημεία Σύγχρονου Πολιτισμού</i>	40
<i>Πολιτιστικά Κέντρα</i>	6
<i>Δημοτικές Βιβλιοθήκες</i>	6
<i>Φιλαρμονική</i>	1 (Βόλου)
<i>ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.</i>	1 (Βόλου)
<i>Δημοτικοί Κινηματογράφοι</i>	1
<i>Σχολές Χορού</i>	13
<i>Εργαστήρια Τέχνης</i>	2
<i>Ωδεία</i>	3
<i>Χώροι Πολιτισμού</i>	15
<i>Θέατρα</i>	6
<i>Κέντρα Νεότητας</i>	5
<i>Χορωδίες</i>	5
<i>Συμφωνικές Ορχήστρες</i>	3
<i>Θεατρικά Εργαστήρια</i>	10
<i>Κινηματογραφικές Κοινότητες</i>	2

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

Υποδομές Αθλητισμού**Πίνακας 4.15:** Υποδομές Αθλητισμού – Δήμος Βόλου

Αθλητικές Εγκαταστάσεις	Πλήθος – Συνολική Έκταση(τ.μ.)
<i>Γήπεδα Ποδοσφαίρου</i>	18 – 113476,00
<i>Κλειστά Γυμναστήρια</i>	6 – 11397,66
<i>Κολυμβητήρια</i>	2 – 13989,00
<i>Εθνικά Στάδια</i>	1 – 6457,50
<i>Αθλητικά Κέντρα</i>	4 – 27804,97
<i>Δημοτικά Στάδια</i>	1 – 28769,00
<i>Γήπεδα (5x5)</i>	8 – 6808,00
<i>Γήπεδα Τέννις</i>	13 – 4865, 00
<i>Μικτά Γήπεδα (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλεϊ, κλπ)</i>	24 – 24860,00
<i>Πανθεσσαλικό Στάδιο</i>	1 – 125.525, 00

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

Διοικητικές Υποδομές**Πίνακας 4.16:** Διοικητικές Υποδομές – Δήμος Βόλου

Διοικητικές Υποδομές	Πλήθος - Είδος
<i>Τοπική Αυτοδιοίκηση</i>	2- Διοίκηση Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας, Δημαρχείο Δήμου Βόλου
<i>Δικαστήρια</i>	5 - Πρωτοδικείο, Εισαγγελία Πρωτοδικών, Διοικητικό Πρωτοδικείο, Ειρηνοδικείο, Πταισματοδικείο
<i>Λιμεναρχεία</i>	1- Κεντρικό Λιμεναρχείο Βόλου
<i>Εφορείες Αρχαιοτήτων</i>	2 – ΙΓ' Εφορεία Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων, 5η Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων
<i>Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών</i>	2

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

4.1.7 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στην παρούσα ενότητα, αναλύονται όσα δεδομένα σχετίζονται με το οικιστικό περιβάλλον του Δήμου Βόλου και επηρεάζουν διάφορες χρήσεις γης που συναντώνται στην πόλη, αλλά και καθημερινές δραστηριότητες των πολιτών της.

Ο Πίνακας 4.17 που ακολουθεί, περιλαμβάνει ορισμένες κατηγορίες και στοιχεία του αστικού περιβάλλοντος του Βόλου (στην έκταση που καταλαμβάνει το ΓΠΣ Βόλου):

Πίνακας 4.17: Ανάλυση Εντός Σχεδίου Εκτάσεων (σε στρέμματα) – Δήμος Βόλου

Κατηγορίες Εκτάσεων	Έκταση (στρ.) - % Κάλυψης
<i>Σύνολο εντός σχεδίου εκτάσεων</i>	16.449 – 100%
<i>Οικοδομήσιμοι Χώροι</i>	8.598,17 – 52,27%
<i>Χρήση Γης Κατοικία</i>	8.232,11 – 50,04%
<i>Χρήση Γης Βιομηχανία – Βιοτεχνία</i>	246, 74 – 1,05%
<i>Χρήση Γης Πολιτισμός</i>	98,70 – 0,60%
<i>Χρήση Γης Εκπαίδευση</i>	394,75 – 2,40%
<i>Ειδικές Χρήσεις Γης</i>	657,96 – 4%
<i>Κοινόχρηστοι Χώροι (ΚΧ)</i>	6.349,31 – 38,60%
<i>Κοινοφελείς Εγκαταστάσεις (ΚΦ)</i>	1.595,34 – 9,70%
<i>Σύνολο ΚΧ+ΚΦ</i>	7.959,04 – 48,30%
<i>Κοινόχρηστοι Χώροι/Οικοδομήσιμοι Χώροι</i>	73,84%

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 4.18: Ανάλυση Κοινόχρηστων Χώρων (ΚΧ) (σε στρέμματα) – Δήμος Βόλου

Κατηγορίες Εκτάσεων	Έκταση (στρ.) - % Κάλυψης
<i>Σύνολο εντός σχεδίου εκτάσεων ΚΧ</i>	6.349,31 – 38,60%
<i>Χώροι Κυκλοφορίας</i>	4.648,19 – 28,26%
<i>Οργανωμένοι Κοινόχρηστοι Χώροι</i>	911 – 5,54%
<i>Χώροι Αστικού Πρασίνου</i>	804,51 – 4,89%
<i>Οργανωμένοι Χώροι Μονοπατιών & Εγκαταστάσεων Αναψυχής - Αθλητισμού</i>	401,84 – 2,44%

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

4.1.8 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σε αυτό το σημείο της εργασίας αναφέρονται τα ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα του φυσικού περιβάλλοντος, εντός των ορίων του Δήμου Βόλου. Ο Πίνακας 4.19 που ακολουθεί τα αναλύει συνοπτικά:

Πίνακας 4.19: Ανάλυση Στοιχείων Φυσικού Περιβάλλοντος (σε στέμματα) – Δήμος Βόλου

Κατηγορίες Φυσικών Πόρων	Ονομασία/Πλήθος/Έκταση (στρ.)
<i>Δάση</i>	Σε όλη την έκταση του Δήμου – 138.600
<i>Βιότοποι</i>	1. Λιμνοθάλασσα «Μπουρμπουλήθρα» (GR143129000) 2. Έλος Τσαλαπάτα (GR143128000) 3. Λόφος Γορίτσας - 900
<i>Πεδιάδες</i>	Σε όλη την έκταση του Δήμου – 171.000
<i>Βοσκότοποι</i>	Σε όλη την έκταση του Δήμου – 44.500
<i>Ορεινοί Όγκοι</i>	1. Όρος Πήλιο, 2. Λόφος Γορίτσας
<i>Ακτές</i>	Συνολικό Μήκος Παραλιακού Μετώπου – 55 χλμ
<i>Ποτάμια</i>	1. Χείμαρρος Κραυσίδωνας 2. Χείμαρρος Άναυρος 3. Χείμαρρος Ξηριάς 4. Χείμαρρος Σεσκουλιώτης 5. Χείμαρρος Βρύχωνας 6. Χείμαρρος Κουφάλα 7. Λαχανόρεμα 8. Χωλόρεμα
<i>Ορυκτοί Πόροι - Μεταλλεία</i>	1. Μαρμαροφόρα λατομεία Ν. Αγκιάλος 2. Βιομηχανικά Ορυκτά Σέσκλο και Ν.Ιωνία
<i>Περιοχές Natura 2000</i>	1. Όρος Πήλιο και Παράκτια Ζώνη (GR1430001) 2. Κάρλα – Μαυροβούνι – Κεφαλόβρυσο (GR1420004)
<i>Λοιπές Προστατευόμενες Περιοχές</i>	Εκβολές Χειμάρρου Βρύχωνα

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

4.1.9 ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ/ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Παρακάτω παρατίθενται τα πιο σημαντικά στοιχεία του πολιτιστικού – ιστορικού – αρχιτεκτονικού αποθέματος της ευρύτερης περιοχής του Βόλου:

Παραδοσιακοί Οικισμοί

Ο Πίνακας 4.20 παρουσιάζει τους παραδοσιακούς οικισμούς του Δήμου Βόλου καθώς και το καθεστώς προστασίας τους:

Πίνακας 4.20: Παραδοσιακοί Οικισμοί – Δήμος Βόλου

Όνομασία Παραδοσιακού Οικισμού	Καθεστώς Προστασίας
<i>Αγία Παρασκευή Βόλου</i>	(ΦΕΚ 374/04-07-1980 , 383/15-06-1997)
<i>Γλαφυρά, Μελισσιάτικα</i>	(ΦΕΚ 374/04-07-1980 , 383/15-06-1997)
<i>Αγριά, Δράκεια</i>	(ΦΕΚ 374/04-07-1980 , 383/15-06-1997, 594/13-11-1978)
<i>Πλατανίδια, Άνω και Κάτω Λεχόνια</i>	(ΦΕΚ 374/04-07-1980 , 383/15-06-1997, 594/13-11-1978)
<i>Άγιος Ονούφριος, Ανακασιά, Άνω Βόλος</i>	(ΦΕΚ 374/04-07-1980 , 383/15-06-1997, 594/13-11-1978)
<i>Άλλη Μεριά, Κατηχώρι, Πορταριά, Σταγιάτες</i>	(ΦΕΚ 374/04-07-1980 , 383/15-06-1997)
<i>Μακρινίτσα</i>	(ΦΕΚ 374/04-07-1980 , 383/15-06-1997, 594/13-11-1978)

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012), Ιδία Επεξεργασία

Αρχαιολογικοί και ιστορικοί χώροι, λοιπές πολιτιστικές υποδομές και αξιόλογα κτήρια του Δήμου Βόλου αναφέρονται στο Παράρτημα Α3 της παρούσας εργασίας.

4.1.10 ΦΟΡΕΙΣ

Στο Παράρτημα Α4 της εργασίας, υπάρχει ειδικός πίνακας όπου αναγράφεται το σύνολο των φορέων που δραστηριοποιούνται στην πόλη του Βόλου ανά τομέα (πχ ομάδες κατοίκων, εθελοντών, ΜΚΟ, σύλλογοι, κλπ).

4.1.11 ΙΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΒΟΛΟΥ

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Βόλου (Γ.Π.Σ.) (1985)

Η μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Πολεοδομικού Συγκροτήματος (Π.Σ.) Βόλου ξεκίνησε το 1983 και ολοκληρώθηκε το 1985 (έγκριση με απόφαση Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 566Δ της 31.10.85, με αριθμό απόφασης 53368/2143/85) (Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου & Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων ΤΜΧΠΠΑ, 2006).

Περιελάμβανε τους (πρώην) Δήμους Βόλου, Ν. Ιωνίας (Ν. Ιωνία, Μελισσάτικα, Φυτόκο) και τις (πρώην) κοινότητες Αγριάς, Ανακασιάς (Ανακασιά, Κήπια), Άνω Βόλου (Άνω Βόλος, Ιωλκός), Διμηνίου, Άλλης Μεριάς (Άλλη Μεριά, Γορίτσα) και Αγ. Ονουφρίου (Μαγνησίας). Όρισε την επέκταση σχεδίου πόλης σε εκτάσεις πυκνοδομημένες και αραιοδομημένες συνολικής επιφάνειας 8.000 στρεμμάτων και τη δημιουργία 16 πολεοδομικών ενοτήτων με μέσα μεγέθη πληθυσμιακής ενότητας από 15-175 κατοίκους/εκτάριο και μέσο Σ.Δ. από 0,5-2,9 (Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου & Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων ΤΜΧΠΠΑ, 2006).

Αναθεώρηση Γ.Π.Σ. Βόλου (1987)

Η απόφαση Τροποποίησης του ΓΠΣ του Π. Σ. Βόλου, Ν. Ιωνίας Ν. Μαγνησίας, έγινε με (ΦΕΚ 718Δ 31-7-87) και έγινε οριστική για το Δήμο Βόλου (1992) αλλά δεν προωθήθηκε για τον Δήμο Ν. Ιωνίας (Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου & Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων ΤΜΧΠΠΑ, 2006).

Η Απόφαση Τροποποίησης του Γ.Π.Σ. του Π. Σ. των Δήμων Βόλου, Ν. Ιωνίας Ν. Μαγνησίας έγινε με (ΦΕΚ 718Δ 31-7-87) και προέβλεπε: α) την επέκταση των ορίων του Γ. Π. Σ. και ένταξη εντός αυτών θυλάκων αυθαιρέτων των βορείων συνοικιών Βόλου, Νεάπολης, Ν. Παγασές, Αγ. Παρασκευής, Αγ. Γεωργίου και των πολεοδομικών ενοτήτων 13 (Αγ. Σπυρίδωνα), 14 (Αγ. Βαρβάρα) του δήμου Ν. Ιωνίας με χρήση γενική κατοικία, β) την αλλαγή χρήσης στην περιοχή Ν. Δέλτα από βιοτεχνική ζώνη σε χρήση γενικής κατοικίας. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις καθορίζονται από το ΓΠΣ σύμφωνα με το Π. Δ. 6-3-87 (ΦΕΚ 166Δ) (Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου & Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων ΤΜΧΠΠΑ, 2006).

Περιαστική Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) Βόλου – Νέας Ιωνίας

Η ΖΟΕ αυτή θεσμοθετήθηκε με το ΦΕΚ 63/Δ/86 και τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ 228/Δ/89, 206/Δ/93, 475/Δ/96, 702/Δ/97, 42/Δ/99, 810/Δ/99, 944/Δ/2002. Περιέχει την εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 περιοχή που εμπίπτει στα διοικητικά όρια των (πρώην) Δήμων Βόλου και Ν. Ιωνίας και των (πρώην) κοινοτήτων Διμηνίου, Αγριάς, Άλλης Μεριάς, Άνω Βόλου, Ανακασιάς και Αγ. Ονουφρίου του Νομού Μαγνησίας. Πιο συγκεκριμένα, περιέλαβε στο σύνολό της 10 περιαστικές περιοχές, για τις οποίες όρισε τις επιτρεπόμενες χρήσεις, τα όρια κατάτμησης/αρτιότητας και τους λοιπούς περιορισμούς/όρους δόμησης (ΥΠΕΚΑ - Σύμπραξη Μελετητών Σ. Τσακίρη, Κ. Δασκαλάκη, Ε. Λαγκαδινού, 2012).

Τέλος, από το 2012 έχει εκπονηθεί και κατατεθεί η μελέτη (Στάδιο Β1) σχετικά με την τροποποίηση του Γ.Π.Σ. του Βόλου, καθώς έχει παρέλθει 25ετία από την εκπόνηση του ΓΠΣ του 1985 και ήδη έχει ξεπεραστεί κατά πολύ ο χρονικός ορίζοντας σχεδιασμού (η Μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του 1985 είχε χρονικό ορίζοντα την πενταετία), οπότε δεν καλύπτει πλέον τις ανάγκες του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου. Παρόλα αυτά, ο Ν. 4269/2014 «Χωροταξική και Πολεοδομική Μεταρρύθμιση – Βιώσιμη Ανάπτυξη» μέσω των διατάξεών του, καταργεί το υπάρχον σύστημα σχεδιασμού και εισάγει ένα νέο, κατά το οποίο τα Γ.Π.Σ. μετατρέπονται σε Τοπικά Χωρικά Σχέδια (Τ.Χ.Σ.) (παρ. 14, αρθ.7, Ν.4269/2014, Φ.Ε.Κ. 142/Α'/28-6-2014), ενώ παράλληλα υπαγορεύει η αναθεώρηση και τροποποίηση των ήδη εγκεκριμένων Γ.Π.Σ. να γίνεται μέσω των διατάξεών του (παρ. 13, αρθ.7, Ν.4269/2014, Φ.Ε.Κ. 142/Α'/28-6-2014). Συνεπώς, αυτό σημαίνει πως απαιτείται η μελέτη τροποποίησης του Γ.Π.Σ. Βόλου να συμμορφωθεί με τις νέες νομοθετικές διατάξεις, ώστε να θεσμοθετηθεί.

4.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ Σ.Ο.Α.Π.

Σε αυτό το σημείο, η εργασία συνεχίζεται με το δεύτερο σκέλος της ανάλυσης, το οποίο βασίζεται – κυρίως – σε δεδομένα ερευνών πεδίου και εναρμονίζεται με τις Προδιαγραφές σύνταξης των Σ.Ο.Α.Π. (ΦΕΚ 1341/Β'/24-4-2012). Παράλληλα, η κλίμακα της ανάλυσης μικραίνει, καθώς τα στοιχεία που συλλέγονται στην παρούσα φάση αφορούν τις περιοχές του Κέντρου και των Παλαιών-Νεάπολης του Βόλου, και πιο συγκεκριμένα την περιοχή εφαρμογής του Σ.Ο.Α.Π., όπως αυτή οριοθετείται σύμφωνα με τον Χάρτη 1 (βλ. Παράρτημα Δ).

4.2.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, εξετάζονται στοιχεία που αναφέρονται στα χωρικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης.

4.2.1.1. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

Η περιοχή εφαρμογής του υπό μελέτη Σ.Ο.Α.Π. αποτελείται από τμήματα 3 Πολεοδομικών Ενοτήτων (Π.Ε.), σύμφωνα με το υπό αναθεώρηση Γ.Π.Σ. Δήμου Βόλου (Γραφείο Δοξιάδη, Σύμβουλοι για Ανάπτυξη και Οικιστική Α.Ε. - Αναθεώρηση Γ.Π.Σ. Βόλου, 2011): της Π.Ε.2Β (Νεάπολη), της Π.Ε.3 (Παλαιά) και την Π.Ε.4 (Μεταμόρφωση – Αγ. Νικόλαος). Στον Πίνακα 4.21 που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι θεσμοθετημένες χρήσεις γης για τις προαναφερθείσες Π.Ε.:

Πίνακας 4.21: Χρήσεις Γης Περιοχής Μελέτης

	Π.Ε.2Β	Π.Ε.3	Π.Ε.4
<i>Κύρια Χρήση Γ.Π.Σ.</i>	Γενική Κατοικία	Γενική Κατοικία	Πολεοδομικό Κέντρο
<i>Επιτρεπόμενες Χρήσεις</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατοικία • Ξενώνες μικρού δυναμικού έως 20 κλίνες. • Εμπορικά καταστήματα (με εξαίρεση τις υπεραγορές και τα πολυκαταστήματα) • Κτίρια εκπαίδευσης • Θρησκευτικοί χώροι • Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας • Επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατοικία • Ξενώνες μικρού δυναμικού έως 20 κλίνες. • Εμπορικά καταστήματα (στο ισόγειο κτιρίων, 100τ.μ.) • Κτίρια εκπαίδευσης • Θρησκευτικοί χώροι • Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας • Επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης (εξαιρούνται 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατοικία • Ξενώνες, ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις • Εμπορικά καταστήματα • Κτίρια εκπαίδευσης • Θρησκευτικοί χώροι • Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας • Επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης (εξαιρούνται τα συνεργεία αυτοκινήτων και τα

Επιτρεπόμενες Χρήσεις	<p>όχλησης (εξαιρούνται τα συνεργεία αυτοκινήτων και τα εργαστήρια επεξεργασίας ορυκτών, μετάλλων και ξύλων)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αθλητικές εγκαταστάσεις • Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης • Πολιτιστικά κτίρια (και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις) 	<p>τα συνεργεία αυτοκινήτων και τα εργαστήρια επεξεργασίας ορυκτών, μετάλλων και ξύλων)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αθλητικές εγκαταστάσεις • Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης • Πολιτιστικά κτίρια (και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις) • Γραφεία, Διοίκηση (έως 200τ.μ.) • Ασφάλειες, κοινωφελείς οργανισμοί • Εστιατόρια, Ταβέρνες και Ζαχαροπλαστεία (έως 200τ.μ.) • Επαγγελματικά εργαστήρια, (που ταιριάζουν με το παραδοσιακό χαρακτήρα της περιοχής) • Παραδοσιακά καφενεία 	<p>εργαστήρια επεξεργασίας ορυκτών, μετάλλων και ξύλων)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αθλητικές εγκαταστάσεις • Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης • Πολιτιστικά κτίρια (και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις) • Γραφεία, Διοίκηση • Ασφάλειες, Τράπεζες, κοινωφελείς οργανισμοί • Εστιατόρια, Αναψυκτήρια • Παραδοσιακά καφενεία • Κέντρα Διασκέδασης – Αναψυχής • Χώροι Συνάθροισης Κοινού
------------------------------	---	--	--

Πηγή: Γραφείο Δοξιάδη – Μελέτη Αναθεώρησης Γ.Π.Σ. Βόλου (2011), «Μελέτη αναθεώρησης του παλαιού σχεδίου πόλης Βόλου, πλην των συνοικιών Παλαιών, Νεάπολης και Αγ. Αναργύρων» - Απόφαση 4608/1995, ΦΕΚ 669 / Δ / 1995, «Μελέτη αναθεώρησης του παλαιού σχεδίου πόλης Βόλου, των συνοικιών Νεάπολης και Αγ. Αναργύρων» - Απόφαση 2565/1996, ΦΕΚ 504 / Δ / 1996, «Τροποποίηση των όρων δόμησης και χρήσεων γης στη συνοικία Παλαιά Βόλου» - Απόφαση 343/04 του Δ.Σ. Βόλου, 31-8-2004, Ιδία Επεξεργασία

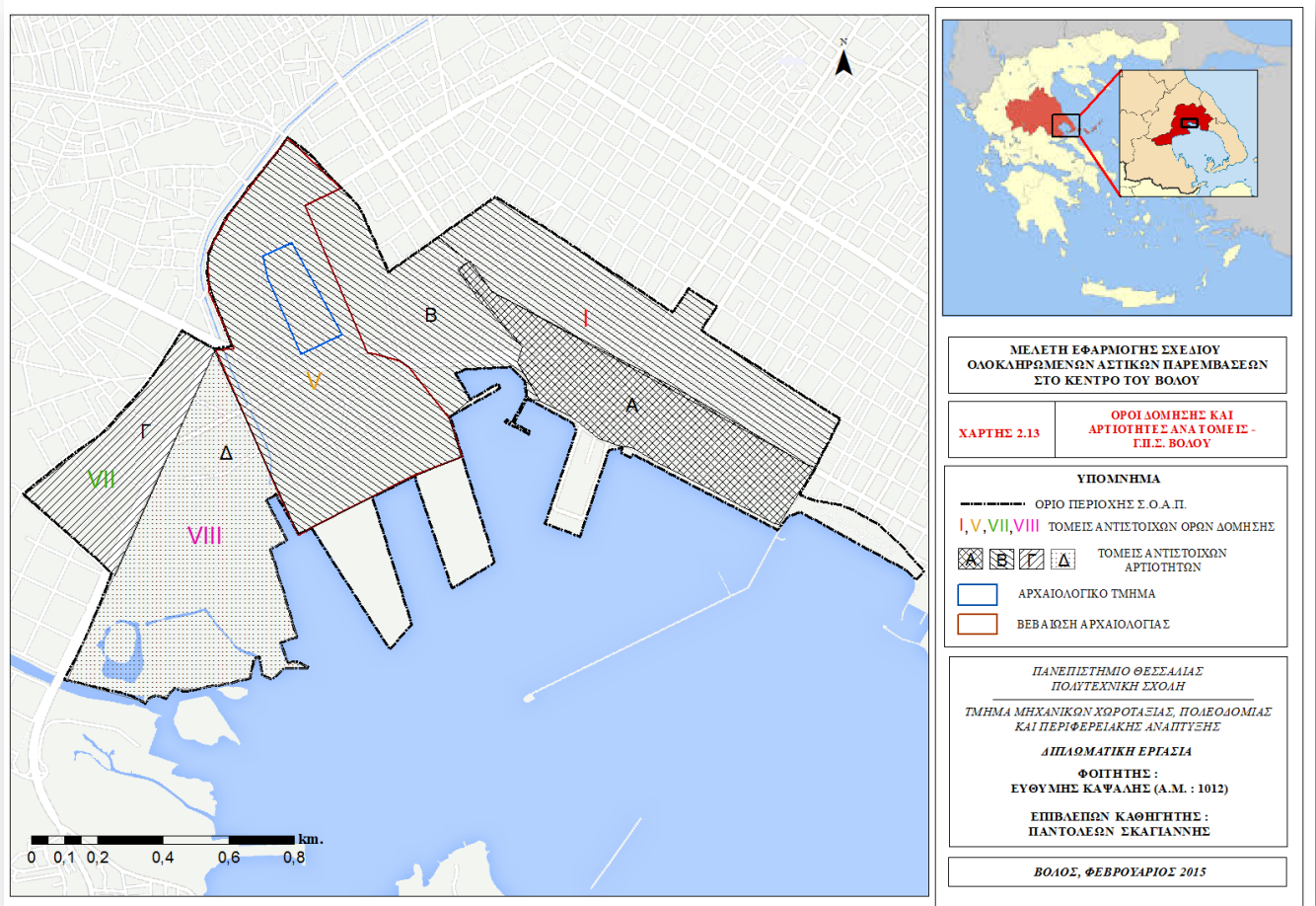
Στη συνέχεια, ο Πίνακας 4.22 περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τους όρους δόμησης και τις αρτιότητες ανά τομείς, που επικρατούν στην περιοχή μελέτης, σύμφωνα με το υπό αναθεώρηση Γ.Π.Σ. του Δήμου Βόλου:

Πίνακας 4.22: Όροι Δόμησης και Αρτιότητες Περιοχής Μελέτης

ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ				
ΤΟΜΕΑΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ (Σ.Δ.)		ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΚΤΗΡΙΩΝ	
<i>I</i>	2.70		22,00	
<i>V</i>	1.60		16,50	
<i>VII</i>	1.20 (Κατοικία – Λιανικό Εμπόριο)		16,50	
	1.60 (Λοιπές Χρήσεις)		10,50 (Αρχαιολογικό Τμήμα)	
<i>VIII</i>	0.80		15,00	
ΑΡΤΙΟΤΗΤΕΣ (Ελάχιστο Πρόσωπο / Ελάχιστο Εμβαδό)				
ΤΟΜΕΑΣ	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>Γ</i>	<i>Δ</i>
ΠΡΟ 9/6/73	7/100	8/150	13/300	
ΠΡΟ 14/6/58	5/35	7/70	7/70	
ΠΡΟ 12/6/69				13/500
ΚΑΤΑ ΚΑΝΟΝΑ	10/200	10/200	15/400	16/1000

Πηγή: Γραφείο Δοξιάδη – Μελέτη Αναθεώρησης Γ.Π.Σ. Βόλου (2011), Ιδία Επεξεργασία

Στην παρακάτω Εικόνα 4.2 (ο αντίστοιχος Χάρτης 2.13 υπάρχει σε ειδική θέση, στο Παράρτημα Δ) παρουσιάζεται ο διαχωρισμός της περιοχής μελέτης σε τομείς διαφορετικών όρων δόμησης ή αρτιοτήτων, όπως στον Πίνακα 4.21 (και σύμφωνα με τις διατάξεις του Γ.Π.Σ. Βόλου):

Εικόνα 4.2: Όροι Δόμησης και Αρτιότητες – Περιοχή Μελέτης

Πηγή: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Βόλου – Φ.Ε.Κ.566/Δ/31-10-85, Ίδια Επεξεργασία

Τέλος, ο Πίνακας 4.23 που ακολουθεί περιέχει ορισμένα γενικότερα πολεοδομικά στοιχεία για την περιοχή μελέτης, ανά Π.Ε.:

Πίνακας 4.23: Γενικότερα Πολεοδομικά Στοιχεία Περιοχής Μελέτης

	Π.Ε.2Β	Π.Ε.3	Π.Ε.4
Έκταση (σε στρ.)	570	833	497
Μέσος Συντελεστής Δόμησης Γ.Π.Σ.	1.30	2.40	2.90
Ειδικές Χρήσεις - (εμβαδόν σε στρ.)	Ρέμα – Λιμάνι (68 στρ.)	Λιμάνι (133 στρ.), Αρχαιολογικός Χώρος (33 στρ.)	Λιμάνι – Παραλιακό Τμήμα (74 στρ.)
(%) Ιδιωτικού Οικοδομήσιμου Χώρου	36%	45%	60%
(%) Κοινόχρηστων Χώρων & Κοινοφελών Εγκαταστάσεων	23%	13%	5%

Πηγή: Γραφείο Δοξιάδη – Μελέτη Αναθεώρησης Γ.Π.Σ. Βόλου (2011), Ίδια Επεξεργασία

4.2.1.2. ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σε αυτό το σημείο της εργασίας επιχειρείται μια ανάλυση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης, τα οποία προέρχονται από πρωτογενείς πηγές έρευνας.

Αρχικά, ο Πίνακας 4.24 παρουσιάζει την έκταση που καταλαμβάνουν οι Χώροι Αστικού Πρασίνου στην περιοχή μελέτης, ανά κατηγορία και Π.Ε.²¹:

Πίνακας 4.24: Έκταση Χώρων (σε στρέμματα) Αστικού Πρασίνου ανά Κατηγορία & Π.Ε. για την Περιοχή Μελέτης

	Π.Ε.2	Π.Ε.3	Π.Ε.4
<i>Παιδικές Χαρές (<1 στρ.)</i>	8,98	2,22	1,49
<i>Πλατείες (1-5 στρ.)</i>	59,93	20,69	16,88
<i>Πάρκα (5-15 στρ.)</i>	45,16	13,74	19,30
<i>Πάρκο Πόλης (>15στρ.)</i>	138,81	33,82	16,81
<i>(%) Χώρων Αστικού Πρασίνου επί συνόλου Π.Ε.</i>	11,39%	4,96%	5,09%

Πηγή: Γραφείο Δοξιάδη – Μελέτη Αναθεώρησης Γ.Π.Σ. Βόλου (2011), Ιδία Επεξεργασία

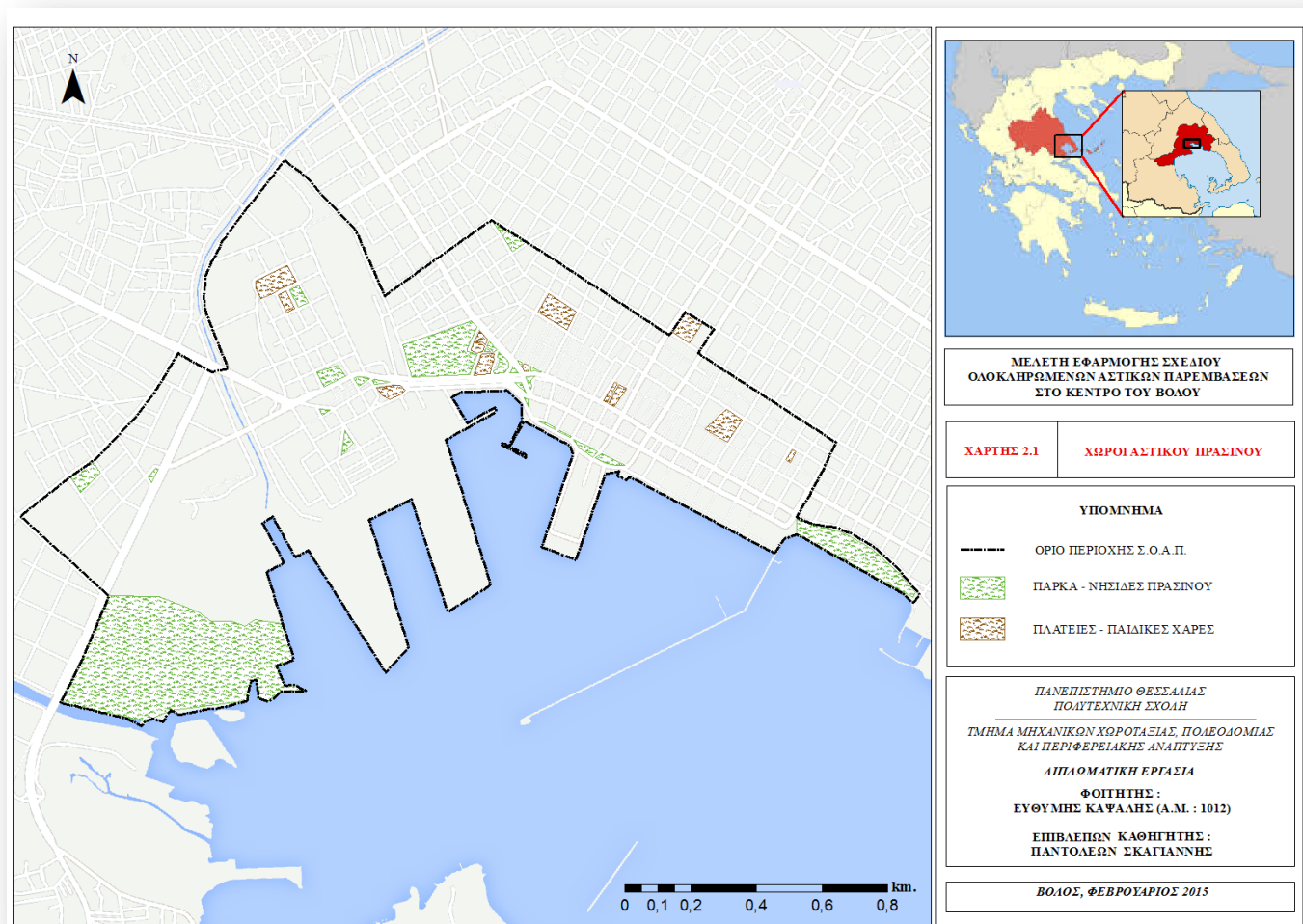
Παρόλα αυτά, το πραγματικό ποσοστό που καταλαμβάνουν οι Χώροι Αστικού Πρασίνου στην περιοχή μελέτης, είναι συγκριτικά μεγαλύτερο καθώς συντελείται η αναπροσαρμογή του αποθέματος σε Χώρους Αστικού Πρασίνου προς μικρότερη συνολική επιφάνεια. Ο Πίνακας 4.25 και η Εικόνα 4.3 που ακολουθούν το καταδεικνύουν:

Πίνακας 4.25: Πραγματική Έκταση Χώρων (σε στρέμματα) Αστικού Πρασίνου ανά Π.Ε. για την Περιοχή Μελέτης

	Π.Ε.2B	Π.Ε.3	Π.Ε.4
<i>Συνολική Έκταση Χώρων Πρασίνου, μόνο στην περιοχή μελέτης (σε στρ.)</i>	189,5	91,4	50,2
<i>(%) Χώρων Αστικού Πρασίνου επί συνόλου Π.Ε., μόνο στην περιοχή μελέτης</i>	33,15%	10,92%	10,6%
<i>Συνολική Έκταση Χώρων Πρασίνου μόνο στην περιοχή μελέτης: 331,1 στρ.</i>			
<i>(%) Χώρων Αστικού Πρασίνου επί συνολικής έκτασης περιοχής μελέτης: 24,89%</i>			

Πηγή: Γραφείο Δοξιάδη – Μελέτη Αναθεώρησης Γ.Π.Σ. Βόλου (2011), Ιδία Επεξεργασία

²¹ Η ανάλυση αφορά ολόκληρες τις Π.Ε. και όχι μόνο τα τμήματα που περιλαμβάνονται στην περιοχή μελέτης.

Εικόνα 4.3: Χώροι Αστικού Πρασίνου – Περιοχή Μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

Σε ότι αφορά την ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης, διακρίνονται τρεις κατηγορίες προβληματισμού: η αυξημένη ατμοσφαιρική ρύπανση που επικρατεί στην περιοχή τους χειμερινούς-κυρίως-μήνες, το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας που εμφανίζεται τους καλοκαιρινούς μήνες και η υδατορρύπανση της περιοχής του λιμένα (που δρα συμπληρωματικά της κακής υφιστάμενης κατάστασής του).

Σχετικά με την αυξημένη ατμοσφαιρική ρύπανση, έχουν εκπονηθεί διάφορες ερευνητικές εργασίες που επιβεβαιώνουν τη σημαντική επιβάρυνση της πόλης του Βόλου από αιωρούμενα σωματίδια με αεροδυναμική διάμετρο μικρότερη των δέκα μικρομέτρων (PM₁₀) [Καλαμπόκας et al. (2005), Νάσιος (2011), Μπακαλώνης (2014)]. Ενδεικτικά, σύμφωνα με σειρά ειδικών μετρήσεων που διεξήχθη σε επιλεγμένα σημεία στην πόλη του Βόλου (Πλατεία Ελευθερίας, Παλαιά, διασταύρωση οδών Δημητριάδος

& Φιλελλήνων – σημεία εντός και της παρούσας περιοχής μελέτης) κατά την περίοδο του Δεκεμβρίου 2013, διαπιστώθηκαν τα παρακάτω (Μπακαλώνης, 2014):

- Ο Βόλος παρουσιάζει αυξημένο πρόβλημα ατμοσφαιρικής ρύπανσης οφειλόμενο στα υψηλά επίπεδα συγκέντρωσης των PM₁₀.
- Οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την ατμοσφαιρική ρύπανση στην πόλη του Βόλου είναι: η τοπογραφία της περιοχής, η λειτουργία του τομέα της βιομηχανίας, η λειτουργία της κεντρικής θέρμανσης και ο αυξημένος κυκλοφοριακός φόρτος.
- Σε αντίθεση με τα όρια που έχει θέσει η Ε.Ε. για τα αιωρούμενα σωματίδια, παρουσιάζονται πολλές υπερβάσεις τόσο σε ημερήσια βάση, όσο και σε επίπεδα έτους.
- Τις απογευματινές ώρες οι συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων είναι υψηλότερες σε σχέση με τις πρωινές ώρες.
- Σημαντικά υψηλότερα είναι τα επίπεδα συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων τα Σαββατοκύριακα από τα αντίστοιχα τις εργάσιμες ημέρες.
- Τέλος, τις ημέρες που επικρατούσαν βορειοδυτικοί άνεμοι ή άπνοια, οι τιμές συγκέντρωσης των σωματιδίων ήταν υψηλότερες και παρατηρήθηκε το φαινόμενο της αιθαλομίχλης.

Σε ότι αφορά το φαινόμενο της *Αστικής Θερμικής Νησίδας (Urban Heat Island)*, που εμφανίζεται κατά τους θερινούς μήνες στην πόλη του Βόλου (ειδικότερα σε κεντρικές περιοχές, όπως η περιοχή μελέτης), ουσιαστικά πρόκειται για την ύπαρξη υψηλότερων θερμοκρασιών στις πυκνοδομημένες αστικές περιοχές σε σχέση με τον υπόλοιπο αστικό χώρο και την περιφέρειά του (Σταθάκης & Καρακούνος, 2013). Για την μελέτη και την ανάλυση τέτοιου είδους περιπτώσεων, η παγκόσμια βιβλιογραφία εστιάζει στη χρήση της Τηλεπισκόπησης ως εργαλείο-μέσο διεκπεραίωσης μιας πιθανής πρωτογενούς έρευνας και εξαγωγής χρήσιμων συμπερασμάτων/αποτελεσμάτων [Sarkar (2004), Van (2005)].

Για αυτό το σκοπό, στην παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκε μια δορυφορική (LANDSAT 8) εικόνα της περιοχής μελέτης, η οποία επεξεργάστηκε και αναλύθηκε ψηφιακά μέσω του λογισμικού ArcGis10 ώστε να επιχειρηθεί η εξαγωγή συμπερασμάτων για το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας στην πόλη του Βόλου. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν η εξής:

- i. Λήψη δορυφορικής εικόνας της ευρύτερης περιοχής από την ηλεκτρονική τοποθεσία – πηγή υποβάθρων <http://www.earthexplorer.usgs.gov>, μορφής GEOTIFF, με αριθμό στιγμιοτύπου/σκηνής LC81830332014235LGN00, ακριβή χρονική στιγμή λήψης στις 09.04 - 23/08/2014, από τον δορυφόρο LANDSAT 8 (φασματικού εύρους 11 καναλιών).

Εικόνα 4.4: Δορυφορική Εικόνα LANDSAT 8 ευρύτερης περιοχής

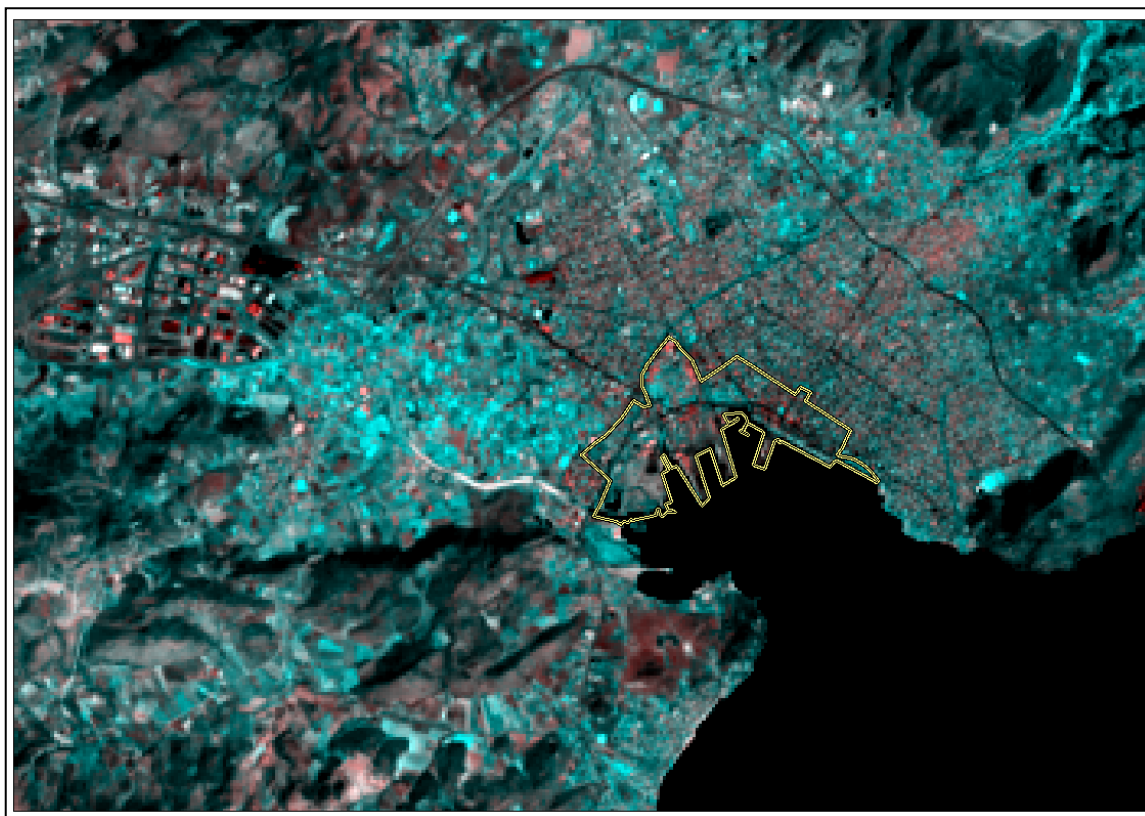

Πηγή: <http://earthexplorer.usgs.gov/>

- ii. Κατάλληλη επεξεργασία της παραπάνω ληφθείσας εικόνας με το λογισμικό ArcGis10, με απώτερο σκοπό την εξαγωγή πληροφορίας, επαρκούς και ικανής για τη διαμόρφωση σχετικών, με την αστική θερμική νησίδα, συμπερασμάτων. Βήματα που ακολουθήθηκαν: Εισαγωγή εικόνων TIFF φασματικών καναλιών 1-11 ως υπόβαθρα (layers) στο ArcMap → Χρήση Image Analysis Window: Σύνθεση όλων των εικόνων των αντίστοιχων φασματικών καναλιών σε μια εικόνα (εντολή Compose) και Δημιουργία της *Συνθετικής Εικόνας* (Composite Image.tiff) 4 φασματικών καναλιών (Red-Green-Blue-Alpha) → Εστίαση σε ευρύτερη περιοχή μελέτης και επιλογή κατάλληλου συνδυασμού φασματικών καναλιών της Συνθετικής Εικόνας (Band Combination). Επιλογή συνδυασμού 7-5-5 για την εξαγωγή κατάλληλης πληροφορίας (οι θερμές επιφάνειες απεικονίζονται με ερυθρό χρώμα, ενώ οι ψυχρότερες με γαλάζιο) → Ραδιομετρική Διόρθωση της Συνθετικής Εικόνας (διόρθωση φωτεινότητας,

αντίθεσης, γάμμα). Το αποτέλεσμα αυτών των διεργασιών φαίνεται στην παρακάτω Εικόνα 4.5 (με κίτρινη γραμμή απεικονίζεται το όριο της περιοχής μελέτης):

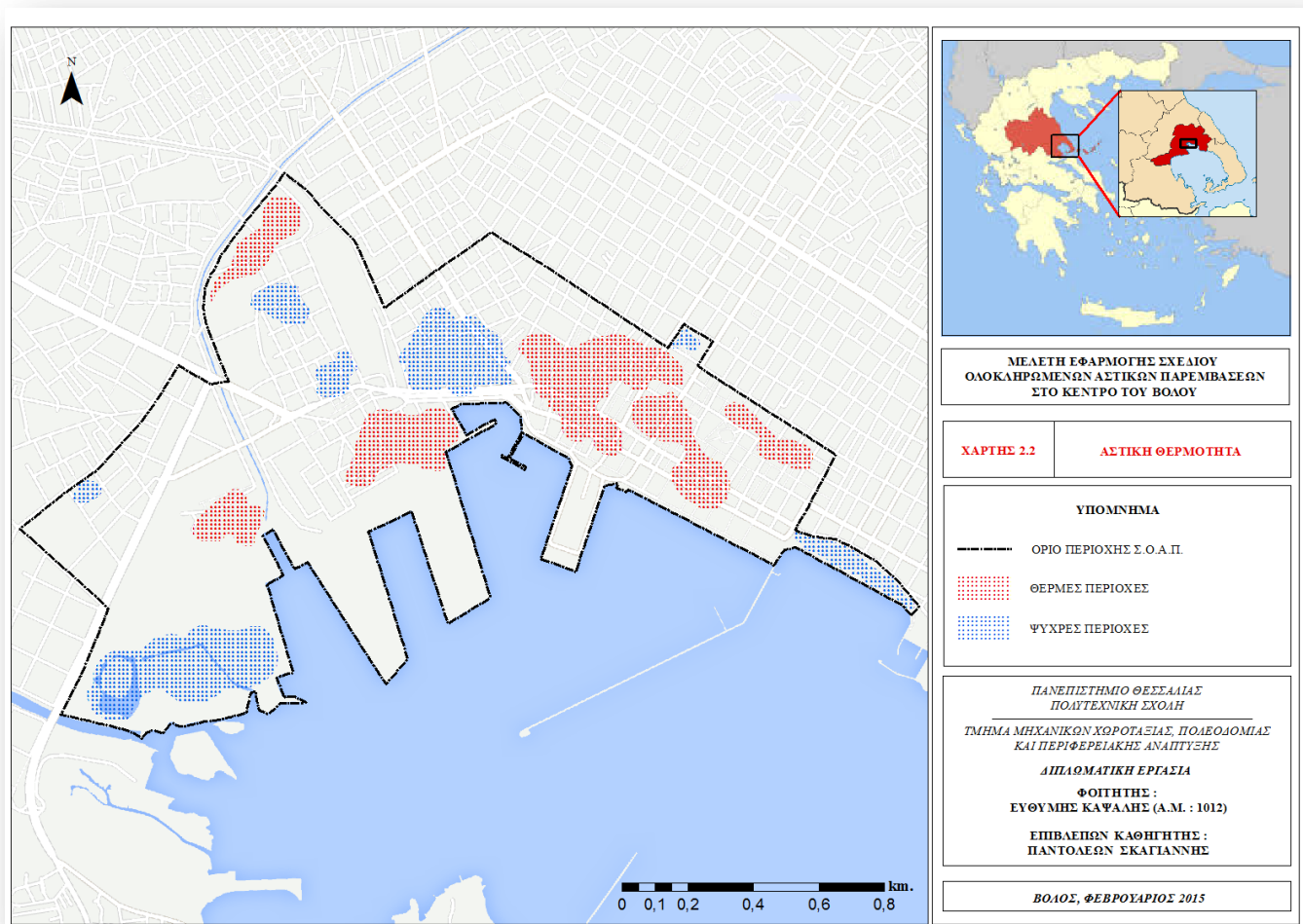
Εικόνα 4.5: Συνθετική Εικόνα – Συνδυασμός Φασματικών Καναλιών 7-5-5, Θερμές & Ψυχρές Περιοχές

Ιδία Επεξεργασία

- iii. Ψηφιοποίηση των δεδομένων-περί ψυχρών & θερμών περιοχών-που προκύπτουν από την παραπάνω Συνθετική Εικόνα και δημιουργία αντίστοιχου shapefile για την εξαγωγή σχετικής πληροφορίας, με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων (επιχειρήθηκε η Ταξινόμηση της Συνθετικής Εικόνας, αλλά η χωρική ανάλυσή της συγκεκριμένης περιοχής κατέστη ανυπέρβλητο εμπόδιο για την πραγματοποίηση της διαδικασίας) → Εξαγωγή Χάρτη που περιλαμβάνει την αντίστοιχη χωρική πληροφορία για την Αστική Θερμότητα στην περιοχή μελέτης (βλ. Παράρτημα Δ – Χάρτης 2.2).

Εικόνα 4.6: Χαρτογραφική Αποτύπωση της χωρικής πληροφορίας περί Θερμών & Ψυχρών Περιοχών – Περιοχή Μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

Συνεπώς, σύμφωνα με την διαδικασία που ακολουθήθηκε, είναι πρόδηλο πως το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας επικρατεί σε κεντρικές και περίκεντρες περιοχές του Βόλου. Πιο συγκεκριμένα, και σε ότι αφορά την περιοχή μελέτης της παρούσας εργασίας, οι περιοχές εκατέρωθεν της Πλατείας Πανεπιστημίου αλλά και νότια του Πάρκου Ρήγα Φεραίου αποτελούν τους «θερμότερους θύλακες», ενώ σε περιοχές όπου η χρήση εδάφους είναι το αστικό πράσινο (πχ Πλατεία Ελευθερίας, διάφορα πάρκα), συνιστούν τους «ψυχρότερους θύλακες».

Τέλος, σχετικά με το ζήτημα της υδατορρύπανσης που επικρατεί στο λιμένα του Βόλου (και εντός της περιοχής μελέτης), σημειακές πηγές ρύπανσης αποτελούν οι εγκαταστάσεις ελλιμενισμού σκαφών. Στις εγκαταστάσεις αυτές δεν υπάρχουν διατάξεις υποδοχής πετρελαϊκών καταλοίπων, ούτε καν διατάξεις υγιεινής για το προσωπικό των σκαφών (Δήμος Βόλου, 2012).

Επίσης, οι λιμενολεκάνες επιβαρύνονται από τα υποπροϊόντα και τα παραπροϊόντα της συλλεκτικής αλιείας (καθάρισμα διχτυών, ξεψάρισμα), καθώς και από τα στερεά απορρίμματα των σκαφών αναψυχής που ελλιμενίζονται. Τέλος, υπάρχουν ακόμα περιπτώσεις εκτέλεσης ναυπηγοεπισκευαστικών εργασιών στις εγκαταστάσεις ελλιμενισμού των σκαφών, στις θέσεις υποδοχής των αλιευτικών σκαφών (Δήμος Βόλου, 2012).

4.2.1.3. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ

Στο Παράρτημα Δ της εργασίας, οι συνημμένοι Χάρτες 2.3 και 2.14 παρουσιάζουν στοιχεία σχετικά με τις μεταφορικές υποδομές και τις θέσεις στάθμευσης στην περιοχή μελέτης, αντίστοιχα. Εκεί, διαπιστώνεται έλλειμμα ως προς την επάρκεια των ελεύθερων χώρων στάθμευσης για την περιοχή.

4.2.1.4. ΧΩΡΟΙ ΕΓΚΑΤΑΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΙ Η ΚΑΚΟΥ ΚΤΗΡΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ

Στο Παράρτημα Δ της εργασίας, οι συνημμένοι Χάρτες 2.8 (α και β) και 2.12, απεικονίζουν χωρικές πληροφορίες σχετικά με τους εγκαταλελειμμένους χώρους ή τους χώρους «κακού» κτηριακού αποθέματος (χώροι χωρίς χρήση, κακής κτηριακής κατάστασης) που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης.

Ο Χάρτης 2.8 παρουσιάζει το πλήθος και τη θέση των συγκεκριμένων χώρων, εντός των ορίων της περιοχής μελέτης, σύμφωνα με καταγραφή που διεξήχθη στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, την περίοδο 4/12/2014 – 11/12/2014. Πιο συγκεκριμένα, καταγράφηκαν 138 εγκαταλελειμμένοι ή κακού κτηριακού αποθέματος χώροι εντός της περιοχής μελέτης.

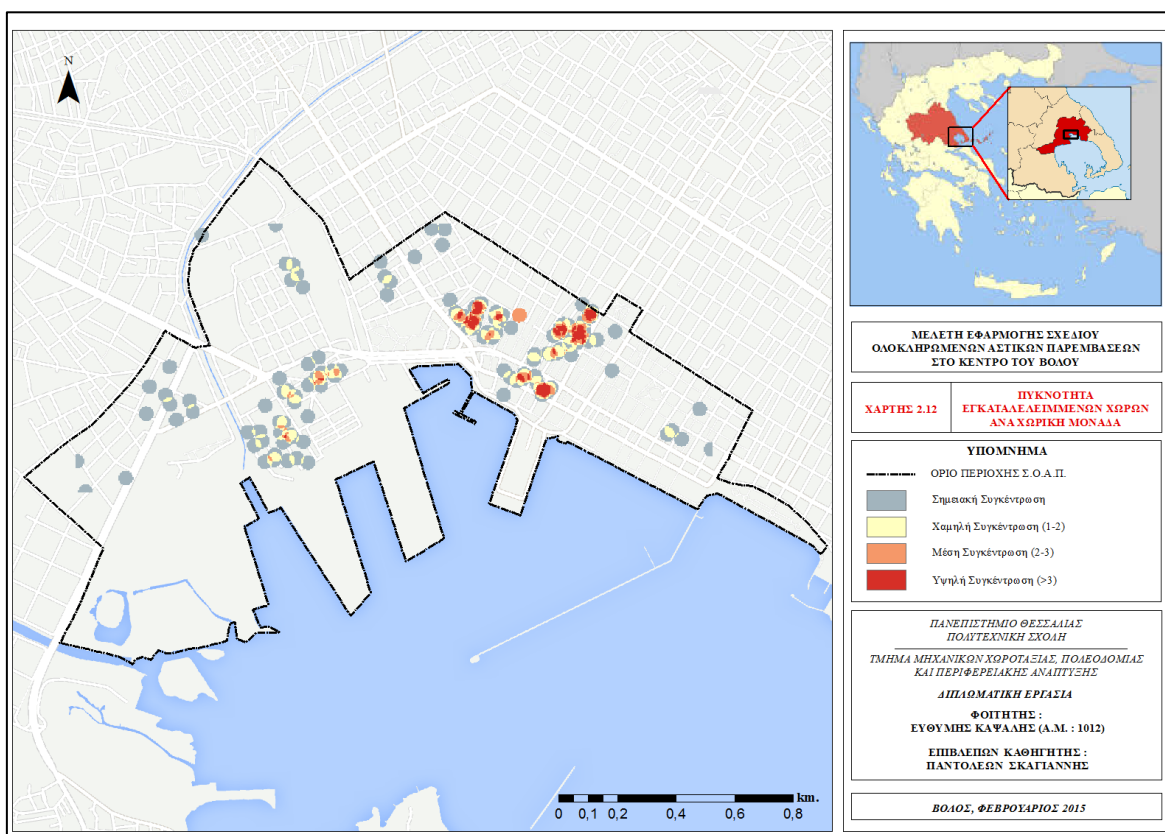
Με βάση τα δεδομένα του Χάρτη 2.8, στα πλαίσια της παρούσας εργασίας πραγματοποιήθηκε διαδικασία χωρικής ανάλυσης μέσω του λογισμικού *ArcGis10*. Ειδικότερα, χάρις στην πληροφορία που διατέθηκε σχετικά με τη θέση των παραπάνω χώρων, υπολογίστηκε η πυκνότητα που αυτοί καταλαμβάνουν ανά χωρική μονάδα (εδώ, το οικοδομικό τετράγωνο). Η λογική είναι η εξής: μέσω της ειδικής διεργασίας χωρικής ανάλυσης *Πυκνότητα Σημείου* (Point Density) και χάρις στην εργονομία που προσφέρεται από το προαναφερθέν λογισμικό, λήφθηκε υπόψη το μέσο βάθος των εγκαταλελειμμένων/κακού κτηριακού αποθέματος χώρων (εδώ, 22,5 μέτρα) και με βάση αυτή τη διάσταση, υπολογίζεται η συγκέντρωση τους ανά οικοδομικό τετράγωνο

(λαμβάνοντας υπόψη ότι το μέσο οικοδομικό τετράγωνο στην περιοχή μελέτης έχει διαστάσεις 50x35 μέτρα, ύστερα από τυχαία χωρική δειγματοληψία που πραγματοποιήθηκε) στην περιοχή μελέτης.

Έτσι, δημιουργήθηκε ο Χάρτης 2.12, στον οποίο αποτυπώνεται η χωρική πληροφορία σχετικά με τη συγκέντρωση (πυκνότητα) των εγκαταλελειμμένων/κακού κτηριακού αποθέματος χώρων ανά χωρική μονάδα, για την περιοχή μελέτης. Προφανώς, για την γραφική απεικόνιση των πυκνοτήτων των συγκεκριμένων χώρων, χρησιμοποιήθηκε ο κυκλικός συμβολισμός, ακτίνας ίσης με τη διάσταση του μέσου βάθους των κτηρίων στο τετράγωνο, όπως προαναφέρθηκε (22,5 μέτρα). Σημειωτέον πως τα γειτνιάζοντα κτήρια που δεν βρίσκονται στο ίδιο οικοδομικό τετράγωνο, αλλά τα οικοδομικά τους τετράγωνα είναι μικρά σε διαστάσεις, θεωρούνται (από το λογισμικό) πως ανήκουν στο ίδιο τετράγωνο.

Τελικά, η ανάλυση πραγματοποιήθηκε σε 4 κλάσεις με τη μέθοδο του προσδιορισμού μέσω *Γεωμετρικών Διαστημάτων* (Geometrical Intervals) και το τελικό αποτέλεσμα φαίνεται στην Εικόνα 4.7 που ακολουθεί:

Εικόνα 4.7: Πυκνότητα Εγκαταλελειμμένων Χώρων ανά χωρική μονάδα – Περιοχή Μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

Με βάση την παραπάνω Εικόνα 4.7, μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα πορίσματα αναφορικά με τη συγκέντρωση των εγκαταλελειμμένων/κακού κτηριακού αποθέματος χώρων, εντός των ορίων της περιοχής μελέτης, όπως για παράδειγμα το γεγονός του σχηματισμού τριών πυρήνων μεγάλης συγκέντρωσης τέτοιων χώρων (ΝΔ Παλαιά, ΒΑ του Πάρκου Ρήγα Φεραίου και μεταξύ των οδών Ιωλκού – Κοραή), η διασπορά των χώρων ανά Π.Ε. , οδό και οικοδομικό τετράγωνο και άλλα σχετικά συμπεράσματα.

4.2.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, αναλύονται στοιχεία που αναφέρονται στα μακροοικονομικά και παραγωγικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης.

4.2.2.1. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

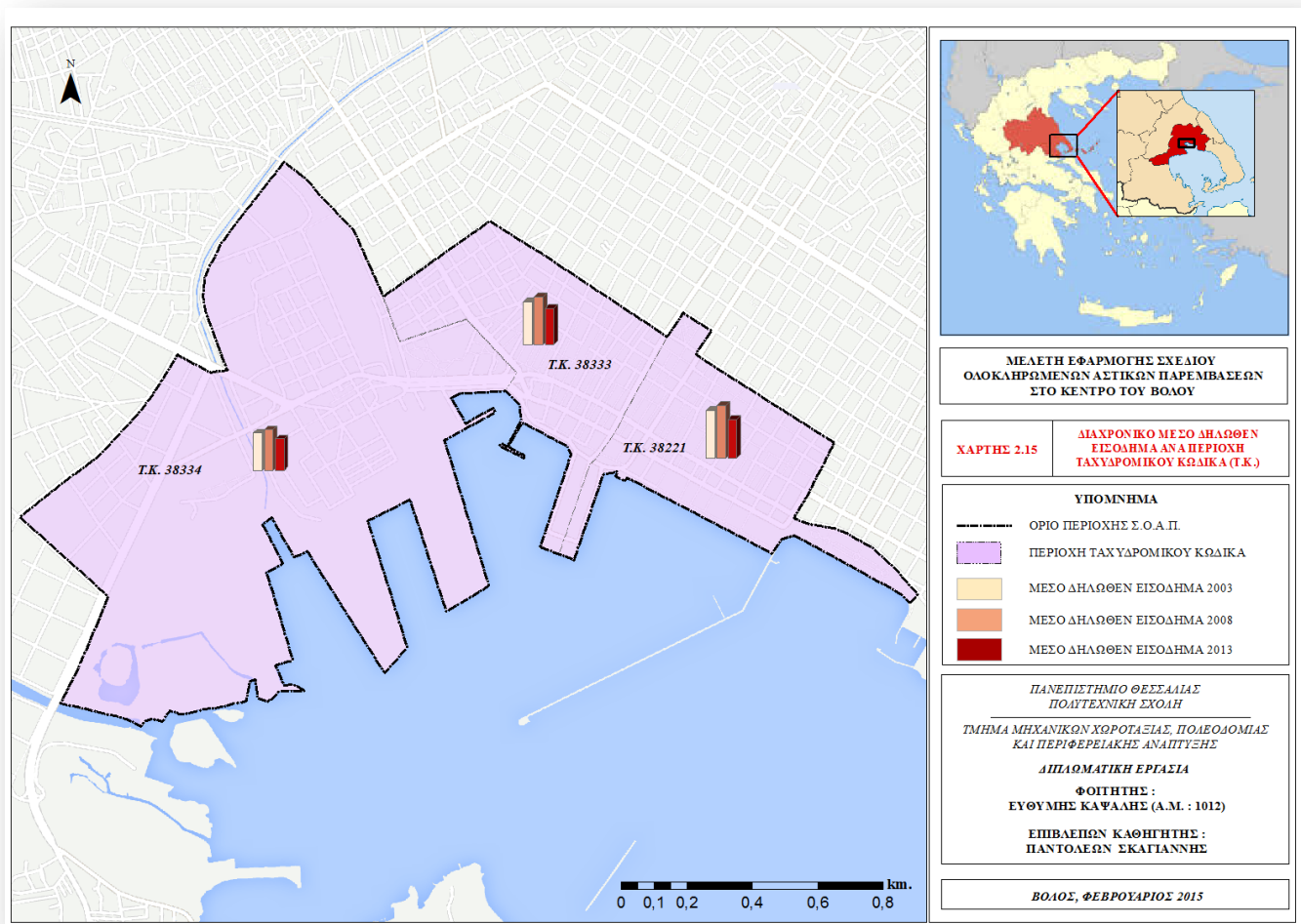
Σε αυτό το σημείο, εξετάζεται το μέσο δηλωθέν εισόδημα ανά υπο-περιοχή Ταχυδρομικού Κώδικα (Τ.Κ.), για την περιοχή μελέτης της εργασίας και αναπαρίσταται γραφικά η συγκριτική, διαχρονική μεταβολή του. Ο Πίνακας 4.26 που ακολουθεί παρουσιάζει συγκεντρωτικά τα δεδομένα που συλλέχθηκαν:

Πίνακας 4.26: Διαχρονικό Μέσο Δηλωθέν Εισόδημα ανά περιοχή Τ.Κ. – Περιοχή Μελέτης (ποσά σε ευρώ)

	Τ.Κ. 38221	Τ.Κ. 38333	Τ.Κ. 38334
2003	17.721,89	15.854,84	13.983,42
2008	19.590,50	17.596,14	15.217,21
2013	14.367,59	13.377,66	11.811,86

Πηγή: Εργαστήριο Πολεοδομικού & Χωροταξικού Σχεδιασμού -ΤΜΧΠΠΑ (2014), Ιδία Επεξεργασία

Η παρακάτω Εικόνα 4.8 παρουσιάζει έναν χωροπληθή χάρτη (βλ. και Παράρτημα Δ, Χάρτης 2.15) ο οποίος δημιουργήθηκε στα πλαίσια της χαρτογραφικής αποτύπωσης των παραπάνω διαχρονικών μεταβολών, του μέσου δηλωθέντος εισοδήματος ανά υπο-περιοχή Τ.Κ. για την περιοχή μελέτης:

Εικόνα 4.8: Διαχρονικό Μέσο Δηλωθέν Εισόδημα ανά περιοχή Τ.Κ. – Περιοχή Μελέτης*Ιδία Επεξεργασία*

Σύμφωνα με τις παραπάνω πληροφορίες, μπορούν να εξαχθούν τα εξής συμπεράσματα:

- Η περιοχή μελέτης συνίσταται από τρεις υπο-περιοχές Τ.Κ., εκ των οποίων το ανατολικό τμήμα του Κέντρου (Τ.Κ. 38221) εμφανίζει τα υψηλότερα μέσα δηλωθέντα εισοδήματα, ενώ η περιοχή των Παλαιών και της Νεάπολης (Τ.Κ. 38334) εμφανίζει τα χαμηλότερα, διαχρονικά.
- Το μέσο δηλωθέν εισόδημα για την περιοχή μελέτης συνολικά ακολούθησε αυξητικές τάσεις την 5ετία 2003-2008, αλλά έπειτα μειώθηκε δραστικά, για να φθάσει στις χαμηλότερες του τιμές το 2013.
- Το μέσο δηλωθέν εισόδημα συνολικά της πόλης του Βόλου για το έτος 2013 ήταν 14.637,47 € (βλ. Γράφημα 4.12). Συγκριτικά με αυτό, οι υπο-περιοχές Τ.Κ. 38221 και Τ.Κ. 38333 εμφανίζουν σχετικά χαμηλότερα μέσα εισοδήματα (14.367,59 και

13.377,66 €, αντίστοιχα), ενώ οι υπο-περιοχή Τ.Κ. 38334 εμφανίζει πολύ χαμηλότερο μέσο δηλωθέν εισόδημα (11.811,86 €), για το ίδιο έτος.

- Σε κάθε περίπτωση, η περιοχή των Παλαιών και της Νεάπολης θεωρείται ασθενέστερη οικονομικά, τουλάχιστον σε εισοδηματικούς όρους.

4.2.2.2. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, παρουσιάζονται γραφικά οι παραγωγικές χρήσεις που συναντώνται στην περιοχή μελέτης. Προφανώς, επειδή πρόκειται για αστικές παραγωγικές χρήσεις, αποκλείονται οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα παραγωγής ως ασύμβατες, ενώ οι δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα είναι εμφανώς περιορισμένες.

Για αυτόν σκοπό, πραγματοποιήθηκε - στα πλαίσια της παρούσας εργασίας - καταγραφή των επικρατουσών παραγωγικών/επαγγελματικών χρήσεων ανά πλευρά οικοδομικού τετραγώνου, τόσο σε ισόγειο όσο και στους ορόφους όπου υπήρχαν, σε όλη την περιοχή μελέτης κατά την περίοδο του Δεκεμβρίου 2014. Οι επαγγελματικές δραστηριότητες που παρατηρήθηκαν, ταξινομήθηκαν σε 9 κατηγορίες σε ότι αφορά τις ισόγειες προσόψεις και σε 5 κατηγορίες σε ότι αφορά τις προσόψεις των ορόφων, λαμβάνοντας υπόψη και την κατηγοριοποίηση από το Υπουργείο Οικονομικών (Καθορισμός Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων - Κ.Α.Δ., 2008). Πιο συγκεκριμένα, ο Πίνακας 4.27 επεξηγεί αναλυτικά τις προαναφερθείσες ταξινομήσεις που χρησιμοποιήθηκαν:

Πίνακας 4.27: Διασαφήνιση κατηγοριών ταξινόμησης επαγγελματικών δραστηριοτήτων που επικρατούν ανά πρόσοψη κάθε οικοδομικού τετραγώνου της περιοχής μελέτης

ΟΝΟΜΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
<i>Λιανικό Εμπόριο</i>	Όλες οι δραστηριότητες τύπου λιανικού εμπορίου – «λιανομάγαζα»
<i>Εστίαση</i>	Δραστηριότητες εστίασης και «έτοιμου» φαγητού
<i>Αναψυχή</i>	Δραστηριότητες αναψυχής: καφετέριες, κινηματογράφοι, clubs, κλπ
<i>Χονδρικό Εμπόριο</i>	Όλες οι δραστηριότητες τύπου χονδρικού εμπορίου
<i>Επισκευές</i>	Δραστηριότητες επισκευής και εγκατάστασης μηχανημάτων / εξοπλισμού
<i>Υπηρεσίες Προσωπικής</i>	Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία, ευεξία,

Εξυπηρέτησης	πρόνοια και φροντίδα: ιατρεία, κλινικές, κέντρα αισθητικής, κλπ
Υπηρεσίες Επαγγελματικής Υποστήριξης	Δραστηριότητες σχετικές με χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές χρήσεις, διαχείριση ακίνητης περιουσίας, επιστημονική/τεχνική υποστήριξη: τράπεζες, ασφαλιστικά γραφεία, δικηγορικά γραφεία, ειδικότητες μηχανικών, λογιστές, κλπ
Ξενοδοχεία	Όλες οι δραστηριότητες προσφοράς καταλύματος
Άλλα Γραφεία	Λοιπές δραστηριότητες: υποστηρικτικές δραστηριότητες, οργανώσεις, κλπ
Χωρίς Χρήση	Έλλειψη επαγγελματικής δραστηριότητας – Κενοί Χώροι

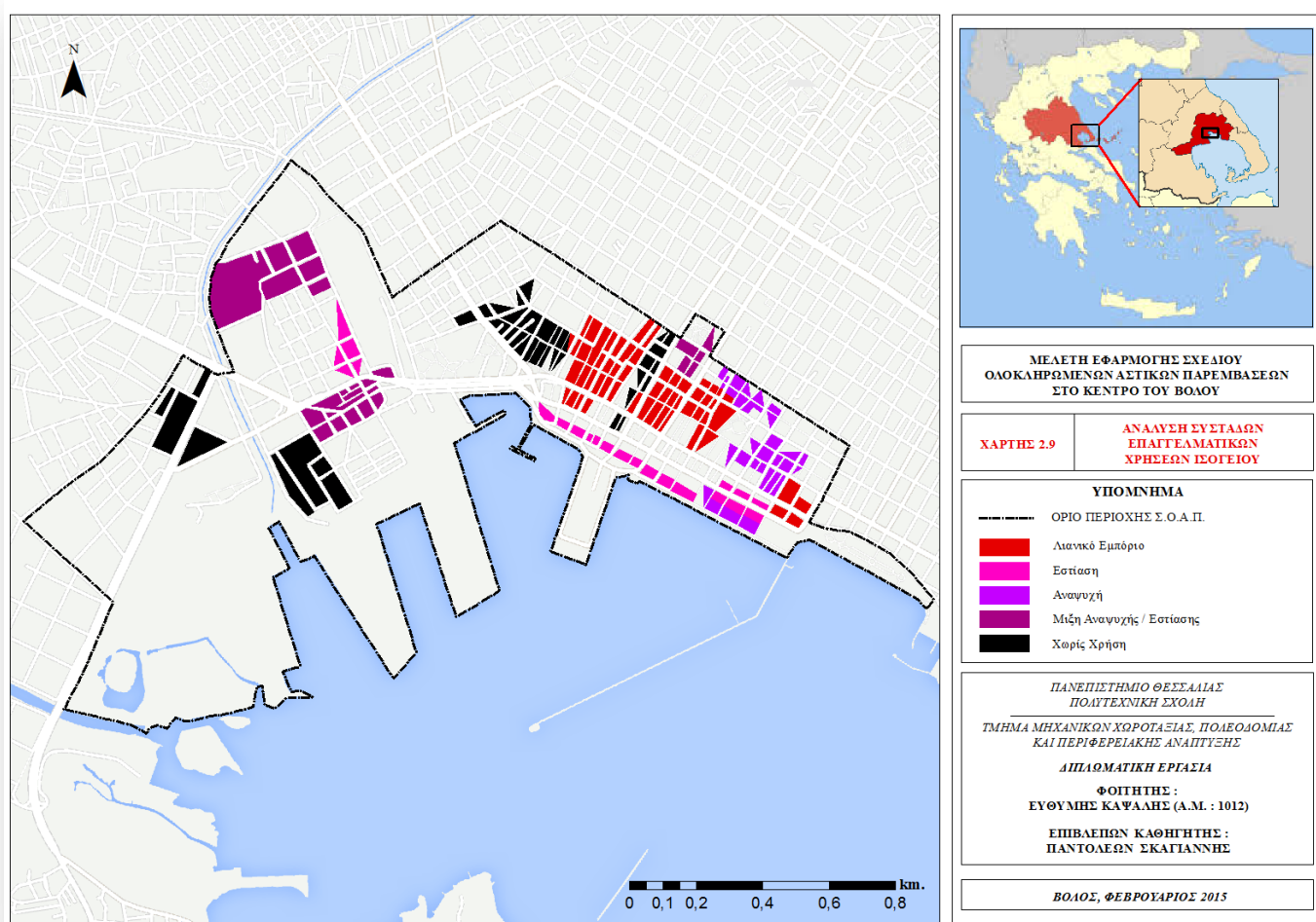
Ιδία Επεξεργασία

Στη συνέχεια, δημιουργήθηκαν δύο χάρτες για την περιοχή μελέτης (βλ. Παράρτημα Δ, Χάρτες 2.5α-β και 2.6.α-β) οι οποίοι αποτελούν τις χαρτογραφικές αναπαραστάσεις της προαναφερθείσας καταγραφής των επικρατουσών επαγγελματικών χρήσεων ανά πλευρά οικοδομικού τετραγώνου των ισογείων και των ορόφων, αντίστοιχα.

Τέλος, επιχειρήθηκε μια διαδικασία χωρικής ανάλυσης συστάδων (*Cluster Analysis*), με βάση τα δεδομένα των παραπάνω χαρτών και μέσω του λογισμικού *ArcGis10*. Ο σκοπός, εδώ, ήταν οι αναζήτηση ενδεχόμενων συστάδων ομοειδών επαγγελματικών χρήσεων (σύμφωνα με την ταξινόμηση που γίνεται στον Πίνακα 4.25), η χαρτογραφική τους αποτύπωση και η εξαγωγή συμπερασμάτων.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν η εξής: αρχικά, χρησιμοποιήθηκε ως δεδομένο, η χωρική κατανομή των επικρατουσών επαγγελματικών χρήσεων, όπως παρουσιάζεται στους Χάρτες 2.5 και 2.6, οι οποίοι βρίσκονται στο Παράρτημα. Έπειτα, χρησιμοποιήθηκε (μέσω του λογισμικού *ArcGis10*) το εργαλείο *Hot Spots Analysis* με σκοπό την ανίχνευση συστάδων ομοειδών επαγγελματικών δραστηριοτήτων, θέτοντας ως σταθερή χωρική σφαίρα επιρροής της κάθε δραστηριότητας (*Fixed Distance Band*) τα 80 μέτρα (καθ' υπόδειξη του λογισμικού, έχοντας επεξεργαστεί τις διαστάσεις της περιοχής μελέτης και την εγγύτητα των δραστηριοτήτων μεταξύ τους). Τελικά, οι αξιοπρόσεκτες συστάδες (*clusters*) που προέκυψαν (σε έκταση αλλά και χωρική συνέχεια), τόσο σε επίπεδο ισογείου, όσο και σε επίπεδο ορόφων, φαίνονται στις παρακάτω Εικόνες 4.9 και 4.10, αντίστοιχα (οι σχετικοί Χάρτες 2.9 και 2.10 βρίσκονται στο Παράρτημα Δ της εργασίας):

Εικόνα 4.9: Συστάδες (Clusters) ομοειδών επαγγελματικών δραστηριοτήτων ισογείου, Περιοχή Μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

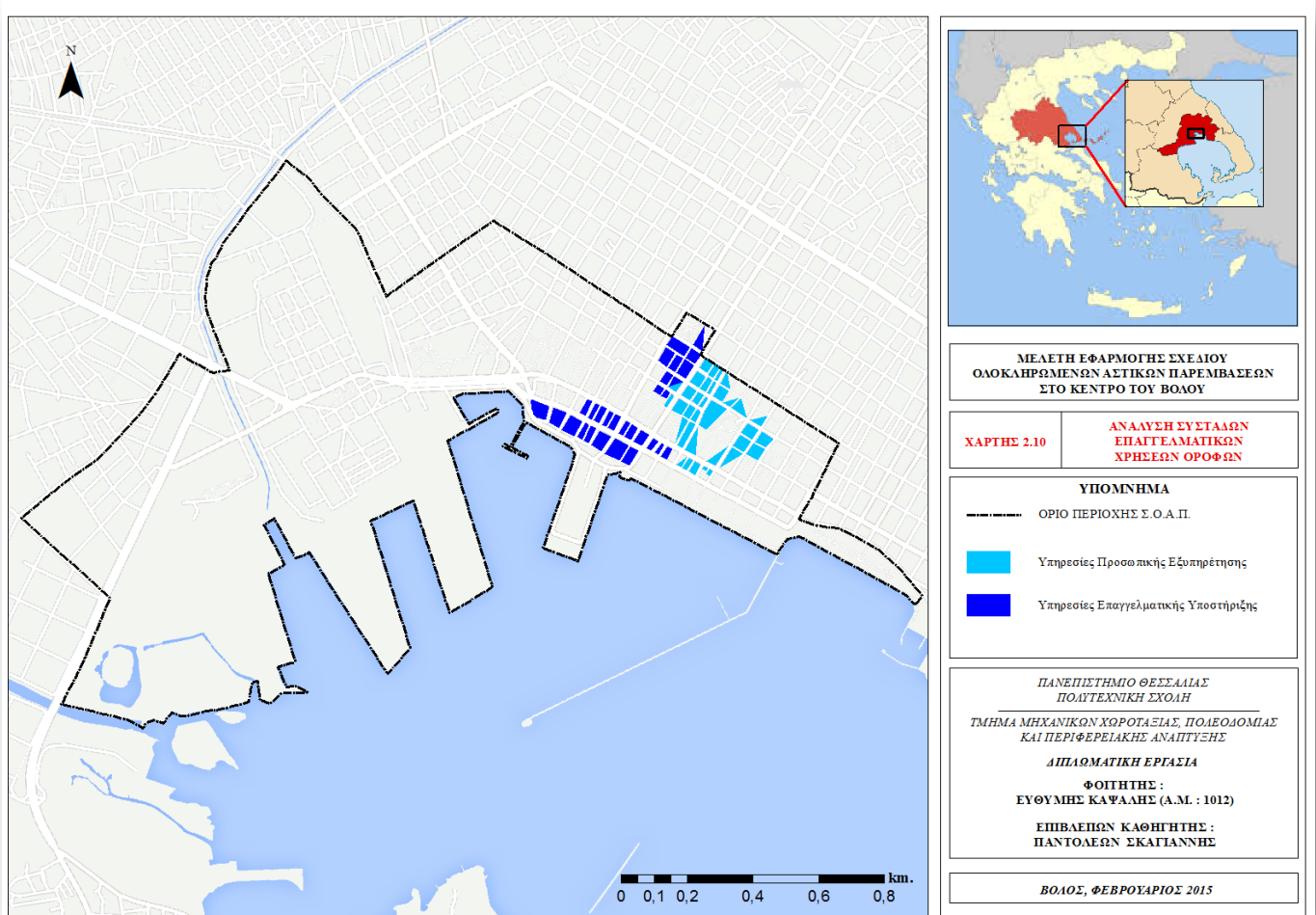
Η ερμηνεία της παραπάνω Εικόνας 4.9 οδηγεί στα εξής συμπεράσματα:

- Δημιουργούνται 4 διαφορετικού τύπου χωρικές συστάδες: λιανικού εμπορίου, εστίασης, αναψυχής και μικτή (αναψυχής & εστίασης), ενώ παρατηρείται και μεγάλη συγκέντρωση χωρίς χρήση χώρων (συστάδα κενών χώρων),
- Παρατηρείται γραμμική χωρική συστάδα δραστηριοτήτων εστίασης, κατά μήκος της οδού Αργοναυτών, μια συστάδα δραστηριοτήτων αναψυχής με νοητό άξονα συμμετρίας την οδό Ι. Κονταράτου, δύο ευρείες συστάδες δραστηριοτήτων λιανικού εμπορίου σε κεντρικό σημείο (με κέντρο βάρους την οδό Ερμού), ανάμεσα των οποίων παρεμβάλλεται μια γραμμική, επιμήκης συστάδα κενών χώρων. Επίσης, παρατηρούνται 2 ευρείες, μικτές συστάδες στην περιοχή των Παλαιών. Τέλος, επί της οδού Τ. Οικονομάκη εμφανίζονται συγκεντρωμένες

χρήσης αναψυχής και (λιγότερο) εστίασης, ακολουθώντας γραμμικό πρότυπο ανάπτυξης εκατέρωθεν της οδού.

- Σημαντική, επίσης, είναι η ύπαρξη ευρέων συστάδων κενών χώρων: ειδικότερα στην περιοχή των Παλαιών αλλά και ΒΑ του Πάρκου Ρήγα Φεραίου η κατάσταση οξύνεται – εμφάνιση του φαινομένου των «brownfields» στα συγκεκριμένα σημεία της περιοχής μελέτης, δεδομένης και της ύπαρξης βιομηχανικών κτηρίων προγενέστερα εκεί.

Εικόνα 4.10: Συστάδες (Clusters) ομοειδών επαγγελματικών δραστηριοτήτων ορόφων, Περιοχή Μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

Η ερμηνεία της παραπάνω Εικόνας 4.10 οδηγεί στα εξής συμπεράσματα:

- Δημιουργούνται 2 διαφορετικού τύπου συστάδες: υπηρεσιών προσωπικής εξυπηρέτησης και υπηρεσιών επαγγελματικής υποστήριξης.

- Η οδός Κ. Καρτάλη αποτελεί το νοητό άξονα διαχωρισμού των δυο συστάδων, σχετικά με τις επικρατούσες επαγγελματικές δραστηριότητες ορόφων.
- Η συστάδα των υπηρεσιών προσωπικής εξυπηρέτησης αναπτύσσεται περιμετρικά της Πλατείας Αγ. Νικολάου, ενώ η συστάδα των υπηρεσιών επαγγελματικής υποστήριξης έχει δύο πυρήνες: ο πρώτος νότια της Πλατείας Ελευθερίας και ο δεύτερος εκατέρωθεν της οδού Ιάσωνος.

4.2.2.3. ΚΕΝΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στο Παράρτημα Δ της εργασίας, οι συνημμένοι Χάρτες 2.7 (α και β) και 2.11, απεικονίζουν χωρικές πληροφορίες σχετικά με τους κενούς επαγγελματικούς χώρους (χώροι οι οποίοι προορίζονται για επαγγελματική χρήση, αλλά προς το παρόν παραμένουν κενοί) που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης.

Ο Χάρτης 2.7 παρουσιάζει το πλήθος και τη θέση των συγκεκριμένων χώρων, εντός των ορίων της περιοχής μελέτης, σύμφωνα με καταγραφή που διεξήχθη στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, την περίοδο 4/12/2014 – 11/12/2014. Πιο συγκεκριμένα, καταγράφηκαν 292 κενοί επαγγελματικοί χώροι εντός της περιοχής μελέτης.

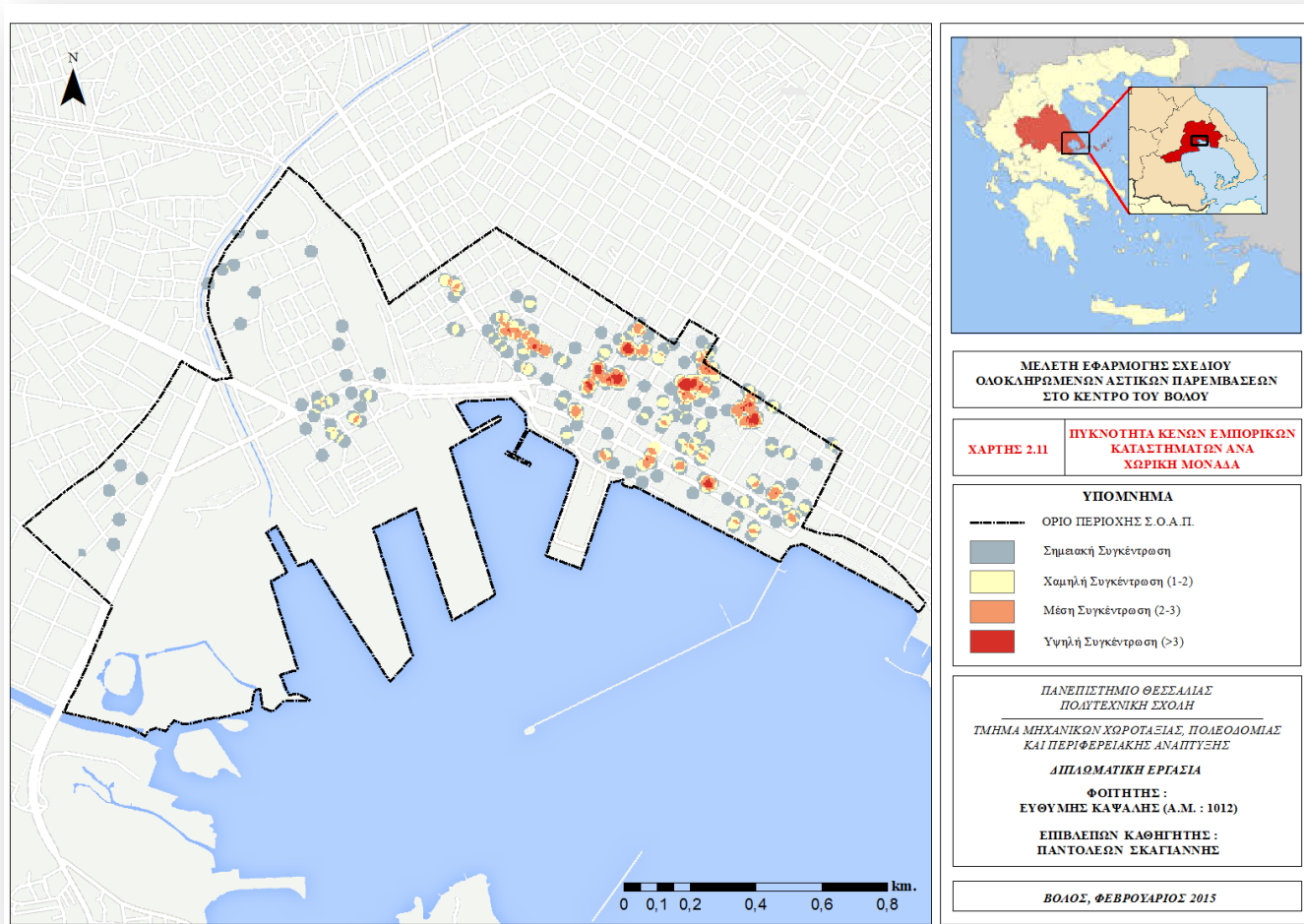
Με βάση τα δεδομένα του Χάρτη 2.7, πραγματοποιήθηκε διαδικασία χωρικής ανάλυσης μέσω του λογισμικού *ArcGis10*. Ειδικότερα, χάρις στην πληροφορία που διατίθεται σχετικά με τη θέση των παραπάνω χώρων στον Χάρτη 2.7, υπολογίστηκε η πυκνότητα που αυτοί καταλαμβάνουν ανά χωρική μονάδα (εδώ, το οικοδομικό τετράγωνο). Η λογική είναι η εξής: μέσω της ειδικής διεργασίας χωρικής ανάλυσης *Πυκνότητα Σημείου* (Point Density) και χάρις στην εργονομία που προσφέρεται από το προαναφερθέν λογισμικό, λήφθηκε υπόψη το μέσο βάθος των κενών επαγγελματικών χώρων (εδώ, 17.5 μέτρα) και με βάση αυτή τη διάσταση, υπολογίζεται η συγκέντρωση τους ανά οικοδομικό τετράγωνο (λαμβάνοντας υπόψη ότι το μέσο οικοδομικό τετράγωνο στην περιοχή μελέτης έχει διαστάσεις 50x35 μέτρα, ύστερα από τυχαία χωρική δειγματοληψία που πραγματοποιήθηκε) στην περιοχή μελέτης.

Έτσι, δημιουργήθηκε ο Χάρτης 2.11, στον οποίο αποτυπώνεται η χωρική πληροφορία σχετικά με τη συγκέντρωση (πυκνότητα) των κενών επαγγελματικών χώρων ανά χωρική μονάδα, για την περιοχή μελέτης. Προφανώς, για την γραφική απεικόνιση των πυκνοτήτων των συγκεκριμένων χώρων, χρησιμοποιήθηκε ο κυκλικός

συμβολισμός, ακτίνας ίσης με τη διάσταση του μέσου βάθους των κτηρίων στο τετράγωνο, όπως προαναφέρθηκε (17,5 μέτρα). Σημειωτέον πως τα γειτνιάζοντα κτήρια που δεν βρίσκονται στο ίδιο οικοδομικό τετράγωνο, αλλά τα οικοδομικά τους τετράγωνα είναι μικρά σε διαστάσεις, θεωρούνται (από το λογισμικό) πως ανήκουν στο ίδιο τετράγωνο.

Τελικά, η ανάλυση πραγματοποιήθηκε σε 4 κλάσεις με τη μέθοδο του προσδιορισμού μέσω *Γεωμετρικών Διαστημάτων* (Geometrical Intervals) και το τελικό αποτέλεσμα φαίνεται στην Εικόνα 4.11 που ακολουθεί:

Εικόνα 4.11: Πυκνότητα Κενών Επαγγελματικών Χώρων ανά χωρική μονάδα – Περιοχή Μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

Με βάση την παραπάνω Εικόνα 4.10, μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα πορίσματα αναφορικά με τη συγκέντρωση των κενών επαγγελματικών χώρων, εντός των ορίων της περιοχής μελέτης, όπως για παράδειγμα το γεγονός της μεγάλης συγκέντρωσης κενών

χώρων επί των οδών Κοραή, 28^{ης} Οκτωβρίου, Κ. Καρτάλη και στο δυτικό τμήμα της Ερμού, η διασπορά των κενών χώρων ανά Π.Ε. , οδό και οικοδομικό τετράγωνο.

4.2.2.4. ΤΙΜΕΣ ΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σε αυτό το σημείο, πραγματοποιείται αναλυτική αναφορά στις τιμές πώλησης και ενοικίασης επαγγελματικών χώρων και κατοικιών που βρίσκονται εντός των ορίων της περιοχής μελέτης. Τα στοιχεία δείχνουν μείωση των αντικειμενικών αξιών ακόμα και κατά 25%, σε σχέση με προ του 2008 επίπεδα.

Πράγματι, σύμφωνα με έρευνα του Πανελλαδικού Κτηματομεσιτικού Δικτύου *Remax* κατά τη διάρκεια του 2014 οι τιμές έχουν υποχωρήσει από 5% έως 15% σε σχέση με το 2013, ενώ το μέσο ποσοστό έκπτωσης στην τιμή του ακινήτου ή παροχών (δωρεάν θέση πάρκινγκ, αποθήκη, κ.λπ.) αγγίζει το 15%, ενώ υπάρχουν και μεμονωμένα περιστατικά που μπορεί να ξεπεράσουν το 25%. Η μέση τιμή το 2008 ήταν 675 ευρώ/τ.μ., το 2011 600 ευρώ/τ.μ. και το 2014 570 ευρώ/τ.μ., με μέση μεταβολή 2008-2014 κατά -16% (Καραγιάννης, 2015).

Ο παρακάτω Πίνακας 4.28 παρουσιάζει αναλυτικά δεδομένα σχετικά με την ενδεικτική κατάσταση των τιμών κατοικίας/επαγγελματικής στέγης στην περιοχή μελέτης:

Πίνακας 4.28: Ενδεικτικές τιμές γης - Περιοχή Μελέτης

	Κέντρο Βόλου	Παλαιά / Νεάπολη
Κατοικία – αγορά	875 € / τ.μ. (μέση τιμή)	720 € / τ.μ. (μέση τιμή)
Κατοικία – ενοικίαση	5,5 – 6 € / τ.μ. (μέση τιμή)	5 € / τ.μ. (μέση τιμή)
Επαγγελματική Στέγη – αγορά	150 – 8.000 € / τ.μ.	80 – 2.000 € / τ.μ.
Επαγγελματική Στέγη – ενοικίαση	3 – 40 € / τ.μ.	4 – 18 € / τ.μ.

Πηγή: Καραγιάννης (2015), Ιδία Επεξεργασία

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.28, παρατηρείται μια δεδομένη διαφορά στις τιμές γης, μεταξύ των υπο-περιοχών μελέτης: οι τιμές αγοράς και ενοικίασης κατοικίας εμφανίζονται ελαφρώς υψηλότερες στο Κέντρο του Βόλου, παρά στη συνοικία των Παλαιών ή της Νεάπολης. Πάντως, σημαντικότερη απόκλιση στις τιμές γης διαφαίνεται στους επαγγελματικούς χώρους: το Κέντρο του Βόλου αποτελεί αισθητά ακριβότερη περιοχή, τόσο ως προς την αγορά (μέχρι και 8.000 € / τ.μ.) όσο και προς την ενοικίαση (μέχρι και 40 € / τ.μ.) επαγγελματικής στέγης.

4.2.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, αναλύονται στοιχεία που αναφέρονται στον υφιστάμενο κοινωνικό εξοπλισμό, καταγράφονται ποσοτικά δεδομένα που αφορούν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και αναλύονται οι κοινωνικές συμπεριφορές μέσω πρωτογενούς έρευνας πεδίου.

4.2.3.1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στο Παράρτημα Δ της εργασίας, ο Χάρτης 2.4 παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τις κοινωνικές υποδομές, τις πολιτισμικές υποδομές και τις υποδομές εκπαίδευσης στην περιοχή μελέτης. Με βάση τα δεδομένα που περιέχονται εκεί, αλλά και στη Β΄ Φάση της Μελέτης Αναθεώρησης του Γ.Π.Σ. Βόλου, παρατηρείται έλλειμμα ως προς τις μονάδες προσχολικής εκπαίδευσης, κατά μία μονάδα και πιο συγκεκριμένα στην περιοχή των Παλαιών. Παρόλα αυτά, κρίνεται πως η παρούσα ζήτηση για την υποδομή, καλύπτεται από παρακείμενες εκπαιδευτικές υποδομές (Γραφείο Δοξιάδη, Σύμβουλοι για Ανάπτυξη και Οικιστική Α.Ε. - Αναθεώρηση Γ.Π.Σ. Βόλου, 2011). Επίσης, παρά το αξιόλογο πολιτιστικό απόθεμα που υπάρχει στην περιοχή μελέτης, θα ήταν επιθυμητή η παρουσία περισσότερων χώρων πολιτισμού, αφού λόγω της κεντρικότητας και της σημασίας της, μπορεί να υποστηρίξει την προσφορά τέτοιων χώρων, καλύπτοντας τις πολιτιστικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού και των επισκεπτών της.

4.2.3.2. ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Ο Πίνακας 4.29 που ακολουθεί παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, για την περιοχή μελέτης:

Πίνακας 4.29: Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες – Περιοχή Μελέτης

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	ΣΧΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
<i>Χρόνια Άνεργοι</i>	655
<i>Άστεγοι</i>	≈ 100
<i>Άτομα με Ειδικές Ανάγκες</i>	1753
<i>Άτομα με εξάρτηση από ουσίες</i>	≈ 200

Πηγή: ΟΑΕΔ (2014), Υπηρεσία Πρόνοιας Δήμου Βόλου (2015), ΚΕΘΕΑ (2015), Ιδία Επεξεργασία

4.2.3.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ

Ποιότητα Αστικής Ζωής

Σε αυτό το σημείο, αναλύονται οι συμπεριφορές – γνώμες των κατοίκων/χρηστών της περιοχής μελέτης, ως προς την ποιότητα αστικής ζωής. Για αυτόν το σκοπό, πραγματοποιήθηκε ειδική έρευνα πεδίου μέσω ερωτηματολογίων – στα πλαίσια της παρούσας εργασίας – κατά το δίμηνο Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 2014. Το *Δειγματοληπτικό Μέγεθος* ήταν 200 άτομα, το *Επίπεδο Εμπιστοσύνης* 95%, ενώ το *Σφάλμα Δειγματοληψίας* στο 7%. Για τη διεξαγωγή της έρευνας ακολουθήθηκε το *τυχαίο χωρικό πρότυπο*, συνεπώς δεν υπήρξαν προκαθορισμένες θέσης διαμοιρασμού των ερωτηματολογίων, αλλά η έρευνα διεξήχθη τυχαία εντός των ορίων της περιοχής μελέτης. Η συγκεκριμένη έρευνα βασίστηκε σε προγενέστερα παραδείγματα της διεθνούς βιβλιογραφίας επί του αντικειμένου, όπως η έρευνα²² μέσω ερωτηματολογίων των S. Zenker, S. Petersen και A. Aholt περί *Μέτρησης της Ικανοποίησης των Πολιτών σε πόλεις της Γερμανίας*, η μελέτη²³ των Α. Δέφνερ και Ε. Ψαθά περί *Μέτρησης της Ποιότητας Ζωής στις Ελληνικές Πόλεις*, κ.α.

Σε ότι αφορά τη δομή και το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου, ο βασικός άξονας ανάπτυξης ήταν ο προσδιορισμός του επιπέδου της ποιότητας αστικής ζωής – σύμφωνα με τον κάθε ερωτώμενο – για την περιοχή μελέτης μέσω 4 ευρύτερων κατηγοριών: το αστικό περιβάλλον, το οικονομικό περιβάλλον, το κοινωνικό περιβάλλον και το φυσικό περιβάλλον. Σε αυτές τις κατηγορίες, εντάχθηκαν οι μεταβλητές προς εξέταση (πχ η ποιότητα των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, οι ευκαιρίες απασχόλησης), δηλαδή στοιχεία που συναντά κανείς στην περιοχή μελέτης και επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων/χρηστών της. Ύστερα από τη βαθμονόμηση του κάθε αστικού στοιχείου χωριστά (σε κλίμακα 1-7), οι ερωτηθέντες είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν την ικανοποίησή τους ή όχι, σχετικά με τη συνολική ποιότητα της αστικής ζωής, αλλά και να καταγράψουν ανοιχτά τις θέσεις-προτάσεις τους περί βελτίωσης αυτής, ή ακόμα, και τους προβληματισμούς τους, επιδιώκοντας να δοθεί στην έρευνα η διάσταση της συμμετοχικότητας για τους πολίτες.

²² Βλ. Zenker, et al.: *The Citizen Satisfaction Index (CSI): Evidence for a four basic factor model in a German sample*, 2013

²³ Βλ. Δέφνερ & Ψαθά: *Μέτρηση της Ποιότητας Ζωής στις Ελληνικές Πόλεις - Συγκριτική αξιολόγηση των τομέων της υγείας και της εκπαίδευσης*, 2013

Τα ειδικά σημεία – περιορισμοί της έρευνας πεδίου, ήταν το κατώτατο όριο ηλικίας που τοποθετήθηκε στα 15 έτη (καθώς προκύπτουν ζητήματα κατανόησης του βάθους της έρευνας σε μικρότερες ηλικίες) και το ανώτατο στα 75 έτη (εδώ, δύο προβλήματα θα ήταν η δυσκολία στη μετακίνηση των ηλικιωμένων και η άρνηση για συμπλήρωση του ερωτηματολογίου). Επίσης, οι πολίτες που ερωτήθηκαν ήταν πολύ επιφυλακτικοί ως προς την συμπλήρωση των εισοδηματικών τους στοιχείων.

Στο Παράρτημα, σε ειδική θέση (Παράρτημα Β1), υπάρχει ως συνημμένο ένα κενό αντίγραφο των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν από τους κατοίκους/χρήστες της περιοχής μελέτης.

Τέλος, σε ότι αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας, αναφέρονται παρακάτω τα σημαντικότερα εξ αυτών, καθώς και επιχειρείται η ερμηνεία τους. Επίσης, σε ειδική θέση στο Παράρτημα (Παράρτημα Β2) υπάρχουν οι γραφικές, στατιστικές απεικονίσεις των αποτελεσμάτων κάθε ερώτησης χωριστά:

- Η αναλογία φύλων των ερωτηθέντων ήταν 52% άνδρες και 48% γυναίκες.
- Η διαμέσος των ηλικιών εντοπίζεται στην ηλικιακή ομάδα 45-54 ετών.
- Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (57%) ήταν εργαζόμενοι.
- Το 32% των ερωτηθέντων δήλωσαν Απόφοιτοι Λυκείου, σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσής τους. Το 28% των ερωτηθέντων διαθέτει πτυχίο ΑΕΙ.
- Σε ότι αφορά το επίπεδο του μηνιαίου εισοδήματος των ερωτηθέντων, το μεγαλύτερο ποσοστό (41%) δήλωσε πως κυμαίνεται από 0-600€. Το 7% αρνήθηκε να απαντήσει σε αυτήν την ερώτηση.
- Οι ερωτηθέντες πολίτες βαθμονόμησαν αρνητικότερα τα εξής 5 στοιχεία αστικής ζωής (κατά σειρά προτεραιότητας): 1) *Επάρκεια Θέσεων Στάθμευσης στο Κέντρο*, 2) *Ποιότητα της Ατμόσφαιρας*, 3) *Ευκαιρίες Απασχόλησης*, 4) *Ποιότητα Λιμένα και* 5) *Επίπεδο Προσφερόμενων Εισοδημάτων*.
- Οι θετικότερες απαντήσεις δόθηκαν στα εξής 5 στοιχεία (κατά σειρά προτεραιότητας): 1) *Ποιότητα Δημόσιων Αθλητικών Εγκαταστάσεων*, 2) *Ποιότητα Μέσων Μαζικής Μεταφοράς*, 3) *Αίσθημα Ασφάλειας στην πόλη-περιοχή μελέτης*, 4) *Ποιότητα Υπηρεσιών Δημόσιας Εκπαίδευσης και* 5) *Αποδοχή Διαφορετικότητας*.
- Το 51% των ερωτηθέντων δεν ήταν ικανοποιημένο από τη συνολική ποιότητα αστικής ζωής. Το 30% εμφανίστηκε ως ουδέτερο, ενώ το 17% παρουσιάστηκε ως

ικανοποιημένο από το συνολικό επίπεδο αστικής ζωής. Τέλος, το 2% αρνήθηκε να απαντήσει σχετικά.

- Σε ότι αφορά το μεγαλύτερο προβληματισμό αναφορικά με την ποιότητα της αστικής ζωής για την περιοχή μελέτης, το 33% των ερωτηθέντων δήλωσε το *Οικονομικό Περιβάλλον*, το 25% το *Αστικό Περιβάλλον*, το 24% το *Φυσικό Περιβάλλον* ενώ το 16% δήλωσε το *Κοινωνικό Περιβάλλον*. Τέλος, το 2% αρνήθηκε να απαντήσει σχετικά.
- Σημαντική η αναφορά στο Πάρκο Ρήγα Φεραίου: το 27% των ερωτηθέντων θεωρεί το πάρκο ως *πηγή αστικού φόβου*, περιγράφοντας δεδομένα συμπτώματα εγκληματικότητας – παραβατικότητας εκεί (πχ χρήση μορφών βίας, διακίνηση/χρήση ναρκωτικών ουσιών, πορνεία, κλπ), στις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου που περιλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο.

Ψηφιακή Επαφή

Σε ότι αφορά την επαφή της περιοχής μελέτης και των χρηστών/κατοίκων της με τις ΤΠΕ, είναι δεδομένο πως επικρατεί ένα ουδέτερο κλίμα: αφενός, η περιοχή διαθέτει πλήρη ευρυζωνική κάλυψη, όπως αναφέρεται και στο Κεφάλαιο 4.1, ενώ επίσης είναι δεδομένη η πρόσβαση σε βασικές, νέες τεχνολογίες από την πλειοψηφία των κατοίκων/χρηστών (σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, Διαδίκτυο, smartphones, κλπ). Αφετέρου, όμως, εντοπίζονται διάφορες ελλείψεις σε υποστηρικτικές υποδομές (πχ δεν υπάρχουν σημεία *WIFI* ελεύθερα σε ανοιχτούς χώρους της περιοχής μελέτης, υπάρχει έλλειψη ανοιχτών δεδομένων), γεγονός το οποίο καθιστά τον ψηφιακό συγχρονισμό, μια ιδιαίτερα δυσκίνητη διαδικασία για τους κατοίκους/χρήστες της περιοχής μελέτης. Τέλος, η απουσία της ανάλογης κουλτούρας και γνώσης επί των ΤΠΕ από μεγάλο κομμάτι του τοπικού πληθυσμού και η έλλειψη δομών βελτίωσης του δεδομένου ψηφιακού «χάσματος», δυσχεραίνουν την κατάσταση.

Τουριστική Συμπεριφορά

Τέλος, το φαινόμενο της διαφυγούσας τουριστικής κίνησης από την περιοχή μελέτης προς παρακείμενες (πχ. Πήλιο²⁴, Β. Σποράδες²⁵) είναι σύνηθες για την περιοχή μελέτης. Οι αιτίες ενός τέτοιου φαινομένου (πέρα από την αδιαμφισβήτητη τουριστική

²⁴ <http://www.kathimerini.gr/760275/article/epikairothta/ellada/mia-idea-poy-8a-mporoyse-na-alla3ei-to-toyristiko-topio-sto-phlio>

²⁵ <http://e-thessalia.gr/βολος-σκιαθος-πιο-ακριβα>

έλιξη και το τοπιακό κάλλος του Πηλίου ή των Β. Σποράδων) εντοπίζονται σε παράγοντες που προαναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο: η απουσία ισχυρών πολιτιστικών πόλων στην είσοδο της πόλης ή σε περιοχές που γειτνιάζουν με τους μεταφορικούς σταθμούς τουριστικών μετακινήσεων, η έλλειψη κατάλληλης πληροφορίας προς τους τουρίστες ή τους επισκέπτες για το ιστορικό κέντρο της πόλης του Βόλου – ιδιαίτερα σε ψηφιακή μορφή, η απουσία κάποιων μορφών «επιθετικού» μάρκετινγκ για την περιοχή μελέτης (πχ τουριστικά info points στην είσοδο του λιμένα), η μη ύπαρξη βασικών υποδομών εντός του Κεντρικού Προβλήτα στο λιμένα (πχ ο Σταθμός Εξυπηρέτησης Επιβατών δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα).

Σαν αποτέλεσμα, οι τουρίστες και επισκέπτες της περιοχής θα επιλέξουν τις γνωστές και φημισμένες για αυτούς διαδρομές, προς τα χωριά του Πηλίου, τις Σποράδες ή την λοιπή Περιφέρεια. Αποτελεί, λοιπόν, μείζον ζήτημα για την κεντρικότερη περιοχή ολόκληρου του Δήμου Βόλου, να μπορέσει να «συγκρατήσει» τους επισκέπτες της, όχι μόνο μέσω της δημιουργία νέων υποδομών ή του εκσυγχρονισμού των υπαρχόντων, αλλά και χάρις στη συνδρομή ενός σχεδίου προώθησης της περιοχής μελέτης, με τη χρήση σύγχρονων μέσων και εργαλείων. Σε αντίθετη περίπτωση, η τουριστική εικόνα της περιοχής (αλλά και ολόκληρου του Βόλου) θα συνεχίσει να συρρικνώνεται, αναζητώντας τη λύση σε τετριμμένες και εσωστρεφείς πολιτικές και δράσεις. Συμπερασματικά, το όλο ζήτημα έγκειται στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής μελέτης και στον εκσυγχρονισμό των υποδομών της, αλλά και στην ενίσχυση των συνθηκών ανάδειξης ενός ελκυστικού πολιτιστικού πόλου σε κρίσιμο (για την περίπτωση) σημείο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ

Σε αυτό το κεφάλαιο επιχειρείται η εξαγωγή συμπερασμάτων, βάση των οποίων θα αναπτυχθεί το επόμενο στάδιο της παρούσας εργασίας, η δημιουργία πρότασης για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της περιοχής μελέτης.

Η διαδικασία της εξαγωγής των πορισμάτων, πραγματοποιείται μέσω τριών τμημάτων ανάλυσης SWOT (SWOT Analysis), όπου το κάθε ένα αντιστοιχεί σε μια διαφορετική διάσταση της βιώσιμης, αστικής ανάπτυξης: *φυσικό και δομημένο περιβάλλον, οικονομικοί – παραγωγικοί παράγοντες και κοινωνικά χαρακτηριστικά*. Με αυτόν τον τρόπο, προσδιορίζονται αναλυτικότερα τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται για την περιοχή μελέτης, έτσι ώστε να εκμεταλλευθούν προς την κατεύθυνση της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης. Επίσης, επισημαίνονται οι αδυναμίες και οι απειλές που θέτουν σε κίνδυνο την ενδεχόμενη ανάπτυξη της περιοχής μελέτης και πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη κατά τη φάση της πρότασης του σχεδίου ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων που επιχειρείται.

Αναλυτικότερα, το κάθε τμήμα της ανάλυσης SWOT αποτελείται από την κατηγορία του *εσωτερικού περιβάλλοντος* της περιοχής μελέτης, όπου επισημαίνονται τα πλέον σημαντικά *ισχυρά σημεία* και *αδυναμίες* της περιοχής μελέτης μέσω των αποτελεσμάτων της ανάλυσης που προηγήθηκε στο Κεφάλαιο 4, και από την κατηγορία του *εξωτερικού περιβάλλοντος*, όπου αναφέρονται οι *ευκαιρίες* και οι *απειλές* για την περιοχή μελέτης, οι οποίες προκύπτουν από *εξωγενείς παράγοντες* που επηρεάζουν τις συνθήκες σύστασης και ανάπτυξής της.

Γενικότερα, η περιοχή των συνοικιών του Κέντρου και των Παλαιών του Βόλου, αποτελούν τον κεντρικό πυρήνα ανάπτυξης της πόλης και των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων. Από την παραπάνω θεώρηση, προκύπτουν τα περισσότερα ισχυρά σημεία για την περιοχή μελέτης, όπως για παράδειγμα η μεγάλη συγκέντρωση εμπορικών δραστηριοτήτων και αστικών υποδομών, οι υψηλές αξίες γης, κλπ. Παρόλα αυτά, η περιοχή παρουσιάζει και σημαντικές αδυναμίες, οι οποίες κατά κύριο λόγο είναι οικονομικής φύσεως ή αποτελέσματα πρόχειρων σχεδιαστικών παρεμβάσεων (πχ. η εισοδηματική πτώση, η φθίνουσα πορεία του ΑΕΠ, η κακή κατάσταση των κοινόχρηστων χώρων, κλπ). Επίσης, παρουσιάζονται ευκαιρίες ανάπτυξης, οι οποίες πηγάζουν κυρίως από την Περιφερειακή Πολιτική της Ε.Ε. και τα Διαρθρωτικά της Ταμεία, όπως οι Κοινοτικές δράσεις για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, για την

εξάλειψη της κοινωνικής φτώχειας και της ανεργίας, την καινοτομία και επιχειρηματικότητα, στις οποίες η προσαρμογή είναι αναγκαία ώστε να επιτευχθεί το μέγιστο επιδιωκόμενο όφελος. Τέλος, οι όποιες απειλές προκύπτουν – από σημαντικό αριθμό διαφόρων, εξωτερικών παραγόντων – οφείλουν να αντιμετωπιστούν άμεσα και μεθοδικά, ώστε να μην αποτελέσουν τροχοπέδη στην προσδοκώμενη ανάπτυξη.

5.1. ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – SWOT ANALYSIS

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Συγκέντρωση κεντρικών λειτουργιών – Κεντροβαρική θέση της περιοχής στον Δήμο Βόλου • Μίξη χρήσεων γης: συνδυασμός κατοικίας, εμπορικών δραστηριοτήτων, αναψυχής, κλπ – Πολυκεντρικότητα • Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου ρύθμισης όρων δόμησης (ΓΠΣ Βόλου) • Ιπποδάμειο Ρυμοτομικό Σύστημα – Οικοδομικά Τετράγωνα με μορφή καννάβου • Επάρκεια κοινοχρήστων χώρων & χώρων πρασίνου • Λειτουργική διαμόρφωση δικτύου πεζοδρόμων – Ύπαρξη ποδηλατόδρομου στην παραλιακή ζώνη • Επάρκεια και σχετικά καλή ποιότητα αστικών υποδομών 	<ul style="list-style-type: none"> • Σχετικά στενές μεταφορικές αρτηρίες – Προβλήματα κατά την εξυπηρέτηση των ροών • Ζητήματα ασυνέχειας πολεοδομικού ιστού: η μορφολογία του Σιδηροδρομικού Σταθμού του ΟΣΕ • Κακή κατάσταση των κοινόχρηστων χώρων (πχ Πλατεία Ελευθερίας) • Παρουσία πλήθους εγκαταλελειμμένων ή/και κακού κτηριακού αποθέματος χώρων • Ανεκμετάλλετες/κενές εγκαταστάσεις εντός των προβλητών του Λιμένα • Ανεπαρκείς θέσεις στάθμευσης (ιδίως στον κεντρικό πυρήνα) • Εξαιρετικά κακή ποιότητα ατμόσφαιρας, ειδικά τους χειμερινούς μήνες
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη μελέτης αναθεώρησης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου – Προσαρμογή του ΓΠΣ σε σύγχρονα δεδομένα • Εγκαταλελειμμένο κτηριακό απόθεμα προς πιθανή επανάχρηση – Απόδοση σε νέες και λειτουργικές χρήσεις • Παρουσία καινοτόμων εργαλείων αστικής ανάπτυξης, μέσω Ευρωπαϊκών προγραμμάτων, δικτύων, πρακτικών Δυνατότητα λήψης Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων (ΕΚΤ, ΕΤΠΑ), με γνώμονα την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη • Ύπαρξη πληθώρας μελετών για την αναβάθμιση της μεταφορικής υποδομής 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυσκαμψία θεσμικών πλαισίων σε ευρύτερο επίπεδο (πχ χωροταξικό) – Αποτυχία εφαρμογής Ρυθμιστικού Σχεδίου • Ενίσχυση πολιτικού/διοικητικού συγκεντρωτισμού • Φυγόκεντρος τάση από τις αρχές της Συμπαγούς Πόλης – Κίνδυνος μη επίτευξης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης • Περιβαλλοντικές παράμετροι: φαινόμενο αιθαλομίχλης, φαινόμενο υπερθέρμανσης • Στρεβλή/ετεροχρονισμένη/απουσα προσαρμογή προς τις Κοινοτικές προδιαγραφές – Κίνδυνος απώλειας ευκαιρίας αστικής ανάπτυξης ή/και λήψης Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων

5.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ / ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ – SWOT ANALYSIS

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Συγκέντρωση της συντριπτικής πλειοψηφίας των εμπορικών, επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της πόλης • Υψηλές αξίες γης στον κεντρικό πυρήνα • Σημαντικά πληθυσμιακά μεγέθη που ενισχύουν την τοπική ζήτηση και την παραγωγική συγκέντρωση (οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωσης) • Εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό – Μηχανισμοί παραγωγής επιστημονικής γνώσης • Παρουσία Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και διαφόρων άλλων ερευνητικών ιδρυμάτων • Αξιόλογο τουριστικό απόθεμα – Δυνατότητα ανάπτυξης διαφόρων μορφών τουρισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Δραματική μείωση του ΑΕΠ κατά την τριετία 2010-2013 - Παύση λειτουργίας πολλών ΜΜΕ • Φθίνουσα πορεία των εισοδημάτων των κατοίκων της περιοχής κατά την πενταετία 2008-2013 • Υψηλή ανεργία, που αγγίζει το 40% • Ύπαρξη πληθώρας κενών επαγγελματικών χώρων – Άνιση κατανομή ιδιοκτησίας γης • Έλλειψη διορατικότητας και επαγγελματικής κουλτούρας, εσωστρέφεια και εφησυχασμός: περιφερειακή θέση σε σχέση με την τεχνολογική πρόοδο, φόβος για νέου είδους επενδύσεις, περιορισμένο ωράριο λειτουργίας • Απουσία σχεδίου μάρκετινγκ (Marketing Plan), ακόμη και για το ιστορικό κέντρο
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική ολοκλήρωση: άρση εμποδίων στις εξωστρεφείς επιχειρήσεις • Δυνατότητα λήψης Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων (ΕΚΤ ή ΕΤΠΑ), μέσω Ευρωπαϊκών προγραμμάτων, εργαλείων, πρακτικών (πχ Jeremie, Τομεακά ή Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα) • Επενδυτικός Νόμος 4146/2013 και οι χρηματοδοτικές του επιλογές • Λοιπές πηγές χρηματοδότησης: διακυβέρνηση και εταιρική σχέση με ιδιωτικό τομέα – Προσέλκυση ιδιωτικών πόρων • Παρουσία επαρκούς αστικού αποθέματος για τη χωροθέτηση/υποδοχή νέων οικονομιών • Χωρική κατανομή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που ενδείκνυται για τη χωρική συσπείρωση των ομοειδών επιχειρήσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία – Δημοσιονομική κρίση χρέους • Περιορισμός Κοινοτικών πόρων, ανυπαρξία εθνικών πόρων • Ενίσχυση οικονομικού συγκεντρωτισμού • Αδυναμία παρακολούθησης και αξιοποίησης τεχνολογικών εξελίξεων • Ανταγωνισμός σε ποιότητα και τιμή: από άλλες περιοχές-πόλεις-περιφέρειες-χώρες λόγω χαμηλότερου κόστους εργασίας ή εξειδίκευσης • Διωγμός της επιχειρηματικότητας: θεσμικά, φορολογικά, χωρικά και λοιπά εμπόδια στις νέες επιχειρήσεις

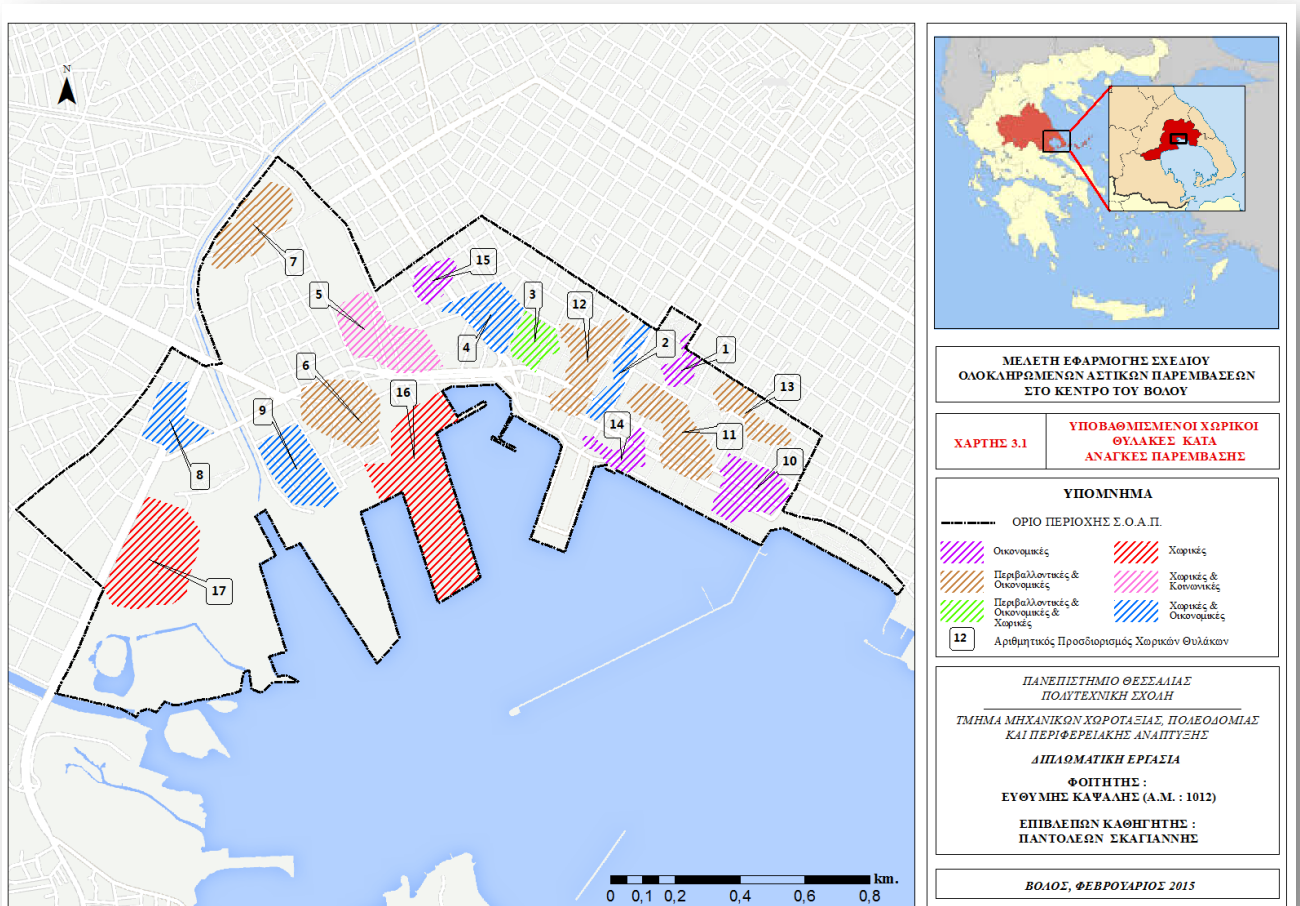
5.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ – SWOT ANALYSIS

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη πολιτιστικού αποθέματος και αξιόλογων αντίστοιχων υποδομών (πχ Δημοτικό Θέατρο, Βιβλιοθήκη) • Παρουσία αθλητικών υποδομών και εγκαταστάσεων • Ύπαρξη σημαντικών υποδομών πρόνοιας (πχ ΚΗΦΑμΕΑ, ΚΑΠΗ) • Συγκέντρωση τμημάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Πολυτεχνική Σχολή, Σχολή Ανθρωπολογικών Επιστημών, Οικονομικό Τμήμα, Γεωπονική Σχολή • Παρουσία πολλών οργανώσεων κοινωνίας των πολιτών 	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλός αριθμός Νέων και Μακροχρόνια Ανέργων • Υψηλός αριθμός αστέγων • Σοβαρές ελλείψεις στις υποδομές για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες • Πάρκο Ρήγα Φεραίου: σημειακή πηγή αστικού φόβου για τους χρήστες της περιοχής (συγκέντρωση τοξικοεξαρτημένων, εμπόριο ναρκωτικών ουσιών – ιδιαίτερα τις νυχτερινές ώρες) • Κοινωνική συμπεριφορά: η πλειοψηφία των χρηστών/κατοίκων της περιοχής είναι δυσαρεστημένη από την ποιότητα ζωής που προσφέρεται, ψηφιακό «χάσμα»
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαίδευση – Κατάρτιση – Επανακατάρτιση τμημάτων του πληθυσμού • Θέσεις απασχόλησης σε νέους τομείς – Μετατόπιση επαγγελματικού ενδιαφέροντος και ειδικοτήτων • Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης (πχ μέσω χρήσης ΤΠΕ) • Χρήση καινοτομίας και «έξυπνων» συστημάτων για την βελτίωση της ποιότητας αστικής ζωής • Σύνδεση εκπαίδευσης με τοπική αγορά εργασίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Στάσιμος πληθυσμός, πτωτική τάση του ΜΕΡΜ του πληθυσμού • Δημογραφική απειλή: υπογεννητικότητα και σχετικά ώριμος πληθυσμός • Όξυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού • Κρίση κοινωνικών αξιών: απόρριψη της διαφορετικότητας, τοπικισμός, αδιαφορία • Τοπικά ζητήματα διακυβέρνησης και συμμετοχικότητας: απουσία δημοσίου διαλόγου, διαβούλευσης και ελέγχου από τους πολίτες

Πέραν των παραπάνω πορισμάτων, στη συνέχεια ακολουθεί η Εικόνα 5.1 η οποία περιλαμβάνει τη συνθετική πληροφορία, σχετικά με τους *αποστερημένους χωρικούς θύλακες*, οι οποίοι συναντώνται εντός των ορίων της περιοχής μελέτης. Επεξηγηματικά, η Εικόνα 5.1 οπτικοποιεί την υφιστάμενη κατάσταση αναφορικά με τα συγκεκριμένα *χωρικά, περιβαλλοντικά, οικονομικά-παραγωγικά και κοινωνικά ζητήματα* που εντοπίζονται σε ορισμένους θύλακες εντός της περιοχής εφαρμογής του ΣΟΑΠ και χρίζουν αντιμετώπισης. Βέβαια, ορισμένες τοπικές αδυναμίες εμφανίζονται στο σύνολο της έκτασης της περιοχής μελέτης (π.χ. η υψηλή ανεργία, η ατμοσφαιρική υποβάθμιση, η έλλειψη επαφής με την τεχνολογία) επηρεάζοντας τη πλειοψηφία των κατοίκων-χρηστών που δραστηριοποιείται εκεί.

Ο στόχος, λοιπόν, της Εικόνας 5.1 που ακολουθεί είναι η αποτύπωση των πλέον αποστερημένων χωρικών θυλάκων, εκείνων που γνωρίζουν μια πολυδιάστατη-πολυσύνθετη υποβάθμιση, όπως περιγράφεται και παραπάνω. Τα δεδομένα τα οποία χρησιμοποιούνται ως εισροές για τη δημιουργία της λαμβάνονται από: α) την ανάλυση μέσω έρευνας πηγών (βλ. Κεφάλαιο 4.1) της περιοχής μελέτης, β) την ανάλυση μέσω έρευνας πεδίου (βλ. ερωτηματολόγια και διαδικασίες χωρικής ανάλυσης, Κεφάλαιο 4.2), γ) της ανάλυσης SWOT που υπάρχει στο παρόν κεφάλαιο. Τέλος, η Εικόνα 5.1 που ακολουθεί διαμορφώνεται και ως χάρτης στο σχετικό παράρτημα της παρούσας εργασίας (Χάρτης 3.1), ενώ ο επόμενος Πίνακας 5.1 συγκεκριμενοποιεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά υποβάθμισης, για κάθε «προβληματικό» χωρικό θύλακα που εντοπίζεται στην περιοχή μελέτης και παρουσιάζεται στην Εικόνα 5.1:

Εικόνα 5.1: Απεικόνιση των αποστερημένων χωρικών θυλάκων στην περιοχή μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

Παρόλα αυτά, η Εικόνα 5.1, παρέχει πληροφορίες σχετικά με γενικότερες ανάγκες παρέμβασης για τους περισσότερο υποβαθμισμένους χωρικούς θύλακες που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης (πχ οικονομικές, οικονομικές & περιβαλλοντικές, χωρικές, χωρικές & κοινωνικές ανάγκες).

Για την ανάδειξη και τον ακριβή καθορισμό των παραγόντων υποβάθμισης των επιμέρους αποστερημένων θυλάκων, δημιουργείται ο Πίνακας 5.1, οποίος αντλεί τα δεδομένα του από τη φάση της ανάλυσης της περιοχής μελέτης και συγκεκριμένα, από τις έρευνες πεδίου (αποτελέσματα καταγραφής, διαδικασίες χωρικής ανάλυσης και αποκρίσεις ερωτηματολογίων) που προηγήθηκαν στο Κεφάλαιο 4.2.

Πίνακας 5.1: Αντιστοίχιση χωρικών θυλάκων αποστερήσης με ειδικούς παράγοντες υποβάθμισης

Χωρικοί Θύλακες Αποστερήσης	Ειδικοί Παράγοντες Υποβάθμισης
1, 10, 14, 15	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλη συγκέντρωση Κενών Επιχειρηματικών Στεγών • Παραγωγικός μαρασμός • Άνιση κατανομή ιδιοκτησίας γης • Επαγγελματική εσωστρέφεια
6, 7, 11, 12, 13	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλη συγκέντρωση Κενών Επιχειρηματικών Στεγών • Παραγωγικός μαρασμός • Άνιση κατανομή ιδιοκτησίας γης • Επαγγελματική εσωστρέφεια (πχ περιορισμένο ωράριο λειτουργίας) • Φαινόμενο Αστικής Θερμικής Νησίδας
3	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλη συγκέντρωση Κενών Επιχειρηματικών Στεγών • Παραγωγικός μαρασμός • Άνιση κατανομή ιδιοκτησίας γης • Επαγγελματική εσωστρέφεια (πχ περιορισμένο ωράριο λειτουργίας) • Φαινόμενο Αστικής Θερμικής Νησίδας • Μεγάλη συγκέντρωση Εγκαταλελειμμένων ή Κακής Κτηριακής Ποιότητας Χώρων (πχ πρώην βιομηχανικές μονάδες)
16, 17	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεκμετάλλευτο απόθεμα γης: κεντρικός πυρήνας στο Πεδίον Άρεως (σε κάθε περίπτωση, εκτός του ενεργού αστικού πρασίνου) - δημοτικής ιδιοκτησίας και Προβλήτα 1 του λιμένα Βόλου - ιδιοκτησίας Ο.Λ.Β.
5	<ul style="list-style-type: none"> • Πολεοδομική ασυνέχεια λόγω τμήματος του Σιδηροδρομικού Σταθμού • Πάρκο Ρήγα Φεραίου – Πηγή αστικού φόβου
2, 4, 8, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλη συγκέντρωση Κενών Επιχειρηματικών Στεγών • Παραγωγικός μαρασμός • Άνιση κατανομή ιδιοκτησίας γης • Επαγγελματική εσωστρέφεια (πχ περιορισμένο ωράριο λειτουργίας) • Μεγάλη συγκέντρωση Εγκαταλελειμμένων ή Κακής Κτηριακής Ποιότητας Χώρων (πχ πρώην βιομηχανικές μονάδες)

*Σύνολο
περιοχής
μελέτης*

- Υψηλό ποσοστό ανεργίας
- Υψηλός βαθμός παρουσίας ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (ΑμΕΑ, άστεγοι, μακροχρόνια & νέοι άνεργοι)
- Μειωμένοι δείκτες εισοδήματος και ΑΕΠκκ
- Κακή ατμοσφαιρική ποιότητα
- Πεπαλαιωμένες/ανεπαρκείς αστικές υποδομές (κυρίως μεταφορικές, πχ χώροι στάθμευσης και κυκλοφοριακές αρτηρίες)
- Αδυναμία παρακολούθησης τεχνολογικών εξελίξεων και επίτευξης εξωστρέφειας
- Ψηφιακό «χάσμα»
- Κοινωνική δυσαρέσκεια σχετικά με την ποιότητα αστικής ζωής, αδυναμίες στις συμμετοχικές διαδικασίες και σε ζητήματα διακυβέρνησης
- Αδυναμία συγκράτησης τουριστικών «ρευμάτων», καθώς διαφεύγουν προς εξωτερικούς προορισμούς (πχ Πήλιο, Β. Σποράδες)

Ιδία Επεξεργασία

Συμπερασματικά, η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει ορισμένους χωρικούς θύλακες αποστέρησης. Οι θύλακες αυτοί, χαρακτηρίζονται από την ποσοτική ή ποιοτική αδυναμία παραγωγικής-οικονομικής, περιβαλλοντικής, χωρικής ή/και κοινωνικής ανάπτυξης, ανάλογα με την περίπτωση. Βέβαια, ενυπάρχουν και κάποια κρίσιμα ζητήματα υποβάθμισης, τα οποία εισχωρούν και επηρεάζουν το γενικό σύνολο της περιοχής μελέτης. Παρόλα αυτά, τόσο για τους θύλακες αποστέρησης μεμονωμένα, όσο και για το σύνολο της περιοχής μελέτης, παρουσιάζονται ορισμένα δυναμικά χαρακτηριστικά και ευκαιρίες από το εξωτερικό περιβάλλον, ως παράγοντες ικανοί για τη μεταστροφή της δυσχερούς κατάστασης. Το Κεφάλαιο 6 που ακολουθεί, πραγματεύεται αυτό ακριβώς το ζήτημα, προτείνοντας άξονες, κατευθύνσεις και παρεμβάσεις με στόχο την μετατροπή των τοπικών πλεονεκτημάτων σε ευκαιρίες ανάπτυξης, την κατάλληλη εφαρμογή τους στους πλέον αποστερημένες περιοχές εντός της περιοχής μελέτης και εν τέλει, τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της σε μεσοπρόθεσμη και βιώσιμη προοπτική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΡΟΤΑΣΗ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σε αυτό το τελικό στάδιο της εργασίας, πραγματοποιείται η αναλυτική παρουσίαση των προτεινόμενων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την περιοχή μελέτης. Ουσιαστικά, σε αυτό το σημείο αναζητούνται οι «λύσεις» στα «προβλήματα» της περιοχής μελέτης, όπως προέκυψαν από τα Κεφάλαια 4 και 5.

Προφανώς, η πεμπτούσια του συγκεκριμένου Κεφαλαίου (αλλά και ολόκληρης της Εργασίας) είναι το *μίγμα πολιτικής* που θα ακολουθηθεί ώστε να επιτευχθεί η προσδοκώμενη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής μελέτης. Με άλλα λόγια, η εφαρμογή των δράσεων του υπό μελέτη Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων, έχει ως βασικό άξονά της ορισμένες οριζόντιες πολιτικές, οι οποίες πρόκειται να διατρέξουν όλο το φάσμα των δράσεων, των κατευθύνσεων και των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται/θα αναπτυχθούν στην περιοχή μελέτης. Πρόκειται, λοιπόν, για τις *γενικές – οριζόντιες πολιτικές ανάπτυξης*, ο συνδυασμός των οποίων δύναται να σηματοδοτήσει το *όραμα – ευρύτερο στόχο* για την περιοχή μελέτης.

Είναι σαφές πως για την αναζήτηση τέτοιων πολιτικών, θα πρέπει να ανατρέξει κανείς στις κατευθυντήριες αρχές και διαστάσεις του φαινομένου της αστικής αναγέννησης, καθώς όπως περιγράφηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας (βλ. Κεφάλαιο 1.3), αποτελεί μια διεθνώς, επιστημονικά εγνωσμένη και εμπειρικά αποδεδειγμένη – στις περισσότερες περιπτώσεις – «απάντηση» στους προβληματισμούς που θέτει και στις απειλές που δημιουργεί το φαινόμενο της αστικής συρρίκνωσης. Στην περίπτωση μελέτης μας, η περιοχή εφαρμογής του ΣΟΑΠ βρίσκεται μπροστά σε έναν τέτοιο κίνδυνο, όπως αιτιολογείται και σε προηγούμενο σημείο της εργασίας (βλ. Κεφάλαιο 3.3.1).

Με βάση τα παραπάνω, δημιουργούνται 3 γενικότερες επιδιώξεις για την περιοχή μελέτης, οι οποίες μεταφράζονται ως οι *γενικές – οριζόντιες πολιτικές* για την περιοχή μελέτης: η εφαρμογή των αρχών της αειφορίας και της «Συμπαγούς Πόλης», η επένδυση στην Αστική Επιχειρηματικότητα – Δημιουργικότητα και Καινοτομία και η μεθόδευση ενεργειών Αστικής Διακυβέρνησης – Συμμετοχικότητας, υπό το πρίσμα της Κοινωνικής Δικαιοσύνης.

Γράφημα 6.1: Οι Γενικές Πολιτικές της Πρότασης του ΣΟΑΠ*Ιδία Επεξεργασία*

Το παραπάνω Γράφημα 6.1, παρουσιάζει τις γενικές πολιτικές οι οποίες διέπουν οριζόντια τις επιμέρους κατευθύνσεις του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων. Πιο αναλυτικά, οι παραπάνω πολιτικές θα εφαρμοστούν σε όλο το πρίσμα της Πρότασης, καθορίζοντας το χαρακτήρα της παρέμβασης.

Αρχικά, στην περιοχή θα διακρίνονται τα δομικά στοιχεία της «Συμπαγούς Πόλης». Πιο συγκεκριμένα, η παραπάνω θέση αναφέρεται σε συνεκτικότερες αστικές διατάξεις και υψηλότερες πυκνότητες, που μπορούν να δημιουργήσουν ποικιλομορφία και μικτές χρήσεις γης, να ενθαρρύνουν την βιώσιμη κινητικότητα και τελικά να προκαλέσουν μικρό περιβαλλοντικό ίχνος, δηλαδή μικρότερη κατανάλωση πόρων (Jenks et al., 1996). Εξάλλου, ο Newman (2005) διατυπώνει ότι η συμπαγής ή συνεκτική πόλη προκύπτει ως η πιο οικονομική αστική δομή για την ενεργειακή κατανάλωση, τη ζήτηση για μετακίνηση, τη παροχή βιώσιμων μεταφορών και γενικά την αποδοτικότητα των πόρων. Επίσης, υποστηρίζει ότι προάγει την κοινωνική δικαιοσύνη, τη δυνατότητα πρόσβασης και την οικονομική βιωσιμότητα μέσω των βασικών της χαρακτηριστικών, όπως: μικτές χρήσεις γης και πολυκεντρικότητα, απαραίτητες αστικές υποδομές, ικανοί και ποιοτικοί ανοικτοί χώροι, υψηλός βαθμός συνδεκτικότητας των οδών και αυξημένη σημασία οικολογικών μέσων μεταφοράς.

Έπειτα, προκύπτει η αναγκαιότητα για την περιοχή, να επενδύσει τόσο σε νέες μορφές επιχειρήσεων, όσο και στην ίδια της την εικόνα. Η συσχέτιση των δύο πλευρών είναι εμφανής: βελτιώνοντας την εικόνα της περιοχής, δημιουργούνται οι κατάλληλες συνθήκες ελκυστικότητας ώστε να προσελκυθούν εξωτερικές επενδύσεις σε νέες μορφές δραστηριοτήτων. Προφανώς, ο προσανατολισμός τέτοιου είδους δραστηριοτήτων βασίζεται στη δημιουργικότητα και την καινοτομία, οπότε γίνεται λόγος για οικονομίες εντάσεως γνώσης ή αλλιώς τη *δημιουργική βιομηχανία* (“Creative Industry”) η οποία, κατά τον Florida (2005), δίνει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε μία πόλη – σχετικά με την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων – μέσω της παραγωγής καινοτόμων προϊόντων, στρατηγικών, ιδεών, θεωριών, με βασικά χαρακτηριστικά την ευελιξία και την ευρεία χρήση.

Οπότε, το όλο ζήτημα έγκειται στην *προσφορά των κατάλληλων κινήτρων προς τους επίδοξους επενδυτές*. Φυσικά, η πρώτη εντύπωση για έναν πιθανό τόπο επενδύσεως, αποτελεί η ίδια του η εικόνα και το εργαλείο που ονομάζεται *place marketing* λειτουργεί προς τη δημιουργία ελκυστικών προφίλ, των περιοχών όπου γίνεται χρήση του. Τέτοιου είδους στρατηγικές, όπως υπερθεματίζει και ο Kotler (1993), αναπτύσσονται σε διάφορους τρόπους, προκειμένου να δημιουργήσουν θετικές συνθήκες υποδοχής και υπηρεσίες, ώστε να αποτελέσουν τον χώρο εγκατάστασης νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, να προσελκύσουν συντελεστές παραγωγής, μεγάλα γεγονότα, τουρίστες, να ενισχύσουν την ταυτότητά τους, ικανοποιώντας έτσι και τον τοπικό πληθυσμό.

Τέλος, ένα ακόμη αναπτυξιακό μέλημα για την περιοχή μελέτης, είναι η *υποστήριξη ενεργειών αστικής διακυβέρνησης και η συμμετοχικότητα στο σχεδιασμό*. Με αυτόν τον τρόπο, επιδιώκεται η έγκαιρη άρθρωση επιχειρηματικών δράσεων, που υποκινείται μεν από τα κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα, αλλά ελέγχεται από την διοίκηση και την κοινωνία των πολιτών/χρηστών της περιοχής. Όπως αναφέρει ο Thornley (1991), οι πολιτικές αστικής διακυβέρνησης δημιουργούν «παρακαμπτήριους» μηχανισμούς που διευκολύνουν την τοπική ανάπτυξη, μέσω της δημιουργία ευέλικτων πλαισίων και αποφυγής της γραφειοκρατείας, ευνοώντας την επιχειρηματική δραστηριότητα. Παρόλα αυτά, τα παραπάνω δεν θα ωφελήσουν την τοπική κοινότητα, εάν δεν ελέγχονται και δεν συντονίζονται από τους ίδιους τους χρήστες της περιοχής, εξάλλου αυτό είναι και το ζήτημα για τον Harvey (1992): η επίτευξη της κοινωνικής δικαιοσύνης στο νέο πλαίσιο αστικού σχεδιασμού, ή

ορθότερα, ο ίδιος ο δίκαιος σχεδιασμός μέσα σε μια πόλη, μακριά από την εκμετάλλευση ή τον πατερναλισμό των χρηστών/πολιτών και την κοινωνική περιθωριοποίηση.

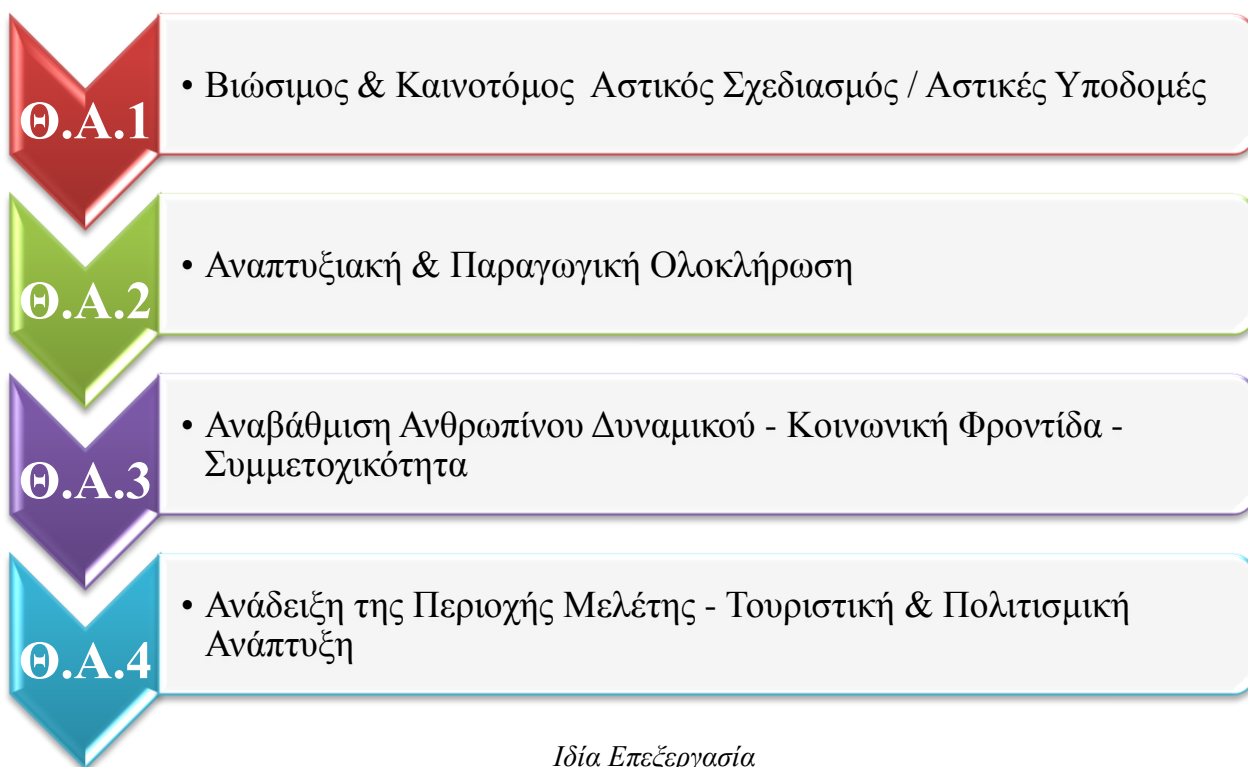
Πριν επιχειρηθεί η σύνθεση του «οράματος» για την περιοχή, θα ήταν χρήσιμο να οριοθετηθούν οι παραπάνω γενικές αρχές της πρότασης. Συγκεκριμένα, θα ήταν παράλογο και άνευ ουσίας, να υιοθετηθούν πολιτικές και κατευθύνσεις, οι οποίες προσιδεάζουν σε επιτυχημένα μεν διεθνή παραδείγματα, αλλά εφαρμόζονται σε διαφορετική κλίμακα από αυτήν της περιοχής μελέτης. Αυτός ο περιορισμός δεν είναι μόνο χωρικός, αλλά και οικονομικός/παραγωγικός/λειτουργικός: είναι δεδομένο πως το Κέντρο της πόλης του Βόλου δε μπορεί να συγκριθεί με εκείνο του Λος Άντζελες, ούτε το όραμα του ΣΟΑΠ αποτελεί την μετατροπή του Βόλου σε Μονακό, διότι οι δυνάμεις της αγοράς είναι διαφορετικές, το εξωτερικό περιβάλλον διαμορφώνει άλλες ευκαιρίες και απειλές και γενικά τα μεγέθη είναι μη συγκρίσιμα. Τελικά, πιο συνετή επιλογή, συνιστά η προσαρμογή των προτεινόμενων παρεμβάσεων στα τοπικά δεδομένα, ανάγκες και περιορισμούς, υπό το πρίσμα βέβαια των παγκοσμίων μεταβολών και αγορών και την έγκαιρη προσαρμογή σε αυτές (“*think globally, act locally*”).

Με βάση τα παραπάνω, η ταύτιση της περιοχής μελέτης με μια περιοχή δημιουργική, βιώσιμη, καινοτόμα, κοινωνικά δίκαια, εξωστρεφή, παραγωγικά δυναμική και σχεδιαστικά αναβαθμισμένη, θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη, σχετικά με την προσέγγιση που ακολουθεί το ΣΟΑΠ. Συμπερασματικά, το Γράφημα 6.2 παρουσιάζει το «Όραμα» για την περιοχή μελέτης:

Γράφημα 6.2: Κατασκευή «Οράματος» για την Περιοχή Μελέτης

Ιδία Επεξεργασία

Έπειτα από τη διατύπωση του «Οράματος» για την περιοχή μελέτης, ακολουθεί η διαμόρφωση των *Θεματικών Αξόνων* της Πρότασης. Στην ουσία, πρόκειται για τις ευρύτερες κατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνουν τις δράσεις του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων. Κάθε Θεματικός Άξονας αντιστοιχεί σε καθεμία διαφορετική διάσταση της βιώσιμης και σύγχρονης αστικής ανάπτυξης που είναι το ζητούμενο, σε αυτό το μεσοπρόθεσμο σχέδιο. Το Γράφημα 6.3 παρουσιάζει τους Θεματικούς Άξονες και ακολουθεί η ξεχωριστή ανάλυσή του καθενός:

Γράφημα 6.3: Οι Θεματικοί Άξονες (Θ.Α.) της παρέμβασης στην Περιοχή Μελέτης

Πριν επιχειρηθεί η ανάλυση του κάθε Θεματικού Άξονα (Θ.Α.) ξεχωριστά, είναι σημαντικό να τονισθεί το γεγονός, πως για το σχεδιασμό και εφαρμογή των αξόνων, λήφθηκαν υπόψη τα χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης, όπως ακριβώς παρουσιάστηκαν στη φάση της ανάλυσης (βλ. Κεφάλαιο 4) και τα στοιχεία του εσωτερικού και εξωτερικού της περιβάλλοντος, όπως αναφέρθηκαν στην εξαγωγή πορισμάτων (βλ. Κεφάλαιο 5). Επίσης, ο εν λόγω σχεδιασμός, δεν γίνεται ανεξάρτητα από τις Περιφερειακές Αναπτυξιακές Προτεραιότητες για την περιοχή μελέτης, αλλά σε συνάρτηση με τους *Θεματικούς Στόχους* του ΣΕΣ 2014-2020 (βλ. Κεφάλαιο 2.2) και με τις *Αναπτυξιακές Προτεραιότητες* (Α.Π.) του νέου ΠΕΠ Θεσσαλίας για την περίοδο 2014-2020, οι οποίες είναι οι εξής (Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας, 2014-2020):

1. *ανάσχεση της συρρίκνωσης της επιχειρηματικής και εν γένει παραγωγικής δραστηριότητας και ενδυνάμωσης της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της Περιφέρειας και των επιχειρήσεών της,*

2. ανάπτυξη, αξιοποίηση και αύξηση της συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, καθώς και ανάγκη ενεργούς ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης,
3. ανάπτυξη και δικτύωση του ερευνητικού ιστού της Περιφέρειας και σύνδεσή του με το παραγωγικό / επιχειρηματικό περιβάλλον και την δημόσια διοίκηση της Περιφέρειας,
4. συμπλήρωση – ολοκλήρωση διατηρήσιμων και ασφαλούς χρήσης μεταφορικών υποδομών στην Περιφέρεια, για την ανάπτυξη και την απασχόληση,
5. προστασία του περιβάλλοντος και των πόρων και μετάβαση σε μια οικονομία φιλική προς το περιβάλλον, για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την αποδοτική χρήση των πόρων,
6. εφαρμογή προγραμμάτων χωρικής ανάπτυξης, για αύξηση απασχολησιμότητας και αντιμετώπιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, ενδυνάμωση επιχειρηματικότητας, στο πλαίσιο και της χωρικής συνοχής των υποπεριοχών της Θεσσαλίας.

Στη συνέχεια, πραγματοποιείται περιγραφική αναφορά σε κάθε έναν Θεματικό Άξονα (Θ.Α.) του ΣΟΑΠ ξεχωριστά. Σχετικά με τον *Θ.Α.1: Βιώσιμος και Καινοτόμος Αστικός Σχεδιασμός / Αστικές Υποδομές*, αυτός θα περιλαμβάνει δράσεις που θα προωθούν τις αρχές της *Συμπαγούς Πόλης*, μέσω των καινοτόμων παρεμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα, ο στόχος εδώ είναι η βελτίωση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης, με τη βοήθεια της τεχνολογίας και μη αποκλίνοντας από τις αρχές της βιωσιμότητας. Ακριβώς τα ίδια, ισχύουν και για τις αστικές υποδομές και ειδικότερα, για τις μεταφορικές υποδομές, με στόχο την βιώσιμη κινητικότητα και τη βελτίωση των ενδοαστικών μετακινήσεων. Ειδική περίπτωση, αποτελεί η προώθηση των ΤΠΕ σε όλο το υποδομικό φάσμα της περιοχής μελέτης.

Σε ότι αφορά τον *Θ.Α.2: Αναπτυξιακή και Παραγωγική Ολοκλήρωση*, αναφέρεται σε δράσεις διατήρησης, ενδυνάμωσης και εξωστρέφειας του επιχειρηματικού και παραγωγικού ιστού της περιοχής μελέτης. Επίσης, αφορά στη σύνδεση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, με τις επιχειρήσεις και τον παραγωγικό ιστό της περιοχής. Ειδικότερα, θα περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης των δεσμών επιχειρηματικού και ερευνητικού τομέα. Τέλος, σημαντικό ρόλο εδώ θα διαδραματίσει η αναβάθμιση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε νέες τεχνολογίες.

Σχετικά με τον Θ.Α. 3: *Αναβάθμιση Ανθρώπινου Δυναμικού – Κοινωνική Φροντίδα – Συμμετοχικότητα*, ο γενικότερος στόχος εδώ, αποτελεί η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, η άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, η κοινωνική μέριμνα και δικαιοσύνη καθώς και η ενίσχυση της συμμετοχής και της ενεργοποίησης των κατοίκων/χρηστών της περιοχής μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, τα παραπάνω θα επιτευχθούν μέσω της στήριξη της διατήρησης της απασχόλησης και του ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις της περιοχής και της προσαρμογής τους στα νέα δεδομένα του οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τη στήριξη της περίθαλψης, της στέγασης και της εκπαίδευσης των ευρισκόμενων σε κατάσταση φτώχειας, τη δικτύωση και ενίσχυση / υποστήριξη των κοινωνικών δομών της περιοχής, ιδίως με τη χρήση ΤΠΕ.

Ακόμη, αναφορικά με τον Θ.Α. 4: *Ανάδειξη της Περιοχής Μελέτης - Τουριστική & Πολιτισμική Ανάπτυξη*, ο κύριος στόχος είναι η προώθηση της περιοχής μελέτης και η αύξηση της ελκυστικότητάς της, ως τόπος υποδοχής επισκεπτών και νέων επιχειρήσεων. Μια τέτοιου είδους προσπάθεια, απαιτεί πλήθος υποστηρικτικών δομών (πχ ένα Σχέδιο Προώθησης ή δημιουργία/αναβάθμιση κατάλληλων υποδομών) και, φυσικά, αναβάθμιση, αλλά και διεύρυνση των τουριστικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων της περιοχής μελέτης.

Τέλος, είναι προφανές πως οι παραπάνω Θ.Α. δεν λειτουργούν «αποκομμένοι» ο ένας από τον άλλον, αλλά συμπληρωματικά, σαν «δίκτυο συνεργασίας» με ευρύτερο και μακροπρόθεσμο σκοπό, την επίτευξη της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για την περιοχή μελέτης. Είναι αληθές, πως οι επιπτώσεις των δράσεων ενός Θ.Α. είναι ικανές να επηρεάσουν τις δράσεις ενός άλλου, λ.χ. η αναβάθμιση των αστικών υποδομών (δράση που υπάγεται στον Θ.Α.1) θα επηρεάσει θετικότερα την προώθηση της περιοχής μελέτης (δράση που υπάγεται στον Θ.Α.4), αφού την καθιστά πιο ελκτική. Γίνεται, λοιπόν, λόγος για ένα *δίκτυο θεματικών αξόνων*, στο οποίο βασίζονται και αναπτύσσονται οι παρεμβάσεις για την περιοχή μελέτης.

Ο Πίνακας 6.1 που ακολουθεί, παρουσιάζει τη διασύνδεση των Θεματικών Αξόνων του ΣΟΑΠ για την περιοχή μελέτης, με τις Αναπτυξιακές Προτεραιότητες του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, καθώς και με τα υφιστάμενα προβλήματα της περιοχής μελέτης που επιχειρούν να αντιμετωπίσουν, όπως αναπτύχθηκαν στα Κεφάλαια 4 και 5:

Πίνακας 6.1: Αντιστοίχιση των Θεματικών Αξόνων του ΣΟΑΠ με τις Αναπτυξιακές Προτεραιότητες του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 & τις υφιστάμενες ανάγκες/ελλείψεις/αδυναμίες της Περιοχής Μελέτης

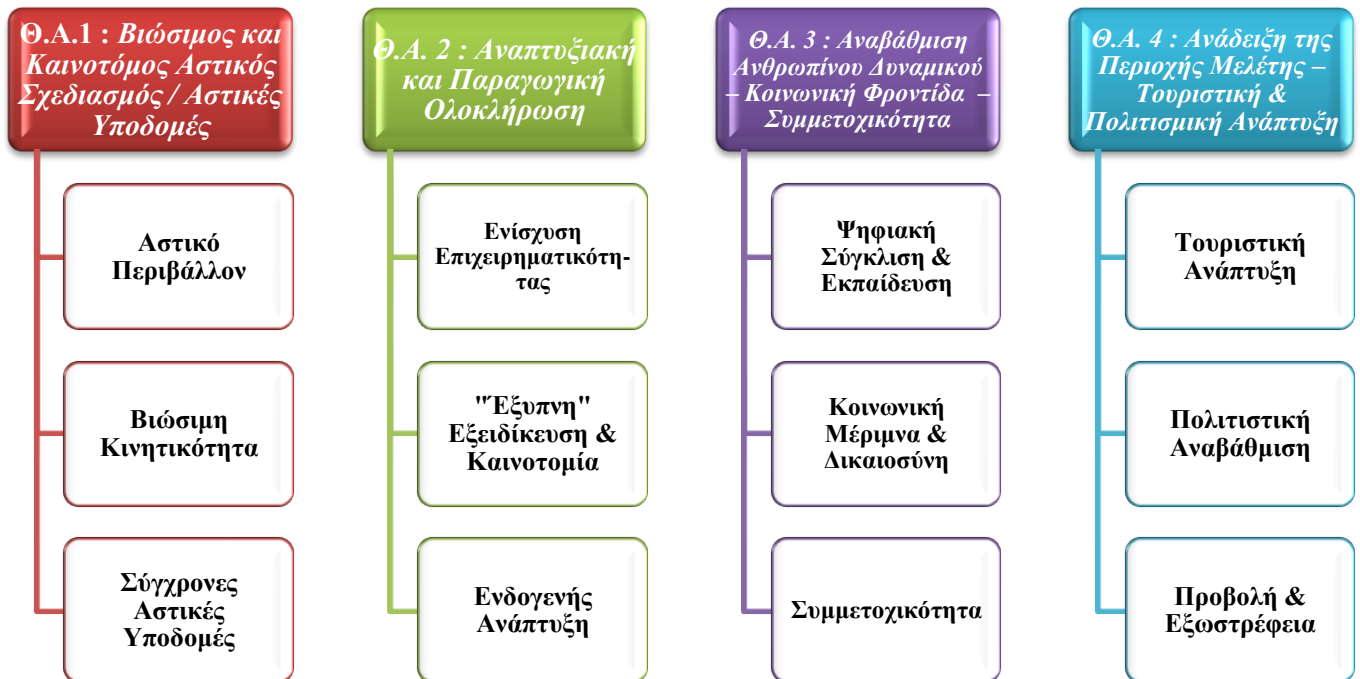
Θεματικός Άξονας (Θ.Α.) του Σ.Ο.Α.Π.	Αναπτυξιακές Προτεραιότητες (Α.Π.) ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020	Στόχευση σε υφιστάμενες ανάγκες/ελλείψεις/αδυναμίες της Περιοχής Μελέτης
Θ.Α. 1: Βιώσιμος και Καινοτόμος Αστικός Σχεδιασμός / Αστικές Υποδομές	A.Π. 4, A.Π. 5, A.Π. 6	<ul style="list-style-type: none"> • Ζητήματα ασυνέχειας πολεοδομικού ιστού, κινητικότητας και αστικών υποδομών • Κακή κατάσταση των κοινόχρηστων χώρων • Παρουσία εγκαταλελειμμένων ή/και κακού κτηριακού αποθέματος χώρων
Θ.Α.2: Αναπτυξιακή και Παραγωγική Ολοκλήρωση	A.Π. 1, A.Π. 2, A.Π. 3	<ul style="list-style-type: none"> • Παρωχημένο αναπτυξιακό & παραγωγικό μοντέλο • Ύπαρξη πληθώρας κενών επαγγελματικών χώρων • Έλλειψη διορατικότητας και επαγγελματικής κουλτούρας
Θ.Α. 3: Αναβάθμιση Ανθρώπινου Δυναμικού – Κοινωνική Φροντίδα – Συμμετοχικότητα	A.Π. 2, A.Π. 6	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία παρακολούθησης και αξιοποίησης τεχνολογικών εξελίξεων • Κοινωνικές ανισότητες – Κοινωνικός Αποκλεισμός • Τοπικά ζητήματα διακυβέρνησης & συμμετοχικότητας
Θ.Α. 4: Ανάδειξη της Περιοχής Μελέτης – Τουριστική & Πολιτισμική Ανάπτυξη	A.Π. 1, A.Π. 4, A.Π. 5, A.Π. 6	<ul style="list-style-type: none"> • Απουσία Marketing Plan για το ιστορικό κέντρο • Κακή διαχείριση του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής • Εσωστρέφεια και εφησυχασμός: φόβος για νέες επενδύσεις και αντιτουριστική συμπεριφορά (πχ περιορισμένο ωράριο λειτουργίας)

Ιδία Επεξεργασία

Με βάση, λοιπόν, τον παραπάνω Πίνακα 6.1, ο κάθε Θεματικός Άξονας της Πρότασης, θα πρέπει να αντιμετωπίσει, περισσότερους από έναν, προβληματισμούς για την περιοχή μελέτης. Ομοίως, οφείλει να συνίσταται από διαφορετικές (αλλά συμπληρωματικές μεταξύ τους) διαστάσεις της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Για αυτό το λόγο, ο κάθε Θεματικός Άξονας αναλύεται σε διάφορες *Κατευθύνσεις*, πάνω στις

οποίες δομούνται οι τελικές παρεμβάσεις του ΣΟΑΠ. Το παρακάτω Γράφημα 6.4 παρουσιάζει τις Κατευθύνσεις ανά Θεματικό Άξονα της πρότασης του ΣΟΑΠ:

Γράφημα 6.4: Κατευθύνσεις ανά Θεματικό Άξονα

Ιδία Επεξεργασία

Στη συνέχεια, ο Πίνακας 6.2 που ακολουθεί, περιλαμβάνει τις 45 *Παρεμβάσεις* που προτείνονται προς εφαρμογή για την περιοχή μελέτης. Η κάθε Παρέμβαση αναλύεται χωριστά, σε ειδική φόρμα, που βρίσκεται στο Παράρτημα Γ της εργασίας. Εντωμεταξύ, ο Χάρτης 3.2 παρουσιάζει τις όποιες Παρεμβάσεις έχουν χωρική εφαρμογή στην περιοχή μελέτης, ενώ ο Χάρτης 3.3 περιλαμβάνει μια αντιληπτική εικόνα της περιοχής σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, δηλαδή τη διαμόρφωση της περιοχής έπειτα από το πέρας ορισμένου χρονικού διαστήματος από την υλοποίηση των Παρεμβάσεων. Οι Χάρτες 3.2 και 3.3 βρίσκονται στο Παράρτημα Δ της εργασίας.

Πίνακας 6.2: Παρεμβάσεις ανά Θεματικό Άξονα για την περιοχή μελέτης

Θ.Α. 1: Βιώσιμος και Καινοτόμος Αστικός Σχεδιασμός / Αστικές Υποδομές
<i>1.1 - Επανασχεδιασμός της Πλατείας Ελευθερίας</i>
<i>1.2 - «Παίζοντας με τον φόβο» στο Πάρκο Ρήγα Φεραίου</i>
<i>1.3 - Μετατροπή Τοπικών Οδών σε Δρόμους Ήπιας Κυκλοφορίας</i>
<i>1.4 - Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης για την Κινητικότητα των ΑμΕΑ</i>
<i>1.5 - Αναβάθμιση του Ποδηλατοδρόμου στο Παραλιακό Μέτωπο και στα Παλαιά</i>
<i>1.6 - Αλλαγή χρήσης στο νότιο τμήμα του Σιδηροδρομικού Σταθμού Βόλου - Άρση της εντοπισθείσας ασυνέχειας του πολεοδομικού ιστού</i>
<i>1.7 - Αναβάθμιση συστήματος δημοσίων μεταφορών – Διερεύνηση δημιουργίας συστήματος μέσω σταθερής τροχιάς</i>
<i>1.8 - Υιοθέτηση πολιτικών του Γενικού Προγραμματικού Σχεδίου για το λιμένα – Αλλαγή χρήσης και αξιοποίηση προβλητών</i>
<i>1.9 - Ολοκληρωμένο Σύστημα Ευφυούς Διαχείρισης Θέσεων Στάθμευσης και Ενημέρωσης Οδηγών</i>
<i>1.10 - Δημιουργία νέων Parking σε επιλεγμένα σημεία της περιοχής μελέτης</i>
<i>1.11 - Κυκλοφοριακός Δακτύλιος</i>
<i>1.12 - Βιοκλιματικός Σχεδιασμός</i>
<i>1.13 - Πράσινη Αισθητική στην περιοχή μελέτης</i>
<i>1.14 - Αναβάθμιση Παραλιακού Μετώπου</i>
<i>1.15 - Αναβάθμιση Μεταφορικής Υποδομής</i>
<i>1.16 - Εισαγωγή Δικτύου «Έξυπνου» Αστικού Ελέγχου</i>
<i>1.17 - Επέκταση Υποδομών Συλλογής Αποβλήτων</i>
Θ.Α.2: Αναπτυξιακή και Παραγωγική Ολοκλήρωση
<i>2.1 - Δημιουργία Επιχειρηματικού Πάρκου (Ε.Π.) Ειδικού Σκοπού</i>
<i>2.2 - Παροχή κινήτρων για την ίδρυση του Ε.Π. και την εγκατάσταση επιχειρήσεων</i>
<i>2.3 - Εισαγωγή του θεσμού των Αστικών Ζωνών Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος</i>
<i>2.4 - Ενδυνάμωση της χωρικής συγκέντρωσης ομοειδών επιχειρήσεων</i>
<i>2.5 - Ενίσχυση της εντοπιότητας στην παραγωγή</i>
<i>2.6 - Παροχή κινήτρων ανάπτυξης του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας</i>
<i>2.7 - Κατάρτιση Ειδικού Σχεδίου Δράσης για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις</i>
<i>2.8 - Δημιουργία Τοπικού Παρατηρητηρίου Ανάπτυξης</i>
<i>2.9 - Επέκταση Ωραρίου Λειτουργίας Καταστημάτων</i>
<i>2.10 - Εισαγωγή Συστήματος Επιχειρηματικής Επιβράβευσης</i>

Θ.Α. 3: Αναβάθμιση Ανθρωπίνου Δυναμικού – Κοινωνική Φροντίδα – Συμμετοχικότητα**3.1 - Δημιουργία Τοπικού Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Μέριμνας****3.2 - Διαμόρφωση «Ξενώνα Αστέρων»****3.3 - Κατάρτιση Προγράμματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης στην Τοπική Αγορά Εργασίας****3.4 - Δημιουργία Συνδέσμου Διαμεσολάβησης – Προώθηση και ενίσχυση των αρχών της Κοινωνικής Οικονομίας****3.5 - Πλατφόρμα Συμμετοχικότητας για την περιοχή μελέτης****3.6 - Ψηφιακή Πλατφόρμα Αστικής Διεπαφής****3.7 - Ψηφιακή Πλατφόρμα Επιχειρηματικής Διάδρασης****3.8 - Ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Συνείδησης του κοινωνικού συνόλου****3.9 - Αστικοί Παιδότοποι: το δικαίωμα χρήσης των παιδιών στην περιοχή μελέτης****3.10 - Πλατφόρμα Ψηφιακή Πληροφόρησης & Μέριμνας για την 3^η ηλικία****Θ.Α. 4: Ανάδειξη της Περιοχής Μελέτης – Τουριστική & Πολιτισμική Ανάπτυξη****4.1 - Κατάρτιση Σχεδίου Προώθησης (Marketing Plan) για την περιοχή μελέτης****4.2 - Δημιουργία Συνεδριακού Κέντρου****4.3 - Στήριξη της υποψηφιότητας του Βόλου ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2021****4.4 - Δημιουργία Ζώνης Πολιτισμού και Αναψυχής – Μουσείου Θαλάσσιας Ιστορίας****4.5 - Προώθηση της χωρικής συσπείρωσης των χώρων πολιτισμού και ψυχαγωγίας****4.6 - Καλλιτεχνικές Δραστηριότητες στην περιοχή****4.7 - Δημιουργία Υπαίθριου Σιδηροδρομικού Πάρκου****4.8 - Θέσπιση ενός Τριήμερου Ειδικών Πολιτιστικών Εκδηλώσεων***Ιδία Επεξεργασία*

Επιπλέον, σε αυτό το σημείο επιχειρείται η διασύνδεση μεταξύ των πορισμάτων που εξήχθησαν από τις φάσεις της ανάλυσης (δεδομένα έρευνας πεδίου και πηγών, SWOT Analysis) με τις παραπάνω προτεινόμενες παρεμβάσεις. Πιο συγκεκριμένα, αντιστοιχίζεται μεμονωμένα ο κάθε αποστερημένος χωρικός θύλακας (όπως μας πληροφορεί ο Χάρτης 3.1) που ενυπάρχει στην περιοχή μελέτης, με τις παρεμβάσεις που προτείνονται παραπάνω, με σκοπό την κατάλληλη εφαρμογή της καθεμιάς από αυτές στις χωρικές ενότητες που αντιμετωπίζουν τα σημαντικότερα σχετικά προβλήματα. Συνεπώς, πραγματοποιείται η ταύτιση των γενικών και ειδικών

κατευθύνσεων ή/και δράσεων της φάσης της πρότασης με τα δεδομένα που προέρχονται από τη φάση της ανάλυσης ως «ζητήματα προς επίλυση» και φυσικά οι προτεινόμενες παρεμβάσεις τυγχάνουν συγκεκριμένης χωρικής εφαρμογής. Ο Πίνακας 6.3 που ακολουθεί περιλαμβάνει τη συγκεκριμένη συσχέτιση των δεδομένων της πρότασης και των πορισμάτων που εξήχθησαν από τη φάση της ανάλυσης:

Πίνακας 6.3: Αντιστοίχιση Υποβαθμισμένων Χωρικών Θύλακων με Ενδεικτικές Παρεμβάσεις προς εφαρμογή

Χωρικοί Θύλακες Αποστέρησης	Παρεμβάσεις προς εφαρμογή
1, 10, 14, 15	Παρεμβάσεις 2.3, 2.4, 2.5, 2.7, 2.9
3, 6, 7, 11, 12, 13	Παρεμβάσεις 1.12, 1.13, 2.3, 2.4, 2.5, 2.7, 2.9
16, 17	Παρεμβάσεις 2.1, 2.2, 2.4
5	Παρεμβάσεις 1.2, 1.6, 4.5, 4.7
2, 4, 9	Παρεμβάσεις 2.3, 2.4, 2.5, 2.7, 2.9, 3.9, 4.5, 4.6
8	Παρεμβάσεις 2.4, 3.1
<i>Ειδικές Περιπτώσεις I (τοπική επιρροή)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Πλατεία Ελευθερίας: Παρέμβαση 1.1 • Πάρκο Αγ. Κωνσταντίνου: Παρεμβάσεις 1.13, 3.8, 4.6 • Παραλιακή Ζώνη: Παρεμβάσεις 1.5, 1.14 • Ζώνη Λιμένα: Παρέμβαση 1.8 • Κέντρο (λοιπές περιοχές πλην των προαναφερθέντων): Παρεμβάσεις 1.3, 1.9, 1.11, 1.12, 1.13, 3.2, 3.9, 4.6 • Παλαιά & Νεάπολη (λοιπές περιοχές πλην των προαναφερθέντων): Παρεμβάσεις 1.3, 1.5, 1.12, 1.13, 4.5, 4.6
<i>Ειδικές Περιπτώσεις II (επιρροή σε όλη την περιοχή μελέτης)</i>	Παρεμβάσεις 1.4, 1.7, 1.9, 1.10, 1.16, 1.17, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.10, 4.1, 4.3, 4.8

Ιδία Επεξεργασία

Τελικά, το σύνολο της πρότασης για την περιοχή μελέτης πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο σχέδιο παρεμβάσεων, το οποίο αντιμετωπίζει τα φαινόμενα υποβάθμισης που εντοπίζονται τόσο σημειακά (χωρικοί θύλακες αποστέρησης), όσο και σε ολόκληρη την περιοχή μελέτης. Το σημαντικό, όμως, είναι η μορφή που παίρνει, δηλαδή η προσαρμογή του στα δομικά χαρακτηριστικά των πολιτικών της αστικής αναγέννησης τα οποία αναφέρονται στο Α΄ Μέρος της παρούσας εργασίας. Πρακτικά, η διασύνδεση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και του συνόλου της πρότασης για την ανάπτυξη της περιοχής μελέτης, αποτυπώνονται ευκρινέστερα στον Πίνακα 6.4 που ακολουθεί:

Πίνακας 6.4: Συσχέτιση των χαρακτηριστικών της Αστικής Αναγέννησης με τα συστατικά μέρη της προτεινόμενης παρέμβασης για την περιοχή μελέτης

Χαρακτηριστικά Πολιτικών Αστικής Αναγέννησης	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στην Περιοχή Μελέτης
<i>Εφαρμογή σε Υποβαθμισμένες ή Συρρικνούμενες Αστικές Περιοχές</i>	Χωρικοί Θύλακες Αποστέρησης & δεδομένη συρρίκνωση του συνόλου της περιοχής
<i>Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – «Συμπαγής» Πόλη</i>	Παρεμβάσεις Βελτίωσης του Αστικού Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Κινητικότητας , όπως η θέσπιση κυκλοφοριακού δακτυλίου, η επέκταση των υποδομών συλλογής αποβλήτων, η δραστική ενθάρρυνση τους βιοκλιματικού και «πράσινου» σχεδιασμού
<i>Έργα – ναυαρχίδες (Flagship Projects)</i>	Επιχειρηματικό Πάρκο Ειδικού Σκοπού , ανάδυση ενός Πολιτιστικού Πόλου στο δυτικό τμήμα της περιοχής (πχ Ζώνη Πολιτισμού και Αναψυχής, Μουσείο Θαλάσσιας Ιστορίας, Μουσείο Σιδηροδρόμου, Συνεδριακό Κέντρο)
<i>Η πόλη ως μηχανισμός υπερτοπικής ανταγωνιστικότητας – Προώθηση της εικόνας της πόλης</i>	Παρεμβάσεις Προβολής & Εξωστρέφειας και Τουριστικής/Πολιτιστικής Αναβάθμισης , όπως η κατάρτιση σχεδίου marketing για την περιοχή, η στήριξη της υποψηφιότητας του Βόλου ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2021, η οργάνωση πολιτιστικών και λοιπών εκδηλώσεων υπερτοπικής εμβέλειας
<i>Διαφοροποίηση παραγωγικού συστήματος</i>	Λιανικό Εμπόριο & Υπηρεσίες → Οικονομία της Γνώσης, «Εξυπνη» και «Πράσινη» Εξειδίκευση , καινοτομία, ενεργητικότερη συμμετοχή Πολιτισμού και Τουρισμού στο παραγωγικό σύστημα της περιοχής, ενδογενής ανάπτυξη
<i>Διακυβέρνηση & Συμμετοχικότητα</i>	Παροχή κινήτρων για σύσταση συμμετοχικών σχημάτων , δημιουργία ψηφιακών πλατφόρμων διακυβέρνησης , πχ Σύνδεσμος Διαμεσολάβησης, Τοπικό Παρατηρητήριο Ανάπτυξης, αναζήτηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, πλατφόρμες συμμετοχικότητας και επιχειρηματικής διάδρασης
<i>Προσαρμογή στα Τοπικά Χαρακτηριστικά & στη δεδομένη οικονομική συγκυρία</i>	Παρεμβάσεις Κοινωνικής Μέριμνας και Εκπαίδευσης (πχ Τοπικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Κοινωνικής Μέριμνας, Ξενώνας Αστέρων, δράσεις ψηφιακής σύγκλισης) και Ενίσχυσης Επιχειρηματικότητας (πχ Ζώνες Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος, Ειδικό Σχέδιο Δράσης για τις ΜΜΕ, παροχή κινήτρων για ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας)
<i>Πιθανή Χρηματοδότηση</i>	ΕΤΠΑ, μικτά σχήματα (ΣΔΙΤ), αναζήτηση εναλλακτικών πηγών (πχ δια-δανεισμός, crowd-funding)

Ιδία Επεξεργασία

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στις σελίδες που προηγήθηκαν, η εργασία αυτή ασχολήθηκε με τις πολιτικές αστικών παρεμβάσεων, την εκτέλεση αυτών των πολιτικών στην πράξη, μέσα από διεθνή και εγχώρια παραδείγματα, καθώς και την μελέτη εφαρμογής ενός Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων σε μια συγκεκριμένη περιοχή, η οποία παρουσιάζει τάσεις αστικής συρρίκνωσης.

Είναι δεδομένο πως, τα τελευταία χρόνια, συντελείται μια μετατόπιση του παραγωγικο-οικονομικού μοντέλου ανάπτυξης σε παγκόσμιο βεληνεκές: είναι φανερή η απομάκρυνση από το «κλασικό» βιομηχανικό πρότυπο παραγωγής (κατά πλειοψηφία, «φορντικό» πρότυπο) και η ανάδυση ενός πιο «ευέλικτου» μοντέλου, που βασίζεται στην τριτογενοποίηση της οικονομίας, στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και στην οικονομία της γνώσης. Προφανώς, η συγκεκριμένη τροποποίηση των παραγωγικών και οικονομικών συνθηκών, δεν άφησαν ανεπηρέαστη την εξέλιξη των πόλεων, τόσο ως μηχανισμών δημιουργίας κεφαλαίου, όσο και ως κοιτίδες κοινωνικής και πολιτισμικής ανάπτυξης.

Με άλλα λόγια, η διαφοροποίηση στην παραγωγή και στην οικονομία, διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην αναπτυξιακή πορεία των πόλεων, σε τέτοιο σημείο ώστε εκείνες που προσαρμόστηκαν γρήγορα στις αλλαγές να γνωρίσουν ακμή και επέκταση, ενώ άλλες που δεν το κατάφεραν, εισήλθαν (ή εισέρχονται) μια φάση συρρίκνωσης και παρακμής, υπό το πρίσμα και της αστικής ανταγωνιστικότητας που επιτάσσει το παγκοσμιοποιημένο γίγνεσθαι. Η ειδοποιός διαφορά των δύο περιπτώσεων, έγκειται στην στρατηγική αστικής ανάπτυξης που ακολούθησαν, και πιο συγκεκριμένα στα εργαλεία αυτής, δηλαδή τις πολιτικές αστικών παρεμβάσεων.

Όπως διαπιστώθηκε και στα πρώτα κεφάλαια της παρούσας εργασίας, υπάρχουν διαφορετικοί μέθοδοι αστικών παρεμβάσεων. Κάθε πόλη που επιθυμεί την αναβάθμισή της, θα επιλέξει την κατάλληλη στρατηγική, η οποία θα βασίζεται στα τοπικά της χαρακτηριστικά γνωρίσματα, στην ανάδειξη των «ασχυρών» της σημείων, στην ανάσχεση των παραγόντων που τη συρρικνώνουν ως ένα βαθμό, στη μετατροπή των αρνητικών συντελεστών σε ευκαιρίες. Στην ουσία, δηλαδή, το γνωστό τρίπτυχο της αειφορίας « Κοινωνία – Περιβάλλον – Ανάπτυξη » δεν αποτελεί πανάκεια για τους σύγχρονους αστικούς προβληματισμούς: το ζητούμενο είναι η άρθρωση βιώσιμων παρεμβατικών εγχειρημάτων, αλλά κάτω από το πρίσμα της ενδογενούς ανάπτυξης.

Σε πολλές περιπτώσεις, η Ε.Ε. ίσταται αρωγός των προσπαθειών που διαδραματίζουν οι πόλεις των Περιφερειών της για την αναπτυξιακή τους ολοκλήρωση. Οι χρηματοδοτήσεις αστικών παρεμβάσεων μέσω των ΕΤΠΑ και ΕΚΤ, οι δικτυώσεις που παρέχονται ανάμεσα στις πόλεις, τα θεματικά προγράμματα αστικής ανάπτυξης (πχ το πρόγραμμα *URBAN*), αποτέλεσαν την κινητήρια δύναμη των πόλεων για την αναβάθμισή τους. Ειδικότερα, οι ευρωπαϊκές πόλεις στην πλειονότητά τους, αξιοποίησαν τις κοινοτικές επιχορηγήσεις προς μια ολοκληρωμένη κατεύθυνση και όχι με σημειακές παρεμβάσεις ή τμηματικά. Η ολοκληρωμένη αυτή προσέγγιση της αστικής αναδιάρθρωσης χαρακτηρίζεται ως *Αστική Αναγέννηση*, και διαφέρει από τις λοιπές μορφές αστικών παρεμβάσεων, σχετικά με την ολότητά της, το περιεχόμενό της και της διαδικασίες εφαρμογής της.

Όπως προαναφέρθηκαν και προηγουμένως, τα χαρακτηριστικά της Αστικής Αναγέννησης περιλαμβάνουν τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και προώθηση των αρχών της «*Συμπαγούς Πόλης*», τα Έργα – *ναυαρχίδες (flagship projects)*, τη μεταχείριση της πόλης ως μηχανισμού υπερτοπικής/διεθνούς ανταγωνιστικότητας, την ενίσχυση και διαφοροποίηση του παραγωγικού συστήματος, της απασχόλησης, της ταυτότητας και προβολής της πόλης, τη διακυβέρνηση και την εταιρική σχέση με τον ιδιωτικό τομέα, κλπ. Επεξηγηματικά, η δράση των πολιτικών της Αστικής Αναγέννησης, δεν περιορίζεται μόνο στο κομμάτι του φυσικού σχεδιασμού, αλλά κύριο μέλημά της είναι η προσαρμογή των πόλεων (ή των επιμέρους τμημάτων τους) στις σύγχρονες παραγωγικές και οικονομικές απαιτήσεις, στις κοινωνικές επιτάσεις, στις περιβαλλοντικές προκλήσεις, στην βέλτιστη αξιοποίησή τους στη σημερινή πραγματικότητα της *μετανεωτερικότητας* και της *ψηφιακής εποχής*.

Δυστυχώς, ελάχιστες είναι οι παρεμβάσεις αυτού του χαρακτήρα στις ελληνικές πόλεις. Οι περισσότερες αναλώνονται σε ζητήματα φυσικού σχεδιασμού (αναπλάσεις πλατειών, βελτίωση μεταφορικών υποδομών), και μάλιστα αποσπασματικά. Βέβαια, το θεσμικό πλαίσιο δεν καλύπτει επαρκώς τον τομέα του ολοκληρωμένου σχεδιασμού στη χώρα μας: στην ουσία, μόνο ο Νόμος 2508/1997 ασχολείται διεξοδικά με το θέμα των αναπλάσεων, αλλά ακόμη και εκεί η ευρύτητα του πεδίου είναι περιορισμένη. Το πιο ενδιαφέρον και χρήσιμο σχεδιαστικό εργαλείο σχετικά, αποτελούν τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.), τα οποία εισάγονται με το Νόμο 2742/1999. Μέχρι πρόσφατα, ο θεσμός των Σ.Ο.Α.Π. παρέμενε ανενεργός. Παρόλα αυτά, περί το 2014, συντάχθηκε το πρώτο Σ.Ο.Α.Π. στην εγχώρια, πολεοδομική ιστορία

από το Δήμο Αθηναίων, σε συνδυασμό με το τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, και αφορούσε την ολοκληρωμένη αναβάθμιση του Κέντρου της πόλης των Αθηνών. Το Σχέδιο θεσμοθετήθηκε στις αρχές του 2015, δείγμα της απόλυτης αναγκαιότητας του Σχεδίου, για την περιοχή εφαρμογής του.

Παρομοίως, στο Δεύτερο Μέρος της εργασίας, επιχειρήθηκε η μελέτη εφαρμογής ενός ανάλογου σχεδίου, για μια διαφορετική περίπτωση: τις περιοχές του Κέντρου, των Παλαιών και της Νεάπολης του Βόλου, οι οποίες έχουν εισέλθει από καιρό σε φάση συρρίκνωσης, βιώνοντας και τις συνέπειες της πρόσφατης δημοσιονομικής κρίσης χρέους. Ειδικότερα, η υψηλότερη ανεργία στην περιοχή, η περιβαλλοντική υποβάθμιση, η παραγωγική εσωστρέφεια, οι μηδαμινές επαγγελματικές προοπτικές και η ύπαρξη πολλών κενών ή εγκαταλελειμμένων χώρων δομημένου περιβάλλοντος, αποτελούν μερικές από τις βασικές αιτίες αστικής υποβάθμισης που μαστίζει την περιοχή μελέτης. Εξαιτίας της ύπαρξης των παραπάνω παραγόντων, αλλά και πολλών ακόμη που δεν αναφέρονται για λόγους οικονομίας, εκπονήθηκε για την περιοχή το Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων, με σκοπό την ανάλυση της προβληματικής κατάστασης που επικρατεί εκεί.

Σε πρώτη φάση, εκπονήθηκε η ανάλυση της περιοχής μελέτης, σε απόλυτη συμφωνία με τις Προδιαγραφές Σύνταξης Σ.Ο.Α.Π. Με βάση τα δεδομένα που συλλέχθηκαν στη φάση της Ανάλυσης, συντάχθηκε το στάδιο της εξαγωγής πορισμάτων, σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής μελέτης, μέσω τριών πινάκων *SWOT Analysis*. Ο συνδυασμός της πληροφορίας που συντέθηκε στα προηγούμενα στάδια, χρησιμοποιήθηκε ως πολύτιμη εισροή για το τελικό στάδιο της *Πρότασης*. Βέβαια, μια ακόμη εισροή αποτέλεσαν οι κατευθύνσεις των Πλαισίων Υπερκειμένου Σχεδιασμού, όπως το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Θεσσαλίας.

Τελικά, στην πρόταση του Σ.Ο.Α.Π. διατυπώθηκε το *Όραμα* για την περιοχή μελέτης, γνωστοποιήθηκαν οι 4 *Θεματικοί Άξονες* – πυλώνες της επιδιωκόμενης Ολοκληρωμένης Παρέμβασης, καταρτίστηκαν οι 12 *Κατευθύνσεις* σχετικά με την επιμέρους ανάπτυξη των βασικότερων συστατικών της περιοχής μελέτης, για να

καταλήξει στις 45 *Παρεμβάσεις – Δράσεις*, η υλοποίηση των οποίων θα επιφέρει την αναγέννηση της περιοχής μελέτης.

Σαφώς, τα συστατικά μέρη της πρότασης, είναι αλληλένδετα μεταξύ τους: δε νοείται η προσδοκία για την αναπτυξιακή ολοκλήρωση μιας περιοχής χωρίς να έχει προλειανθεί το έδαφος για επενδύσεις μέσω της προβολής και της εξωστρέφειας της. Επίσης, δε μπορεί να συνυπάρξει η έννοια της αναβάθμισης και του εκσυγχρονισμού των αστικών υποδομών μιας περιοχής, εάν δεν έχουν προϋπάρξει οι κατάλληλες συνθήκες για την εκμάθηση των κατοίκων/χρηστών σχετικά. Για αυτό το λόγο, δημιουργήθηκε ένα *δίκτυο παρεμβάσεων*, το οποίο επιτρέπει στις 45 αναπτυξιακές δράσεις να επικοινωνούν, να επαφίενται και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, λειτουργώντας συμπληρωματικά η μία προς την άλλη. Ένα δίκτυο παρεμβάσεων, το οποίο σχεδιάστηκε πάνω στις εξής αρχές: *«Εξυπνη & Πράσινη Εξειδίκευση», Ενδογενής Ανάπτυξη, Κοινωνική Μέριμνα & Δικαιοσύνη, Ανταγωνιστικότητα, Συμμετοχικότητα & Διακυβέρνηση, Τόνωση της Επιχειρηματικότητας και της Καινοτομίας, Πολιτιστική Αναβάθμιση.*

Μα, πάνω από όλα, το σύνολο της πρότασης είναι προσανατολισμένο προς την εξυπηρέτηση και αξιοποίηση του κεντρικού πυρήνα, του ευρύτερου γνωστικού πεδίου της *Χωροταξίας, της Πολεοδομίας και της Περιφερειακής Ανάπτυξης*: του Ανθρώπου...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Νόμοι και Θεσμικά Κείμενα

Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. (2008). *ΦΕΚ 128 Α/03.07.2008*.

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Βόλου. (1985). *ΦΕΚ 566/Α/31.01.1985*.

Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Βιομηχανίας. (2009). *ΦΕΚ 151 ΑΑΠ/13.04.2009*.

Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Καταστημάτων Κράτησης. (2001). *ΦΕΚ 1575/Β/28.11.2001*.

Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Τουρισμού. (2013). *ΦΕΚ 3155/Β/ 12.12.2013*.

Καθορισμός Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων - Κ.Α.Δ. (2008). *ΦΕΚ 2149/Β'/16.10.2008*

Νόμος 2508/1997. «Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη των Πόλεων και Οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις». *ΦΕΚ 124/Α/13.06.1997*.

Νόμος 2742/1999. «Χωροταξικός Σχεδιασμός & Αειφόρος Ανάπτυξη & Άλλες Διατάξεις». *ΦΕΚ 207/Α/07.10.1999*.

Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Θεσσαλίας. (2003). *ΦΕΚ 1484/ Β/10.10.2003*.

Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) για το κέντρο της Αθήνας. (2015). *ΦΕΚ 64/Β/16.01.2015*.

Άρθρα, Βιβλία και Μελέτες

Αναστασιάδης, Α., Άσημος, Α., & Σταθακόπουλος, Π. (2012). *Οι αστικές αναπλάσεις ως εργαλείο ανάπτυξης στα πλαίσια της έννοιας της συμπαγούς πόλης*. Ανάκτηση 01/10/2014, από http://www.citybranding.gr/2012/12/blog-post_10.html

Ανδρικοπούλου, Ε., Γιαννακού, Α., Καυκαλάς, Γ., & Πιτσιάβα-Λατινοπούλου, Π. (2007). *Πόλη και Πολεοδομικές πρακτικές*. Αθήνα: Κριτική

Αραβαντινός, Α. (2007). *Πολεοδομικός Σχεδιασμός : Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου* (2η Έκδοση εκδ.). Αθήνα: Συμμετρία.

Αραβαντινός, Α. (2011). Η ανακολουθία μεταξύ θεσμών και πρακτικής στην Ελλάδα. *Νόμος και Φύση - Δίκαιο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης*. Ανάκτηση 31/10/2014, από <http://www.nomosphysis.org.gr/articles.php?artid=4257&lang=1&catpid=1>.

Αρβανιτάκη, Α. (2005). Η Ανάπλαση στον Ν.2508/97 και λοιπές αστικές παρεμβάσεις : πρόκληση για νέες μορφές διακυβέρνησης σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο. Κέρκυρα.

Γοσποδίνη, Α. (2012). Οικονομική κρίση και συρρικνούμενες ελληνικές πόλεις. *Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης*. Βόλος: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Γραφείο Δοξιάδη, Σύμβουλοι για Ανάπτυξη και Οικιστική Α.Ε. - Αναθεώρηση Γ.Π.Σ. Βόλου. (2011). *Αναθεώρηση - Επέκταση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δήμου Βόλου*. Δήμος Βόλου.

Δέφνερ, Α. (1999). Πολιτιστικός τουρισμός και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου: η επίδραση στις λειτουργίες των πόλεων. Στο Δ. Οικονόμου, & Γ. Πετράκος (Επιμ.), *Η ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων* (σσ. 117-156).

Δέφνερ, Α. (2006). *Σημειώσεις του μαθήματος "Σχεδιασμός Τουρισμού & Ελεύθερου Χρόνου", του προπτυχιακού κύκλου σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*. Βόλος: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Δέφνερ, Α. (2014). Η Αναγέννηση των Πόλεων ως Σημείο Σύγκλισης του Σχεδιασμού και της Ανάπτυξης. Βόλος: Διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος "Αστική Αναγέννηση, Ανασυγκρότηση, Ανανέωση", Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΜΧΠΠΑ.

Δέφνερ, Α., & Ψαθά, Ε. (2013). Μέτρηση της Ποιότητας Ζωής στις Ελληνικές Πόλεις - Συγκριτική αξιολόγηση των τομέων της υγείας και της εκπαίδευσης. Ανάκτηση 30/10/2014, από Ελληνικό Τμήμα της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Εταιρείας Περιφερειακής Επιστήμης – ERSA: <http://grsa.prd.uth.gr/index.php/el/component/content/article/19-ergsageneralgr/83-praktika-conf11>.

Δήμος Βόλου. (2012). *Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου*. Βόλος: Δήμος Βόλου.

Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου & Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων ΤΜΧΠΠΑ. (2006). *Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Δήμου Βόλου 2007-13*. Βόλος.

Δρεττάκης, Μ. (2012). Η Κρίση ως ευκαιρία επιστροφής στην ύπαιθρο. *Ερώ* (10).

Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος ΕΜΠ. (2014). *Πολιτικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης στην Μητροπολιτική Αθήνα Η Στρατηγική των Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων Αστικές Λεωφόροι / Πράσινοι Διάδρομοι / Πολιτιστικοί Διάδρομοι Ένταξη στο Αττικό Τοπίο και την Πόλη*. Αθήνα: Ανάτυπο.

Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. (2013). Διερεύνηση Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης στο Κέντρο της Αθήνας, Στάδιο Α2 - Πλήρης Πρόταση & Πρόγραμμα Δράσης. Αθήνα: Δήμος Αθηναίων - ΟΡΣΑ.

Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού – Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. (2014). Σημειώσεις και υλικό για το μάθημα "Στούντιο Χωροταξίας 2β" του προπτυχιακού κύκλου σπουδών. Βόλος.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2007). *Η Χάρτα της Λειψίας*. Ανάκτηση 14/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/urban/leipzig_charter.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2010). *Η Διακήρυξη του Τολέδο*. Ανάκτηση 14/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/newsroom/pdf/201006_toledo_declaration_en.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2010). *Στρατηγική "Ευρώπη 2020"*. Ανάκτηση 13/10/2014, από http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2011). *Αρχείο Αστικών Πιλοτικών Προγραμμάτων - Θεσσαλονίκη*. Ανάκτηση 24/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase129.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2011). *Αρχείο Αστικών Πιλοτικών Προγραμμάτων URBAN - Αθήνα*. Ανάκτηση 24/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase103.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2011). *Αρχείο Αστικών Πιλοτικών Προγραμμάτων II - Δυτική Αθήνα*. Ανάκτηση 25/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase226.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2011). *Αρχείο Αστικών Πιλοτικών Προγραμμάτων II*. Ανάκτηση 25/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/upp/src/phase201.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2011). *Αρχείο Προγράμματος URBAN*. Ανάκτηση 25/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/urban/initiative/src/frame2.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2011). *Αρχείο Προγράμματος URBAN II*. Ανάκτηση 25/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/urban2/press_en.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2012). *Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης*. Ανάκτηση 19/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/urban/portal/index_en.cfm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2012). *Jessica for smart and sustainable cities, final report*. Ανάκτηση 23/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jessica_en.cfm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2014). *Η Αστική Διάσταση των Πολιτικών της ΕΕ - Αστικό Θεματολόγιο*. Ανάκτηση 20/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urb_agenda/pdf/comm_act_urb_agenda_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2014). *Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, Πολιτική Συνοχής 2014-2020*. Ανάκτηση 24/10/2014, από http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2014). *Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης, για τον Προγραμματισμό των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ, περίοδος 2014-2020*. Αθήνα: Υπουργείο Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας, γ.γ. Δημοσίων Επενδύσεων.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. (2014, Οκτώβριος 17). *URBACT Programme 2014-2020*. Ανάκτηση 28/10/2014, από <http://urbact.eu/en/about-urbact/urbact-2014-2020/>

ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ. (2014). *Έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ- Φεβρουαρίου 2014 - Εξαμηνιαία αποτίμηση οικονομικού κλίματος στις μικρές επιχειρήσεις*. Ανάκτηση 01/11/2014, από Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος: <http://www.gsevee.gr/deltiatypou/386-2014>.

Καλαμπόκας, Π., Σιδέρης, Γ., Μαρκάτος, Ν., & Χριστόλης, Μ. (2005). *Ανάλυση μετρήσεων ποιότητας ατμοσφαιρικού αέρα στο Βόλο*. Αθήνα: ΤΕΕ.

Κοτζαμάνης, Β. (2009). *Στοιχεία Δημογραφίας*. Βόλος: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Μέλισσας, Δ. (2011). Τι οφείλει να διασφαλίσει το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις αναπλάσεις. *Νόμος και Φύση - Δίκαιο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης*. Ανάκτηση 30/10/2014, από <http://www.nomosphysics.org.gr/articles.php?artid=4275&lang=1&catid=1>

Μιχαηλίδης, Τ. (2012). Έργα - ναυαρχίδες και Marketing πόλεων : Η διεθνής εμπειρία από τις ευρωπαϊκές μητροπόλεις και η ελληνική προοπτική. Στο Α. Δέφνερ, & Ν. Καραχάλης (Επιμ.), *Marketing και Branding Τόπου, Η Διεθνής Εμπειρία και η Ελληνική Πραγματικότητα* (σσ. 83-102). Βόλος: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Μπακαλώνης, Κ. (2014). *Χωρικές Συγκεντρώσεις Αιωρούμενων Σωματιδίων στην πόλη του Βόλου*. Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

- Νάσιος, Α. (2011). Χρονοσειρές Συγκεντρώσεων Αιωρούμενων Σωματιδίων (ΑΣ10) στην Αστική Περιοχή του Βόλου: Διερεύνηση Χρονικής Συμπεριφοράς, Μετεωρολογικών Εξαρτήσεων και Προβλεψιμότητάς τους. Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Οικονόμου, Δ. (2004). Αστική Αναγέννηση και Πολεοδομικές Αναπλάσεις. *Τεχνικά Χρονικά*, σσ. 1-10.
- Οικονόμου, Δ. (2011). Σημειώσεις του προπτυχιακού μαθήματος "Πολεοδομική Πολιτική", Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Οικονόμου, Δ. (2014). Διάλεξη με θέμα την Αστική Αναγέννηση. Βόλος: Διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος "Αστική Αναγέννηση, Ανασυγκρότηση, Ανανέωση", Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΜΧΠΠΑ.
- Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου, 2007-2013. (2007). Αθήνα.
- Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας, 2014-2020. (2014). Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Πετράκος, Γ. (2014). Διάλεξη με θέμα την Αστική Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη : Η κατανόηση και η διαχείριση της αλλαγής στις πόλεις. Βόλος: Διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος "Αστική Αναγέννηση, Ανασυγκρότηση, Ανανέωση", Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΜΧΠΠΑ.
- Πρέζα, Ε. (2014). Η Αστική Διάσταση της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Θεσσαλονίκη.
- Σκάγιαννης, Π. (2003). Τεχνολογία, Καινοτομία και Αναδιάρθρωση του Χώρου. Πρακτικά 16^{ου} Συνεδρίου Ελληνικής Εταιρείας Επιχειρησιακών Ερευνών. ΤΕΙ Λάρισας 25-27 Σεπτεμβρίου 2003.
- Σκάγιαννης, Π. (2014). Σημειώσεις του μαθήματος "Νέες Τεχνολογίες και Χώρος" του προπτυχιακού κύκλου σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Βόλος.
- Σκούντζος, Θ. (2005). *Οικονομική Ανάπτυξη* (4η Έκδοση εκδ.). Αθήνα: Σταμούλης.
- Σταθάκης, Δ., & Καρακούνος, Ι. (2013). *Αστική μορφολογία και μικροκλίμα στις πόλεις*. Ανάκτηση 23/12/2014, από [citybranding.gr: http://www.citybranding.gr/2013/04/blog-post_11.html](http://www.citybranding.gr/2013/04/blog-post_11.html)
- Σταμπουλής, Μ., & Πηλείδης, Α. (2012). Συμμετοχικός σχεδιασμός στη διαμόρφωση αποκεντρωμένων πολιτικών απασχόλησης : Η συμβολή του στην ενίσχυση της ταυτότητας ενός τόπου. Στο Α. Δέφνερ, & Ν. Καραχάλης (Επιμ.), *Marketing και*

Branding Τόπου, Η Διεθνής Εμπειρία και η Ελληνική Πραγματικότητα (σσ. 183-198). Βόλος: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στεφάνου, Χατζοπούλου, & Νικολαΐδου. (1995). Αστική ανάπλαση. *ΤΕΕ* , σσ. 41-43.

Σωτηριάδου, Β. (2005). Αστική Αναγέννηση: Η καινοτομία για το αστικό περιβάλλον. Αθήνα: ΤΕΕ.

ΥΠΕΚΑ - Σύμπραξη Μελετητών Σ. Τσακίρη, Κ. Δασκαλάκη, Ε. Λαγκαδινού. (2012). *Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας, Στάδιο Α1*. Αθήνα: ΥΠΕΚΑ.

Υπουργείο Εσωτερικών. (2011). *Δήμοι Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας*. Ανάκτηση 06/11/2014, από <http://www.ypes.gr/el/Regions/Aytodioikhsh/StatesMunicipalities/Magnisias/>

Χριστοφιλόπουλος, Δ. (2002). *Πολιτιστικό Περιβάλλον - Χωρικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Σακκούλας.

Ξενόγλωσση

AEIDL. (2013). *European Association for Information on Local Development*. Retrieved 26/10/2014, from <http://www.aeidl.eu/en/projects/aeidl-database.html>

Allen, J. (1992). Post-Industrialism and Post-Fordism. In T. McGrew, S. Hall, & D. Held (Eds.), *Modernity and its Futures: Understanding Modern Societies*. Cambridge: Polity Press.

Audirac, I., Cunningham-Sabot, E., Fol, S., & Torres Moraes, S. (2012). Declining suburbs in Europe and Latin America. *International Journal of Urban and Regional Research* , 2 (36), pp. 226-244.

Bontje, M. (2005). Facing the challenge of shrinking cities in East Germany: The case of Leipzig. *GeoJournal* (61), pp. 13-21.

Burton, E. (2000). The Compact City : Just or Just Compact? A Preliminary Analysis. *Urban Studies* , 11 (37).

Castells, M. (1989). *The Informational City*. Oxford: Blackwell.

Cheshire, P., & Hay, D. (1989). *Urban Problems in Western Europe - an economic analysis*. London: Unwin Hyman.

Couch, C. (1990). *Urban renewal: Theory and practice*. Basingstoke: Macmillan Education.

Cushman & Wakefield. (2012). *European Cities Monitor*.

Dear, M. (2000). *The Postmodern Urban Condition*. Oxford: Blackwell.

- Dicken, P. (2003). *Global Shift: Reshaping the Global Economic Map in the 21st Century*. London: Sage.
- Energy Cities of Europe. (2009). *Energy Cities - the European Association of local authorities in energy transition*. Retrieved at 30/10/2014, from http://www.energy-cities.eu/IMG/pdf/BO01_EN.pdf
- Ergun, N. (2004, October). Gentrification in Istanbul. *Cities* (26), pp. 391-405.
- Florida, R. (2005). *Cities and the creative class*. London: Routledge.
- Fossum, B. (2008). Sustainable Urban Development in Malmo. *New Urban Practices*. Madrid.
- Friedrichs, J. (1993). A Theory of Urban Decline: Economy, Demography and Political Elites. *Urban Studies* (30).
- Gainsborough, J. (2002). Slow Growth and Urban Sprawl: Support for a New Regional Agenda? *Urban Affairs Review* (37), pp. 728-744.
- Geyer, H. (2002). *International Handbook of Urban Systems: Studies of Urbanization and Migration in Advanced and Developing Countries*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Gold, J., & Ward, S. (1994). *Place Promotion: the use of publicity and public relations to sell towns and regions*. Chichester: Wiley.
- Hall, P. (2002). *Urban and Regional Planning*. New York: Routledge.
- Harvey, D. (1989). *The Condition of Postmodernity*. Oxford: Blackwell.
- Harvey, D. (1992). Social Justice, Postmodernism and the City. *International Journal of Urban and Regional Research* (16), pp. 588-601.
- Harvey, D. (2003). *The Capital of Modernity : Paris in the Second Empire*. New York: Routledge.
- Haussermann, & Seibel. (1988). The Shrinking City and Urban Sociology. In J.Friedrichs (Ed.), *Sociologische Stadtforschung* (pp. 78-84). Opladen: Westdeutscher.
- Healey, P., Cameron, S., Davoudi, S., Graham, S., & Madani-Pour, A. (1995). *Managing Cities: The New Urban Context*. Chichester: Wiley.
- Jenks, M., Burton, E., & Williams, K. (1996). *The Compact City: A Sustainable Urban Form?* London: E & FN SPON.
- Kotler, P. (1993). *Marketing Places : Attracting Investment, Industry and Tourism to Cities, States and Nations*. New York: Free Press.
- Lee, R., & Willis, J. (1997). *Geographies of Economies*. London: Arnold.

- Lucy, D., & Phillips, W. (2000). *Confronting*. Washington: Island Press.
- Martelle, S. (2012). *Detroit: A Biography*. Chicago: Chicago Review Press.
- Martinez - Fernandez, C., Audirac, Y., Fol, S., & Cunningham - Sabot, E. (2012). Shrinking Cities: Urban Challenges of Globalization. *International Journal of Urban and Regional Research*, 2 (36), pp. 213-225.
- Marvell. (2013). The Growth of Business Tourism in Barcelona. *GEOGRAPHY MATTERS*, σ. 20.
- McGrew, A. (1992). A Global Society? In T. McGrew, S. Hall, & D. Held (Eds.), *Modernity and its Futures: Understanding Modern Societies*. Cambridge: Polity Press.
- Monclus, F. (2000). Barcelona's planning strategies: from 'Paris of the South' to the 'Capital of West Mediterranean. *GeoJournal* (51), pp. 57-63.
- Muller, B. (2004). Demographic Change and its Consequences for Cities. *Deutsche Zeitschrift fur Kommunalwissenschaften* (44).
- Mumford, L. (1968). *The Urban Prospect*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- National Audit Office UK. (2007). *National Audit Office UK*. Retrieved at 30/10/2014, from http://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2007/05/EU_Cities_Renaissance.pdf
- Newman, M. (2005). The Compact City Fallacy. *Journal of Planning Education and Research* (25), pp. 11-26.
- Olsen, A. (2013). Shrinking Cities: Fuzzy Concept or Useful Framework? *Berkeley Planning Journal* (26), pp. 107-133.
- Pallagst, K. (2009). Shrinking cities in the United States of America: Three cases, three planning stories. *The Future of Shrinking Cities* (1), pp. 81-88.
- Pieterse, E. (2000). Participatory Urban Governance. Practical Approaches, Regional Trends and UMP Experiences. *Urban Management Programme Formal Series* (27), pp. 10-25.
- Porter, L., & Shaw, K. (2009). *Whose Urban Renaissance? An International Comparison of Urban Regeneration Strategies*. London and New York: Routledge Studies in Human Geography.
- Roberts, P., & Sykes, H. (2000). *Urban Regeneration, a Handbook*. London: Sage.
- Sarkar, H. (2004). The Integration of SIM for Customers Benefit-Study of Landcover and Population Density Influences on Urban Heat Island in Tropical Cities by Using Remote Sensing and GIS: A Methodological Consideration. *3rd FIG Conference*. Jakarta.
- Sassen, S. (2000). *The Global City*. Princeton: Princeton University Press.

- Sheppard, E., & Barnes, T. (2002). *A Companion to Economic Geography*. Oxford: Blackwell.
- Shin, H. (2009). Property-based redevelopment and gentrification: The case of Seoul, South Korea. *Geoforum* (40), pp. 906-917.
- Smith, N. (2002). New Globalism, New Urbanism : Gentrification as Global Urban Strategy. *Antipode* (34).
- Taylor, P. (2004). *World City Network*. London: Routledge.
- Thornley, A. (1991). *Urban Planning Under Thatcherism*. London: Routledge.
- United Nations Centre for Human Settlements - Habitat. (2001). *Cities in a globalizing world : global report on human settlements*. London: Earthscan Publications Ltd.
- Van, T. (2005). Relationship Between Surface Temperature and Land Cover Types Using Thermal Infrared Remote Sensing, in Case of HoChiMinh City. *The Sixteenth Workshop of OMISAR*. Jakarta.
- Visser, G. (2002). Gentrification and South African Cities: Towards a research agenda. *Cities* (19), pp. 419-423.
- Yearly, S. (1992). Environmental Challenges. In T. McGrew, S. Hall, & D. Held (Eds.), *Modernity and its Futures : Understanding Modern Societies*. Cambridge: Polity Press.
- Zenker, S., Petersen, S., & Aholt, A. (2013). The Citizen Satisfaction Index (CSI): Evidence for a four basic factor model in a German sample. *Cities* (31), pp. 156-164.

Ιστοσελίδες

- Δήμος Βόλου. *Δήμος Βόλου - Ηλεκτρονική Διεύθυνση*. Πρόσβαση 12/11/2014, στο <http://www.dimosvolos.gr/>
- Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Μείζονος Βόλου – Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Β. ΔΕΥΑΜΒ - *Ηλεκτρονική Διεύθυνση*. Πρόσβαση 25/11/2014, στο <http://www.deyamv.gr/>
- ΕΕΤΤ (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων). *ΕΕΤΤ, Γεωγραφικό Σύστημα Ευρυζωνικότητας*. Πρόσβαση 25/11/2014, στο [http:// mapsrv1.terra.gr/eettutilities](http://mapsrv1.terra.gr/eettutilities)
- Ελληνική Στατιστική Αρχή. *ΕΛΛ.ΣΤΑΤ.* Πρόσβαση 1/11/2014, στο <http://www.statistics.gr/>
- Ερευνητική Μονάδα Χωρικής Ανάπτυξης (ΕΜΧΑ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο. *Ερευνητική Μονάδα Χωρικής Ανάπτυξης (ΕΜΧΑ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο – Ηλεκτρονική Διεύθυνση*. Πρόσβαση 18/11/2014, στο [http://www.gkafkala.webpages.auth.gr/ site/ποληκριση/agenda/](http://www.gkafkala.webpages.auth.gr/site/ποληκριση/agenda/)

Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. *e-demography*. Πρόσβαση 13/11/2014, στο <http://www.e-demography.gr>

Εταιρία Παροχής Αερίου Θεσσαλίας. *Φυσικό Αέριο Θεσσαλίας - Ηλεκτρονική Διεύθυνση*. Πρόσβαση 25/11/2014, στο <http://www.epathessalia.gr/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Στατιστική Αρχή. (2014). *Eurostat*. Πρόσβαση 01/11/2014, στο <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

Περιφέρεια Θεσσαλίας. *Περιφέρεια Θεσσαλίας - Ηλεκτρονική Διεύθυνση*. Πρόσβαση 25/11/2014, στο <http://www.pthes.gov.gr/>

European Union - ESPON Programme. *Πρόγραμμα ESPON*. Πρόσβαση 05/11/2014, στο <http://www.espon-usespon.eu>

Shrinking Cities. *Cities Regrowing Smaller (CIRES)*. Πρόσβαση 22/10/2014, στο <http://www.shrinkingcities.eu/>

Προσωπική Επικοινωνία

Καραγιάννης, Ι. (2015). Τηλεφωνική Συνομιλία με τον εκπρόσωπο της κτηματομεσιτικής εταιρείας "Remax", σχετικά με τις τιμές γης σε συνοικίες του Βόλου, στις 09/01/2015

ΚΕΘΕΑ, Σ. Σ. (2015). Τηλεφωνική Συνομιλία με σύμβουλο του ΚΕΘΕΑ Βόλου, σχετικά με τον αριθμό των τοξικομανών στην περιοχή, στις 14/01/2015.

ΟΑΕΔ, Υ. Βόλου. (2014). Τηλεφωνική Συνομιλία με υπάλληλο του ΟΑΕΔ, υποκαταστήματος Βόλου, σχετικά με τον ακριβή αριθμό των μακροχρόνια ανέργων, στις 29/12/2014.

Υποκατάστημα Πρόνοιας, Δ. Βόλου. (2015). Τηλεφωνική Συνομιλία με υπάλληλο της Πρόνοιας Βόλου, σχετικά με τον αριθμό των αστέγων και των ΑμΕΑ στην περιοχή, στις 09/01/2015.

*ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ Σ.Ο.Α.Π. ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΛΟΥ*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α. – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

*ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ Σ.Ο.Α.Π. ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΛΟΥ*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ - ΠΙΝΑΚΕΣ

Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α. – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

21757

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1341

24 Απριλίου 2012

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 18150

Προδιαγραφές σύνταξης σχεδίων ολοκληρωμένης αστικής παρέμβασης.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ.2 άρθρου 12 του νόμου 2742/99 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (Α' 207).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ/τος 63/2005 (Α' 98).

3. Την υπ' αρ. Υ14/24-11-2011 απόφαση του Πρωθυπουργού «Καθορισμός αρμοδιοτήτων του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Νικολάου Σηφουνάκη» (Β' 2740).

4. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1.1 Καθορίζονται προδιαγραφές εκπόνησης μελετών των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) που σκοπεύουν στην προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης κοινωνικής και οικονομικής συνοχής περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

1.2 Για το περιεχόμενο των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων ακολουθούνται οι προδιαγραφές που αναλυτικά περιγράφονται στα επόμενα άρθρα.

Άρθρο 2

Δομή και περιεχόμενο προγράμματος Σχεδίων Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης

Για την αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης τον καθορισμό της στρατηγικής παρεμβάσεων και το πρόγραμμα δράσης ανά φορέα υλοποίησης ακολουθούνται τα παρακάτω στάδια: Στάδιο 1: Προσδιορισμός περιοχής παρέμβασης:

Περιγραφή της περιοχής που αιτείται την εφαρμογή Σχεδίου Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης η οποία θα πρέπει να παρουσιάζει υψηλό βαθμό ομοιογένειας ως προς χαρακτηριστικά της. Η Περιοχή Παρέμβασης μπορεί όπου κρίνεται αναγκαίο, να χωρίζεται σε μικρότερες γεωγραφικές ενότητες όπου εντοπίζονται επί μέρους χαρακτηριστικά.

Για την αποτύπωση των χαρακτηριστικών της περιοχής μπορεί να διεξάγεται πρωτογενής (έρευνα πεδίου) ή /και δευτερογενής έρευνα (έρευνα πηγών). Σε κάθε περίπτωση, η μεθοδολογία συλλογής των στοιχείων που θα ακολουθηθεί καθορίζεται και εξειδικεύεται σε συνεργασία με την Υπηρεσία.

Τα χαρακτηριστικά της περιοχής και τα στοιχεία που συλλέγονται περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ, αντίστοιχα που είναι προσαρτημένα στην παρούσα, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα αυτής και δημοσιεύονται με αυτήν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στάδιο 2: Επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων και των χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης

Η ανάλυση των στοιχείων που συλλέχθηκαν κατά το στάδιο Α.1. θα πρέπει να καταλήγει σε μία πλήρη εικόνα της Περιοχής Παρέμβασης.

Από τον συνδυασμό ή το πλέγμα αυτών των στοιχείων σκιαγραφείται η υποβάθμιση της περιοχής και θα πρέπει να τεκμηριώνει την ανάγκη παρέμβασης και να κατευθύνει ως προς τους στόχους και τη στρατηγική αντιμετώπισης.

Για την επεξεργασία των στοιχείων χρησιμοποιούνται Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών ώστε να είναι δυνατή η χωρική απεικόνιση και η επικαιροποίηση των χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης. Το σύστημα αυτό αποτελεί βασικό εργαλείο αξιολόγησης του ΣΟΑΠ.

Η ανάλυση των στοιχείων θα πρέπει να καταλήγει σε πρόταση διαμόρφωσης δεικτών ή και παραμέτρων που να μπορούν να αποτυπώσουν τη δυναμική εξέλιξης της Περιοχής Παρέμβασης.

Στάδιο 3: Έκθεση Πορισμάτων

Η Έκθεση Πορισμάτων συντάσσεται με βάση την ανάλυση των συλλεχθέντων στοιχείων και περιλαμβάνει την αξιολόγηση ανά θεματική ενότητα, καθώς και τη συνολική διατύπωση των συμπερασμάτων.

Στην Έκθεση Πορισμάτων ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην περιγραφή των ισχυρών και αδύναμων σημείων της περιοχής, στους περιοριστικούς όρους ανάπτυξης, στα πολεοδομικά χαρακτηριστικά της περιοχής, στη λειτουργική, οικονομική κλπ διασύνδεση της περιοχής παρέμβασης με την ευρύτερη χωρική ενότητα, στις πιθανές απειλές και στα πιθανά πλεονεκτήματα

Στάδιο 4: Πρόταση στρατηγικής παρεμβάσεων

Με βάση την Έκθεση Πορισμάτων διατυπώνονται οι στόχοι και η στρατηγική παρεμβάσεων στην περιοχή. Διατυπώνεται η προκαταρκτική πρόταση και οι φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση της πρότασης.

Οι στόχοι πρέπει να είναι εστιασμένοι στα προβλήματα της περιοχής, να εξειδικεύονται σε επιμέρους στόχους που υποδεικνύουν και τη στρατηγική παρεμβάσεων που θα πρέπει να ακολουθηθεί μέσω συγκεκριμένων δράσεων.

Οι δράσεις αποτελούν την επιχειρησιακή έκφραση της στρατηγικής και μπορούν να είναι μεμονωμένα έργα ή ενέργειες καθώς και σύνολα ομοειδών έργων ή ενεργειών.

Σημαντικό στοιχείο στη στρατηγική παρεμβάσεων είναι η μη γραμμική ανάπτυξη του συνόλου του Προγράμματος στο χρόνο, αλλά η ταυτόχρονη και παράλληλη υλοποίηση των ενεργειών ώστε τα αποτελέσματα να είναι άμεσα ορατά τόσο στον χώρο, όσο και στην κοινωνία.

Διατυπώνονται επίσης προτάσεις για τη δυνατότητα ή σκοπιμότητα ένταξης της περιοχής σε τρέχουσες πολιτικές ή προγράμματα εθνικά ή ευρωπαϊκά που το αντικείμενο τους είναι ανάλογο με τον χαρακτήρα της περιοχής.

Αναφέρονται οι εμπλεκόμενοι φορείς και το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο και περιγράφεται η διαδικασία προγραμματισμού συμπεριλαμβανομένων και των ρυθμίσεων για τις σχετικές διαβουλεύσεις. Η διαμόρφωση του Προγράμματος γίνεται σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς.

Στάδιο 5: Το πρόγραμμα δράσης έχει τη μορφή καινοτόμου ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος πολυτομεακού χαρακτήρα της περιοχής παρέμβασης τόσο για το σύνολο της περιοχής όσο και για κάθε μικρότερη γεωγραφική ενότητα εφόσον υπάρχει.

Οι δράσεις που προτείνονται στη στρατηγική παρεμβάσεων εξειδικεύονται σε ενέργειες, οι οποίες συνοδεύονται από ανάλυση του προσδοκώμενου αποτελέσματος και δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της πορείας επίτευξης των στόχων. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην κάθετη συνέργια των ενεργειών καθώς και στην οριζόντια αλληλοϋποστήριξη τους.

Οι ενέργειες συνδέονται με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο ή και διατυπώνεται η συμπλήρωση-αναθεώρησή του, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Επισημαίνονται οι ενέργειες που αντίκεινται ή δεν εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του Προγράμματος. Προσδιορίζεται το πλέγμα των φορέων, προτείνεται το αναγκαίο πλαίσιο συνεργασίας για την επίτευξη των ενεργειών - εξειδικευμένων στόχων και υποδεικνύονται οι πόροι χρηματοδότησης. Επίσης, προσδιορίζονται οι μέθοδοι αξιολόγησης και παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των δράσεων του Προγράμματος.

Στάδιο 6: Το Πρόγραμμα Δράσης τίθεται σε ανοιχτή διαβούλευση όπως προβλέπει ο νόμος. Γίνεται συστη-

ματική καταγραφή, κωδικοποίηση και αξιολόγηση των απόψεων των πολιτών, των οργανώσεων και των φορέων που εμπλέκονται.

Στάδιο 7: Ακολουθεί η οριστικοποίηση του Προγράμματος Δράσης με την σύνταξη Σχεδίου Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών όπως περιγράφονται στο άρθρο 12 του ν. 2742/99.

Το Σχέδιο ΚΥΑ συνοδεύεται από την εισηγητική έκθεση που επεξηγεί και τεκμηριώνει συνοπτικά τις προτάσεις.

Άρθρο 3 ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

3.1. Το σύνολο των παραδοτέων Α' και Β' φάσης αποτελεί ιδιοκτησία της Υπηρεσίας.

3.2. ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

Τα πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία έρευνας, τα γεωχωρικά δεδομένα, καθώς και η ανάλυση τους παραδίδονται σε ηλεκτρονική επεξεργάσιμη μορφή.

Η έκθεση πορισμάτων, η πρόταση στρατηγικής παρεμβάσεων, η κωδικοποίηση της διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και οι χάρτες που τεκμηριώνουν τα χαρακτηριστικά της περιοχής παραδίδονται και σε έντυπη μορφή.

Χάρτης εντός κειμένου όπου εμφανίζεται η περιοχή ΣΟΑΠ και οι μικρότερες γεωγραφικές ενότητες όπως έχουν περιγραφεί παραπάνω.

Το πρόγραμμα δράσης και το σχέδιο ΚΥΑ παραδίδονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή με δυνατότητα επεξεργασίας.

Άρθρο 4

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Εξετάζονται α) τα στοιχεία των κατοίκων και χρηστών της περιοχής σε ότι αφορά δημογραφικά - κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα, υγεία και β) χωρικά και λειτουργικά στοιχεία της περιοχής παρέμβασης γ) λοιπά στοιχεία για τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής όπως προγράμματα σε εξέλιξη, φορείς και ομάδες πολιτών που δραστηριοποιούνται, επαγγελματικοί σύλλογοι κ.α.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ι: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. συγκέντρωση ανέργων μακράς διάρκειας,
2. χαμηλή αναλογία οικονομικά ενεργού πληθυσμού,
3. συγκέντρωση παραεμπορίου,
4. υψηλότερο του μέσου όρου της ευρύτερης χωρικής ενότητας ποσοστό πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας,
5. υψηλότερο του μέσου όρου της ευρύτερης χωρικής ενότητας ποσοστό εγκατάλειψης επαγγελματικής στέγης.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΙΙ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. υψηλότερη του μέσου όρου της ευρύτερης χωρικής ενότητας συγκέντρωση ευπαθών ομάδων που δεν λαμβάνουν κάποιο είδους πρόνοια,

2. μεταβολές στη κοινωνική σύνθεση, συγκέντρωση μεταναστών, εθνικών και μειονοτικών ομάδων ή προσφύγων,

3. χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, υψηλά ποσοστά μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο,

4. σημαντικές ελλείψεις επαγγελματικών δεξιοτήτων,

5. υψηλό επίπεδο παραβατικότητας ή εγκληματικότητας ενηλίκων και ανηλίκων, πορνεία,

6. εντοπισμένη διακίνηση ή και χρήση παράνομων ουσιών, συγκέντρωση τοξικοεξαρτημένων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. ιδιαίτερα υποβαθμισμένα φυσικά περιβαλλοντικά στοιχεία,

2. ιδιαίτερα έντονα φαινόμενα περιβαλλοντικής επιβάρυνσης (αστικές νησίδες θερμότητας, ρύπανσης κλπ),

3. απουσία ελεύθερων χώρων, καταπάτηση υφιστάμενων,

4. μεγάλη πυκνότητα κατοίκησης ή τάσεις εγκατάλειψης περιοχής,

5. μεγάλος αριθμός εγκαταλελειμμένων ή υπό κατάληψη κτιρίων,

6. υψηλό ποσοστό κακής ποιότητας κτιριακού αποθέματος,

7. συγκέντρωση ασύμβατων χρήσεων,

8. διάρρηξη λειτουργικής ενότητας και συνέχειας του αστικού ιστού,

9. αστικό ιστό που δημιουργεί προβλήματα πρόσβασης και κινητικότητας,

10. μειωμένη πρόσβαση σε δυνατότητες ενδοαστικών μετακινήσεων,

11. έλλειψη βασικών κοινωνικών υποδομών ή μειωμένη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Ενδεικτικά συλλέγονται στοιχεία από επίσημες πηγές και έρευνα πεδίου για τα εξής:

ΒΑΣΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΗ: Στατιστικά στοιχεία που αφορούν το πληθυσμό της περιοχής όπως φύλλο, ηλικία, εισόδημα, οικογενειακή κατάσταση, αριθμός παιδιών και εφήβων, εθνικότητα, μορφωτικό επίπεδο, επίπεδο απασχόλησης (ενεργός μη ενεργός πληθυσμός και απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας) ανά φύλο και ηλικία.

ΥΓΕΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ/ ΧΡΗΣΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ: Στατιστικά στοιχεία που αφορούν την κατάσταση της υγείας/ ψυχικής υγείας των κατοίκων και χρηστών της περιοχής, κατηγορίες-ομάδες που χρίζουν βοήθεια κοινωνικής πρόνοιας άτομα με ειδικές ανάγκες - αναπηρίες άτομα με χρόνιες/ ανίατες παθήσεις, άτομα με εξάρτηση από ουσίες άστεγοι κ.ά.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ: Πλήθος και θέση των δημοσίων και ιδιωτικών βασικών υποδομών που βρίσκονται ή εξυπηρετούν την Περιοχής Παρέμβασης όπως μονάδες εκπαίδευσης και κατάρτισης (νηπιαγωγεία, δημ. σχολεία, γυμνάσια, λύκεια, ΤΕΙ, ΑΕΙ, σχολές κ.ά.), βρεφονηπιακοί σταθμοί, προσχολική αγωγή, ΚΑΠΗ, υπηρεσίες υγείας (νοσοκομεία, κλινικές-θεραπευτήρια, κέντρα υγείας και ψυχικής υγείας ιατρεία, φαρμακεία κ.ά.), υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας (γηροκομεία, φτωχοκομεία, ξενώνες φιλοξενίας αστέγων κ.ά.), υποδομές απασχόλησης δευτερογενούς και τριτογενούς τομέας (βιοτεχνικές μονάδες εργαστήρια, ξενοδοχεία, ξενώνες κ.α.).

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: Δραστηριότητες δευτερογενή και τριτογενή τομέα, όπως καταστήματα εξυπηρέτησης καθημερινών αναγκών, βιοτεχνικές μονάδες, ξενοδοχεία, υποδομές.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ: Στοιχεία ιδιοκτησίας όπως ιδιοκτησίες δημοσίου και δημοσίων φορέων, αριθμός και μέγεθος ιδιωτικών ιδιοκτησιών, σχέση με το ακίνητο (ενοικιαστές/ προέλευση/ αριθμός) κ.ά.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ: Ελεύθερες εκτάσεις, πυκνότητα δόμησης, εγκαταλελειμμένα και υπό κατάληψη κτίρια, υποβαθμισμένο κτιριακό απόθεμα, κατάσταση τεχνικών υποδομών και δικτύων, περιβαλλοντικές παράμετροι, ασφάλεια και προσβασιμότητα της περιοχής κατά την διάρκεια του 24ωρου, ποσοστό κατοικίας, κ.ά.

ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ/ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ/ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ:

Χώροι που αφορούν την ιστορία, τον πολιτισμό και την αρχιτεκτονική και πιο συγκεκριμένα: Αρχαιολογικοί χώροι, πολιτιστικές υποδομές (δημόσιες και ιδιωτικές), διατηρητέα και αξιόλογα κτίρια.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ: Μέτρα ή δράσεις που έχουν εφαρμοστεί στην περιοχή, βρίσκονται σε εξέλιξη ή προγραμματίζονται στη περιοχή.

ΦΟΡΕΙΣ: Ομάδες κατοίκων, εθελοντών, ΜΚΟ, σύλλογοι ή άλλες οργανώσεις που δραουν στην περιοχή, πολιτιστικοί σύλλογοι (μουσικοχορευτικοί, παραδοσιακής χειροτεχνίας κ.ά.), ομάδες και μεμονωμένοι καλλιτέχνες (θεατρικές ομάδες, μουσικά σύνολα κ.ά.).

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Ισχύον πολεοδομικό /χωροταξικό πλαίσιο, υφιστάμενο ή σε εξέλιξη θεσμικό πλαίσιο που αφορά χωροταξικό /αναπτυξιακό καθεστώς.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 9 Απριλίου 2012

Ο ΑΝΑΓΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α2: ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ Κ.Τ.Ε.Α. ΒΟΛΟΥ

Γραμμή 1 - Άναυρος → Ν. Ιώνια (Πέτρου & Παύλου): Πολυμέρη - Δημητριάδος - 2ας Νοεμβρίου - Ειρήνης - Εθν. Αγώνων

Γραμμή 2 - Κεντρική αφετηρία → Αμπελόκηποι: Λαμπράκη - Ιάσονος - Κ. Καρτάλη - Αναλήψεως - Παγασών - Αναπαύσεως - Φυτόκου

Γραμμή 3 - Άναυρος → Ν. Ιώνια (ΜΕΤΚΑ): Αγ. Δημητρίου - Αναλήψεως - Ιωλκού - Δημητριάδος - Λαμπράκη - Λαρίσης - Μπότσαρη - Βυζαντίου

Γραμμή 4 - Κεντρική αφετηρία → Αγ. Ονούφριος / Κατηχώρι / Σταγιάτες: Λαμπράκη - Ιάσονος - Κ. Καρτάλη - Γ. Δήμου - Ιωλκού

Γραμμή 5 - Κεντρική Αφετηρία → Λεχώνια / Πλατανίδια: Λαμπράκη - Ιάσονος - Πολυμέρη - Αγριά - Κάτω Λεχώνια - Άνω Λεχώνια

Γραμμή 6 - Δημητριάδος / Σόλωνος → Αλυκές / Αγ. Στέφανος: Δημητριάδος/Σόλωνος - Λαμπράκη - Αθηνών - Ηρώων Πολυτεχνείου

Γραμμή 7 - Κεντρική Αφετηρία → Άλλη Μεριά / Ανακασιά: Λαμπράκη - Ιάσονος - Κ. Καρτάλη - Γ. Δήμου - Ιωλκού - Πηλίου - Άλλη Μεριά - Γεώργιου Λαμπράκη - Περιφερειακός Βόλου - Καββαδία - Κύπρου - Αναλήψεως - Ιωλκού - Δημητριάδος - Λαμπράκη

Γραμμή 8 - Δημητριάδος → Διμήνη: Δημητριάδος/Σόλωνος - Λαμπράκη - Αθηνών - Φιλικής Εταιρείας - Ξάνθου - Δερβενακίων - Διμηνίου - Διμήνη

Γραμμή 9 - Κεντρική Αφετηρία → Λιμάνι / Χιλιαδού / Αλιβέρι: Λαμπράκη - Ιάσονος - Αργοναυτών - Κ. Καρτάλη - Γ. Δήμου - Παρασκευοπούλου - Ταξιαρχών - Μ. Μερκούρη - Δωρίδος - Μαλλιαρού

Γραμμή 10 - Κεντρική Αφετηρία → Μελισσάτικα: Λαμπράκη - Δημητριάδος - 2ας Νοεμβρίου - Ειρήνης - Μαιάνδρου - Ικάρων - Εθνικών Αγώνων - Βενιζέλου - Μελισσάτικα

Γραμμή 11 - Κεντρική Αφετηρία → Κοιμητήριο: Λαμπράκη - Ιάσονος - Φιλελλήνων - Πολυμέρη - Σταδίου - Θησέως - Αγίου Δημητρίου - Αναλήψεως - Παγασών - 7 Πλατανιών - Αναπαύσεως - Μαιάνδρου - Ικάρων - Εθνικών Αγώνων - Κορδελιού - Παπαρήγα - Μπότσαρη - Λαρίσης - Κοιμητήριο

Γραμμή 15 - Άναυρος → Παλαιά: Ορμινίου - Γ. Δήμου - Ιωλκού - Δημητριάδος - Λαμπράκη - Ζάχου

Γραμμή 49 - Κεντρική Αφετηρία → Αγ. Παρασκευή: Λαμπράκη - Ιάσονος - Κ. Καρτάλη - Γ. Δήμου - Ιωλκού - Πανταζόπουλος - Αγ. Παρασκευή - Αγ. Κυριακή

Πηγή: *Αστικό Κ.Τ.Ε.Α. Δήμου Βόλου*, <http://www.astikonolou.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α3: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ, ΛΟΙΠΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΚΤΗΡΙΑ, ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ

Αρχαιολογικοί Χώροι

Προϊστορικός οικισμός Σέσκλου: αναπτύχθηκε πάνω στο λόφο "Καστράκι" καθώς και στην περιοχή γύρω από το σημερινό Σέσκλο. Το Σέσκλο κατοικήθηκε για πρώτη φορά στα μέσα της 7^{ης} χιλιετίας. Στη Μέση Νεολιθική εποχή (5^η χιλιετία) ο οικισμός αποκτά μια μεγάλη, πρωτοφανή έκταση. Η περίοδος αυτή ταυτίζεται με τον γνωστό πολιτισμό του Σέσκλου, αλλά λίγο πριν το τέλος της 5^{ης} χιλιετίας η περιοχή ερημώνεται από κάποια καταστροφή, ίσως πυρκαγιά, για περισσότερο από 500 χρόνια και κατοικείται ξανά στην Νεότερη Νεολιθική Εποχή (4^η χιλιετία) σε περιορισμένη έκταση και πάνω στο λόφο "Καστράκι".

Νεολιθικός οικισμός Διμηνίου: ο νεολιθικός οικισμός του Διμηνίου βρίσκεται 5 χλμ. από τον Βόλο, στις βορειοδυτικές παρυφές του σημερινού χωριού Διμήνη. Κατοικήθηκε από το τέλος της 5^{ης} χιλιετίας μέχρι το τέλος της Χαλκοκρατίας. Τα αρχιτεκτονικά λείψανα που εκτείνονται πάνω στον λόφο μας δίνουν την εικόνα μιας οργανωμένης νεολιθικής κοινότητας που παρουσιάζει ένα μοναδικό αρχιτεκτονικό στοιχείο: τους έξι λιθόκτιστους περιβόλους, που είχαν κατά ζεύγη κτιστεί γύρω από τον οικισμό.

Μυκηναϊκός οικισμός Διμηνίου: το 1980 στα ΝΑ του λόφου με τα νεολιθικά λείψανα αποκαλύφθηκε σημαντικός μυκηναϊκός οικισμός. Η πόλη αυτή, σύμφωνα με τις νεότερες απόψεις, ταυτίζεται με την Ιωλκό, την πατρίδα του Ιάσονα. Από τον οικισμό έχουν ως τώρα αποκαλυφθεί οκτώ ανεξάρτητες ιδιωτικές οικίες. Επίσης, σώζονται τα θεμέλια ενός μεγάλου μυκηναϊκού μεγάρου, που βρισκόταν σε ηγεμονική θέση με πλήρη εποπτεία του Παγασητικού κόλπου, καθώς και δύο θολωτοί τάφοι βασιλέων της Ιωλκού.

Αρχαιολογικός χώρος Νέας Αγχιάλου (Φθιώτιδες Θήβες): η Αγχιάλος παλαιότερα δεν ονομαζόταν Αγχιάλος αλλά Φθιώτιδες Θήβες. Με το όνομα αυτό είναι γνωστές δύο αρχαίες πόλεις: η μία βρίσκεται κοντά στο χωριό Μικροθήβες, πάνω στο δρόμο Βόλου-Αλμυρού, και η άλλη βρίσκεται στη Νέα Αγχιάλο. Η δεύτερη που είχε το όνομα Φθιώτιδες Θήβες κτίστηκε όπου στην αρχαιότητα υπήρχε η πόλη Πύρασος, για την οποία έχουμε αναφορά στον Στράβωνα. Η θέση της επιβεβαιώθηκε από ανασκαφικές έρευνες που έγιναν το 1907. Μέσα από μια ανασκαφική έρευνα αποδείχθηκε ότι ο χαμηλός λόφος στα ανατολικά της Νέας Αγχιάλου ήταν η ακρόπολη της Πυράσου. Τα ευρήματα λείψανα της τοιχοποιίας επάλληλων οικισμών και κυρίως κεραμικά σκεύη, ανήκουν στην κλασική, στη γεωμετρική, στη χάλκινη, στη μεσοελλαδική και στη νεολιθική εποχή. Η περιοχή εξακολουθούσε να υπάρχει και τους κατοπινούς αιώνες αλλά παράλληλα είχε και άλλο όνομα «Δημήτριον». Το λιμάνι της ήταν ζωτικής σημασίας καθώς χρησίμευε στο εξαγωγικό και εισαγωγικό εμπόριο της Θεσσαλίας. Όμως καταστράφηκε και αυτή το 217 π.Χ. από το Φίλιππο τον Ε'. Κατά το 2^ο μ.Χ. αιώνα φθάνει στην ακμή σε επίπεδο πολιτισμού μέχρι και το τέλος του 7^{ου} μ.Χ. αιώνα. Έτσι της αποδίδεται ο χαρακτηρισμός «χριστιανική Θηβαίε».

Αρχαία Δημητριάδα: η αρχαία πόλη της Δημητριάδας, μια από τις μεγαλύτερες πόλεις της αρχαιότητας, καταλαμβάνει την ευρύτερη περιοχή στα νότια του κόλπου του Βόλου, απέναντι από τη σύγχρονη πόλη. Ιδρύθηκε από τον Δημήτριο Πολιορκητή το 294 π.Χ. και για κάποιο διάστημα υπήρξε πρωτεύουσα του μακεδονικού κράτους. Ανάμεσα στα πιο σημαντικά δημόσια κτίρια, που έχουν εντοπισθεί και ανασκαφεί, εξέχουσα θέση κατέχουν το αρχαίο θέατρο, το ανάκτορο, η

βασιλική της Δαμοκράτειας και τα απομεινάρια του ρωμαϊκού υδραγωγείου, γνωστά ως 'δόντια'. Η έκταση της Αρχαίας Δημητριάδας, η σημασία των μνημείων και η θέση της κοντά στη σύγχρονη πόλη του Βόλου, κατέστησαν δυνατή τη δημιουργία ενός πρότυπου αρχαιολογικού πάρκου, που αναδεικνύει και αξιοποιεί τον αρχαιολογικό χώρο στο σύνολό του.

Πευκάκια-Νηλεία: στα Πευκάκια τοποθετείται η Νηλεία, η πόλη που ίδρυσε ο Νηλέας, ο αδερφός του Πελία. Η κατοίκηση στο χώρο αυτό είναι συνεχής από τη Νεότερη Νεολιθική Εποχή ως την Υστεροελλαδική (4000-1100 π.Χ.) και λόγω της επίκαιρης θέσης του εξελίχθηκε σε σημαντικό εμπορικό σταθμό που συνέδεε την ενδοχώρα με τη Θράκη, τη Μικρά Ασία, τα νησιά και τη νότια Ελλάδα.

Παλιά-Κάστρο Βόλου: ο μυκηναϊκός οικισμός στα Παλιά ιδρύεται και ακμάζει κατά το 16^ο-15^ο αιώνα π.Χ. στη λεγόμενη θέση «Κάστρο» του Βόλου και κατοικείται συνεχώς σε όλη τη διάρκεια της μυκηναϊκής περιόδου. Οι ανασκαφές του Δ.Θεοχάρη στη δεκαετία του 1950 έφεραν στο φως ένα κτιριακό συγκρότημα που ταυτίστηκε με το παλάτι της μυθικής Ιωλκού. Αποκαλύφθηκαν επίσης εργαστήρια κατασκευής χάλκινων αντικειμένων και ένα σημαντικό νεκροταφείο. Ένας μεγάλος θολωτός μυκηναϊκός τάφος του 15^{ου}-14^{ου} αιώνα π.Χ., που βρίσκεται κοντά στον περίβολο της σημερινής εκκλησίας των Αγίων Αναργύρων στη θέση Καπακλί, ανασκάφηκε το 1906 από τον Κ.Κουρουγιώτη. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο οικισμός κατοικείται συνέχεια, ήδη από την Πρώιμη και Μέση Εποχή του Χαλκού και μετά την ερήμωση των γειτονικών οικισμών στο Διμήνι και τα Πευκάκια στο 12^ο αι. π.Χ. και αναδεικνύεται ως ο κυρίαρχος οικισμός στην πεδιάδα του Βόλου και τον Παγασητικό κόλπο. Φαίνεται μάλιστα πολύ πιθανό ότι στο τέλος του 13^{ου} αι. μέρος του πληθυσμού από τους γειτονικούς οικισμούς Διμήνι και Πευκάκια, μετακινείται στα Παλιά. Τη μυκηναϊκή κατοίκηση διαδέχθηκαν οικιστικές εγκαταστάσεις των γεωμετρικών, αρχαϊκών και κλασικών χρόνων, όπως αποκαλύπτουν τα αρχιτεκτονικά ερείπια και τα κινητά ευρήματα.

Πετρομαγούλα: ανάμεσα στους οικισμούς Διμηνίου και Πευκακίων, που ανήκουν στο μεγάλο ανακτορικό κέντρο της Ιωλκού, στα ριζά του λόφου με το όνομα «Παλάτια» βρίσκεται ακόμα ένας προϊστορικός οικισμός στη θέση Πετρομαγούλα, με κατοίκηση της Μέσης, Νεότερης και Τελικής Νεολιθικής, της Χαλκολιθικής, Μεσοελλαδικής και Μυκηναϊκής περιόδου.

Παγασαί: πόλη της Πελασιγίτιδος και επίγειο των Φερών ήδη από τον 7^ο και 6^ο αι. π.Χ. Η πόλη αναφέρεται στο μύθο της Αργοναυτικής εκστρατείας. Άκμασε στους αρχαϊκούς χρόνους χάρη στο ιερό και μαντείο του Παγασαίου Απόλλωνος, κοντά στον ποταμό Ξηριά. Το 293 π.Χ. συνοικίστηκε στη Δημητριάδα. Σώζονται τείχη με δύο οικοδομικές φάσεις. Το αρχαιότερο (1^ο μισό του 4^{ου} αι. π.Χ.) κατεβαίνει από το λόφο του Προφήτη Ηλία μέχρι τη θάλασσα και περικλείει το λιμάνι. Σώζονται 69 από τους τετράγωνους πύργους του. Το νεότερο ελληνιστικό τείχος (3^{ος} αι. π.Χ.) σχετίζεται με την οχύρωση της Δημητριάδος. Ίσως η πόλη εγκαταλείφθηκε μετά το συνοικισμό

Αμφανές-Σωρός: τα ερείπια της πόλης των Αμφανών βρίσκονται στο κωνικό ύψωμα Σωρός, ανάμεσα στις Παγασές και το Ακρωτήρι Πύρρα (σημερινό Αγκίστρι). Η πόλη ονομάστηκε έτσι από το επίθετο «αμφίφανος», που φαίνεται δηλαδή και από τις δύο πλευρές, γεγονός που επιβεβαιώνεται από τη φυσική θέση της πόλης. Αποκαλύφθηκε η Ακρόπολη με την οχύρωσή της, που περικλείει ένα μεγάλο κτίριο που πιθανότατα σχετίζεται με την οικία του ηγεμόνα. Έξω από την Ακρόπολη υπάρχει ναός, ο οποίος αποδίδεται -σύμφωνα με τα επιγραφικά ευρήματα- στον Απόλλωνα. Στα ΒΔ της πόλης εκτεινόταν το νεκροταφείο της, όπου ανασκάφηκε σημαντικός αριθμός τάφων με πλούσια κτερίσματα των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων. Τα ευρήματα αυτά αποδεικνύουν ότι υπήρξε διακοπή κατοίκησης στις αρχές του 3^{ου} αιώνα π.Χ.

Αρχαιολογικός χώρος στο λόφο Γορίτσα: ο αρχαιολογικός χώρος στο λόφο Γορίτσα παρουσιάζει ένα καλά διατηρημένο πόλισμα της πρώιμης ελληνιστικής περιόδου. Η αρχαία πόλη ήταν κτισμένη στην νοτιοανατολική κλιτύ του λόφου και καταλαμβάνει έκταση 400 στρεμμάτων. Ήταν μια ισχυρή πόλη που πιθανά κτίστηκε από τον Φίλιππο τον Β΄, όταν οχύρωνε στρατηγικές θέσεις στη Μαγνησία. Το όνομα της πόλης μένει ακόμη και σήμερα άγνωστο, αν και κατά καιρούς διάφοροι μελετητές προσπάθησαν να την ταυτίσουν με την Ιωλκό, τη Νηλεία, το Ορμίνιο, τη Δημητριάδα. Τα τείχη της πόλης κτίστηκαν πιθανότατα από τον Κάσσανδρο στα χρόνια ανάμεσα στο 316 και 298 π.Χ. Ο παλμός της ζωής στην πόλη αυτή σταμάτησε σύντομα και οι κάτοικοί της συνοικίστηκαν περί το 294 π.Χ. στην πόλη της αρχαίας Δημητριάδας, σε ένα λόφο στην απέναντι ακτή του Παγασητικού κόλπου. Έτσι η πόλη της Γορίτσας εγκαταλείφθηκε σιγά-σιγά ως το 250 π.Χ. και έκτοτε δεν κατοικήθηκε ξανά.

Αρχαιολογικός χώρος στη θέση Σπαρτιά-Λατομείο: είναι γνωστός από τις έρευνες του Αρβανιτόπουλου από το 1911 ο οποίος αποκάλυψε ερείπια προϊστορικού οικισμού και κατοίκηση γεωμετρικών, αρχαϊκών, κλασικών και βυζαντινών χρόνων. Πρόσφατα αποκάλυψαν ιερό αρχαϊκής εποχής κάτω από το λόφο Σπαρτιά δίπλα από τις γραμμές του τρένου. Χάλκινα και πήλινα αγγεία, μολύβδινα αντικείμενα, όπλα, σιδερένια εργαλεία και πήλινα ειδώλια είναι ορισμένα από τα δεκάδες ευρήματα που βρέθηκαν στο ιερό.

Γλαφυρές: στο λόφο του Προφήτη Ηλία είναι ορατά τα λείψανα μιας αρχαίας τειχισμένης κώμης, ίσως της Γλαφύρας. Η πόλη αναφέρεται στον Ομηρικό «Κατάλογο των Νηών» ότι έλαβε μέρος στην Τρωική Εκστρατεία με 11 πλοία υπό την ηγεμονία των Φερών. Σύμφωνα με το μύθο ιδρύθηκε από το Μάγνητα Γλαφυρό. Εντός του σημερινού οικισμού έχουν ερευνηθεί πέντε μαρμαρίνοι κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικών χρόνων. Επίσης διατηρείται σε καλή κατάσταση το πολυγωνικό τείχος το οποίο περιβάλλει την ακρόπολη της αρχαίας πόλης.

Άνω Λεχώνια-Μεθώνη: Αρχαία πόλη των αρχαϊκών χρόνων με οχύρωση, που βρίσκεται στο ύψωμα Νεβεστίκι, στα Άνω Λεχώνια. Κατά τα παλαιοχριστιανικά χρόνια, παρατηρείται μετακίνηση του πληθυσμού της στην παραλία των Πλατανιδίων

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012)

Βυζαντινά Μνημεία

A/A	ΜΝΗΜΕΙΟ	ΠΕΡΙΟΧΗ
1	Παλαιόκαστρο	ΑΓ. ΒΛΑΣΙΟΣ
2	Γέφυρα	ΑΓ. ΒΛΑΣΙΟΣ
3	Μιναρές	ΑΓ. ΒΛΑΣΙΟΣ
4	Ι.Μ. Αγ. Λαυρεντίου	ΑΓ. ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
5	Επισκοπή Άνω Βόλου	ΑΝΩ ΒΟΛΟΣ
6	Πύργος Σουλειμάν	ΑΝΩ ΛΕΧΩΝΙΑ
7	Πύργος Κοκοσλή	ΑΝΩ ΛΕΧΩΝΙΑ
8	Πύργος Ολύμπιου	ΑΝΩ ΛΕΧΩΝΙΑ
9	Λείψανα παλαιοχριστιανικής βασιλικής	ΠΛΑΤΑΝΙΔΙΑ
10	Βασιλική Β' και τετράκογχος ναός	ΠΛΑΤΑΝΙΔΙΑ
11	Αρχαιολογικός Χώρος Δημητριάδος - Παγασών - Νηλείας	ΠΑΓΑΣΕΣ
12	Παλαιοχριστιανική Βασιλική στα "Παλιά"	ΒΟΛΟΣ
13	Λουτρό τουρκοκρατίας (χαμάμ) στα "Παλιά"	ΒΟΛΟΣ
14	Βυζαντινός Ναός Ταξιαρχών	ΒΟΛΟΣ
15	Κωδωνοστάσιο Αγ. Νικολάου	ΒΟΛΟΣ
16	Αγία Τριάδα	ΒΟΛΟΣ
17	Ναός Υπαπαντής	ΔΙΜΗΝΙ
18	Πυργόσπιτο ιδιοκτησίας Καντόλα	ΔΙΜΗΝΙ
19	Ι.Ν.Παναγίας Μεγαλογένης	ΚΑΤΗΧΩΡΙ - ΔΡΑΚΕΙΑ
20	Ι.Ν.Αγίου Αθανασίου	ΚΑΤΗΧΩΡΙ
21	Ι.Ν.Αγίου Ιωάννου	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
22	Ι.Ν.Κοιμήσεως Θεοτόκου	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
23	Παρεκκλήσιο Αγ. Νικολάου	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
24	Παρεκκλήσιο Αγ. Μαγδαληνής	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
25	Παρεκκλήσιο Αγ. Πάντων	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
26	Πύργος Σκοτινιώτη	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
27	Αρχαιολογικός Χώρος	Ν. ΑΓΧΙΑΛΟΣ

Πηγή: 7^η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων

Μεταβυζαντινά – Νεότερα Μνημεία

A/A	ΜΝΗΜΕΙΟ	ΠΕΡΙΟΧΗ
1	Οικία Χ. Κοντού	ΑΝΑΚΑΣΙΑ
2	Φούρνος Βελέντζα	ΑΛΛΗ ΜΕΡΙΑ
3	"ΘΕΟΞΕΝΕΙΑ"	ΠΟΡΤΑΡΙΑ
4	Αρχοντικό Α. Στέλλου	ΑΓ. ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
5	Αρχοντικό Κανταρτζή	ΑΓ. ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
6	Κρήνη Κεντρικής Πλατείας	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
7	Τρενάκι Πηλίου	ΠΗΛΙΟ
8	Παλιό Ξενοδοχείο Λιάντζουρα	ΑΓ. ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
9	Αρχοντικό Γ. Ζαφειρίου	ΑΓ. ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ
10	Βίλα Κοντού	ΑΝΩ ΛΕΧΩΝΙΑ
11	Αρχοντικό Τοπάλη	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
12	Αρχοντικό Τζοάνου	ΑΝΑΚΑΣΙΑ
13	Αρχοντικό Γουργιώτη	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
14	Αρχοντικό Γ. Ζούλια	ΠΟΡΤΑΡΙΑ
15	Βίλα Χατζηκυριαζή	ΑΝΩ ΛΕΧΩΝΙΑ
16	Αρχοντικό Γκλαβάνη	ΑΓ. ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
17	Αρχοντικό Τριανταφύλλου	ΔΡΑΚΕΙΑ
18	Αρχοντικό Καραβέργου	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
19	Αρχοντικό Τσιμώνου	ΠΟΡΤΑΡΙΑ
20	Αρχοντικό Βατσαρέα	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
21	Πυργόσπιτο Μαργαρίτη	ΑΝΩ ΒΟΛΟΣ
22	Λύκειο Ελληνίδων	ΒΟΛΟΣ
23	Αρχοντικό Βλαχλή	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
24	Αθανασάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου	ΒΟΛΟΣ
25	Αρχοντικό Χατζηκώστα	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
26	Αρχοντικό Χατζηαργύρη	ΑΛΛΗ ΜΕΡΙΑ
27	Αρχοντικό Κανταρτζή	ΠΟΡΤΑΡΙΑ
28	Κινηματοθέατρο "Αχιλλεϊον"	ΒΟΛΟΣ
29	Αρχοντικό Αξέλου-Σιτσιλιάνου	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
30	Αρχοντικό Ξηραδάκη	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
31	Αρχοντικό Μουσλή	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
32	Αρχοντικό Τσιμπούκη	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
33	Κτήριο "Κίτρινης Αποθήκης"	ΒΟΛΟΣ
34	Τσιτσιλιάνειο Νοσοκομείο	ΚΑΛΑ ΝΕΡΑ
35	Εργατικό Κέντρο Βόλου	ΒΟΛΟΣ
36	Κτήριο Μαυράκη – Βατσαρέα	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
37	Πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα	ΒΟΛΟΣ
38	Μέγαρο Σαφαροπούλου	ΒΟΛΟΣ
39	Νεκροταφείο Ταξιαρχών Βόλου - Ν. Ιωνίας	ΒΟΛΟΣ
40	Αρχοντικό Μαύρου	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ
41	Αρχοντικό Ζησάκη	ΠΟΡΤΑΡΙΑ

Πηγή: 5^η Εφορία Νεότερων Μνημείων

Λοιπές Πολιτιστικές Υποδομές

ΒΟΛΟΣ		
ΟΝΟΜΑ	ΕΙΔΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Δημοτικό Θέατρο Βόλου	Μουσικές και θεατρικές παραστάσεις	Πλατεία Ρήγα Φεραίου
Ανοιχτό Θέατρο Μελίνα Μερκούρη	Μουσικές και θεατρικές παραστάσεις	Πλατεία Ρήγα Φεραίου
Αίθουσα εκδηλώσεων Δημαρχείου	Εκδηλώσεις λόγου	Πλατεία Ρήγα Φεραίου
Παλιά Ηλεκτρική Εταιρεία Βόλου	Πολιτιστικές εκδηλώσεις - παραστάσεις	Κουταρέλια & Ρήγα Φεραίου
Κτήριο Σπίρερ (σοφίτα)	Χώρος εκθέσεων και εικαστικών εκδηλώσεων	Μικρασιατών 81
Δημοτικό Ωδείο Βόλου	Μουσικές εκδηλώσεις	Μεταμορφώσεως 1
Κέντρο Τέχνης «Τζιόρτζιο Ντε Κίρικο»	Χώρος εκθέσεων και εικαστικών εκδηλώσεων	Μεταμορφώσεως 3
Κέντρο Νεότητας «Δίαυλος»	Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων	Τοπάλη 14
Αποθήκες Β' Τελωνείου Βόλου	Χώρος εκθέσεων και εικαστικών εκδηλώσεων	Τελωνείο Βόλου
Κινηματοθέατρο «Αχίλλειον»	Πολυχώρος με 2 πολυδύναμες αίθουσες εκδηλώσεων	Κουμουνδούρου & Ιάσωνος
Αμφιθέατρο ΤΕΕ	Συνεδριακές εκδηλώσεις	Ξενοφώντος & 2 ^{ος} Νοεμβρίου
Πολυχώρος Τσαλαπάτα	Πολιτιστικές εκδηλώσεις, συναυλίες, εκθέσεις	Γιαννισών & Λαχανά
Αίθουσα εκδηλώσεων Μουσείου Πλινθοκεραμοποιίας Τσαλαπάτα		Γιαννισών & Λαχανά
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας- κτήριο Παπαστράτου: αμφιθέατρα Κορδάτου & Σαράτση	Συνέδρια και επιστημονικές συναντήσεις	Αργοναυτών & Φιλελλήλων
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-Πεδίον Άρεως: αμφιθέατρα ΤΜΧΠΠΑ, Αρχιτεκτόνων, Μηχανολόγων	Συνέδρια και επιστημονικές συναντήσεις	Πεδίον Άρεως
ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ		
Ανοιχτό Δημοτικό Θέατρο	Θερινό θέατρο	Πολιτιστικό Άλσος
Αίθουσα Συνεδρίων «Μεταξουργείο»	Αίθουσα κινηματογραφικών προβολών & συνεδρίων	Νικομηδείας & Καραμπατζάκη

Εκθεσιακός Χώρος «Μεταξουργείου»	Χώρος εκθέσεων, εικαστικών τεχνών, φωτογραφίας, κ.λπ.	Νικομηδείας & Καραμπατζάκη
Πολιτιστικό Κέντρο	Πολιτιστικός πολυχώρος	Πολιτιστικό Άλσος
Αίθουσα συνεδριάσεων στο Δημαρχείο		Τέρμα Λεωφόρου Ειρήνης
ΑΙΣΩΝΙΑ		
Πολιτιστικό Κέντρο Σέσκλου	Χώρος εκδηλώσεων και πολιτισμού	Σέσκλο
Αίθουσα Δημαρχείου		Διμήνι
ΙΩΛΚΟΣ		
Αίθουσα εκδηλώσεων	Διοργανώνονται συνέδρια, ημερίδες, συναυλίες, κ.λπ.	Ανακασιά-Δημοτικό Σχολείο
Σχολή Μουσικής και Χορού	Χώρος εκδηλώσεων	Ανωμαλιά Αγ. Ονούφριου
Αρχοντικό Ζαφειρίου	Χώρος εκθέσεων, εικαστικών τεχνών, μουσικών εκδηλώσεων, κ.λπ.	Άγιο Ονούφριο
ΠΟΡΤΑΡΙΑ		
Πνευματικό Κέντρο Δήμου Πορταριάς	Αίθουσα εκδηλώσεων του «Αθανασάκειου Νηπιαγωγείου» Πορταριάς	Πορταριά
Φοαυαγιέ Κλειστού Γυμναστηρίου Πορταριάς - Μακρινίτσας	Εκθεσιακός χώρος	Πορταριά
Υπόγειο Βρεφονηπιακού Σταθμού Άλλης Μεριάς-Ισόγειο Αγροτουριστικού Περιπτέρου	Παρουσιάζονται έργα κεντήματος, ταπητουργίας, και λαϊκής χειροτεχνίας	Άλλη Μεριά
ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ		
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Όλοι οι χώροι χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση διάφορων πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων, κ.λπ.	Μακρινίτσα
Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Ιστορίας Πηλίου		
Αίθουσα Δημοτικού Σχολείου «Ελένη Μатσούκα»		
Πνευματικό Κέντρο Ι.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου		
ΑΓΡΙΑ		
Πολιτιστικό Κέντρο Ιδρύματος Πορφυρογένη	Περιλαμβάνει θέατρο, χώρο εικαστικών τεχνών και χώρο βιβλιοθήκης.	Αγριά
ΑΡΤΕΜΙΔΑ		
Πολιτιστικό Κέντρο		Άνω Λεχώνια
ΑΓΧΙΑΛΟΣ		
Πολιτιστικό και Αθλητικό Κέντρο «Νίκος Σαρμάνης»		
Αμφιθέατρο Δημαρχείου		

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Βόλου (2012)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α4: ΦΟΡΕΙΣ – ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ

Διοικητικοί Φορείς

- Περιφέρεια Θεσσαλίας – Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας
- Δήμος Βόλου – Δημοτικό Συμβούλιο & Υπηρεσίες
- Λιμεναρχείο Βόλου
- Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑΜΒ)
- Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού – Υποκατάστημα Βόλου
- Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος - Υποκατάστημα Βόλου
- Ι.Κ.Α. - Υποκατάστημα Βόλου
- Δ.Ο.Υ. Βόλου & Ν. Ιωνίας
- Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος
- Εισαγγελία Βόλου
- Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

Κοινωνικοί Φορείς & Σύλλογοι

- Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων & Φίλων ΑΜΕΑ
- Ένωση Γονέων Διαβητικών Παιδιών & Εφήβων Νομού Μαγνησίας
- Ελληνική Εταιρία Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών (ΕΕΝΑΣΔ) Βόλου
- Πανελλήνιος Σύλλογος Μονογονεϊκών Οικογενειών
- Ένωση Πολυτέκνων Ν. Μαγνησίας
- Σύλλογος Εθελοντών Αιμοδοτών “Η Αλληλεγγύη”
- Συμβούλιο Κακοποίησης Παραμέλησης της ΕΚΠΟΛ
- Άρσις – Εταιρία Κοινωνικής Υποστήριξης Νέων
- Κέντρο πρόληψης κατά των ναρκωτικών Ν. Μαγνησίας - Πρόταση Ζωής
- Κέντρο Θεραπείας εξαρτημένων ατόμων (Κ.Ε.Θ.Ε.Α.) Θεραπευτικό Πρόγραμμα ΕΞΟΔΟΣ , Κέντρο Ενημέρωσης Βόλου
- Δίκτυο Εθελοντικών Οργανισμών Μαγνησίας (ΔΙΚ.Ε.Ο.ΜΑ.)
- Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) Βόλου, κ.α.
- Δημοτικός Οργανισμός Υγείας & Κοινωνικών Θεμάτων (Δ.Ο.Υ.Κ.) (Δ. Βόλου)
- Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικής Παρέμβασης & Υγείας (Δ.Ο.Κ.Π.Υ.) Νέας Ιωνίας Μαγνησίας
- Συμβουλευτικός Σταθμός – Κοινωνικό Εργαστήρι – Δ. Ιωλκού.
- Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) Δήμου Βόλου
- Δημοτικός Εκπαιδευτικός Οργανισμός Βόλου (Δ.Ε.Ο.Β)
- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) «Ωρίων» Βόλου
- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Δήμου Νέας Ιωνίας (Κ.Ε.Κ.Δ.Ν.Ι.) Μαγνησίας
- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Έρευνας της Ν.Α.Μ. (Κ.Ε.Κ.Α.Ν.Α.Μ. Α.Ε.)
- Κέντρο Έρευνας, Πληροφόρησης και Επιμόρφωσης Θεσσαλίας (Κ.Ε.Κ. Κ.Ε.Π.Ε.Θ.) – τμήμα Βόλου
- ΙΑΝΑΠ - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
- EUROTRAINING ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
- ΔΙΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ (ΙΒΕΠΕ)
- ΚΕΚ - ΔΥΝΑΜΙΚΗ - ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Πολιτιστικοί Φορείς & Σύλλογοι

- Καλλιτεχνικός Οργανισμός Δήμου Βόλου
- Πολιτιστικός Οργανισμός Ν. Ιωνίας
- Πολιτιστική Εστία Μικρασιατών «Ιωνες»
- Σύλλογος Καταγόμενων εξ Ανατολικής Ρωμυλίας
- Πολιτιστικός Σύλλογος Μικρασιατών «Το Εγγλεζονήσι»
- Σύλλογος Αθιγγάνων
- Εξωραϊστικός-Πολιτιστικός Σύλλογος Γλαφυριωτών
- Λαογραφικός και Επιμορφωτικός Σύλλογος Γλαφυριωτών
- Εκπολιτιστικός Σύλλογος Μελισσατικών
- Αγροτικός και Εκπολιτιστικός Σύλλογος Φυτόκου
- Εξωραϊστικός Σύλλογος «Ακρόπολης»
- Πολιτιστικός Οργανισμός Αγριάς
- Αθλητικός Οργανισμός Αγριάς
- Δημοτικός Οργανισμός Υγείας, Κοινωνικής Αντίληψης και Περιβάλλοντος Αγριάς
- Γυναικείος Φορέας Κοινωνικής Δράσης Αγριάς
- Αναπτυξιακός Σύλλογος Ψυγείων Αγριάς
- Όμιλος Ερευνών Πηλίου
- Πολιτιστικός Σύλλογος Διμηνίου
- Πολιτιστικός Σύλλογος Σέσκλου
- Αθλητικός και Πολιτιστικός Οργανισμός Πορταριάς
- Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ), Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Θεσσαλίας
- Ένωση Ξενοδόχων Π.Ε. Μαγνησίας
- Σωματείο Τουριστικών Λεωφορείων και Γραφείων Π.Ε. Μαγνησίας
- Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας
- Εταιρεία Θεσσαλικών Ερευνών
- ΜΚΟ Μουσικών Παρεμβάσεων arTREE
- Ίδρυμα Πορφυρογένη
- Λέσχη Κλασικών Οχημάτων Βόλου

Φορείς Τοπικής Απασχόλησης

- ΜΚΟ ONE-EARTH
- ΕΑΣ Βόλου – Πηλίου
- Αγροτικός Παραγωγικός Συνεταιρισμός Ν. Αγχιάλου
- Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδος
- Επιμελητήριο Μαγνησίας
- Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης
- Ένωση Ξενοδόχων Μαγνησίας
- Οργανισμός Λιμένος Βόλου (Ο.Λ.Β.)
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)
- Ομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών και Εμπόρων Μαγνησίας
- Εμπορικός Σύλλογος Βόλου

- Εργατικό Κέντρο – Ινστιτούτο Εργασίας
- Σύλλογος Καταστηματαρχών Κέντρων Εστίασης και Διασκέδασης
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
- Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Εργαστηριακών δοκιμών
- Αναπτυξιακή Εταιρεία Βόλου (ΑΝ.Ε.ΒΟ.)
- Κέντρο Έρευνας, Τεχνολογίας και Ανάπτυξης Θεσσαλίας (Κ.Ε.ΤΕ.Α.Θ.)

*ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ Σ.Ο.Α.Π. ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΛΟΥ*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Τ.Μ.Χ.Π.Α. – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β1: ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΛΙΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΜΕΤΡΗΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

Αυτή η έρευνα έχει ως στόχο την ποσοτικοποίηση των απόψεων των πολιτών του Βόλου, σχετικά με την ποιότητα ζωής στην πόλη. Εκπονείται στα πλαίσια της Διπλωματικής Εργασίας του φοιτητή Ευθύμη Καμάλη, Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, υπό την επίβλεψη των κ. καθηγητών Π. Σκάγιαννη (Υπεύθυνος Εργασίας) και Μ.-Ν. Ντυκέν (Υπεύθυνη Ερωτηματολογίων) στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Για οποιαδήποτε πληροφορία, παρακαλώ επικοινωνήστε με το εξής τηλέφωνο: 2421074438.

Παρακαλώ σημειώστε τα προσωπικά σας στοιχεία (βάζοντας Χ στα πλαίσια που σας αντιπροσωπεύουν):

1. Φύλο: Άνδρας..... Γυναίκα.....
2. Ηλικία: 15-24..... 25-34..... 35-44..... 45-54..... 55-64..... 65-74.....
3. Είστε: Εργαζόμενος/η..... Άνεργος/η..... Συνταξιούχος..... Άλλο (προσδιορίστε.....)
4. Επίπεδο Εκπαίδευσης: Απόφοιτος Δημοτικού..... Απόφοιτος Γυμνασίου..... Απόφοιτος Ενιαίου ή Τεχνικού Λυκείου..... Απόφοιτος ΤΕΙ..... Απόφοιτος ΑΕΙ..... Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου..... Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου..... Άλλο..... ΔΓ/ΔΑ.....
5. Επίπεδο Μηνιαίου Εισοδήματος: € 0-600..... € 601-1200..... € 1201-1800..... € 1801+..... ΔΓ/ΔΑ.....

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ορισμένα στοιχεία που συναντά κανείς στην πόλη του Βόλου, ταξινομημένα ανά κατηγορίες. Παρακαλώ βαθμονομήστε τα, στην κλίμακα 1-7, κυκλώνοντας τον αριθμό που σας αντιπροσωπεύει περισσότερο για το κάθε ένα, θεωρώντας το 1 ως τον χαμηλότερο βαθμό και το 7 ως τον υψηλότερο.

Κ1: ΑΣΤΙΚΟ – ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ
6. Ποικιλία πολιτιστικών δραστηριοτήτων (πχ θέατρα, νυχτερινή ζωή, μουσεία, κλπ)								
7. Ποικιλία εμπορικών καταστημάτων								
8. Ποιότητα & Κατάσταση ΜΜΜ (αστικού ΚΤΕΛ)								
9. Ποιότητα Δημοσίων Αθλητικών Εγκαταστάσεων								
10. Κατάσταση-Μορφή Δρόμων/Κτηρίων της πόλης								
11. Επάρκεια θέσεων στάθμευσης στο Κέντρο								
12. Κυκλοφοριακή κατάσταση								
13. Ποιότητα & Κατάσταση Λοιπής Τεχνικής Υποδομής (πχ ύδρευσης, ηλεκτρισμού, ενέργειας)								

Η έρευνα δεν τελειώνει εδώ! Παρακαλώ γυρίστε σελίδα!

Κ2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ									
14. Επίπεδο Εισοδημάτων που προσφέρονται στην πόλη	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
15. Ευκαιρίες Απασχόλησης	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
16. Κόστος Διαβίωσης	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
17. Κόστος Ενοικίασης – Ιδιοκατοίκησης Χώρων	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
Κ3: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ									
18. Επάρκεια Κοινωνικής Υποδομής (πχ ΚΑΠΗ, Παιδικοί Σταθμοί)	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
19. Αίσθημα Ασφάλειας στην πόλη	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
20. Αποδοχή Μεταναστών και Διαφορετικότητας	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
21. Ποιότητα Δημοσίων Υπηρεσιών Υγείας (πχ νοσοκομείο, ΙΚΑ)	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
22. Ποιότητα Δημοσίων Υπηρεσιών Εκπαίδευσης	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
23. Ποιότητα Υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης (πχ Δημοτικές Υπηρεσίες, ΚΕΠ, Εφορία, κλπ)	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
Κ4: ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ									
24. Ποιότητα της Ατμόσφαιρας	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
25. Ποιότητα και Επάρκεια Χώρων Πρασίνου/Κοινόχρηστων	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
26. Καθαριότητα πόλης	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	
27. Ποιότητα Λιμένα	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ	

Παρακαλώ συμπληρώστε τις παρακάτω ερωτήσεις (είτε με Χ, είτε ολογράφως):

28. Συνολικά, είστε ευχαριστημένος/η με την ποιότητα ζωής στην πόλη του Βόλου; **ΝΑΙ**.....
ΟΧΙ..... **ΟΥΔΕΤΕΡΟΣ/Η**..... **ΔΓ/ΔΑ**.....

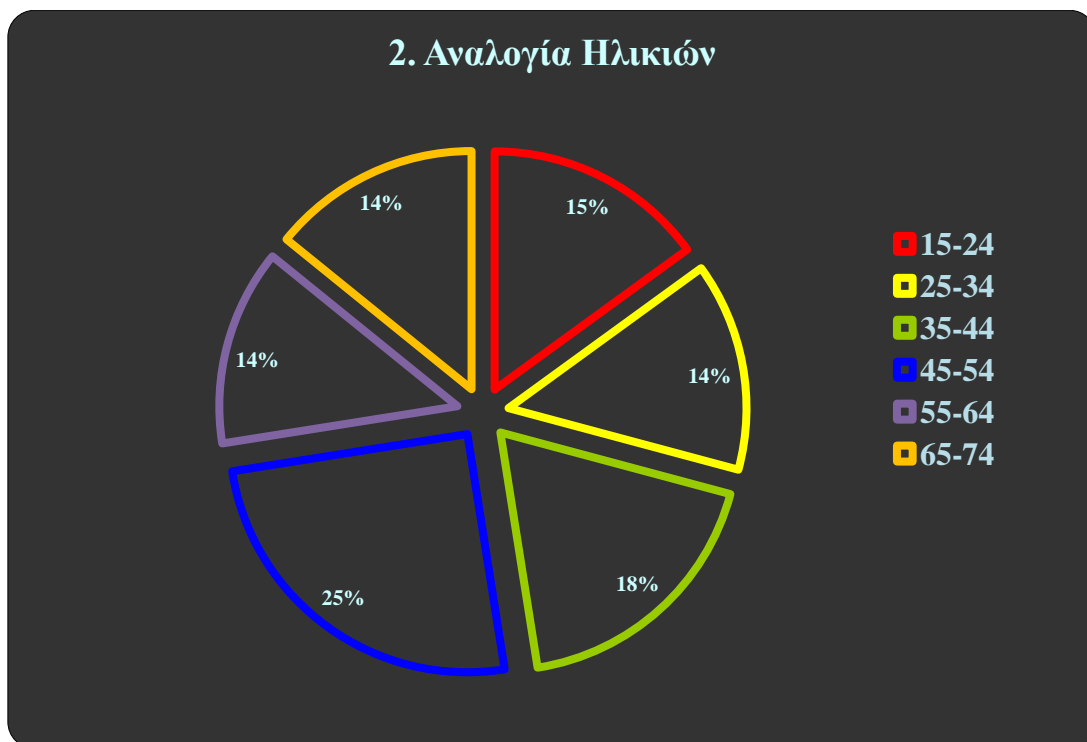
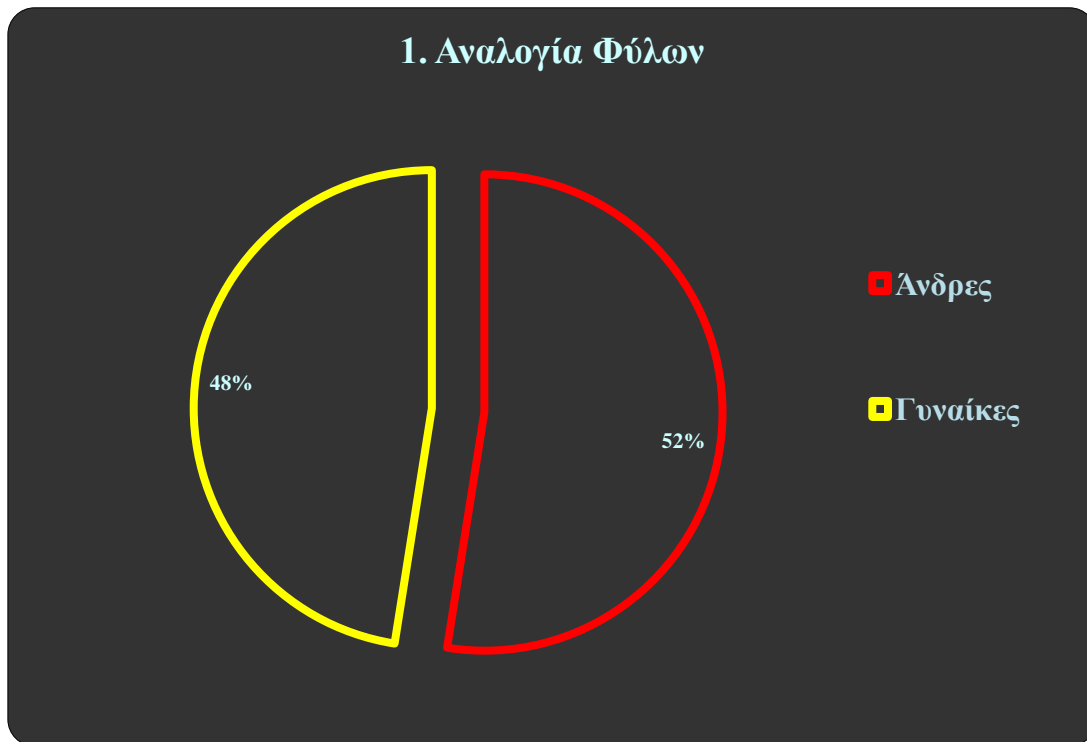
29. Σε περίπτωση που απαντήσατε **ΟΧΙ** ή **ΟΥΔΕΤΕΡΟΣ/Η** στην παραπάνω ερώτηση, παρακαλώ προσδιορίστε την κατηγορία/τις κατηγορίες που, κατά τη γνώμη σας, αποτελεί/ούν τον μεγαλύτερο προβληματισμό σχετικά με την ποιότητα ζωής στο Βόλο: **Αστικό Περιβάλλον**.....
Οικονομικό Περιβάλλον..... **Κοινωνικό Περιβάλλον**..... **Φυσικό Περιβάλλον**.....
ΔΓ/ΔΑ.....

30. Παρακαλώ καταγράψτε κάθε στοιχείο που σας προβληματίζει σχετικά με την ποιότητα ζωής στην πόλη: _____

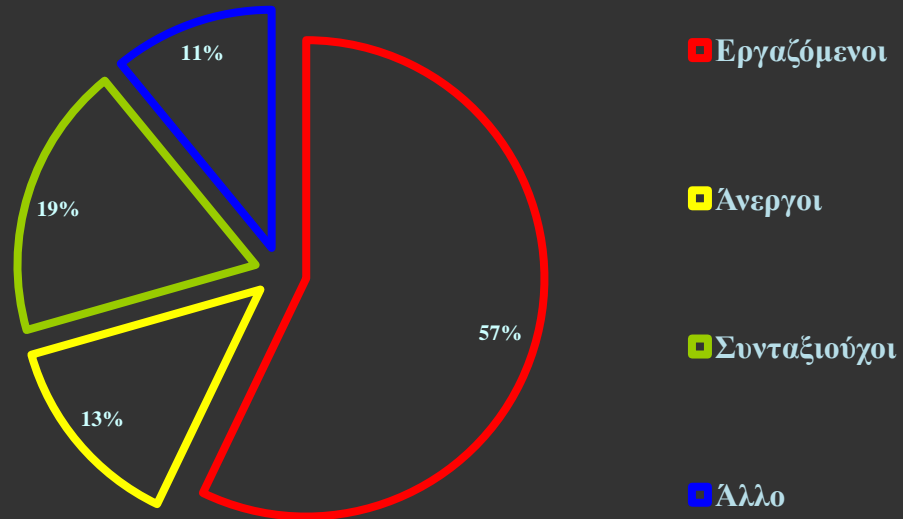
31. Παρακαλώ καταγράψτε κάθε στοιχείο που, κατά τη γνώμη σας, θα βελτίωνε την ποιότητα ζωής στην πόλη του Βόλου: _____

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ! Η ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΑΣ ΗΤΑΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ!

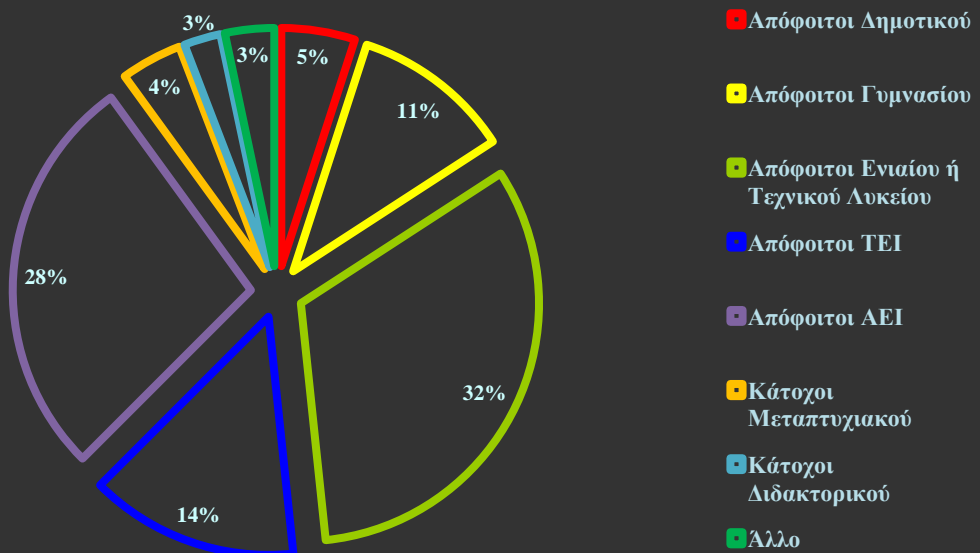
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β2: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

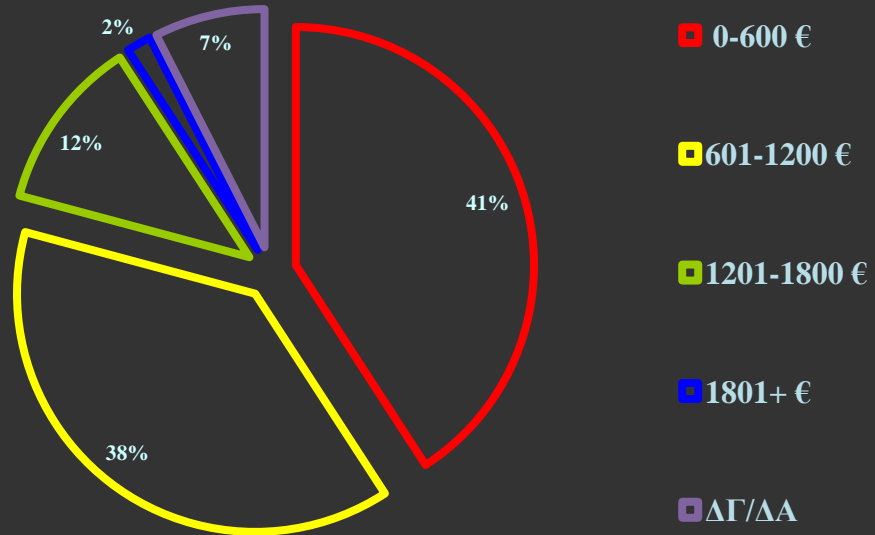
3. Επαγγελματική Κατάσταση Ερωτηθέντων

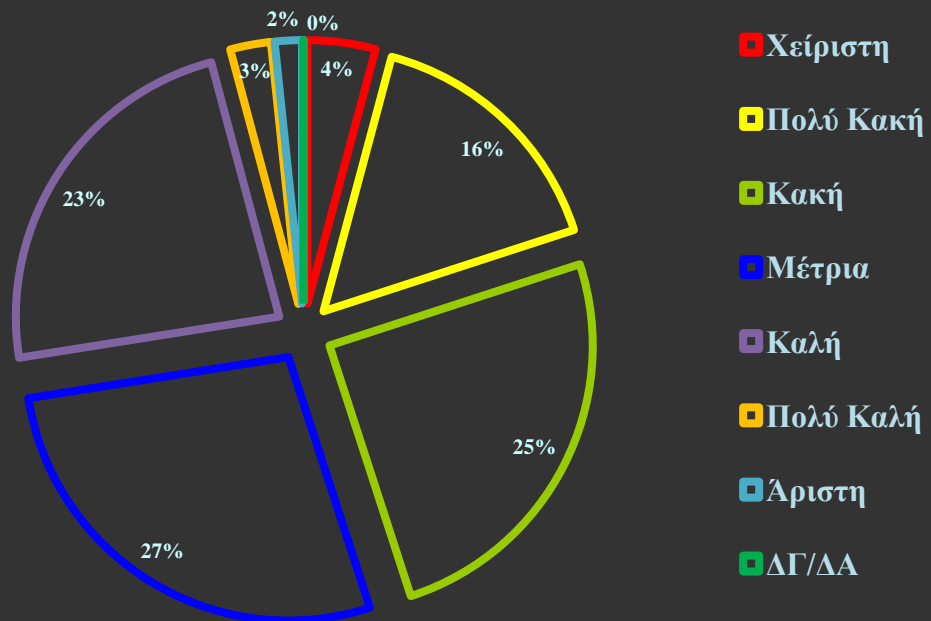
4. Επίπεδο Εκπαίδευσης Ερωτηθέντων

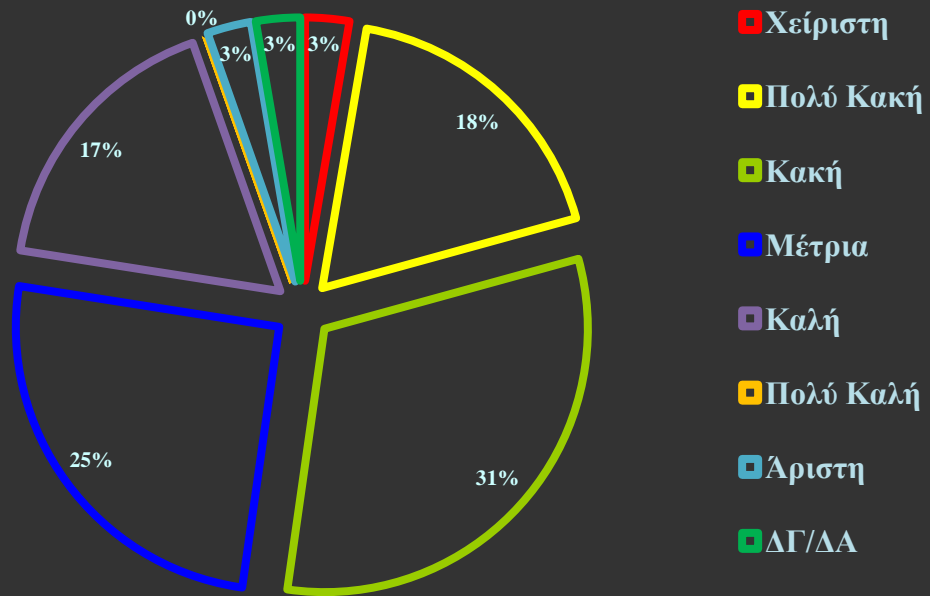
5. Επίπεδο Μηνιαίου Εισοδήματος Ερωτηθέντων

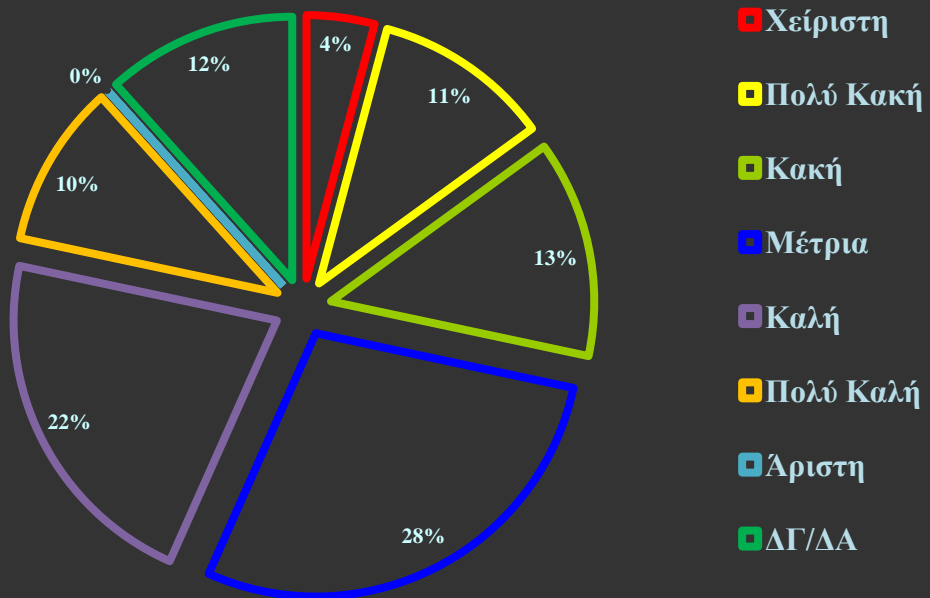
6. Ποικιλία Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων

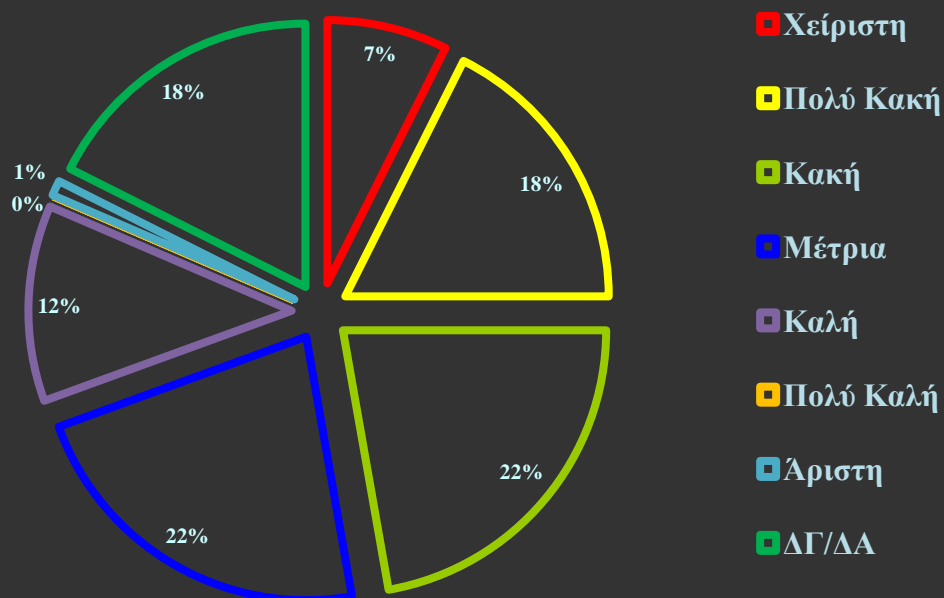
7. Ποικιλία Εμπορικών Καταστημάτων

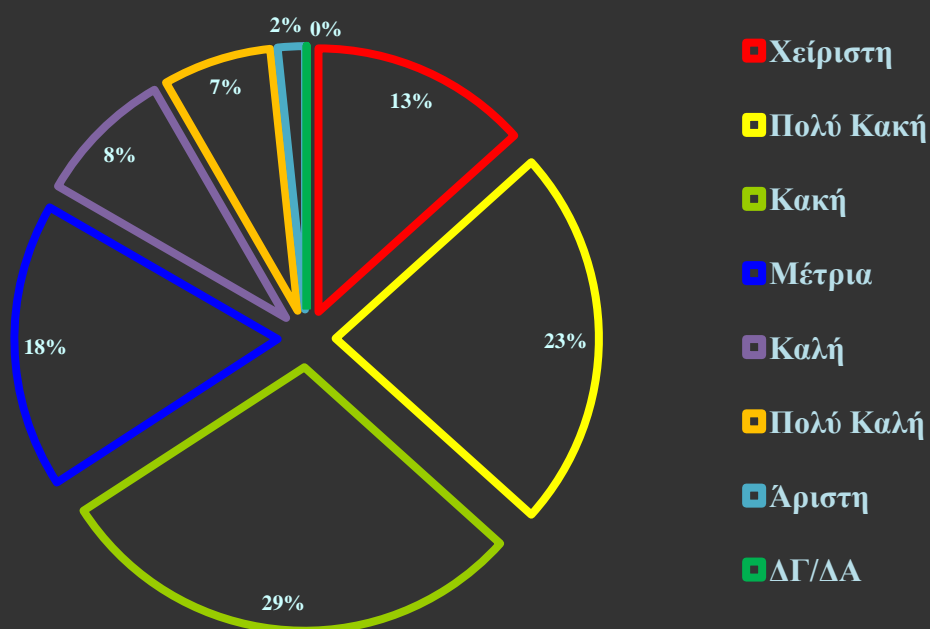
8. Ποικιλία Εμπορικών Καταστημάτων

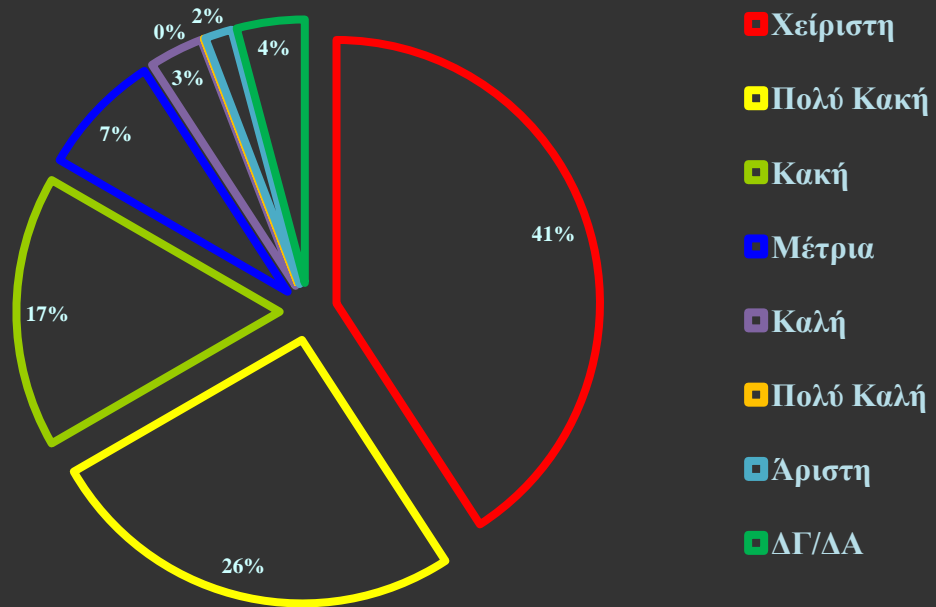
9. Ποικιλία Δημόσιων Αθλητικών Εγκαταστάσεων

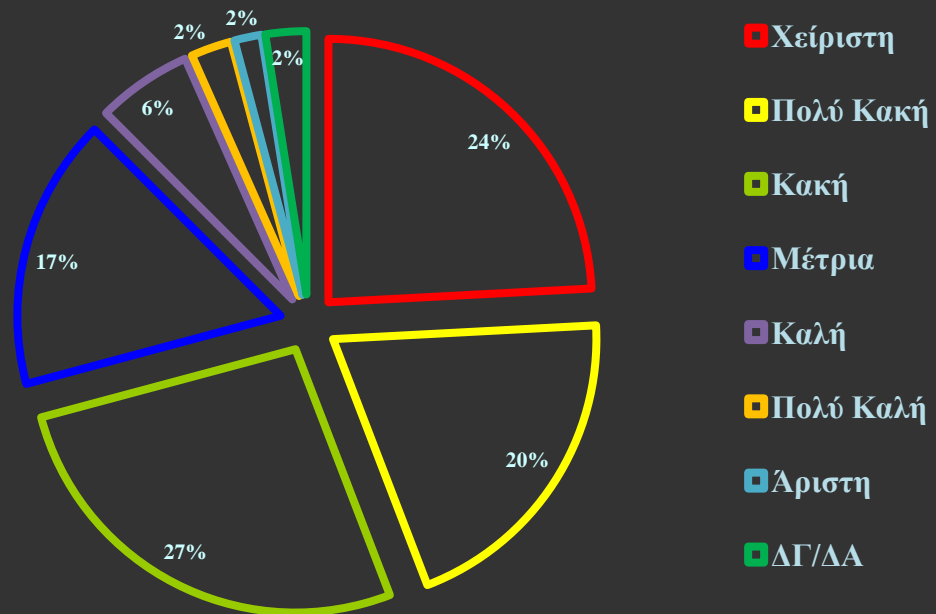
10. Κατάσταση Κτηρίων / Δρόμων

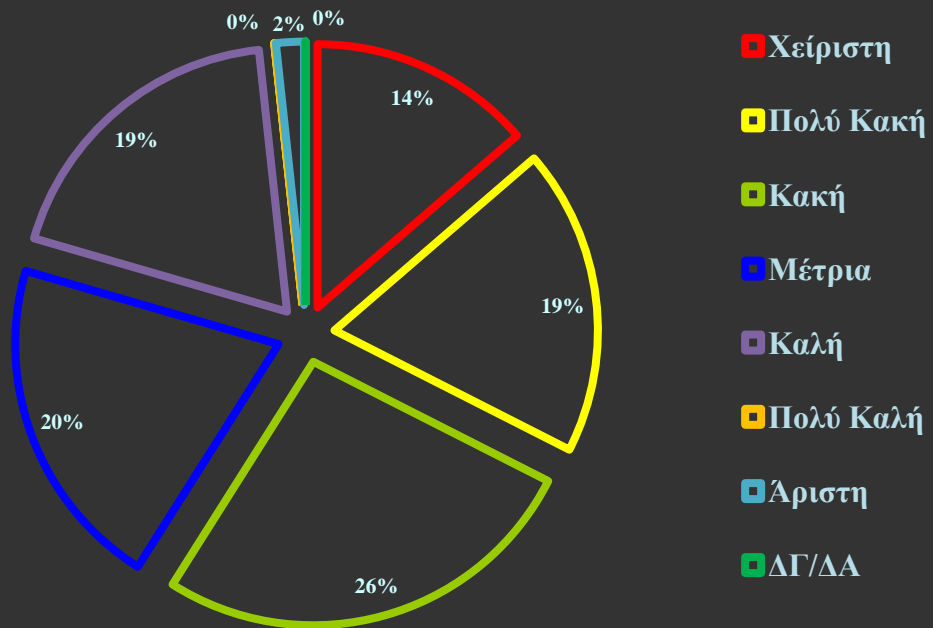
11. Επάρκεια Θέσεων Στάθμευσης στο Κέντρο

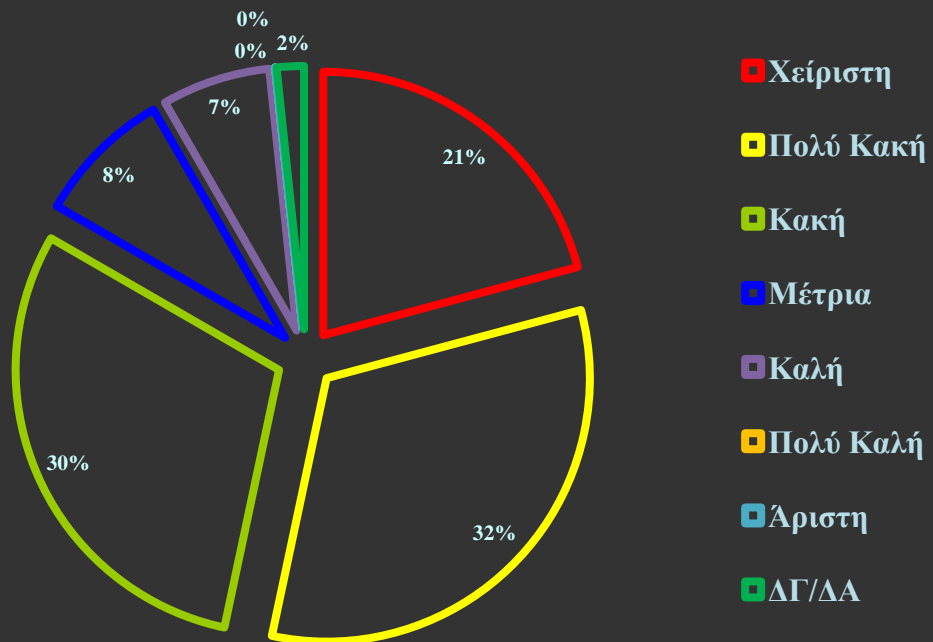
12. Κυκλοφοριακή Κατάσταση

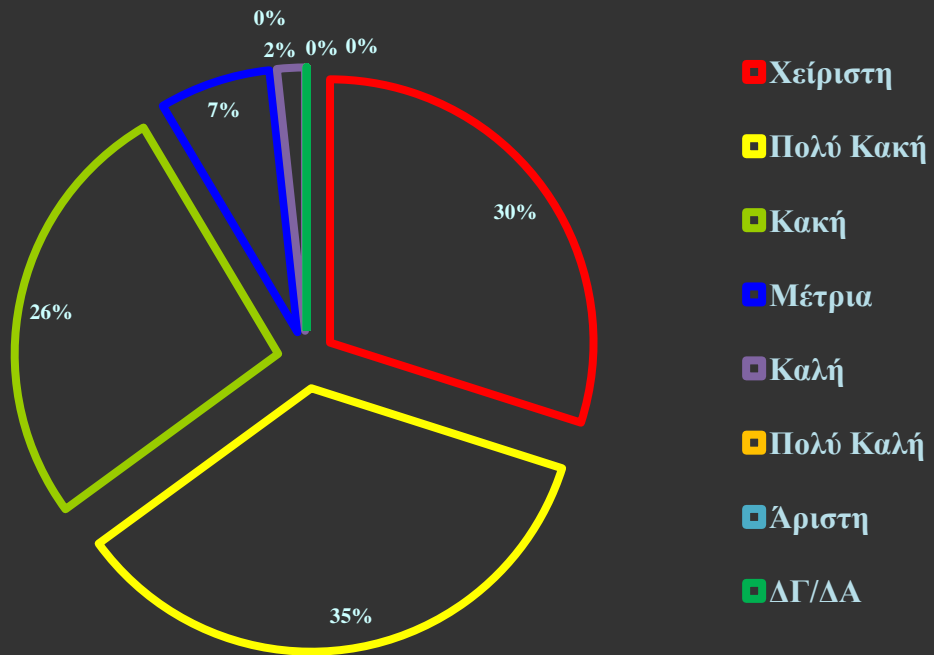
13. Ποιότητα Λοιπής Τεχνικής Υποδομής

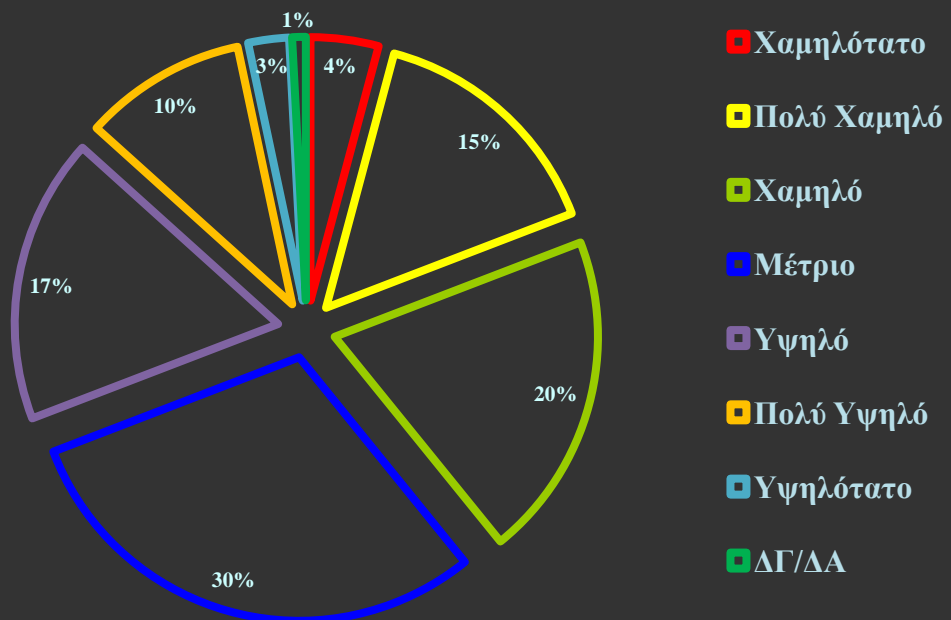
14. Επίπεδο Προσφερόμενων Εισοδημάτων

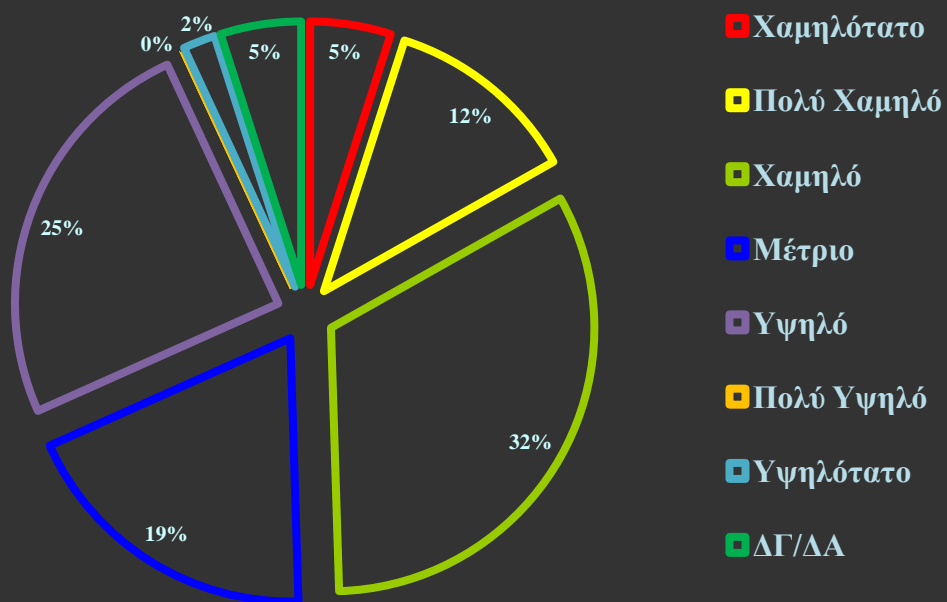
15. Επίπεδο Ευκαιριών Απασχόλησης

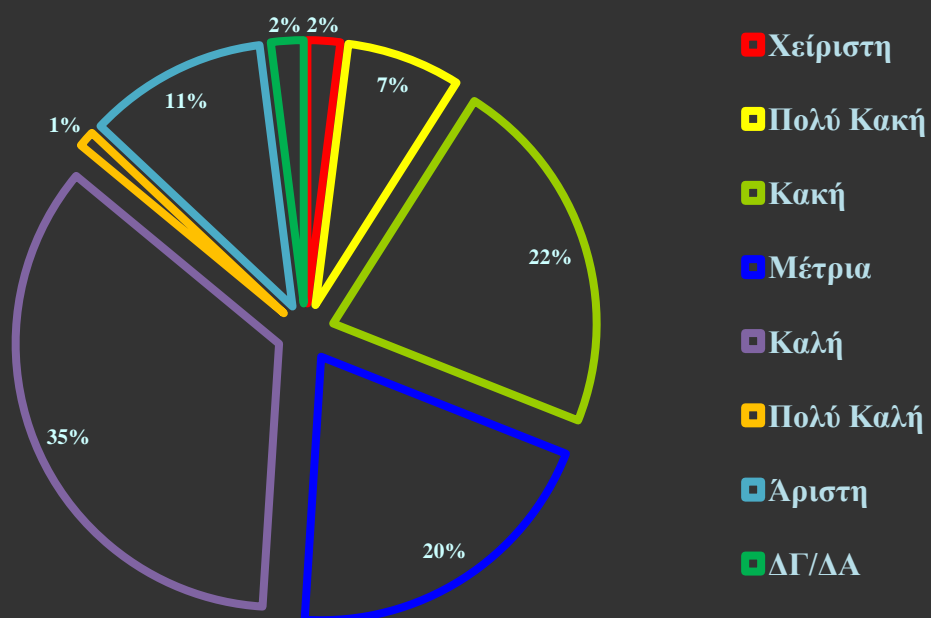
16. Κόστος Διαβίωσης

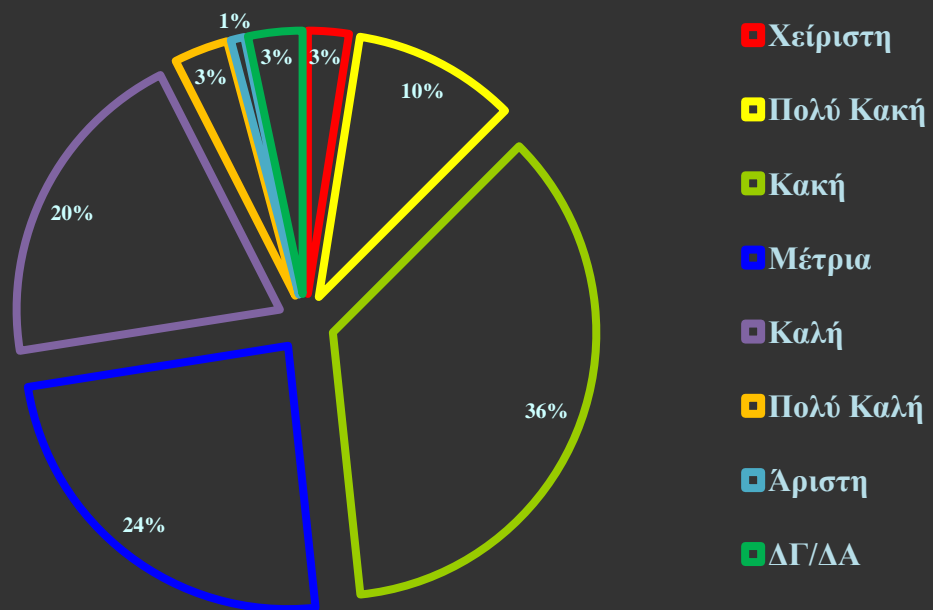
17. Κόστος Ενοικίασης / Ιδιοκατοίκησης

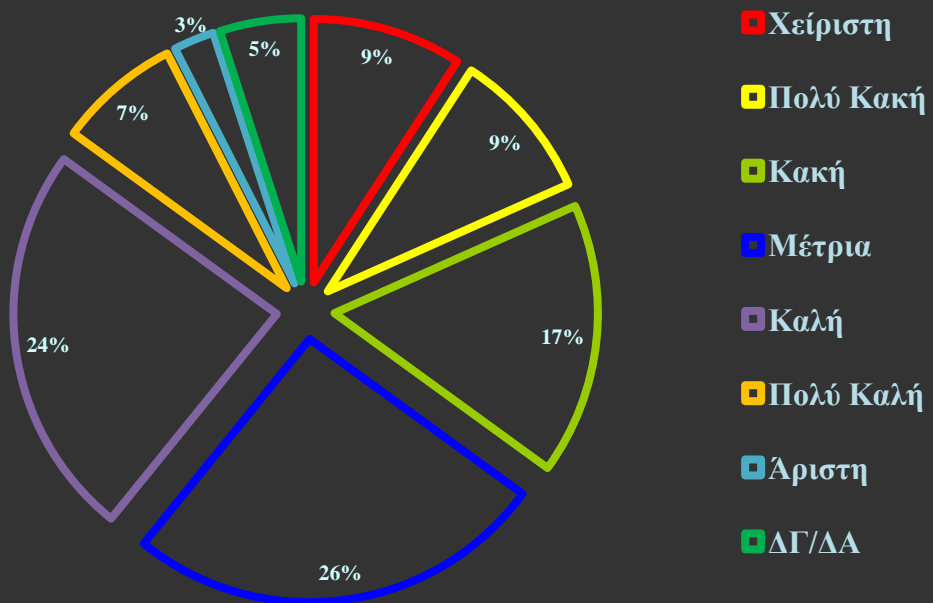
18. Αίσθημα Ασφάλειας

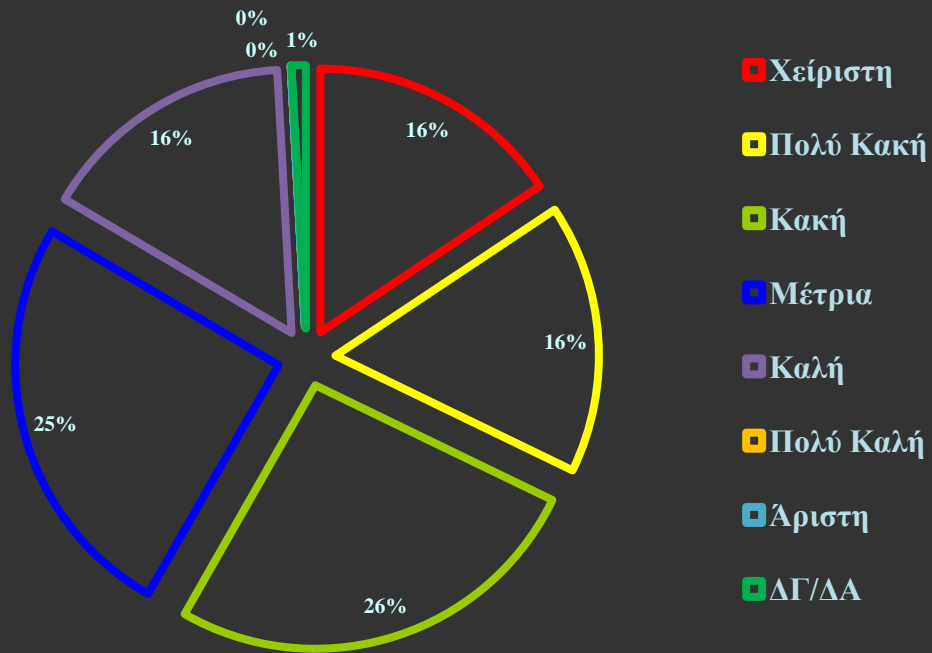
19. Επάρκεια Κοινωνικής Υποδομής

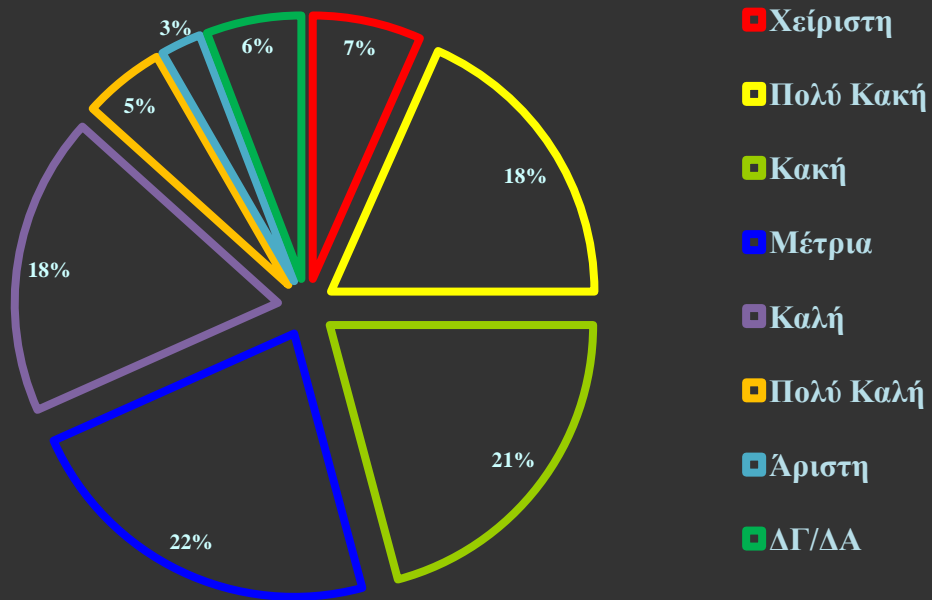
20. Αποδοχή Διαφορετικότητας

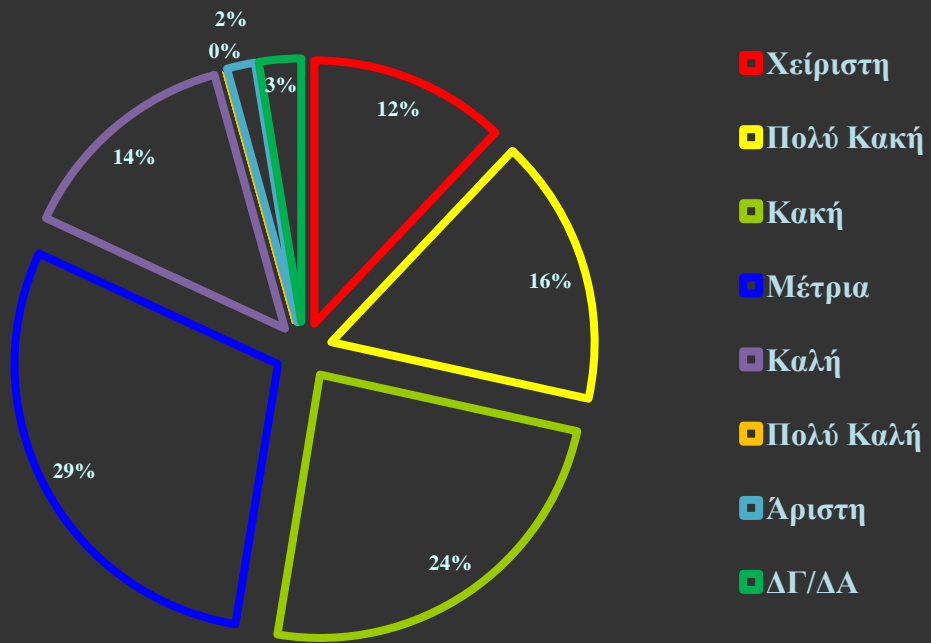
21. Ποιότητα Δημόσιων Υπηρεσιών Υγείας

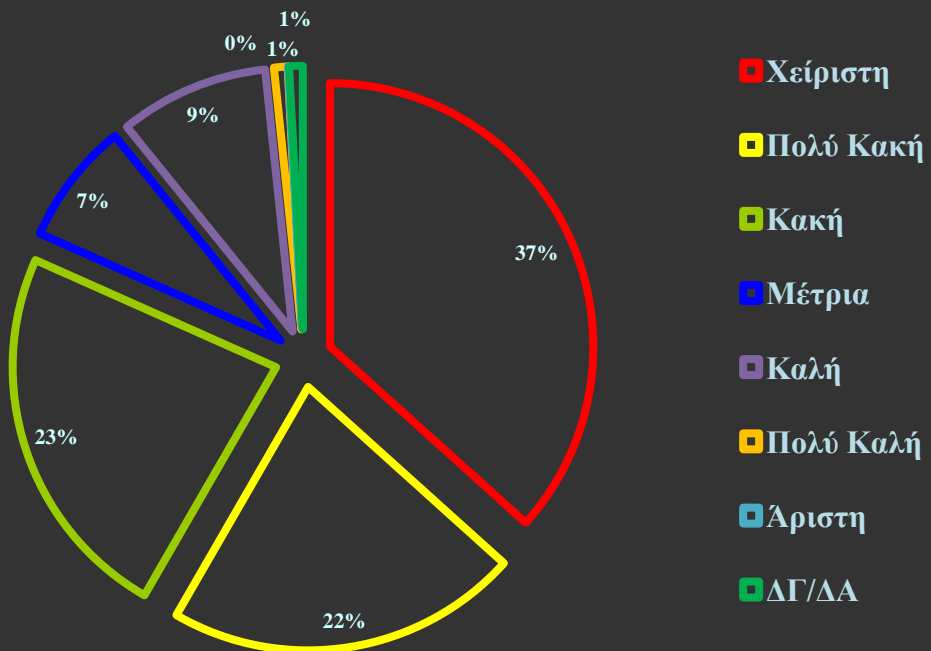
22. Ποιότητα Δημόσιων Υπηρεσιών Εκπαίδευσης

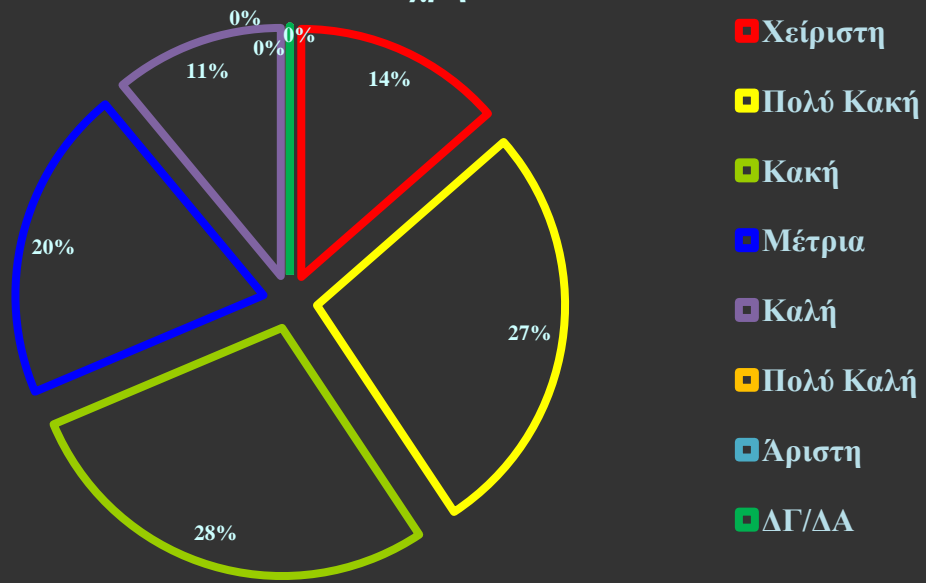
23. Ποιότητα Υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης

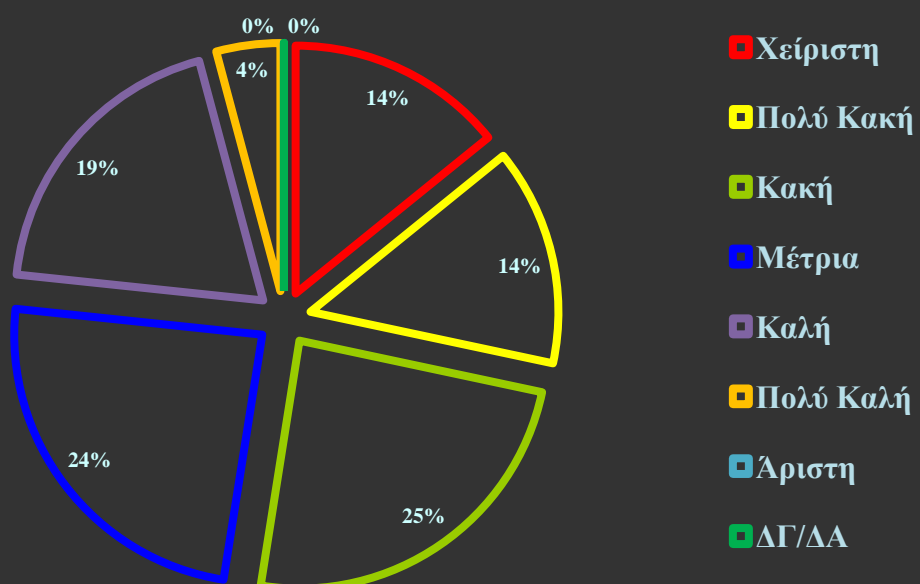
24. Ποιότητα Ατμόσφαιρας

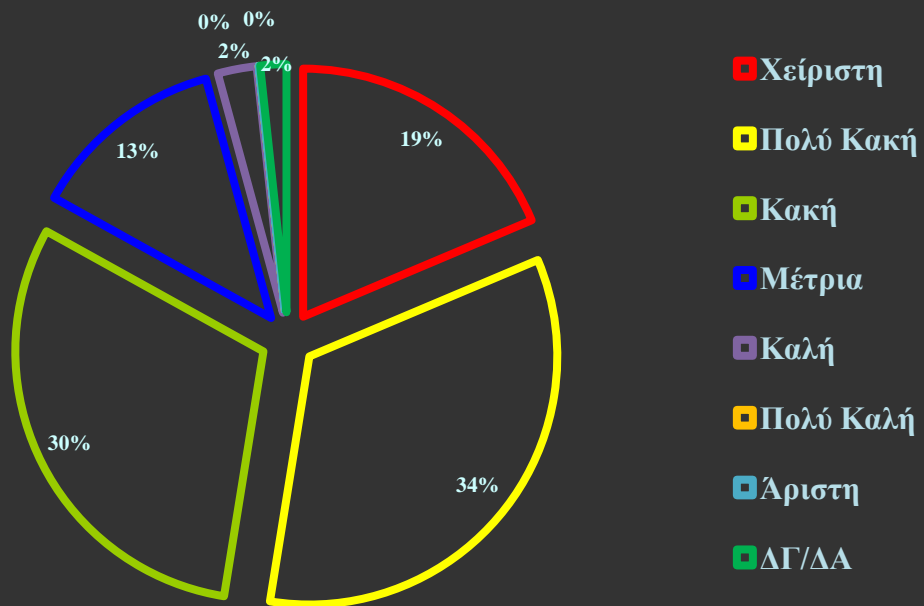
25. Ποιότητα / Επάρκεια Χώρων Πρασίνου / Κοινόχρηστων

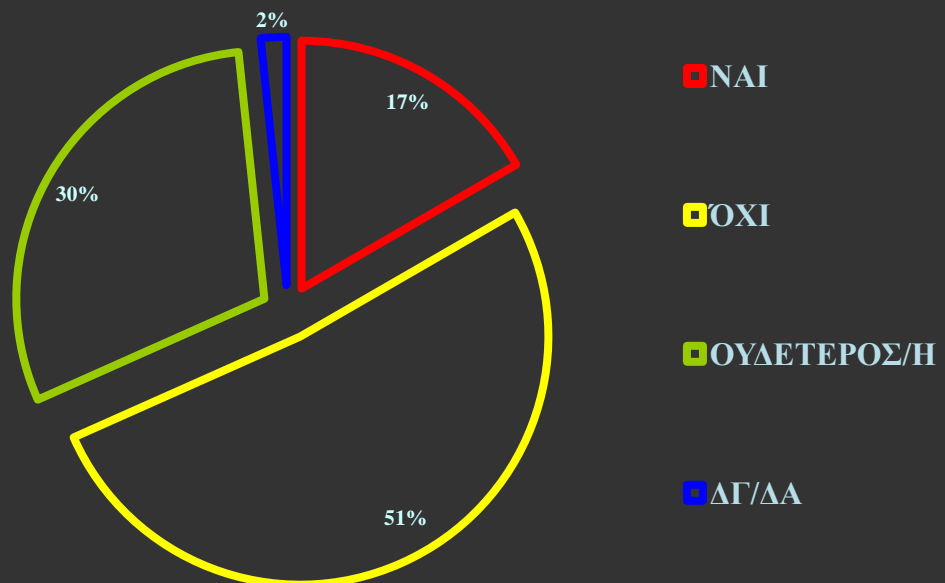
26. Καθαριότητα Πόλης

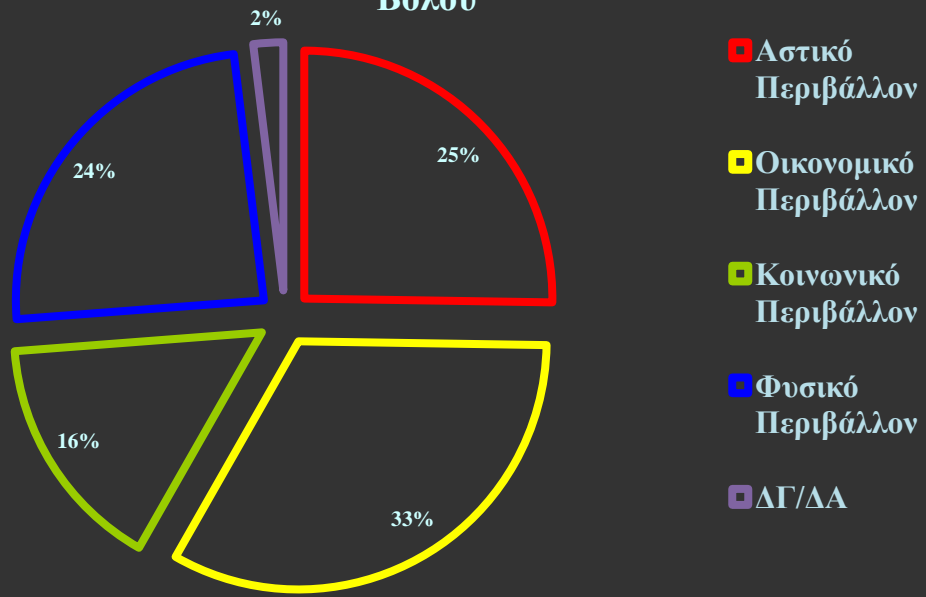
27. Ποιότητα Λιμένα

28. Ικανοποιημένος-η (συνολικά);

29. Μεγαλύτερος Προβληματισμός για την πόλη του Βόλου

*ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ Σ.Ο.Α.Π. ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΛΟΥ*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: ΟΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Τ.Μ.Χ.Π.Α. – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.1
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Επανασχεδιασμός της Πλατείας Ελευθερίας.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Πρόκειται για τη σχεδιαστική επανεκτίμηση ενός εκ των κεντρικότερων και σημαντικότερων κοινοχρήστων χώρων, όχι μόνο της περιοχής μελέτης αλλά και ολόκληρης της πόλης. Η θέση της βοηθά στον προσανατολισμό στο χώρο αλλά και στην «ανεμπόδιστη» κυκλοφορία του πεζού. Η νέα σχεδιαστική προσέγγιση οφείλει να διαθέτει τα παρακάτω στοιχεία: της κίνησης, της υδάτινης ροής (σιντριβάνι), της προσπελασιμότητας, της ύπαρξης πρασίνου και της «οπτικοποίησης» του σύγχρονου σχεδιαστικού πνεύματος. Σημαντική, επίσης, κρίνεται η εύκολη πρόσβαση – μέσω δημιουργίας ειδικών υποδομών – για ΑμΕΑ (πχ ράμπες). Ως χαρακτηριστικά σχεδιαστικά υποδείγματα, αναφέρονται οι πλατείες Stravinsky στο Παρίσι και Shouwburgplein στο Ρότερνταμ.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Στόχος είναι η βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης της Πλατείας Ελευθερίας, μέσω της ενθάρρυνσης της χρήσης / της οικειοποίησης του χώρου από τους πολίτες, της βελτίωσης του περιβαλλοντικού της ίχνους (πχ μέσω της ύπαρξης φωτοβολταϊκών ή/και υδάτινων επιφανειών και της συμβολής στην αντιμετώπιση του φαινομένου της θερμικής νησίδας) και γενικότερα μέσω της ύπαρξης ενός ευανάγνωστου αστικού καννάβου εκεί. Επίσης, οι ειδικές υποδομές για ΑμΕΑ λειτουργούν ως δείγμα πολιτισμού, σεβασμού και βιώσιμης- δίκαιης κινητικότητας. Τέλος, θα αποτελέσει σημαντικό κομμάτι στην προσπάθεια βελτίωσης της εικόνας της περιοχής μελέτης.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1), Κοινωνικής Δικαιοσύνης (Θ.Α.3) και Βελτίωσης Εικόνας της περιοχής (Θ.Α.4).</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Περιφέρεια Θεσσαλίας (μέσα από ειδικό διαγωνισμό)	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Πράσινο Ταμείο	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.2
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>«Παίζοντας με τον φόβο» στο Πάρκο Ρήγα Φεραίου.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Το Πάρκο Ρήγα Φεραίου αποτελεί τον μεγαλύτερο χώρο αστικού πρασίνου στην περιοχή μελέτης. Ταυτόχρονα, είναι και η κύρια πηγή αστικού φόβου για τους χρήστες της περιοχής. Για την αναστροφή αυτής της κατάστασης, επιστρατεύονται «περιπετειώδη» γεγονότα: προσομοιώσεις κυνηγητού και adventurous gaming το βράδυ με έντονο ή/και ελαφρύ φωτισμό, ενώ την ημέρα πρωταρχικό μέλημα θα είναι η ικανοποίηση των παιδιών και των κατοικίδιων ζώων. Σαφώς, ειδικές υποδομές είναι υποχρεωτικές να εισαχθούν, τόσο για τα κατοικίδια (ειδικοί κάδοι & εξοπλισμός), όσο και για τα περιπετειώδη παιχνίδια. Ο χώρος εφαρμογής των παραπάνω θα είναι ακριβώς πίσω από το Δημοτικό Θέατρο, μέχρι το τέλος του Πάρκου και οφείλει να σχεδιαστεί κατάλληλα, ειδικά ως προς το έδαφος του.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η παραπάνω παρέμβαση έχει ως στόχο την επαναφορά του αισθήματος ασφάλειας στους χρήστες του πάρκου, καθώς και στη δημιουργία θετικής εικόνας για αυτό, με τη βοήθεια της ψυχαγωγίας. Ιδιαίτερα τη νύχτα, η χρήση του φωτισμού αλλά και των ομαδικών, ψυχαγωγικών προσομοιώσεων, θα αποτελέσουν αντίβαρο στο φόβο και στην αποξένωση που επικρατεί στην περιοχή. Απώτερος σκοπός, είναι η αποδοχή από τους χρήστες αυτού του μίνι-θεματικού χώρου και της γενικότερης ιδέας «Παιχνίδι και Περιπέτεια στον Ανοιχτό Χώρο / Μεταφορά του Ψηφιακού Παιχνιδιού σε Ρεαλιστικές Συνθήκες».</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Κοινωνικής Μέριμνας (Θ.Α.3) και Βελτίωσης Εικόνας της περιοχής (Θ.Α.4).	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Ομάδες Πολιτών (για τη διαχείριση των events)	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
Δημοτικά Κονδύλια, crowd-funding (για τις υποδομές που απαιτούνται)	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.3
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Μετατροπή Τοπικών Οδών σε Δρόμους Ήπιας Κυκλοφορίας.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η συγκεκριμένη δράση αναφέρεται στις οδούς Τοπάλη, Δον Δαλεζίου, Σπυρίδη, Γκλαβάνη, Κουμουνδούρου, Ογλ, Γαμβέτα, από το ύψος της 28^{ης} Οκτωβρίου έως και την οδό Αργοναυτών (πλην των δρόμων Δημητριάδος και Ιάσωνος), καθώς και στις οδούς Αλμυρού (από το ύψος της Μ. Γρηγορίου μέχρι και την οδό Λαχανά), Αγγιάλου και Μανωλάκη στα Παλαιά. Οι δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας (<i>Woonerf</i>) επιτρέπουν την αρμονική συνύπαρξη πεζών με μια περιορισμένη κίνηση αυτοκινήτου (έως 25 χλμ/ώρα), η οποία είτε εξυπηρετείται με τη διαμόρφωση ενός διαδρόμου κατάλληλου για τροχοφόρα στο εσωτερικό του πεζόδρομου, είτε και όχι, οπότε το δάπεδο του πεζόδρομου είναι ενιαίο. Και στις δύο περιπτώσεις πάντως ο πεζός σε όλο το πλάτος του πεζόδρομου έχει το προβάδισμα, ενώ η κίνηση των τροχοφόρων γίνεται υποχρεωτικά με πολύ μικρή ταχύτητα. Επίσης, οι κάτοικοι αυτής της ζώνης, θα έχουν το πλεονέκτημα της στάθμευσης του οχήματός τους εκεί.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο κύριος στόχος της παραπάνω δράσης είναι η αποσυμφόρηση του κεντρικού πυρήνα της περιοχής μελέτης, όπου και αναπτύσσονται οι περισσότερες εμπορικές χρήσεις. Έπειτα, ακολουθεί ο εξωραϊσμός των παραπάνω οδών, η βελτίωση των ατμοσφαιρικών συνθηκών της περιοχής, η ενθάρρυνση οικολογικών μέσων μετακίνησης, κλπ. Τέλος, ένα σημαντικό τμήμα των Παλαιών, αναβαθμίζεται, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην ανάπτυξη των χρήσεων της αναψυχής και της εστίασης εκεί, με ευνοϊότερες και ασφαλέστερες μεταφορικές συνθήκες.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας και Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1), Τόνωσης Επιχειρηματικότητας (Θ.Α.2) και Βελτίωσης της Εικόνας της περιοχής (Θ.Α.4)</p>	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Περιφέρεια Θεσσαλίας	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
Δημοτικά Κονδύλια, ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Υποδομών	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.4
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης για την Κινητικότητα των ΑμΕΑ.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Σε αυτήν την περίπτωση, υιοθετείται μια προσέγγιση με προοπτική για το εν λόγω ζήτημα, καθώς για την επίλυσή του, δεν αρκούν πλέον οι αποσπασματικές δράσεις, αλλά ενδείκνυται ένα ολοκληρωμένο πλάνο στήριξης: συνεντεύξεις με αρμόδιους φορείς και συλλόγους, με μεμονωμένες περιπτώσεις ΑμΕΑ, ερωτηματολόγια, κατάρτιση σχεδίου δράσης, προγραμματισμός και διαρκής επιτήρηση. Ανάμεσα στις αναγκαίες δράσεις και οι εξής: κατασκευή οδηγών όδευσης ατόμων με προβλήματα όρασης σε όλα τα πεζοδρόμια της περιοχής μελέτης, κατασκευή ραμπών – συμπλήρωση ελλείψεων, ηχητικές ειδοποιήσεις στους φωτεινούς σηματοδότες, εξοπλισμός των λεωφορείων του αστικού ΚΤΕΛ με μηχανισμούς που ευνοούν την κινητικότητα των ΑμΕΑ (σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία 2001/85/ΕΚ περί «Ειδικών Διατάξεων για τα Οχήματα Μεταφοράς Επιβατών»), υπαγόρευση κανονισμού ισόπεδης πρόσβασης στα καταστήματα και οτιδήποτε άλλο προτάσσει η Κοινοτική Οδηγία 2004/17/ΕΚ, περί «Συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας και των μεταφορών».</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Εδώ, επιδιώκεται η βιώσιμη κινητικότητα των ΑμΕΑ και η προσαρμογή των υποδομών της περιοχής στους κοινοτικούς κανονισμούς. Εξάλλου, η σημασία των υποδομών εντάσσει την συγκεκριμένη παρέμβαση, στον εν λόγω Θεματικό Άξονα. Επίσης, στόχος είναι η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού που προκαλείται από τις ελλείψεις στις μεταφορικές υποδομές της περιοχής.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1) και Κοινωνικής Μέριμνας (Θ.Α.3)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Περιφέρεια Θεσσαλίας	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
Δημοτικά Κονδύλια, ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Υποδομών	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.5
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Αναβάθμιση του Ποδηλατοδρόμου στο Παραλιακό Μέτωπο και στα Παλαιά.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προτείνεται η επέκταση του υφιστάμενου ποδηλατοδρόμου στο λοιπό παραλιακό μέτωπο, με ανάλογο πάχος λωρίδας (περίπου 2 μέτρων), επιλογή εναλλακτικής διαδρομής στα Παλαιά (διαμέσου της οδού Αλμυρού αντί της Πυρασσού, αφού η πρώτη θα αποτελεί πλέον οδό Ήπιας Κυκλοφορίας) και στρώση διαφορετικού χρώματος και υφής οδοστρώματος και χαμηλών διαχωριστικών που δεν είναι επικίνδυνα για τους πεζούς και ποδηλάτες ή ακόμα και ανύψωση του ποδηλατικού καταστρώματος στο ύψος του πεζοδρομίου, κατά μήκος της προτεινόμενης ποδηλατικής διαδρομής (Παραλία – Πυρασσού – Μ. Γρηγορίου – Αλμυρού – Πεδίον Άρεως).</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Γενικότερη πρόθεση για την περιοχή μελέτης, αποτελεί η ισχυροποίηση του ποδηλάτου ως μέσο μεταφοράς, κάτι που θα αποδειχθεί και έμπρακτα μέσω του κατάλληλου σχεδιασμού. Επίσης, επιδιώκεται ο σεβασμός προς το περιβάλλον αλλά και προς τους χρήστες ποδηλάτου.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας και ειδικότερα οι Οδοί Ήπιας Κυκλοφορίας (Θ.Α.1)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, Περιφέρεια Θεσσαλίας</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
<p>Δημοτικά Κονδύλια, ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Υποδομών</p>	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.6
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Αλλαγή χρήσης στο νότιο τμήμα του Σιδηροδρομικού Σταθμού Βόλου – Δημιουργία Ζώνης Πολιτισμού και Αστικού Πρασίνου – Άρση της εντοπισθείσας ασυνέχειας του πολεοδομικού ιστού</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Το νότιο τμήμα του Σιδηροδρομικού Σταθμού, παραμένει ανενεργό και περιφραγμένο. Μια λύση για την αναστροφή της κατάστασης, είναι η μετατροπή του σε <i>Υπαίθριο Μουσείο Σιδηροδρόμου</i>. Έτσι, θα παρέχεται η δυνατότητα της προβολής των εκθεμάτων του Μουσείου μέσα στα παλαιά βαγόνια που ήδη υπάρχουν στην περιοχή μετά από κατάλληλη διαμόρφωσή τους και εξοπλισμού τους, μη διαταράσσοντας ταυτόχρονα το γραμμικό χώρο πρασίνου που ενυπάρχει εκεί. Επίσης, θα υλοποιηθούν δράσεις σύνδεσης με τον λοιπό αστικό ιστό (πχ είσοδος από τη δυτική και την ανατολική πλευρά, αφαίρεση περίφραξης, κλπ). Σε περίπτωση που προκύψει χωροθετικό ζήτημα, προτείνεται η μετατόπιση της Αφετηρίας του Σταθμού κατά 300 μέτρα βορειότερα.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Γενικά επιδιώκεται η άρση της ασυνέχειας του αστικού ιστού στην περιοχή. Η αλλαγή χρήσης στο νότιο τμήμα συγκατευθύνει προς αυτόν τον σκοπό μέσω ειδικών, σχεδιαστικών παρεμβάσεων. Επίσης, δημιουργείται έτσι, ένας νέος πόλος πολιτισμού, που είναι σε κατάλληλη γεωγραφική θέση ώστε να προσελκύσει επισκέπτες (λόγω επαφής με το επιβατικό τμήμα του Σταθμού και εγγύτητας με το Σταθμό Υπεραστικού ΚΤΕΛ). Ακόμη, η γειτνίαση με το Πάρκο Ρήγα Φεραίου και τη νέα χρήση ψυχαγωγίας που αυτό θα διαθέτει στο δυτικό τμήμα του, ενισχύει τη θέση περί δημιουργίας νέου πολιτιστικού πόλου έλξης στην ευρύτερη περιοχή. Τέλος, ο συνδυασμός της προαναφερθείσας γειτνίασης με το Πάρκο Ρήγα Φεραίου με την ύπαρξη χώρων πρασίνου εντός του Σταθμού, υποβοηθά την ομαλή, αισθητική μετάβαση και ενισχύει το αστικό τοπίο στην περιοχή.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Νέα πολιτισμική χρήση του Πάρκου Ρήγα Φεραίου και λοιπές δράσεις Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1), Ενίσχυση Πολιτισμικού Χαρακτήρα της περιοχής μελέτης (Θ.Α.4)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Πολιτισμού	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.7
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Αναβάθμιση συστήματος δημοσίων μεταφορών – Διερεύνηση δημιουργίας συστήματος μέσων σταθερής τροχιάς.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Στο πλαίσιο της αναβάθμισης των δημοσίων μεταφορικών συστημάτων της περιοχής, προτείνονται δράσεις βελτίωσης της δεδομένης πολιτικής λειτουργίας του Αστικού ΚΤΕΛ, όπως μια σύγχρονη πολιτική προώθησης των ΜΜΜ μέσω ειδικού πλάνου λειτουργίας, ειδικές τιμές ή/και κάρτες εισιτηρίων, μέτρα αύξησης της ανταγωνιστικότητας, λειτουργία ειδικών γραμμών αλλά και σχεδιαστικές δράσεις (πχ. σχεδιασμός αποκλειστικών διαδρόμων κίνησης). Επίσης, προτείνεται η διεξαγωγή σειράς ειδικών μελετών (σκοπιμότητας, συγκοινωνιακών μετρήσεων, προώθησης, προ-σχεδιασμού) σχετικά με την πιλοτική λειτουργία ενός μέσου σταθερής τροχιάς, για τις δημόσιες μεταφορές, στην περιοχή μελέτης και ειδικότερα ενός συστήματος τρόλεϊ ή ενός τραμ ελαστικής κίνησης.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Μέσα από την παραπάνω πρόταση επιδιώκεται η αναβάθμιση των δημοσίων μεταφορών, προς ικανοποίηση των χρηστών της περιοχής. Επίσης, στόχος είναι η επίτευξη της βιώσιμης κινητικότητας μέσω της αντικατάστασης της χρήσης του ΙΧ σε καθημερινή βάση, από σύγχρονα συστήματα μεταφορών φιλικότερα στο περιβάλλον και της αποσυμφόρησης των κεντρικών αρτηριών από τον μεγάλο όγκο οχημάτων.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας & Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, ΚΤΕΛ Βόλου	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΚΤΕΛ Βόλου - Ιδιωτική, ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Υποδομών	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.8
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Υιοθέτηση πολιτικών του Γενικού Προγραμματικού Σχεδίου για το λιμένα – Αλλαγή χρήσης και αξιοποίηση προβλητών.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Σε αυτήν την παρέμβαση, ακολουθούνται σε μεγάλο βαθμό, οι προτάσεις που συμπεριλαμβάνονται στο Γενικό Προγραμματικό Σχέδιο για την αναβάθμιση της περιοχής του λιμένα, και πιο συγκεκριμένα οι εξής δράσεις: την υποδοχή κρουαζιερόπλοιων, ακτοπλοΐας και υδροπλάνων από την Κεντρική Προβλήτα καθώς και η ολοκλήρωση της κατασκευής του κτηρίου που θα στεγάσει τον Επιβατικό Σταθμό (εμπορικών και πολιτιστικών χρήσεων), την πρόβλεψη μεταφοράς των επιβατών στην Επιβατικό Σταθμό με εναέρια πεζογέφυρα, μεταφορά των υπηρεσιών Τελωνείου στην Προβλήτα 3, από την υφιστάμενη θέση τους στην Προβλήτα 1 και δημιουργία εκεί Ζώνης Εμπορίου-Εστίασης, με ιδιαίτερη έμφαση στα τοπικά προϊόντα και εδέσματα, διακοπή λειτουργίας ή μεταφορά στην Προβλήτα 2 του Σιλό και κτηριακή αναδιαμόρφωση του χώρου με σκοπό τη δημιουργία Ζώνης Πολιτισμού και ειδικότερα την κατασκευή ενός Μουσείου Θαλάσσιας Ιστορίας και εκθεσιακών χώρων, και τέλος την εξυπηρέτηση εμπορευματοκιβωτίων στην Προβλήτα 2. Φυσικά, θα πρέπει να αναβαθμιστούν και να επανασχεδιασθούν οι αστικές υποδομές για τη συγκριμένη περιοχή ώστε να παρέχεται ολοκληρωμένη ενεργειακή, τηλεπικοινωνιακή και μεταφορική κάλυψη.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Το σύνολο των παραπάνω δράσεων έχει ως στόχο του τη συνολική αναβάθμιση της λιμενικής περιοχής, με ειδική αναφορά στη σημασία της τοπικής ιστορίας και ταυτότητας σε αυτό. Επίσης, δημιουργούνται οι κατάλληλες υποδομές υποδοχής νέων μορφών τουρισμού (πχ κρουαζιέρας – Επιβατικός Σταθμός, πολιτιστικός-εκθεσιακοί χώροι/Μουσείο Θαλάσσιας Ιστορίας, γαστρονομικός – καταστήματα με τοπικά εδέσματα).</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Αστικής, Πολιτιστικής, Τουριστικής και Παραγωγικής Ανάπτυξης (Θ.Α. 1,2,4) για την περιοχή</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, Περιφέρεια Θεσσαλίας, Υπουργεί Υποδομών, ΟΛΒ</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
<p>ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργεία Υποδομών & Τουρισμού, ΟΛΒ, μικτά σχήματα</p>	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.9
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Ολοκληρωμένο Σύστημα Ευφυούς Διαχείρισης Θέσεων Στάθμευσης και Ενημέρωσης Οδηγών.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Πρωτίστως, θα αφαιρεθεί το Σύστημα Ελεγχόμενης Στάθμευσης που λειτουργεί στον κεντρικό πυρήνα της περιοχής μελέτης, καθώς είναι πεπαλαιωμένο και η χρήση του αποτελεί περισσότερο πρόβλημα, παρά λύση. Τη θέση του θα πάρει το <i>Ολοκληρωμένο Σύστημα Ευφυούς Διαχείρισης Θέσεων Στάθμευσης</i>, που θα λειτουργεί ως εξής: αρχικά, θα εγκατασταθούν, πάνω σε κάθε πιθανή θέση στάθμευσης, <i>αισθητήρες</i> οι οποίοι θα ελέγχουν τη διαθεσιμότητά της. Τα <i>παρκόμετρα</i>, θα επικοινωνούν ασύρματα με τους αισθητήρες, συγκεντρώνοντας τα δεδομένα διαθεσιμότητας για τις παρακείμενες θέσεις, με σκοπό την αποστολή των συνολικών δεδομένων στο κέντρο ελέγχου. Το <i>κέντρο ελέγχου</i>, με τη σειρά του θα διαμοιράζει την πληροφορία προς τους <i>δέκτες</i> (χρήστες), μέσω 3 τρόπων: τις <i>ηλεκτρονικές πινακίδες ενημέρωσης</i> που θα εγκατασταθούν σε ειδικά σημεία στο οδικό δίκτυο, το <i>λογισμικό κέντρο ελέγχου</i> που θα εμφανίζει την πληροφορία σε ψηφιακό χάρτη και της ειδικής <i>εφαρμογής</i> (application) για smartphones και tablets που θα ενημερώνει τον εγγεγραμμένο χρήστη για τη διαθεσιμότητα των θέσεων. Βέβαια, θα υπάρχει και ειδική μέριμνα για την αστυνόμευση των θέσεων, καθώς το Ειδικό Σώμα φύλαξης, θα διαθέτει <i>εξοπλισμό λογισμικού PDA</i> που θα ενημερώνει για τυχόν ατυχήματα ή παρανομίες και θα βοηθά στην κλήτευση. Τέλος, η πληρωμή για τη χρήση της κάθε θέσης θα γίνεται με τους εξής τρόπους: <i>απευθείας στο παρκόμετρο</i>, <i>μέσω sms</i>, <i>μέσω προπληρωμένων καρτών</i>, <i>μέσω του σχετικού application</i> για smartphones και Tablets . Η περιοχή εφαρμογής είναι εκείνη εντός των παρακάτω ορίων: α) Φιλελλήνων – Γαλλίας – 54^{ου} Συντάγματος – Αργοναυτών – Τοπάλη – Ιάσονος – Φιλελλήνων, β) η περικλειόμενη περιοχή από τις οδούς Κουντουριώτου – 2ας Νοεμβρίου – Παπαδιαμάντη – Ξενοφώντος και γ) ο χώρος στάθμευσης του Πάρκου Ρ. Φεραίου, επί της Ξενοφώντος (όπως ορίζει η υπ/αριθμ. 615/2003 απόφαση του Δ. Συμβουλίου Βόλου, σχετικά με τις ελεγχόμενες θέσεις στάθμευσης).</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η εγκατάσταση του παραπάνω συστήματος διαχείρισης θέσεων στάθμευσης έχει ως στόχο την ικανοποίηση της ζήτησης που δημιουργείται προς αυτό το σκοπό. Ταυτόχρονα, εισάγει την περιοχή στην εποχή της ψηφιακής καινοτομίας, υπεραπλουστεύοντας διαδικασίες, που κάποτε έμοιαζαν εξαιρετικά δύσκολες.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1) και Ψηφιακής Σύγκλισης (Θ.Α.3)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Υπουργείο Υποδομών	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Υποδομών, ιδιωτικές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.10
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία νέων Parking σε επιλεγμένα σημεία της περιοχής μελέτης.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προτείνεται η δέσμευση των παρακάτω εγκαταλελειμμένων χώρων με σκοπό την δημιουργία δημοτικών υπόγειων ή/και ισόγειων Parking: κτήριο επί της συμβολής των οδών Κ. Καρτάλη & Ιάσωνος, κτήριο επί της συμβολής των οδών Π. Μελά & Σωκράτους (πρώην Κτήριο Ματσάγγου), κτήριο επί της συμβολής των οδών Λήμνου & Λαχανά. Προέχει η προσέγγιση των ιδιοκτητών των εκτάσεων και η προσπάθεια για την επίτευξη συμφωνίας μαζί τους. Εξετάζεται ως λύση και η συνιδιοκτησία ή ακόμη και η ανάθεση του εγχειρήματος σε κοινωνικές επιχειρήσεις. Επίσης, οφείλουν να επισπευσθούν οι διαδικασίες ανέγερσης του Parking στη συμβολή των οδών Φιλελλήνων & Δημητριάδος και η ανέγερση 7όροφου κτηρίου υποδοχής οχημάτων εκεί, όπως έχει εξαγγελθεί εδώ και αρκετά χρόνια. Τέλος, προτείνεται η δημιουργία υπαίθριου χώρου υποδοχής 200 οχημάτων εμπροσθεν της Προβλήτας 1 στο λιμένα, σε ειδική θέση.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Τα παραπάνω εγχειρήματα σε συνδυασμό με την Παρέμβαση 1.9, σχετικά με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Ευφυούς Διαχείρισης Θέσεων Στάθμευσης και Ενημέρωσης Οδηγών, δίνουν τη λύση σχετικά με το μείζον πρόβλημα της στάθμευσης οχημάτων, τόσο στο Κέντρο όσο και στα Παλαιά.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1) και Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας (Θ.Α. 2)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, Σχήματα Συνεργασίας</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
<p>ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, μικτές, ιδιωτικές (με μορφή κοινωνικής επιχείρησης)</p>	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.11
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Κυκλοφοριακός Δακτύλιος.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προτείνεται η καθιέρωση δακτυλίου δρόμων, μεταξύ των οδών Μαυροκορδάτου – Γαλλίας – Κοραή – Ιάσωνος. Σύμφωνα με το μέτρο αυτό, τις ημέρες Δευτέρα έως Παρασκευή (από 08.00-22.00) και Σάββατο (από 08.00-15.00), θα επιτρέπεται η κυκλοφορία εντός του δακτυλίου μόνο σε όσα οχήματα έχουν μόνο λήγοντα αριθμό κυκλοφορίας ή ζυγό λήγοντα, ανάλογα με το αν ο αριθμός της ημέρας του μήνα θα είναι μονός ή ζυγός αριθμός αντίστοιχα. Τα όρια του δακτυλίου θα προσδιορισθούν με ειδική σήμανση, ενώ η οδός Αργοναυτών θα παραμείνει εκτός δακτυλίου για να διευκολύνεται η πρόσβαση στους χώρους στάθμευσης του λιμένα αλλά και για την διευκόλυνση της τουριστικής εξυπηρέτησης. Από το μέτρο εξαιρούνται τα ΜΜΜ, τα Ταξί, τα αυτοκίνητα χρηστών με αναπηρία, τα ενοικιαζόμενα οχήματα και τα υβριδικά αυτοκίνητα.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Το παραπάνω μέτρο θα εφαρμοστεί πιλοτικά στην περιοχή μελέτης για ένα χρόνο, με σκοπό την εξαγωγή πορισμάτων, σχετικά με το αν βοηθά στην καταπολέμηση της κυκλοφοριακής συμφόρησης που παρατηρείται στο Κέντρο του Βόλου, αλλά και αν βελτιώνει την ποιότητα της ατμόσφαιρας σύμφωνα με ειδικές μετρήσεις που θα πραγματοποιηθούν. Εάν οι δύο παραπάνω παράμετροι (κυκλοφοριακή κίνηση και ατμοσφαιρική ποιότητα) ικανοποιούνται, το μέτρο θα συνεχίσει να ισχύει.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας & Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
Δημοτικά Τέλη (για τη σήμανση)	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.12
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Βιοκλιματικός Σχεδιασμός.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η συγκεκριμένη παρέμβαση εστιάζει στον «πράσινο» σχεδιασμό των αστικών υπαίθριων χώρων στην περιοχή μελέτης και στην καθοριστική συμβολή τους στο αστικό μικροκλίμα και στις συνθήκες θερμικής άνεσης σε αυτούς και στα γειτονικά κτίρια. Τα εργαλεία – μέσα επίτευξής του είναι τα εξής: «Ψυχρά» Δομικά Υλικά, Ύπαρξη Βλάστησης, Παρουσία Υδάτινων Επιφανειών και Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Σε παρόμοιο πλαίσιο, προτείνεται μια σειρά δράσεων που περιλαμβάνει την πραγματοποίηση των παρακάτω ενεργειών, σε επιλεγμένα σημεία της περιοχής μελέτης: κατασκευή στεγάστρων με φωτοβολταϊκά πάνελ ή/και μεμονωμένα φωτοβολταϊκά για την εξυπηρέτηση ενεργειακών αναγκών, σχεδιασμός των κτηρίων με κατάλληλο προσανατολισμό (σχετικά με τις ευνοϊκότερες συνθήκες αερισμού και ηλιασμού), εισαγωγή υδάτινων στοιχείων (πχ υδάτινοι διάδρομοι), φύτευση κατάλληλης και επαρκούς βλάστησης, κατασκευή κτηρίων με «ψυχρά» υλικά, φύτευση βλάστησης σε ταράτσες.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η παραπάνω σειρά δράσεων βιοκλιματικού σχεδιασμού, προτείνεται να λειτουργήσει πιλοτικά στα υπό ανέγερση κτήρια (και στον υπαίθριο χώρο γύρω από αυτά) του τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Δικτύων καθώς και στα νέα κτήρια που προτείνονται στις Προβλήτες του λιμένα. Το γεγονός αυτό, θα ενεργοποιήσει το κοινό αίσθημα περί βιοκλιματικού σχεδιασμού, ενεργειακής αυτονομίας, αποδοτικότητας και διαφύλαξης των πόρων και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, πέραν από τη δεδομένη ωφέλειά του στο αστικό περιβάλλον. Απώτερος σκοπός, δηλαδή, είναι η διάδοση των καλών αυτών πρακτικών προς τους πολίτες και η υιοθέτηση από αυτούς του ευρύτερου πνεύματός τους.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1) και Κοινωνικής Μέριμνας (Θ.Α.3)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΥΠΕΚΑ	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΚΑ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.13
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Πράσινη Αισθητική στην περιοχή μελέτης.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η δράση αυτή, έχει δύο περιεχόμενα: αφενός την ανάπτυξης μιας νέας τάσης, των Πάρκων «Τσέπης» και αφετέρου, την τοποθέτηση Μηχανικών Δέντρων, ενέργεια με πολλαπλά οφέλη. Σχετικά με τα Πάρκα «Τσέπης», πρόκειται για υπαίθριους χώρους μικρής κλίμακας (σε ακραίες περιπτώσεις, μπορεί να πρόκειται και για λίγα τ.μ.), οι οποίοι μετατρέπουν αδόμητα ή κενά ή εγκαταλελειμμένα κομμάτια γης των πυκνοδομημένων περιοχών, που δεν έχουν βρει κάποια θέση στην καθημερινότητα των κατοίκων και αποτελούν «μελανά» σημεία κάθε γειτονιάς, σε ζωτικούς χώρους. Ο σχεδιασμός και το περιεχόμενο του χώρου, θα είναι προϊόντα συμμετοχικών διαδικασιών, καθώς ο χρήστης της περιοχής θα μπορεί να προτείνει τις δικές του προοπτικές, σε ειδικές διαβουλεύσεις. Ως αρχικές επιλογές χωροθέτησης, προτείνεται ο αδόμητος χώρος επί της συμβολής των οδών Μεταμορφώσεως & Ερμού, το αδόμητο οικοδομικό τετράγωνο μεταξύ των οδών Νεαπόλεως-Υδρας-Κοδρικτώνος-Τσαμαδού, λοιποί εγκαταλελειμμένοι χώροι στον κεντρικό πυρήνα της περιοχής μελέτης, ακόμη και στενά δρομάκια χωρίς χρήσεις, στα οποία θα μπορούν να αναπτυχθούν γραμμικά τα Πάρκα «Τσέπης». Σε ότι αφορά τα Μηχανικά Δέντρα, στην ουσία πρόκειται για τεχνητά ηλιακά «υπερδέντρα», τα οποία κατασκευάζονται από ατσάλι και τσιμέντο και ουσιαστικά αποτελούν κατακόρυφους κήπους, αφού πάνω τους αναπτύσσονται διάφορα είδη φυτών - συμβατά με την βλάστηση της περιοχής - ξεκινώντας από τα βάση των δέντρων και φτάνοντας μέχρι την κορυφή τους. Σε πρώτη φάση, σχεδιάζεται να τοποθετηθούν 5 τέτοια δέντρα στο γραμμικό Πάρκο Αγ. Κωνσταντίνου, βοηθώντας στη μείωση του πόσιμου νερού που θα καταναλώνει το πάρκο, αφού διαθέτουν ειδικούς μηχανισμούς συλλογής βρόχινου νερού. Επίσης, κάθε δέντρο λειτουργεί ως αεραγωγός, καθώς θα δημιουργεί ένα καθοδικό ρεύμα αέρα που, βγαίνοντας από τη βάση του δέντρου, θα διατηρεί χαμηλή τη θερμοκρασία σε μία αρκετά μεγάλη περίμετρο γύρω από αυτό ενώ με τη σκιά που θα δημιουργεί η κατασκευή, θα προσφέρεται στους επισκέπτες του πάρκου ένα καταφύγιο από τον έντονη ηλιοφάνεια κατά τους θερινούς μήνες.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η παρουσία των παραπάνω δράσεων Πράσινης Αισθητικής, θα βελτιώσει την εικόνα της πόλης καθώς και ορισμένες περιβαλλοντικές παραμέτρους, ειδικότερα εάν εφαρμοστούν σε ευρύ φάσμα, όπως η βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας, η καταπολέμηση της αστικής θερμικής νησίδας, κλπ. Επίσης, προσφέρεται η δυνατότητα ενεργητικών και συμμετοχικών διαβουλεύσεων, αφού οι πολίτες θα συναποφασίζουν για τη μορφή, το περιεχόμενο και τη θέση των οικολογικών παρεμβάσεων.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1), Συμμετοχικότητας / Διαβουλεύσεων (Θ.Α.3) και Βελτίωσης Εικόνας / Αισθητικής Πόλης (Θ.Α.4)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, ΥΠΕΚΑ, Σχήματα Συνεργασίας (για τα Πάρκα «Τσέπης»)	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΚΑ, crowd-funding (για τα Πάρκα «Τσέπης»)	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.14
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Αναβάθμιση Παραλιακού Μετώπου.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η περιοχή εφαρμογής είναι όλο το Παραλιακό Μέτωπο, κατά μήκος της περιοχής μελέτης. Προτείνονται οι παρακάτω δράσεις: επίσπευση διαδικασιών για την εγκατάσταση δωρεών και ασύρματων υπηρεσιών παροχής Internet κατά μήκος όλου του Παραλιακού Μετώπου μέσω δημοσίων ή/και ιδιωτικών πομπών. Αντικατάσταση των κλασικών θέσεων ανάπαυσης (παγκάκια) από νέες, οι οποίες θα έχουν προσαρμοσμένους ηλιακούς συλλέκτες, έτσι ώστε να πραγματοποιείται επιτυχής φόρτιση σε smartphones, tablets, netbooks, εκμεταλλευόμενοι πλήρως τις δυνατότητες του απεριόριστου και ασύρματου Internet, αλλά και της ενεργειακής αυτονομίας που προσφέρουν οι ΑΠΕ. Κατασκευή νέων ραμπών και διαδρόμων-οδηγών κίνησης για ΑμΕΑ. Διαμόρφωση ειδικής λωρίδας για την κίνηση των ποδηλάτων. Εγκατάσταση ειδικών, τουριστικών περιπτέρων (info-points) για την πληροφόρηση των χρηστών/επισκεπτών της περιοχής. Τοποθέτηση διαδραστικού διαδρόμου κίνησης, όπου ο ρυθμός και το χρώμα του φωτισμού θα αλλάζει σύμφωνα με την κίνηση του κάθε πεζού, μέσω εγκατεστημένων αισθητήρων ανά διαστήματα 2,5-3 μέτρων. Υιοθέτηση πράσινης αισθητικής, μέσω σχεδιασμού για την τοποθέτηση Μηχανικών Δέντρων, όπως στην Παρέμβαση 1.13.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η επίτευξη των παραπάνω δράσεων αναβάθμισης του Παραλιακού Μετώπου, θα βελτιώσει την εικόνα και τη μορφή του, ενώ παράλληλα θα το καταστήσει λειτουργικότερο. Η Παραλία θα προσαρμοστεί στα δεδομένα της νέας, ψηφιακής εποχής, χωρίς να χάνει το σεβασμό της στον πολίτη/χρήστη και στο περιβάλλον, ενώ παράλληλα θα αυξηθεί η τουριστική ελκυστικότητά της, δεδομένης και της σημασίας της ως τοπόσημο.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος, Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1), Ψηφιακής Σύγκλισης, Κοινωνικής Μέριμνας (Θ.Α.3) και Βελτίωσης Εικόνας / Αισθητικής Πόλης (Θ.Α.4)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, ΥΠΕΚΑ	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Πράσινο Ταμείο, ΥΠΕΚΑ,	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.15
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Αναβάθμιση Μεταφορικής Υποδομής.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Στη συγκεκριμένη παρέμβαση, προτείνεται η διόρθωση, αντικατάσταση ή/και ο επανασχεδιασμός των προβληματικών τμημάτων του οδικού δικτύου αλλά και της λοιπής μεταφορικής υποδομής της περιοχής, καθώς και η διεξαγωγή ειδικής μελέτης, σχετικά με την τοποθέτηση μιας ακόμη πεζογέφυρας, σε τέτοιο σημείο ώστε να βοηθά περαιτέρω στην άρση της πολεοδομικής ασυνέχειας, που δημιουργούν οι σιδηροδρομικές γραμμές.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός εδώ, είναι η βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων, προσβάσεων και της κυκλοφορίας, καθώς και η προσπάθεια για επίτευξη συνέχειας του αστικού ιστού, και συγκεκριμένα μεταξύ των Παλαιών και της λοιπής περιοχής μελέτης.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος & Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, Υπουργείο Υποδομών</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
<p>ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Υποδομών</p>	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.16
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Εισαγωγή Δικτύου «Έξυπνου» Αστικού Ελέγχου.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η λογική αυτής της παρέμβασης, βασίζεται στον απομακρυσμένο έλεγχο των υποδομών, αλλά και στην εισαγωγή των ψηφιακών συστημάτων διαχείρισης της περιοχής μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, η εγκατάσταση ενός δικτύου αισθητήρων σε επιλεγμένα σημεία της περιοχής, θα δίνει τη δυνατότητα της συγκέντρωσης ενός τεράστιου όγκου δεδομένων σε ένα κέντρο ελέγχου, το οποίο με τη σειρά του θα διαμορφώνει και θα διαμοιράζει την κάθε πληροφορία: από τη ρύθμιση του συνόλου των φωτεινών σηματοδοτών της περιοχής μέσω εφαρμογής συστήματος καθολικής ρύθμισης της κυκλοφορίας και την προσαρμογή φωτισμού (μέσω φωτοβολταϊκών) των δρόμων στις καιρικές συνθήκες και στις συνθήκες φωτεινότητας, μέχρι και τον εντοπισμό συσκευών που λειτουργούν με <i>WIFI/Bluetooth</i> διασυνδέσεις και την μετάδοση πληροφοριών προς αυτούς τους δέκτες, σχετικών με την περιοχή όπου βρίσκονται. Κάποιες ακόμα σημαντικές εφαρμογές είναι: η παρακολούθηση του πλήθους οχημάτων και πεζών για την βελτιστοποίηση της κυκλοφοριακής λειτουργίας και των διαδρομών πεζών, η ανίχνευση των επιπέδων σκουπιδιών στους κάδους για τη βελτιστοποίηση των δρομολογίων συλλογής απορριμμάτων και οι «έξυπνοι» αυτοκινητόδρομοι, με μηνύματα προειδοποίησης ανάλογα με τις κλιματικές συνθήκες και απροσδόκητα γεγονότα, όπως ατυχήματα ή κυκλοφοριακή συμφόρηση. Φυσικά, απαιτούνται ειδικές κυκλοφοριακές, τεχνικές και πολεοδομικές μελέτες, για την εφαρμογή μιας τέτοιας δράσης.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η πιλοτική εφαρμογή των παραπάνω δράσεων στην περιοχή μελέτης, θα επιφέρει πορίσματα σχετικά με το αν (και κατά πόσο) ένα τέτοιο δίκτυο ελέγχου είναι αξιόπιστο και αποτελεσματικό, για τον έλεγχο των υποδομών μιας πόλης. Σε περίπτωση που η πιλοτική εφαρμογή κριθεί επιτυχημένη, το δίκτυο ελέγχου θα επεκταθεί σε ολόκληρη την πόλη του Βόλου, καθιστώντας την ως πρωτοπόρο – ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις – στο ζήτημα της ψηφιακής προσαρμογής των υποδομών της και των καινοτομιών στις λειτουργίες της.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος, Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1), Ψηφιακής Σύγκλισης (Θ.Α.3) και Βελτίωσης Εικόνας / Αισθητικής Πόλης (Θ.Α.4)</p>	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Συμμετοχικά Σχήματα (μελέτη και εφαρμογή)	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, μικτά σχήματα	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	1.17
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	1
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Επέκταση Υποδομών Συλλογής Αποβλήτων.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Στη συγκεκριμένη παρέμβαση, προτείνεται η επέκταση του υπάρχοντος δικτύου υπόγειων κάδων χωρητικότητας 3m³ σε διάφορα σημεία μέσα στην περιοχή μελέτης, καθώς τα πλεονεκτήματα της εν λόγω μεθόδου συλλογής των αποβλήτων παρουσιάζει ισχυρά πλεονεκτήματα έναντι της συμβατικής μεθόδου, όπως: το γεγονός πως αυξάνεται η αποθηκευτική ικανότητα, αναβαθμίζεται η αισθητική εικόνα του χώρου, οι απαιτήσεις συντήρησης είναι σχεδόν μηδαμινές, κλπ. Παράλληλα, προωθείται η διανομή κάδων κομποστοποίησης φυτικών υπολειμμάτων στους κατοίκους της περιοχής.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός εδώ, είναι η προσπάθεια για μείωση του όγκου των παραγόμενων απορριμμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Βελτίωσης της Ποιότητας του Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, Υπουργείο Υποδομών</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
<p>ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Υπουργείο Υποδομών</p>	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.1
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία Επιχειρηματικού Πάρκου (Ε.Π.) Ειδικού Σκοπού.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται η κατασκευή ενός Επιχειρηματικού Πάρκου, σε κεντρική θέση στο Πεδίον του Άρεως, σε μια ελεύθερη έκταση 50 στρεμμάτων²⁶. Το Ε.Π. θα περιλαμβάνει επιχειρηματικές δραστηριότητες νέας και υψηλής τεχνολογίας, ερευνητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες και επιχειρηματικές δραστηριότητες περιβαλλοντικού χαρακτήρα και πράσινης επιχειρηματικότητας. Πιο συγκεκριμένα, το Ε.Π. θα είναι σε θέση να υποδέχεται επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της αξιοποίησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) / λοιπών οικολογικών επιχειρηματικών δράσεων και της παροχής συμβουλευτικών-αναπτυξιακών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Επίσης, το Ε.Π. θα δύναται να περιέχει και τις εξής υποστηρικτικές δομές: ερευνητικά κέντρα και εργαστήρια που σχετίζονται με τους παραπάνω κλάδους υψηλής τεχνολογίας, σχετικά παραρτήματα πανεπιστημιακών ιδρυμάτων (πχ Εργαστήρια Τμημάτων Πανεπιστημίου Θεσσαλίας), θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, και γενικά οποιαδήποτε άλλη συμβατή λειτουργία και δομή, χαμηλής όχλησης. Σαφώς, θα ισχύσουν οι ρυθμίσεις πολεοδόμησης της περιοχής, της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και οι λοιπές διατάξεις που προηγούνται της ίδρυσης του Ε.Π., όπως ακριβώς αναφέρονται στο Ν.3982/2011. Τέλος, το Εκθεσιακό Κέντρο που υφίσταται εκεί, θα μετεγκατασταθεί εντός των ορίων του Ε.Π., όπου θα τύχει και καλύτερης εφαρμογής και χρήσης (πχ για τη διοργάνωση σχετικών εκθέσεων, υπερτοπικής εμβέλειας).</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο αντίκτυπος από τη δημιουργία ενός τέτοιου έργου, θα είναι πολύ μεγάλος, καθώς πρόκειται για μια παρέμβαση, η οποία θα τονώσει παραγωγικά την περιοχή μελέτης (και όλη την πόλη του Βόλου), θα συμβάλει στην εμπέδωση του οικολογικού πνεύματος της εποχής, θα κινητοποιήσει το σύνολο των δυνάμεων που δρουν στην περιοχή προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης και γενικότερα, θα συνεισφέρει τα μέγιστα στην ανάδειξη της περιοχής μελέτης ως <i>Πράσινη Τεχνόπολη</i>. Πιο συγκεκριμένα, θα διασυνδέσει την έρευνα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της περιοχής με τις παραγωγικές διαδικασίες και την αγορά, θα δημιουργήσει ευκαιρίες απασχόλησης για τον τοπικό πληθυσμό, θα συμβάλει στην «έξυπνη» εξειδίκευση ολόκληρης της περιοχής μελέτης – συνεπικουρώντας στην προσπάθεια που γίνεται για την επίτευξη της ψηφιακής σύγκλισης – και θα καταστήσει την περιοχή ως έναν ελκυστικότερο τόπο υποδοχής εξωτερικών επενδύσεων, καθώς η γνώση θα συνυπάρχει με την παραγωγή και τις κατάλληλες υποδομές υποστήριξης. Πιο σημαντική θα είναι η θέση του: ακριβώς στην είσοδο της πόλης - θα δημιουργεί άμεση αντιληπτική εικόνα για τον επισκέπτη, σε γειτνίαση με την Πολυτεχνική Σχολή και πάνω στο κύριο μεταφορικό δίκτυο.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Οριζόντια με Θ.Α.2, Θ.Α.3 και Θ.Α.4 (σχετικά με την εξωστρέφεια της περιοχής)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Εταιρία Ιδιωτικών Συμφερόντων / Συνεταιριστικά ή Συμμετοχικά Σχήματα	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, venture capitals, λοιπές ιδιωτικές/μικτές χρηματοδοτήσεις	

²⁶ Σε κάθε περίπτωση, εκτός του χώρου ενεργού Αστικού Πρασίνου, όπως αποτυπώνεται στον Χάρτη 2.1. Ακόμη, η οποιαδήποτε απώλεια έκτασης πρασίνου, οφείλει να αντισταθμισθεί μέσω σχετικών δράσεων απόδοσης πρασίνου, όπως πχ προτείνουν οι Παρεμβάσεις 1.12 και 1.13 της παρόντος Παραρτήματος.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.2
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Παροχή κινήτρων για την ίδρυση του Ε.Π. και την εγκατάσταση επιχειρήσεων εκεί.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η συγκεκριμένη παρέμβαση συμπληρώνει την Παρέμβαση 2.1 και περιλαμβάνει τα παρακάτω ειδικά κίνητρα προς τους υποψήφιους επιχειρηματίες, σχετικά με την εγκατάσταση της επένδυσής τους εντός του Ε.Π. Μερικά τέτοια κίνητρα θα μπορούσαν να αποτελούν τα εξής: α) <i>Φορολογικά Κίνητρα</i>, όπως απαλλαγή από τον φόρο μεταβίβασης ή δωρεάς της έκτασης στον επενδυτή, απαλλαγή από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου, απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος για την υπεραξία που προκύπτει από την εκποίηση ακινήτων και λοιπών εγκαταστάσεών τους (σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης), β) <i>Οικονομικά Κίνητρα</i>, όπως το γεγονός πως οι επιχειρήσεις που θα επιλέξουν να εγκατασταθούν εκεί θα θεωρούνται επιλέξιμες προς χρηματοδότηση και θα επιχορηγούνται είτε από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων είτε από Ευρωπαϊκά Προγράμματα, καθώς και πως στις παραπάνω δαπάνες θα περιλαμβάνεται το κόστος ανέγερσης νέου κτιρίου, κτιριακού εκσυγχρονισμού υφιστάμενου κτιρίου, εγκατάστασης στο νέο κτίριο, αντικατάστασης του μηχανολογικού εξοπλισμού λόγω βλάβης που οφείλεται στη μετεγκατάσταση, το κόστος αποσυναρμολόγησης και συναρμολόγησης αυτού, ενώ επίσης τα κίνητρα του εκάστοτε ισχύοντος Αναπτυξιακού Νόμου θα ισχύουν για όλες τις επιχειρήσεις που έχουν εγκατασταθεί, πρόκειται να εγκατασταθούν ή να μετεγκατασταθούν εντός του Ε.Π. και γ) <i>Πολεοδομικά Κίνητρα</i>, όπως η αύξηση του Συντελεστή Δόμησης (από 0.8 όπως ορίζεται από το ΓΠΣ, σε 1.2) ή/και η μείωση του ποσοστού εισφοράς σε γη (από 25% όπως ορίζεται από το Ν.3982/2011, σε 20% και δυνάμενο να μετατραπεί σε χρήμα) ή/και η μείωση του ελαχίστου εμβαδού αρτιότητας (από 1000 τ.μ. όπως ορίζεται στο ΓΠΣ, σε 500 τ.μ.).</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
Μέσω αυτής της δράσης, επιδιώκεται η προσέλκυση εξωτερικών επενδύσεων εντός του Ε.Π και κατά συνέπεια, η εξωστρέφεια της περιοχής μελέτης.	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Παρέμβαση 2.1, Δράσεις Εξωστρέφειας για την περιοχή μελέτης (Θ.Α.4)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.3
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Εισαγωγή του θεσμού των Αστικών Ζωνών Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος .</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Στις 28-10-2009, η ΕΕ νομοθέτησε υπέρ της δημιουργίας Αφορολόγητων Αστικών Ζωνών (Urban Tax-Free Zones) σε διάφορες, οικονομικά υποβαθμισμένες αστικές περιοχές της Ιταλίας (αριθμός δελτίου τύπου της ΕΕ: IP/09/1604, αριθμός αναφοράς κρατικής ενίσχυσης ΕΕ: N 346/09), με σκοπό την εφαρμογή φοροελαφρύνσεων στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) των περιοχών, ώστε να επιτευχθεί οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή. Μια παρόμοια δράση θα είχε ευεργετικές συνέπειες για την αναστροφή της αρνητικής κατάστασης που επικρατεί στις τοπικές ΜΜΕ της περιοχής μελέτης και θα ήταν ευκατάρτια η ενεργοποίηση τοπικών και κρατικών μηχανισμών προς αυτό το σκοπό, σε θεσμικό πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα, τα μέτρα που θα συνόδευαν την συγκεκριμένη δράση θα μπορούσαν να συμπεριλαμβάνουν και τις εξής προτάσεις: φορολογικές εξαιρέσεις σε επιχειρήσεις που ανήκουν στη Ζώνη Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος (ειδική μέριμνα για τους νέους επιχειρηματίες/γυναίκες/επιχειρηματικότητα/επιχειρηματικότητα ΑμΕΑ – μείωση φορολογικών συντελεστών επί των κερδών και του προσωπικού εισοδήματος, κατάργηση του φόρου επιτηδεύματος και της εισφοράς αλληλεγγύης στις επιχειρήσεις με κέρδη χαμηλότερα των 25.000 €, επαναφορά της διοικητικής επίλυσης της διαφοράς), ασφαλιστικές εξαιρέσεις στις επιχειρήσεις της Ζώνης (αναστολή πληρωμής ασφαλιστικών ταμείων για τις υπερχρεωμένες ή τις επιχειρήσεις που εμφανίζουν ζημίες, ευνοϊκές διατάξεις για τους εργαζομένους σε αυτές τις επιχειρήσεις, ειδικά οικογενειακά επιδόματα), η αυτόματη ένταξη στους Αναπτυξιακούς Νόμους και Επενδυτικά Προγράμματα, αλλά και στα Κοινοτικά Προγράμματα Ενίσχυσης, κλπ. Σαφώς, θα υπάρχουν και υποχρεώσεις για τις προαναφερθείσες επιχειρήσεις, όπως η κατάρτιση και πρόσληψη εργαζομένων ειδικών κατηγοριών (μακροχρόνια ανέργων, νέων, γυναικών, ΑμΕΑ), η τήρηση της οικονομικής τους σταθερότητας για τουλάχιστον 3 έτη, διαβεβαιώσεις για τη βιωσιμότητα και τη λειτουργία των επιχειρήσεων, κλπ.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Μέσω αυτής της δράσης, επιδιώκεται η αναπτυξιακή αναστύλωση των ΜΜΕ της περιοχής μελέτης, καθώς η πιθανή Ζώνη Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος θα μπορούσε να συμπεριλάβει το μεγαλύτερο τμήμα της, και ειδικότερα περιοχές με εγκαταλελειμμένα ή/και κενά κτήρια επαγγελματικού ενδιαφέροντος ή οικονομικά υποβαθμισμένων, όπως τα Παλαιά, το τμήμα της Νεάπολης που βρίσκεται εντός περιοχής μελέτης, ο επιμήκης χωρικός θύλακας μεταξύ των Δικαστηρίων και της Πλατείας Πανεπιστημίου, ο χωρικός θύλακας ΒΑ του Πάρκου Ρήγα Φεραίου (στους Χάρτες 2.9, 2.11 & 2.12 περιέχονται ενδεικτικά).</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας (Θ.Α.2)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.4
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Ενδυνάμωση της χωρικής συγκέντρωσης ομοειδών επιχειρήσεων.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Αυτή η παρέμβαση, αποτελεί συνέχεια της Παρέμβασης 2.3, καθώς συγκεκριμενοποιεί τα είδη των επιχειρήσεων τα οποία θα χωροθετηθούν ανά περιοχές, εντός της Ζώνης Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος. Πιο συγκεκριμένα, θα δίνεται προτεραιότητα σε ομοειδείς-προς την υφιστάμενη επικρατούσα επαγγελματική χρήση σε κάθε περιοχή-επιχειρήσεις, σύμφωνα με τα δεδομένα που συλλέγονται (οι Χάρτες 2.9 και 2.10 παρουσιάζουν μια ενδεικτική κατάσταση). Για παράδειγμα, θα δίνεται προτεραιότητα σε επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου, εστίασης και αναψυχής, για ενδεχόμενη χωροθέτησή τους στο Κέντρο, αναψυχής/εστίασης & πολιτισμού στα Παλαιά, κοκ. Φυσικά, τα παραπάνω θα προκύψουν ύστερα από δημοκρατικές και διαφανείς διαδικασίες, συναντήσεις και διαβουλεύσεις με τις ενδιαφερόμενες πλευρές (ιδιοκτήτες γης, επιχειρηματίες, τοπικοί φορείς). Μια πιλοτική εφαρμογή των Παρεμβάσεων 2.3 και 2.4, θα μπορούσε να βρει έδαφος αναπαραγωγής, στον υποβαθμισμένο χωρικό θύλακα ΒΑ του Πάρκου Ρήγα Φεραίου και στα Παλαιά (η επιλογή των χώρων γίνεται σύμφωνα με τα δεδομένα του Χάρτη 2.9) και την εγκατάσταση εκεί επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της εστίασης, της αναψυχής και του πολιτισμού, γενικότερα. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται η παρουσία των παραπάνω κλάδων στο δυτικό τόξο της περιοχής μελέτης, η περιοχή θα λάβει το χαρακτήρα «πολιτισμικού επίκεντρου» και έτσι, θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την αναπτυξιακή, την πολιτιστική και την κοινωνική αναζωογόνηση μιας εκ των πλέον υποβαθμισμένων περιοχών ολόκληρου του Βόλου.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο στόχος της παρέμβασης είναι η ισχυροποίηση της συγκέντρωσης ομοειδών επιχειρήσεων, με απώτερο σκοπό τη μελλοντική δημιουργία δυναμικών και λειτουργικών επίκεντρων ομοειδών επιχειρήσεων στην περιοχή μελέτης, γεγονός που θα επιφέρει πολλαπλά οφέλη, τόσο στην περιοχή μελέτης, όσο και στις επιχειρήσεις που θα είναι εγκατεστημένες εκεί, όπως: η ταχύτερη πρόσβαση στην καινοτομία και σε τεχνολογικές μεθόδους μέσω των συνεργασιών των επιχειρήσεων, η αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων, μέσω των οικονομικών συσχετισμών που αναπτύσσονται εκεί, η προσέλκυση της ζήτησης από πελάτες και προμηθευτές, η ενθάρρυνση νέας επιχειρηματικότητας, η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, η μείωση της ανεργίας, κλπ.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας & Ενδογενούς Ανάπτυξης (Θ.Α.2) και Συμμετοχικότητας (Θ.Α.3) , Παρέμβαση 2.3</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.5
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Ενίσχυση της εντοπιότητας στην παραγωγή.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η συγκεκριμένη παρέμβαση, περιλαμβάνει την ανάληψη δράσεων με σκοπό την ενίσχυση της τοπικής παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα, θα επιβραβεύονται οι επιχειρήσεις οι οποίες θα εμπεριέχουν στα προϊόντα τους, υλικά αγαθά ή υπηρεσίες τοπικής προέλευσης (της ευρύτερης περιοχής μελέτης, δηλαδή του Δήμου Βόλου ή της Π.Ε. Μαγνησίας), μέσω οικονομικών (ειδικά επιδόματα, bonus ή/και προνομιακή μεταχείριση σχετικά με τα μεταφορικά/αποθηκευτικά κόστη τους) και φορολογικών (μείωση/ απαλλαγή από δημοτικά τέλη, εφάμιλλες απαλλαγές/διευκολύνσεις παρόμοιες με εκείνες της Παρέμβασης 2.3) μέτρων. Όσο μεγαλύτερη είναι η παρουσία των τοπικών προϊόντων, τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η επιβράβευση του επιχειρηματία. Φυσικά, η παρέμβαση οφείλει να εισακουσθεί και να εγκριθεί πρώτα από τους τοπικούς φορείς, όπως ο Εμπορικός Σύλλογος, το Δημοτικό ή/και το Περιφερειακό Συμβούλιο, κλπ.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο στόχος της παρέμβασης είναι η ενδυνάμωση της τοπικής παραγωγής και των τοπικών προϊόντων, μέσω των κινήτρων που περιγράφηκαν παραπάνω. Η συγκεκριμένη παρέμβαση θα μπορούσε να βρει εφαρμογή, τόσο σε επιχειρήσεις εντός της Ζώνης Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος, όσο και σε υφιστάμενες ή νέες επιχειρήσεις εκτός αυτής, που σχετίζονται άμεσα με την ενδεχόμενη κατανάλωση τοπικών προϊόντων, όπως τα παραδοσιακά τσιπουράδικα του Βόλου και οι ταβέρνες (τοπικά γαστρονομικά εδέσματα).</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας & Ενδογενούς Ανάπτυξης (Θ.Α.2) και Συμμετοχικότητας (Θ.Α.3) για την περιοχή μελέτης</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Εμπορικός Σύλλογος Βόλου	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.6
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Κίνητρα ανάπτυξης του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Στη συγκεκριμένη περίπτωση, προωθείται η δημιουργία Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων στην περιοχή μελέτης, είτε από φυσικά είτε από νομικά πρόσωπα, διαθέτοντας την εμπορική ιδιότητα μιας επιχείρησης αλλά ταυτόχρονα, λειτουργώντας προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις, θα μπορούν να περιλαμβάνουν ανάμεσα στις οικονομικές και παραγωγικές δραστηριότητες τους και τις παρακάτω: προσφορά καταναλωτικών υπηρεσιών, δράσεις πολιτισμού & αναμνηχής, «πράσινες» επιχειρήσεις, προσφορά κοινωνικών υπηρεσιών. Βέβαια, για την επίτευξη των παραπάνω θα πρέπει να συσταθεί ο ειδικός συνεταιριστικός φορέας για την ίδρυση της επιχείρησης (βάσει του σχετικού Ν. 4019/2011) και να προσφερθούν ορισμένα κίνητρα προς τους επίδοξους επενδυτές, όπως: η απαλλαγή των Κοινωνικών Επιχειρήσεων από το φόρο επί των κερδών της, η ένταξη των Κοινωνικών Επιχειρήσεων σε προγράμματα στήριξης και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας του Ο.Α.Ε.Δ. αλλά και σε λοιπά, σχετικά προγράμματα, η θέσπιση ειδικών επιδομάτων για τους εργαζόμενους στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις και ανήκουν σε ειδικές, κοινωνικές ομάδες (πχ ΑμΕΑ, προστάτες οικογενειών), η δυνατότητα χρηματοδότησης του εγχειρήματος από τους Αναπτυξιακούς Νόμους που θεσπίζονται κατά καιρούς και από Κοινοτικούς πόρους.</p>	
ΕΠΙΛΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο στόχος της παρέμβασης είναι η ώθηση της ανάπτυξης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων, ως φορείς της κοινωνικής οικονομίας. Με αυτόν τον τρόπο, αξιοποιούνται τα πλεονεκτήματα αυτού του τομέα για την περιοχή μελέτης αλλά και για τους αντίστοιχους επιχειρηματίες, όπως: η δημιουργία θέσεων απασχόλησης –ιδιαίτερα προς όφελος ατόμων με δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας, η ενδυνάμωση της τοπικής αλληλεγγύης, η ενίσχυση της δημοκρατίας και της συμμετοχής των πολιτών, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης (συνδυασμός αμειβόμενης απασχόλησης με εθελοντική απασχόληση), οι νέες σχέσεις τοπικής αγοράς (καθώς δεν λειτουργεί με αποκλειστικό σκοπό το κέρδος αλλά δημιουργεί ανταγωνιστικές συνθήκες, φραγμός σε μονοπωλιακές καταστάσεις) και η ευαισθητοποίηση επιχειρήσεων και κοινωνικού συνόλου (καθώς προάγεται το αλληλέγγυο επιχειρηματικό πνεύμα).</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας (Θ.Α.2) και Συμμετοχικότητας (Θ.Α.3)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Αστικοί Συνεταιρισμοί Κοινωνικών Επιχειρήσεων (φυσικά & νομικά πρόσωπα)	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, Δημόσιοι Πόροι, ιδιωτική/μικτή χρηματοδότηση	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.7
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Κατάρτιση Ειδικού Σχεδίου Δράσης για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ).</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται η κατάρτιση ενός ενιαίου αναπτυξιακού σχεδίου για τις ΜΜΕ της περιοχής μελέτης, το οποίο θα περιλαμβάνει την ολοκληρωμένη πολιτική και το μοντέλο αστικής ανάπτυξης που θα ακολουθηθεί, σε μεσοπρόθεσμο πλάνο, δεδομένου ότι η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό των ΜΜΕ ολόκληρου του Δήμου Βόλου. Οι άξονες του Σχεδίου θα βασίζονται στις και προαναφερθείσες παρεμβάσεις του παρόντος ΣΟΑΠ, και πιο συγκεκριμένα στην «έξυπνη» εξειδίκευση, τη δημιουργία λειτουργικών επικέντρων, τη δικτύωση-συνεργασία, τη Ζώνη Ειδικού Φορολογικού Καθεστώτος, τη προώθηση του Επιχειρηματικού Πάρκου Ειδικού Σκοπού. Ακόμη, οι κατευθυντήριες πολιτικές του Σχεδίου Δράσης, οφείλουν να περιλαμβάνουν και τις εξής δράσεις: την ικανότητα καινοτομίας των ΜΜΕ, τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας στα τοπικά προϊόντα, την Κοινωνική Οικονομία, την άμεση διασύνδεση των παραγωγικών διαδικασιών των ΜΜΕ με ερευνητικά δίκτυα, δράσεις κατάρτιση/επανακατάρτισης και ειδικά προγράμματα «μαθητείας» εντός των ΜΜΕ για τις ειδικές πληθυσμιακές ομάδες. Τέλος, σημαντικό ρόλο στο Σχέδιο, αναμένεται να διαδραματίσει η χωροθέτηση «Κοιτίδων Επιχειρηματικότητας», εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου ή οπουδήποτε αλλού συναποφασίσουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς, όπου θα συμπεριλαμβάνονται διακριτοί χώροι συναντήσεων / συνεντεύξεων συνολικής δυναμικότητας τουλάχιστον 30 ατόμων, μικρότεροι χώροι δυναμικότητας τουλάχιστον 10 ατόμων και με επαρκή επίπλωση, απολήξεις φωνής και δεδομένων και υποδομή παρουσιάσεων (πχ προβολέας, οθόνη), χώρος υποδοχής και αναμονής. Κάθε νέα επιχείρηση που θα φιλοξενείται στην κοιτίδα θα μένει εκεί κατά μέγιστο δύο χρόνια και θα τις προσφέρονται ευκολίες (γραμματειακή υποστήριξη, νομική και συμβουλευτική υποστήριξη, υπηρεσίες επιχειρηματικού «αγγέλου»-καθοδήγησης, υπηρεσίες marketing, ιστοσελίδα, δίκτυο υψηλών ταχυτήτων, συμμετοχή σε ηλεκτρονικές Πλατφόρμες, κλπ), έναντι χαμηλού μηνιαίου μισθώματος.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Δεδομένης της μεγάλης ύπαρξης ΜΜΕ στην περιοχή μελέτης, θεωρείται αναγκαία προϋπόθεση ο ολοκληρωμένος αναπτυξιακός σχεδιασμός, με στόχο την ανάκαμψη της τοπικής οικονομίας και την ενίσχυση των ΜΜΕ. Οι παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο ΣΟΑΠ, μπορούν να αποτελέσουν έναν «οδηγό» για την δόμηση του Σχεδίου Δράσης για της ΜΜΕ.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας και Ενδογενούς Ανάπτυξης (Θ.Α.2) , Παρεμβάσεις 2.1, 2.3</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, ΑΝΕΒΟ, Εμπορικός Σύλλογος Βόλου</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.8
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία Τοπικού Παρατηρητηρίου Ανάπτυξης.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται η οργάνωση και λειτουργία ενός Τοπικού Παρατηρητηρίου Ανάπτυξης, με στόχο τη διαρκή παρακολούθηση των οικονομικών, αναπτυξιακών και παραγωγικών εξελίξεων της περιοχής μελέτης. Επίσης, εντός των αρμοδιοτήτων του Παρατηρητηρίου, εντάσσεται ο διαρκής έλεγχος και ο εντοπισμός τυχόν αποκλίσεων από το Ειδικό Σχέδιο Δράσης για τις ΜΜΕ (Παρέμβαση 2.7). Τα δεδομένα που θα συλλέγονται, θα κοινοποιούνται σε ειδική θέση στον ιστότοπο του Παρατηρητηρίου, ώστε να είναι διαθέσιμα προς τον κάθε ενδιαφερόμενο. Ακόμη, με τη συμμετοχή σχετικών τοπικών φορέων και εκπροσώπων της ακαδημαϊκής κοινότητας της περιοχής, το Παρατηρητήριο θα είναι σε θέση να σχεδιάζει μελλοντικές πολιτικές και να ελέγχει τις υφιστάμενες.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της συγκεκριμένης παρέμβασης, είναι η διαρκής διαχείριση της ομαλότητας της αναπτυξιακής κατάστασης της περιοχής μελέτης, χωρίς αποκλίσεις από τους επιμέρους στόχους και τη διασφάλιση του παραγωγικού ιστού της περιοχής από ενδεχόμενους κινδύνους του μικρο-και μακροπεριβάλλοντος.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας και Ενδογενούς Ανάπτυξης (Θ.Α.2) , Παρέμβαση 2.7	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΑΝΕΒΟ, Εμπορικός Σύλλογος Βόλου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΣΕΒ	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.9
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Επέκταση Ωραρίου Λειτουργίας Καταστημάτων.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προτείνεται, να εξεταστεί από τον εμπορικό σύλλογο και τους αρμόδιους φορείς το ωράριο της αγοράς στην περιοχή μελέτης και να επιδιωχθεί η υιοθέτηση συνεχούς ωραρίου, π.χ. 09.00 – 21.00 σε καθημερινή βάση πλην Κυριακών, τουλάχιστον σε κρίσιμες τουριστικές περιόδους.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της συγκεκριμένης παρέμβασης, είναι η αναβάθμιση της επαγγελματικής κουλτούρας των επιχειρήσεων της περιοχής μελέτης, καθώς η επέκταση του ωραρίου λειτουργίας, αφενός ενδέχεται να αυξήσει τα κέρδη των τοπικών επιχειρηματιών, αφετέρου θα βελτιώσει την εικόνα της περιοχής μελέτης και θα ολοκληρώσει το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν, δρώντας συμπληρωματικά.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας (Θ.Α.2) και της Εικόνας της περιοχής μελέτης (Θ.Α.4)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, Εμπορικός Σύλλογος Βόλου</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	2.10
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	2
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Εισαγωγή Συστήματος Επιχειρηματικής Επιβράβευσης.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προτείνεται η εισαγωγή ενός Συστήματος Επιχειρηματικής Επιβράβευσης, που θα αναφέρεται στις επιχειρήσεις της περιοχής μελέτης, ανεξαρτήτως κλάδου και μεγέθους. Η δράση έχει ως εξής: μέσω της Πλατφόρμας Επιχειρηματικής Διάδρασης (βλ. Παρέμβαση 3.7) ή της Πλατφόρμας Συμμετοχικότητας (βλ. Παρέμβαση 3.5), ο κάθε εγγεγραμμένος χρήστης της περιοχής, θα έχει τη δυνατότητα να επιλέγει από 1 έως 3 επιχειρήσεις, προς επιβράβευση ανά μήνα. Ο χρήστης έχοντας στην κατοχή του 10 ψηφιακά νομίσματα (<i>virtual coins</i>), θα επιλέγει το διαμοιρασμό τους σε επιχειρήσεις που τον εντυπωσίασαν σχετικά με τις τιμές, την εξυπηρέτηση, την τεχνογνωσία τους, την εργασιακή τους συμπεριφορά, κλπ. Στο τέλος κάθε μήνα, οι επιχειρηματίες με τα περισσότερα ψηφιακά νομίσματα, θα μπορούν να τα εξαργυρώνουν πραγματοποιώντας συμβολικές, δωρεάν αγορές (πχ ένα δείπνο, ένα καφέ ή ποτό, ένα βιβλίο) από επιχειρήσεις συμβεβλημένες με το παραπάνω σύστημα.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο στόχος της συγκεκριμένης παρέμβασης, είναι η δικτύωση των τοπικών επιχειρήσεων μεταξύ τους και η σύσφιξη των επαγγελματικών σχέσεων. Ακόμη, αναβαθμίζει περισσότερο το ρόλο του κατοίκου/χρήστη της περιοχής μελέτης, καθώς τον υποκινεί να αναδειξεί την καλύτερη για εκείνον επιχείρηση, «πριμοδοτώντας» την. Έτσι, οι τοπικοί επιχειρηματίες θα ενεργοποιηθούν τόσο προς αύξηση της ανταγωνιστικότητά τους, όσο και προς την ικανοποίηση των πελατών και των εργαζομένων τους.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας & Ενδογενούς Ανάπτυξης (Θ.Α.2) και Ψηφιακής Σύγκλισης & Συμμετοχικότητας (Θ.Α.3), Παρέμβαση 3.7</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Εμπορικός Σύλλογος Βόλου, Συμμετοχικά Σχήματα	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
μικτές/ιδιωτικές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.1
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία Τοπικού Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Αρχικά, προτείνεται η αξιοποίηση ενός εγκαταλελειμμένου, πρώην βιομηχανικού χώρου που βρίσκεται στο οικοδομικό τετράγωνο μεταξύ των οδών Αθηνών – Νοταρά – Τομπάζη – Σανταρόζα, μέσω της επανάχρησής του, με σκοπό τη δημιουργία ενός Τοπικού Κέντρου Εκπαίδευσης & Κατάρτισης και Κοινωνικών Παροχών. Οι σχετικές δράσεις που θα αναλαμβάνονται στο Κέντρο, περιλαμβάνουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση του τοπικού πληθυσμού, και ιδιαίτερα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων (πχ μακροχρόνια άνεργοι, ΑμΕΑ, άνεργες γυναίκες, μετανάστες, ανειδίκευτοι), δρώντας σε συμπληρωματικότητα με τις σχολές του ΟΑΕΔ, οι οποίες βρίσκονται σε πολύ μικρή απόσταση από το σημείο εγκατάστασης του Κέντρου. Ακόμη, προτείνεται η δημιουργία μιας πτέρυγας, στο ίδιο χώρο, η χρήση της οποίας θα είναι η εξυπηρέτηση των κοινωνικών αναγκών των εκπαιδευόμενων στο Κέντρο. Πιο συγκεκριμένα, μια προοπτική θα ήταν η πτέρυγα να χρησιμοποιηθεί ως χώρος Δημιουργικής Επιμόρφωσης Παιδιάν, συμβάλλοντας στις ανάγκες εκπαίδευσης και απασχόλησης των μικρών παιδιών, όση ώρα οι γονείς τους επιμορφώνονται στο Κέντρο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Συνεπώς, το Κέντρο θα προσφέρει έμπρακτη κοινωνική βοήθεια, λειτουργώντας ως <i>επαγγελματικό εκπαιδευτήριο</i> αλλά και ως <i>επιμορφωτικός παιδικός σταθμός</i>. Τέλος, προτεραιότητα του Κέντρου, θα είναι η κατάρτιση και εκπαίδευση του τοπικού πληθυσμού, σε τομείς της οικονομίας σχετικούς με την υφιστάμενη ή τη σχεδιαζόμενη δομή της τοπικής παραγωγής, όπως: παροχή τουριστικών υπηρεσιών, ανάπτυξη της ψηφιακής γνώσης, «πράσινη» εξειδίκευση.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η δημιουργία ενός τέτοιου Κέντρου εξυπηρετεί πολλαπλές ανάγκες: την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού στην περιοχή μελέτης, τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης για τον τοπικό πληθυσμό μέσω της επαρκούς εκπαίδευσης του εν δυνάμει εργατικού δυναμικού, την διεπαφή του τοπικού πληθυσμού με αναδυόμενους οικονομικούς τομείς, την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου. Εξίσου σημαντική, επίσης, είναι η διαφαινόμενη ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού επικέντρου στη συγκεκριμένη περιοχή, καθώς εκτός από το Κέντρο και τις σχολές του ΟΑΕΔ που προαναφέρονται και ενυπάρχουν εκεί, σε κοντινή απόσταση βρίσκεται η Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (συνυπολογίζοντας και την μετεγκατάσταση του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Δικτύων), καθώς και το προτεινόμενο Επιχειρηματικό Πάρκο Ειδικού Σκοπού, στις εγκαταστάσεις του οποίου θα υπάρχουν και ερευνητικές δομές – μηχανισμοί παραγωγής γνώσης.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Κοινωνικής Μέριμνας, Ψηφιακής Σύγκλισης και Εκπαίδευσης (Θ.Α.3)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, ΟΑΕΔ	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, ιδιωτικές/μικτές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.2
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Διαμόρφωση ενός «Ξενώνα Αστέγων».</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται η αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων του πρώην ξενοδοχείου «Γαλαξίας», που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αγ. Νικολάου & Ιάσωνος, με σκοπό την κατάλληλη διαμόρφωσή τους, προς την κατεύθυνση της φιλοξενίας αστέγων και απόρων. Παράλληλα, θα αναζητηθούν και εθελοντικές συμμετοχές, για την διενέργεια σχετικών δράσεων, όπως η σίτιση του φιλοξενούμενου πληθυσμού, η εκπλήρωση των βασικών συνθηκών υγιεινής και καθαριότητας, δράσεις πολιτισμού και αναψυχής, κλπ.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η δημιουργία ενός τέτοιου «Ξενώνα» θα συνεισφέρει σημαντικά στην ισχυροποίηση των κοινωνικών δεσμών στην περιοχή μελέτης, καθώς αφενός θα επιλύσει το ζήτημα της φιλοξενίας των αστέγων και απόρων και αφετέρου θα συμβάλει στην κοινωνική συνοχή των κατοίκων της περιοχής μέσω της εθελοντικής και ανθρωπιστικής τους δράσης.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Κοινωνικής Μέριμνας (Θ.Α.3)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, κοινωνικοί φορείς	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, ιδιωτικές/μικτές/δημόσιες πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.3
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Κατάρτιση Προγράμματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης στην Τοπική Αγορά Εργασίας.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός ενιαίου προγράμματος, το οποίο θα διασυνδέσει τις προαναφερθείσες <i>Παρεμβάσεις</i> 2.3, 2.5, 2.6, 2.7 και 3.1 μεταξύ τους, καθώς και με λοιπές, συμπληρωματικές δράσεις. Βασικός άξονας του Προγράμματος θα είναι η ενσωμάτωση των ανέργων (ειδικευμένων και ανειδίκευτων) και των νέων (ηλικίας 22-40) στην τοπική αγορά εργασίας, είτε μέσω της παροχής κινήτρων (βλέπε Παρέμβαση 2.2, 2.3, 2.7) στις τοπικές επιχειρήσεις για την πρόσληψη και αξιοποίηση του τοπικού, εκπαιδευμένου (βλέπε Παρέμβαση 3.1) εργατικού δυναμικού, είτε μέσω της παροχής κινήτρων (βλέπε Παρέμβαση 2.3 και 2.6, αλλά και την απευθείας χρηματοδότησή τους από το Πρόγραμμα) σε νέους (ιδιαίτερα, υψηλού μορφωτικού επιπέδου), με σκοπό την αξιοποίηση των επιχειρηματικών τους ιδεών και σύσταση δικών τους επιχειρήσεων, κατά προτίμηση σε κλάδους Καινοτομίας (ψηφιακής, «πράσινης») και με τη μορφή Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων. Ασφαλώς, μέριμνα του προγράμματος οφείλει να είναι η διαρκής παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους νέους επιχειρηματίες και το εργατικό δυναμικό, και ειδικά από τοπικούς αναπτυξιακούς, επιχειρηματικούς και ακαδημαϊκούς φορείς.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο στόχος της συγκεκριμένης παρέμβασης, αποτελεί και βασικό χαρακτηριστικό του ΣΟΑΠ: είναι η επίτευξη της ενδογενούς ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης στην Τοπική Αγορά Εργασίας, θα δικτυώσει όλους τους αναπτυξιακούς και παραγωγικούς παράγοντες της περιοχής μελέτης (επιχειρηματίες, τοπικό εργατικό δυναμικό, «δεξαμενές γνώσης») σε ένα ενιαίο πλέγμα συνεργασιών και συμπληρωματικότητας.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας & Ενδογενούς Ανάπτυξης (Θ.Α.2) και Κοινωνικής Συνοχής (Θ.Α.3)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Σύνδεσμοι Επιχειρήσεων</p>	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
<p>ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, ιδιωτικές/μικτές/δημόσιες πηγές</p>	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.4
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία Συνδέσμου Διαμεσολάβησης – Προώθηση και ενίσχυση των αρχών της Κοινωνικής Οικονομίας.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προτείνεται η συγκρότηση μιας ειδικής μονάδας, ενός Συνδέσμου, με σκοπό τη διαμεσολάβηση, μέσω δημοκρατικών και διαφανών διαπραγματεύσεων, με τους ιδιοκτήτες επιλεγμένων εκτάσεων και εγκαταστάσεων εντός της περιοχής μελέτης (πχ εγκαταλελειμμένα κτήρια, κενά καταστήματα), για την απόκτηση ή τη συνιδιοκτησία αυτών, προς όφελος της κοινωνικής οικονομίας και της επιχειρηματικότητας. Ο Σύνδεσμος θα αποτελείται από μέλη κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, τοπικούς φορείς και ενώσεις καθώς και από την μέλη της Κοινωνίας των Πολιτών της περιοχής. Σχετικά με τη χρηματοδότηση του Συνδέσμου και γενικότερα των δράσεων της Κοινωνικής Οικονομίας, προωθείται η εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων, όπως οι συνεταιριστικές πιστωτικές ενώσεις (πχ Συνεταιριστικές Τράπεζες) και ο δανεισμός μεταξύ ιδιωτών (πχ διαδικτυακές πλατφόρμες χρηματοδότησης/προεξόφλησης απαιτήσεων επιχειρήσεων), μειωμένου/ανύπαρκτου διαχειριστικού κόστους και ευέλικτου θεσμικού πλαισίου.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο στόχος εδώ είναι διττός: αφενός, επιδιώκεται η απόκτηση αστικών χώρων χωρίς χρήση από τους ιδιοκτήτες τους και η απόδοσή τους προς το κοινωνικό σύνολο με νέα χρήση (πχ παρκινγκ, ξενώνας αστέγων, Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης, χώροι πολιτισμού, κλπ) και αφετέρου προωθείται το πνεύμα της κοινωνικής οικονομίας, ως μετατόπιση του μοντέλου επιχειρηματικότητας στην περιοχή μελέτης, μέσω της ικανοποίησης των κοινωνικών αναγκών. Η καινοτομία του συστήματος, όμως, έγκειται στο γεγονός της συμμετοχής του πολίτη: ο χρήστης της περιοχής – μέσω της Κοινωνίας των Πολιτών – θα είναι σε θέση να συν-αποφασίζει με τους επιχειρηματίες του είδους, σχετικά με τη μορφή των επενδύσεών τους και την αναγκαιότητα τους για την περιοχή μελέτης, γεγονός που μακροπρόθεσμα ωφελεί και τους επιχειρηματίες, καθώς προβλέπουν και την ελαστικότητα της ζήτησης για την επικείμενη επένδυσή τους, στην περιοχή μελέτης. Έξωλλου, καμία επιχείρηση δε θα ήθελε να προσφέρει ένα αδιάφορο προϊόν για κατανάλωση, γιατί δε θα ήταν επικερδές. Οι δομές της Κοινωνικής Οικονομίας, λοιπόν, προκρίνουν το κοινό συμφέρον (επιχειρηματιών & καταναλωτών-χρηστών) αλλά και συντελούν προς την απόκτηση ανεκμετάλλευτων τμημάτων γης, με σκοπό την λειτουργική αξιοποίησή τους.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (Θ.Α.2), Κοινωνικής Μέριμνας & Συμμετοχικότητας (Θ.Α.3), Παρέμβαση 2.6</p>	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Σύνδεσμοι Επιχειρήσεων	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
peer-to-peer funding, crowd-funding, λοιπές ιδιωτικές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.5
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Πλατφόρμα Συμμετοχικότητας για την περιοχή μελέτης.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η προτεινόμενη παρέμβαση αναφέρεται στη δημιουργία μιας ευρείας πλατφόρμας διαβούλευσης, με στόχο τη συνεργασία και τη συμμετοχικότητα στη λήψη αποφάσεων για την περιοχή μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, ο κάθε ενδιαφερόμενος κάτοικος/χρήστης της περιοχής μελέτης, θα λάβει έναν μοναδικό κωδικό πρόσβασης. Μέσω αυτού, θα μπορεί να εισέρχεται στον ιστότοπο της πλατφόρμας και να συμμετέχει σε ηλεκτρονικές συζητήσεις με άλλους χρήστες της περιοχής-επιχειρηματίες-τοπικούς φορείς ή ακόμα και σε ψηφοφορίες, σχετικά με ζητήματα σχεδιασμού, που χρήζουν απόφασης για την περιοχή μελέτης (πχ η νέα μορφή της Πλατείας Ελευθερίας, τα «Πάρκα Τσέπης», κλπ), να συντονίζονται εθελοντικές δράσεις σε σκοπό την κοινωνική ή οικονομική ωφέλεια. Έτσι, μετά την πάροδο ενός εύλογου χρονικού διαστήματος, τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων θα είναι διαθέσιμα και αξιοποιήσιμα από κάθε ενδιαφερόμενο μέλος, είτε αυτός είναι επιχειρηματίας, είτε διοικητικός παράγοντας της περιοχής. Φυσικά, δεκτές θα γίνονται και απόψεις/προτάσεις μελών, τα οποία δεν αποτελούν κατοίκους/χρήστες της περιοχής, αλλά απλούς επισκέπτες. Τέλος, μεγάλης σημασίας θα ήταν η υλοποίηση της σχετικής εφαρμογής (application) της πλατφόρμας, ώστε να είναι συμβατή με κάθε ψηφιακό μέσο τηλεπικοινωνίας.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Πέρα από τον προφανή στόχο, ο οποίος είναι η επίτευξη των δημοκρατικών και ισότιμων διαδικασιών σχετικά με τη διακυβέρνηση της περιοχής μελέτης, η ανάληψη μιας δράσης όπως η παραπάνω, θα επιφέρει και ψηφιακή σύγκλιση, καθώς οι πολίτες που θα συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις, θα το κάνουν ηλεκτρονικά, οπότε ίσως αποτελέσει το έναυσμα για την εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες. Η πλατφόρμα μπορεί να βρει πιλοτικά εφαρμογή στην περιοχή μελέτης και έπειτα, η χρήση της ίσως επεκταθεί και σε ολόκληρη την πόλη του Βόλου.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Ενίσχυσης της Συμμετοχικότητας και της Ψηφιακής Σύγκλισης (Θ.Α.3)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
crowd-funding, δημόσιες/μικτές/ιδιωτικές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.6
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Ψηφιακή Πλατφόρμα Αστικής Διεπαφής.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Σαν συνέχεια (ή επίδραση) της Παρέμβασης 3.5, προτείνεται η δημιουργία μιας πλατφόρμας διεπαφής των δεδομένων στην περιοχή μελέτης: από τη μία, οι χρήστες θα λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα όσα συμβαίνουν (σε real-time χρόνο) στην περιοχή μελέτης, σε απόλυτη σύνδεση με το «Δίκτυο Έξυπνου Ελέγχου» (Παρέμβαση 1.16), όπως για παράδειγμα οι κενές θέσεις στάθμευσης που υπάρχουν στην περιοχή, ο ρυθμός της κυκλοφορίας σε κεντρικές αρτηρίες της πόλης, η ακριβής θέση του MMM που αναμένουν και ο χρόνος άφιξής του, η απόκτηση ψηφιακών εισιτηρίων αλλά και πληροφορίες ανεξάρτητες από το Δίκτυο (για παράδειγμα, πληροφορίες σχετικά με διαχρονικά στοιχεία, όπως πολιτιστικές δραστηριότητες, χώροι αναψυχής και λοιπά αστικά δεδομένα), ενώ από την άλλη ο χρήστης θα έχει τη δυνατότητα να διαμοιράζεται πληροφορίες που ο ίδιος παράγει/συνθέτει, μέσω ανοιχτών-για χρήση-δεδομένων και ειδικών προγραμματιστικών φορμών (Open Data & APIs). Δηλαδή, ο χρήστης θα μπορεί -κάνοντας χρήση της τεχνολογίας που του επιτρέπει να «εμφανίζου» τη θέση του (geo-locating)-να διαμοιράζεται δεδομένα (πχ φωτογραφίες, χάρτες, διαδρομές, συμβάντα, κλπ) τα οποία θα χρησιμοποιηθούν από άλλους χρήστες της πλατφόρμας, και πάντα σε πραγματικό χρόνο. Τέλος, μεγάλης σημασίας θα ήταν η υλοποίηση της σχετικής εφαρμογής (application) της πλατφόρμας, ώστε να είναι συμβατή με κάθε ψηφιακό μέσο τηλεπικοινωνίας.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η επίτευξη μιας τέτοιας παρέμβασης, θα εισάγει ολοκληρωτικά την περιοχή μελέτης στην ψηφιακή εποχή και θα αποτελέσει το πιλοτικό υπόδειγμα για ευρύτερες εφαρμογές της δράσης. Επίσης, δεδομένες είναι οι διευκολύνσεις που θα παρέχει στην καθημερινότητα των χρηστών της περιοχής, καθώς τα προβλήματα θα αντιμετωπίζονται σε πραγματικό χρόνο.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Ενίσχυσης της Ψηφιακής Σύγκλισης (Θ.Α.3)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Συμμετοχικά Σχήματα / Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, crowd-funding, δημόσιες/μικτές/ιδιωτικές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.7
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Ψηφιακή Πλατφόρμα Επιχειρηματικής Διάδρασης .</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η δημιουργία της Ψηφιακής Πλατφόρμας Επιχειρηματικής Διάδρασης, έχει ως βάση της την Πλατφόρμα Συμμετοχικότητας και την Πλατφόρμα Αστικής Διεπαφής, όπως περιγράφηκαν στις Παρεμβάσεις 3.5 και 3.6, αντίστοιχα. Η διαφοροποίηση, έγκειται στο περιεχόμενό της, αφού η Πλατφόρμα Επιχειρηματικής Διάδρασης θα περιέχει, θα επεξεργάζεται και θα διαμοιράζει δεδομένα που θα αφορούν αποκλειστικά και μόνο θέματα που σχετίζονται με την επιχειρηματική δράση στην περιοχή μελέτης. Με παρόμοιο σκεπτικό, οι επιχειρηματίες της περιοχής θα συνδιαλέγονται σε μια κοινή πλατφόρμα, θα ανταλλάσσουν εμπειρίες και σχετικές πληροφορίες και θα κινητοποιούν την ενδογενή ανάπτυξη της περιοχής μελέτης. Επίσης, στην πλατφόρμα θα υπάρχει ειδική θέση για την ενημέρωση και πληροφόρηση των πολιτών σχετικά με την επιχειρηματική κατάσταση που επικρατεί (πχ ειδικές προσφορές, εκπαιδευτικές κάρτες, αγοραστικά προνόμια), δημιουργώντας έτσι ειδικές συνθήκες προσφοράς για κάθε επιχείρηση που θα συμμετάσχει. Ακόμη, ο ρόλος των κατοίκων της περιοχής μελέτης δε θα παραλειφθεί: σε ειδική θέση, θα είναι δυνατό να πραγματοποιείται πληροφόρηση από χρήστη-σε χρήστη, σχετικά με τις συνθήκες προσφοράς που προωθούνται από κάθε επιχείρηση. Έτσι, με τη σειρά τους, οι υποψήφιοι καταναλωτές θα διαμορφώνουν και τις συνθήκες ζήτησης, δείχνοντας τη συγκατάβαση και την απόρριψή τους στις συνθήκες προσφοράς, σε πραγματικό χρόνο. Τέλος, μεγάλης σημασίας θα ήταν η υλοποίηση της σχετικής εφαρμογής (application) της πλατφόρμας, ώστε να είναι συμβατή με κάθε ψηφιακό μέσο τηλεπικοινωνίας.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η προώθηση της Ψηφιακής Πλατφόρμας Επιχειρηματικής Διάδρασης, θα δημιουργήσει μια «ψηφιακή αγορά» για την περιοχή μελέτης: οι πωλητές θα προσφέρουν, οι καταναλωτές θα πληροφορούνται και θα επιλέγουν, ένα είδος απομακρυσμένου “window-shopping” δηλαδή, πάντα προς όφελος του κατοίκου/χρήστη της περιοχής. Παρόλα αυτά, και ο επιχειρηματίας που διαμορφώνει τις συνθήκες προσφοράς, θα έχει το πλεονέκτημα της εύκολης και δωρεάν διαφήμισης, την παρατήρηση του ανταγωνισμού σε πραγματικό χρόνο, την α-χωρική επιλογή των προϊόντων του από τους πελάτες, την άμεση επιχειρηματική αντίδραση σε αρνητικές συνθήκες και φυσικά τον διαμοιρασμό της γνώσης και τη δικτύωση με άλλες επιχειρήσεις. Και όλα τα παραπάνω σε μια, ενιαία πλατφόρμα.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας & Ενδογενούς Ανάπτυξης (Θ.Α.2) και Ψηφιακής Σύγκλισης (Θ.Α.3)</p>	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Συμμετοχικά Σχήματα / Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
δημόσιες/μικτές/ιδιωτικές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.8
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δράσεις ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Συνείδησης του κοινωνικού συνόλου .</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η συγκεκριμένη παρέμβαση σχετίζεται με την ανάληψη δράσεων για την ισχυροποίηση της περιβαλλοντικής κουλτούρας των πολιτών, όπως η εγκατάσταση περιπτέρων παροχής πληροφοριών σχετικά με την ισόρροπη οικολογική διαχείριση (eco info points) σε επιλεγμένα σημεία στην περιοχή μελέτης (πχ στο Πάρκο Αγ. Κωνσταντίνου), η καλλιέργεια φιλο-περιβαλλοντικής κουλτούρας μέσα από τους χώρους εκπαίδευσης, η προβολή και προώθηση εναλλακτικών τρόπων μετακίνησης. Ειδικά ως προς το τελευταίο, θα μπορούσε να λειτουργήσει ένα σύστημα ενοικίασης ποδηλάτων/ηλεκτρικών ποδηλάτων, γεγονός που θα συνέβαλε και πρακτικά στην προστασία της ατμόσφαιρας και στη διατήρηση των πόρων, ειδικά σε συνδυασμό με την Παρέμβαση 1.11 (την θέσπιση κυκλοφοριακού δακτυλίου). Τέλος, σε μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική, προτείνεται η εκπόνηση ενός Ειδικού Σχεδίου Προώθησης της χρήσης του ποδηλάτου στην περιοχή μελέτης, που θα περιλαμβάνει ριζικά μέτρα και πολιτικές για την ένταξη του ποδηλάτου στην καθημερινότητα των χρηστών της περιοχής και την απεμπλοκή από τη χρήση του ΙΧ, για την πλειοψηφία του πληθυσμού.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της συγκεκριμένης παρέμβασης είναι η καλλιέργεια του οικολογικού πνεύματος των χρηστών της περιοχής μελέτης, η επιμόρφωσή τους σχετικά με ενεργειακά θέματα, η διασύνδεση των θεματικών της περιβαλλοντικής διατήρησης και της παραγωγής (πχ «πράσινη» επιχειρηματικότητα), η υιοθέτηση του ποδηλάτου ως βασικού μέσου μεταφοράς και η απόρριψη της χρήσης του ΙΧ, ως προς τις ενδοαστικές μετακινήσεις.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Βιώσιμης Κινητικότητας (Θ.Α.1)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Συμμετοχικά Σχήματα, σχετικοί φορείς	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, δημόσιες/μικτές/ιδιωτικές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.9
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Αστικοί Παιδότοποι: το δικαίωμα χρήσης των παιδιών στην περιοχή μελέτης .</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η συγκεκριμένη παρέμβαση θα υλοποιηθεί μέσω ειδικών, σχεδιαστικών δράσεων σε αστικά στοιχεία ώστε να μετατρέψει την περιοχή μελέτης σε έναν πιο προσεγγίσιμο, από τα παιδιά και τους νέους, τόπο. Οι δράσεις αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την μετατροπή επιλεγμένων στενών και σκοτεινών δρόμων (σοκάκια) σε παιδότοπους μέσω αισθητικών, καλλιτεχνικών και σχεδιαστικών παρεμβάσεων, όπως η χρήση street-art προτύπων και η δημιουργία φαντασιακών τοπίων παιχνιδιού και διασκέδασης, η τεχνική των “soft” διαδρόμων (όπου τα πεζοδρόμια μετατρέπονται σε τραμπολίνο ή σε στρώματα νερού) και φυσικά η προώθηση της νέας χρήσης του Πάρκου Ρήγα Φεραίου (βλ. Παρέμβαση 1.2). Τα παραπάνω θα ανατεθούν σε καλλιτεχνικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, ύστερα από ειδικό διαγωνισμό.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της συγκεκριμένης παρέμβασης είναι η προσπάθεια για αποδοχή των χώρων της πόλης από ένα σημαντικό, αλλά παραμελημένο, κομμάτι της κοινωνίας: τα παιδιά. Με τα παραπάνω τεχνάσματα, είναι πιθανό να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη αποδοχή, ενώ ταυτόχρονα δίνεται το δικαίωμα της (απολαυστικής) χρήσης των χώρων της περιοχής μελέτης στα παιδιά και στους νέους ανθρώπους, μέσω του παιχνιδιού και της διασκέδασης.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Βελτίωσης Αστικού Περιβάλλοντος (Θ.Α.1)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
δημοτικά κονδύλια	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.10
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	3
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Πλατφόρμα Ψηφιακή Πληροφόρησης & Μέριμνας για την 3^η ηλικία .</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η συγκεκριμένη παρέμβαση περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας, με δική της ιστοσελίδα και ηλεκτρονική διεύθυνση, η οποία θα απευθύνεται στους κατοίκους/χρήστες της περιοχής μελέτης και θα χωρίζεται σε δύο μέρη: από τη μία, θα απευθύνεται στον συνολικό πληθυσμό της περιοχής, ενημερώνοντάς τον σχετικά με τη χρήση και τη διαχείριση των «έξυπνων» ψηφιακών συστημάτων και των πληροφοριών που αναπτύσσονται στην περιοχή, ενώ επιπροσθέτως θα εστιάζει στον πληθυσμό των χρηστών της 3^{ης} ηλικίας, επιχειρώντας την εισαγωγή και την επίτευξη της αυτονομίας τους, σχετικά με τη χρήση του Διαδικτύου, σε πρώτη φάση, και σταδιακά την οικειοποίηση από το συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού, των νέων ψηφιακών δεδομένων που υπάρχουν στην περιοχή μελέτης. Τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να είναι κοινωνικού (απομακρυσμένες συσκευές, e-mails / chat forum), ψυχαγωγικού (διδασκτικά παιχνίδια και ασκήσεις μνήμης) και ψυχολογικού (διαδραστικές βόλτες στην πόλη) περιεχομένου.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Είναι γεγονός, όπως παρατηρείται και από τη φάση της Ανάλυσης του ΣΟΑΠ, πως ο πληθυσμός της περιοχής μελέτης (όπως και ολόκληρου του Βόλου) χαρακτηρίζεται ως ώριμος. Επίσης, η πλειοψηφία των κατοίκων της περιοχής, δεν κατέχει πλήρως τις δυνατότητες της σύγχρονης, ψηφιακής τεχνολογίας και των πολεοδομικών της εφαρμογών. Με στόχο την αναστροφή της παραπάνω κατάστασης και ειδικότερα την ψηφιακή ενσωμάτωση της 3^{ης} ηλικίας στα νέα δεδομένα, ώστε να υπάρξει γενικευμένη κοινωνική ανταπόκριση στο συνολικό, ψηφιακό σχεδιασμό (πχ Ηλεκτρονικές Πλατφόρμες, εκσυγχρονισμός των υποδομών) της περιοχής μελέτης, προτείνεται η συγκεκριμένη παρέμβαση.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Ψηφιακής Σύγκλισης και Κοινωνικής Μέριμνας (Θ.Α.3)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Συμμετοχικά Σχήματα / Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
δημοτικά κονδύλια, μικτές/ιδιωτικές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.1
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Κατάρτιση Σχεδίου Προώθησης (Marketing Plan) για την περιοχή μελέτης .</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Η δημιουργία ενός Σχεδίου Προώθησης για την περιοχή μελέτης - ιδιαίτερα για το ιστορικό κέντρο - θα συμβάλει στην εξωστρέφεια της. Το Σχέδιο αναφέρεται σε δράσεις και πολιτικές, μέσω των οποίων θα γνωστοποιηθούν τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην περιοχή μελέτης, τόσο σε τουριστικό, όσο και σε επενδυτικό πλαίσιο. Οι βασικοί πυλώνες ανάπτυξης ενός τέτοιου Σχεδίου, οφείλουν να ταυτίζονται με τα δυναμικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης: η πλεονεκτική γεωγραφική της θέση και η τοπική της ομορφιά, οι οικονομικές ευκαιρίες – επενδυτικά κίνητρα που προωθούνται μέσω του ΣΟΑΠ, η ύπαρξη ερευνητικών και εκπαιδευτικών δομών, η σχεδιαζόμενη αναβάθμιση των αστικών υποδομών, οι διαφανείς και συμμετοχικές διαδικασίες, η ενίσχυση συγκεκριμένων παραγωγικών κλάδων, το πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής μελέτης. Ο συνδυασμός των παραπάνω παραγόντων και των αποτελεσματικών εργαλείων προώθησης, όπως: η παρουσία ενός δυναμικού σλογκαν/logo, η ύπαρξη σχετικού ιστότοπου ή/και σχετικού application, ακόμη και η προώθηση της περιοχής από τους ίδιους τους χρήστες της (ως διάσταση/μορφή διαδικασίας εσωτερικού, «επιθετικού» μάρκετινγκ) μέσω απομακρυσμένης (μέσω direct mails, newsletters/κοινωνικών δικτύων, πχ Facebook, Twitter) ή άμεσης (μέσω εθελοντικής προσέγγισης και πληροφόρησης των επισκεπτών από τους κατοίκους της περιοχής) επαφής/δικτύωσης, θα επιφέρει την αποτελεσματική προβολή της περιοχής μελέτης.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της συγκεκριμένης παρέμβασης είναι η ανάδειξη της περιοχής μελέτης, η εξωστρέφεια και η δημιουργία μιας διαφορετικής εικόνας για αυτή, που θα βασίζεται στην προσαρμογή της περιοχής στην εξυπηρέτηση των σύγχρονων αναγκών. Εξάλλου, η περιοχή θα πρέπει να φανεί δυναμικά ανταγωνιστική, στα πλαίσια της αστικής επιχειρηματικότητας της σημερινής, παγκοσμιοποιημένης εποχής. Με αυτόν τον τρόπο, επιδιώκεται η επιλογή της περιοχής από , όσο το δυνατόν, μεγαλύτερο αριθμό τουριστών ή/και επιχειρηματιών, ως τόπο διαμονής/επίσκεψης/εγκατάστασης, με απώτερο στόχο την οικονομική ωφέλεια και την διάχυση των πολλαπλασιαστικών επιπτώσεων στην συνολική αναπτυξιακή πολιτική της περιοχής.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
<p>Δράσεις Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας (Θ.Α.2), Συμμετοχικότητας (Θ.Α.3), Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4)</p>	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δήμος Βόλου, ANEBO, Επιχειρηματικοί Φορείς</p>	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
<p>δημοτικά κονδύλια, μικτές πηγές</p>	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.2
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία Συνεδριακού Κέντρου .</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προτείνεται η κατασκευή ενός Συνεδριακού Κέντρου καθώς και υποστηρικτικών δομών του , σε κατάλληλη θέση στην (αναμορφωμένη) Προβλήτα 1 του λιμένα. Ο συγκεκριμένος χώρος σχεδιάζεται να είναι ικανής χωρητικότητας, έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίξει τη διεξαγωγή μεγάλων συνεδρίων και εκδηλώσεων, με σκοπό την ενίσχυση της πολιτιστικής υποδομής στην περιοχή μελέτης. Τέλος, απαιτείται ειδική μελέτη κατασκευής και σκοπιμότητας για το εν λόγω έργο, η οποία θα ανατεθεί ύστερα από ειδικό διαγωνισμό.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της συγκεκριμένης παρέμβασης είναι η προσπάθεια για την πολιτιστική ανάδειξη της περιοχής μελέτης και τον εμπλουτισμό των σχετικών υποδομών της. Επίσης, η κατασκευή ενός τέτοιου χώρου, θα λειτουργήσει συμπληρωματικά ως προς την Παρέμβαση 4.1, καθώς η αναβάθμιση των πολιτιστικών χώρων της, βελτιώνει την εικόνα της, τόσο στην ευρεία τουριστική συνείδηση (ειδικά, όταν γίνεται λόγος για αστικό/επαγγελματικό τουρισμό) όσο και στην υπερτοπική επιχειρηματική οπτική.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Υπουργείο Πολιτισμού, Συμμετοχικά Σχήματα	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, μικτές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.3
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Στήριξη της υποψηφιότητας του Βόλου ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης (ΠΠΕ)2021.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Ο θεσμός της ΠΠΕ καθιερώθηκε το 1985, με στόχο την ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης επανέρχεται στην Ελλάδα το 2021 και ανάμεσα στις υποψήφιες πόλεις, βρίσκεται και ο Βόλος. Συνεπώς, αποτελεί αυτονόητο γεγονός πως η περιοχή μελέτης θα είναι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, καθώς αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα της πόλης. Έτσι, θα πρέπει να ενισχυθεί η εξωστρέφεια και η ανάδειξή της, με δράσεις σαν και αυτές που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο ΣΟΑΠ και με παρόμοιες θεματικές προτεραιότητες (πχ αναβάθμιση τουριστικού-πολιτιστικού αποθέματος, εκσυγχρονισμός των αστικών υποδομών, βελτίωση εικόνας πόλης, κλπ). Το μέσο χάρη στο οποίο θα επιτευχθεί η συγκεκριμένη παρέμβαση, είναι το Σχέδιο Προώθησης της περιοχής μελέτης και τα εργαλεία του.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η ανάληψη του τίτλου της ΠΠΕ θα επιφέρει την ανάδειξη της πόλης του Βόλου σε διεθνές επίπεδο, θα την καταστήσει ανταγωνιστικότερη και θα αποτελέσει έναν σημαντικό μέσο για την προβολή της. Επίσης, με βάση την δεδομένη προοπτική, θα προωθηθούν έργα αναβάθμισης των τουριστικών, πολιτιστικών και αστικών υποδομών της περιοχής. Επίσης, μια ενδεχόμενη επιλογή της πόλης ως ΠΠΕ και μια επιτυχημένη διοργάνωση, θα βελτιώσει την κοινή αντίληψη για την περιοχή μελέτης, τόσο εντός αυτής (κάτοικοι/χρήστες), όσο και εκτός (επισκέπτες/τουρίστες/υποψήφιοι επιχειρηματίες).</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.4
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία Ζώνης Πολιτισμού και Αναψυχής - Μουσείου Θαλάσσιας Ιστορίας</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Όπως έχει προαναφερθεί και στην Παρέμβαση 1.8, υιοθετούνται οι στρατηγικές και οι προτάσεις που αναπτύσσονται κατά το Γενικό Προγραμματικό Σχέδιο για τον λιμένα. Εκεί, προτείνεται η αλλαγή χρήσης και η αξιοποίηση της Προβλήτας 1, και πιο συγκεκριμένα η Δημιουργία Ζώνης Πολιτισμού και Αναψυχής, από τον χώρο εγκαταστάσεως του Σιλό, έως το τέλος της προβλήτας. Εντός της Ζώνης, προωθείται από το ΣΟΑΠ η εγκατάσταση ενός <i>Μουσείου Θαλάσσιας Ιστορίας</i> (με κεντρική θεματική την Αργώ και εκθέματα από πλούσια ναυτική ιστορία της πόλης) το οποίο θα περιλαμβάνει ειδικές υποδομές για τα ΑμΕΑ (πχ πινακίδα γραφής Braille σε κάθε έκθεμα, υποδομές μετακίνησης, ακουστική περιγραφή των εκθεμάτων, κλπ) , ενός Συνεδριακού Κέντρου (όπως περιγράφηκε στην Παρέμβαση 4.2) και μικρότερων χώρων εκθέσεων, μεμονωμένων ή εντός του Μουσείου και του Συνεδριακού Κέντρου, σε ειδικές αίθουσες.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Ο σκοπός μιας τέτοιας παρέμβασης είναι η αναβάθμιση της πολιτιστικής υποδομής της περιοχής μελέτης, η επίτευξη της τουριστικής έλξης (σε καίρια θέση) καθώς και η ανάπτυξη της πολιτιστικής κουλτούρας των χρηστών της περιοχής.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Συμμετοχικά Σχήματα, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, μικτές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.5
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Προώθηση της χωρικής συσπείρωσης των χώρων πολιτισμού και ψυχαγωγίας.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται η παροχή κινήτρων (φορολογικών και οικονομικών) σε επίδοξους επιχειρηματίες ή σε κοινωνικούς συνεταιρισμούς, όπως ακριβώς αναφέρονται στις Παρεμβάσεις 2.3 και 2.6, με σκοπό την εγκατάσταση επιχειρήσεων αναψυχής/εστίασης/πολιτισμού, σε στην ευρύτερη περιοχή των Παλαιών, στο «τόξο» ΒΑ του Πάρκου Ρήγα Φεραίου, ώστε να ενδυναμωθεί η χωρική συσπείρωση του τομέα του πολιτισμού και της ψυχαγωγίας, κατά το πλαίσιο της Παρέμβασης 2.4. Έτσι, σε συνδυασμό με τη νέα χρήση της Προβλήτας 1, το προτεινόμενο Μουσείο Σιδηροδρόμου και τις υφιστάμενες, επικρατούσες χρήσεις που επικρατούν στην οδό Αργοναυτών (βλ. Χάρτη 2.9), θα δημιουργηθεί ένας χωρικός θύλακας πολιτισμού και ψυχαγωγίας, σε κρίσιμη θέση σχετικά με την είσοδο και την έξοδο των επισκεπτών στην περιοχή μελέτης. Επίσης, ο συγκεκριμένος θύλακας θα ομαλοποιήσει την μετάβαση από το Κέντρο της περιοχής (αλλά και της πόλης του Βόλου) προς το δυτικό τμήμα, με χρήσεις (πολιτισμός, ψυχαγωγία) που θα δρουν συμπληρωματικά προς την κυρίαρχη εμπορική λειτουργία του Κέντρου. Οι επιχειρήσεις που θα μπορούν να εγκαθίστανται στον πολιτισμικό/ψυχαγωγικό θύλακα περιλαμβάνουν: καφετέριες, κλαμπ, μπαρ, εστιατόρια, ταβέρνες/ταβερνεία, γκαλερί, εκθεσιακά κέντρα, πολυχώρους ψυχαγωγίας και πολιτισμού, μουσικές σκηνές, συνεδριακούς χώρους. Μια τελευταία πρόταση με σκοπό τη διατήρηση των νέων χρηστών (αξιοποιώντας τη γειτνίαση της περιοχής με το Πανεπιστήμιο), θα ήταν οι <i>χώροι συν+εργασίας</i>. Οι συγκεκριμένοι χώροι, αποτελούν μίνι χώρους συσκέψεων, όπου οι φοιτητές/νέοι θα μπορούν να συγκεντρώνονται κατά ομάδες σε αίθουσες (πχ 5-8 άτομα ανά αίθουσα), και να συσκέπτονται συνεργαζόμενοι. Ο εμπλουτισμός, δε, ενός τέτοιου χώρου με δραστηριότητες αναψυχής/εστίασης, θα δημιουργούσε έναν πρωτότυπο και ενδιαφέροντα μίνι πολυχώρο πολιτισμού.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Η πραγματοποίηση της παραπάνω παρέμβασης θα εξυπηρετούσε πολλαπλούς σκοπούς: θα ενισχυθεί η χωρική συσπείρωση του πολιτισμού και της ψυχαγωγίας, σε ένα σημείο υψηλής τουριστικής κίνησης (αστικού και πολιτιστικού τουρισμού, ειδικότερα) και συγκέντρωσης, καθώς βρίσκεται πλησίον του Κέντρου και περιλαμβάνει όλους τους μεταφορικούς σταθμούς της περιοχής. Επίσης, θα ενδυναμώσει το υπάρχον πολιτιστικό απόθεμα (Βιβλιοθήκη, Θέατρο) ή το προτεινόμενο (Μουσείο Σιδηροδρόμου, Πολιτιστική Ζώνη στην Προβλήτα 1). Ακόμη, θα προσδώσει νέες χρήσεις σε παλαιά και εγκαταλελειμμένα κτήρια και θα αναζωογονήσει μια υποβαθμισμένη περιοχή. Τέλος, θα αποτελέσει ένα σημαντικό κίνητρο για χρήση, από τους νέους/φοιτητές που υπάρχουν σε μεγάλο βαθμό στην περιοχή.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Συμμετοχικά Σχήματα, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, μικτές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.6
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Καλλιτεχνικές Δραστηριότητες στην περιοχή.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Ενθαρρύνεται η ανάληψη καλλιτεχνικών δράσεων από αντίστοιχες ομάδες ή μεμονωμένες προσωπικότητες, σε επιλεγμένα σημεία στην περιοχή μελέτης, όπως: στην ζώνη βόρεια της Πλατείας Πανεπιστημίου την ανάπτυξη street-art δραστηριοτήτων ή/και νεανικών δράσεων αναψυχής μέσα στα εγκαταλεειμμένα σοκάκια που υπάρχουν εκεί, στο Πάρκο Αγ. Κωνσταντίνου. Επίσης, σε ολόκληρη την παραλιακή ζώνη ή/και στην Κεντρική Προβλήτα, θα μπορούσαν να λαμβάνουν χώρα ιδιαίτερες μουσικοχορευτικές παραστάσεις, δημιουργώντας ένα «ανοιχτό θέατρο», το οποίο θα μπορούν να απολαμβάνουν οι κάτοικοι της περιοχής, αλλά και οι επισκέπτες της, σε περίπτωση που τα παραπάνω διοργανώνονταν σε περίοδο τουριστικής ακμής, ή ακόμη και οι επιβάτες των πλοίων που θα εισέρχονται στην πόλη (ειδικά των κρουαζιερόπλοιων). Ακόμη, οι χρήστες της περιοχής, μέσω της Πλατφόρμας Συμμετοχικότητας (βλ. Παρέμβαση 3.5) θα μπορούσαν να προτείνουν ή/και να αποφασίσουν συλλογικά, σχετικά με το είδος των καλλιτεχνικών δράσεων που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν, τις ώρες και ημέρες διεξαγωγής, συγκεκριμένους καλλιτέχνες, κλπ.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της παραπάνω παρέμβασης, είναι η ενίσχυση της καλλιτεχνικής ταυτότητας της περιοχής μελέτης και η μετάδοση της τοπικής κουλτούρας στους επισκέπτες της περιοχής, ώστε να αναβαθμιστεί η εικόνα της.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Συμμετοχικότητας (Θ.Α.3) και Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4)	
ΠΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΠΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.7
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Δημιουργία Υπαίθριου Μουσείου Σιδηροδρόμου.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται η δημιουργία ενός Υπαίθριου Μουσείου Σιδηροδρόμου εντός της (προτεινόμενης) Ζώνης Πολιτισμού και Αστικού Πρασίνου όπως περιγράφεται στην Παρέμβαση 1.6, θα υπάρχει σχετική έντυπη και ψηφιακή πληροφόρηση (πχ μέσω ειδικών, ψηφιακών περιπτέρων) για τους επισκέπτες και ειδικές δραστηριότητες αναψυχής για τους νέους/μικρά παιδιά, εκμεταλλευόμενοι και τη γειτνίαση με το Πάρκο Ρήγα Φεραίου. Επίσης, τα εκθέματα-βαγόνια θα διαθέτουν αισθητήρες, οι οποίοι θα ενεργοποιούν ένα ψηφιακό σύστημα παροχής πληροφοριών στο Smartphone / Tablet του κάθε επισκέπτη. Τέλος, προτείνεται η πρωτοποριακή εφαρμογή μιας νέας τεχνολογίας, των <i>Ολογραφικών Γυαλιών Εικονικής Πραγματικότητας</i>, βάση των οποίων ο κάθε χρήστης τους θα μπορεί να βλέπει ολογράμματα σε αλληλεπίδραση με τον φυσικό κόσμο γύρω του, όπου θα συνδυάζεται ο εικονικός και ο φυσικός κόσμος. Έτσι, ο επισκέπτης θα μπορεί να παρακολουθεί, πχ τη διαδρομή του Τραίνου του Πηλίου, σε προσαρμοσμένες, για εκείνον, συνθήκες φυσικού κόσμου αλλά και να δημιουργήσει και ο ίδιος ψηφιακά εκθέματα, τα οποία θα γίνονται ορατά στους μελλοντικούς χρήστες, αφήνοντας την προσωπική του «σφραγίδα» στο χώρο και «οικειοποιώντας» τον.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της παραπάνω παρέμβασης, είναι η ισχυροποίηση της Ζώνης Πολιτισμού-Αστικού Πρασίνου που προτείνεται για το νότιο τμήμα του Σιδηροδρομικού Σταθμού. Το Υπαίθριο Μουσείο θα προσφέρει πολιτιστική χρήση σε αυτό το κρίσιμο χωρικό σημείο όπου το Κέντρο της πόλης διασυνδέεται με άλλες συνοικίες, ενώ τα ολογραφικά γυαλιά, εκτός από τη μοναδική εμπειρία της καινοτόμας εφαρμογής τους, θα αντικαταστήσουν την ενδεχόμενη κατασκευή μιας αίθουσας προβολής ψηφιακού υλικού, διατηρώντας το πράσινο του χώρου ανέπαφο.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4), Παρέμβαση 1.6	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Υπουργείο Πολιτισμού, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Ο.Σ.Ε.	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, δημοτικά κονδύλια, δημόσιες/ιδιωτικές/μικτές πηγές	

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	4.8
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ Σ.Ο.Α.Π.	4
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	
<i>Θέσπιση ενός Τριημέρου Ειδικών Πολιτιστικών Εκδηλώσεων.</i>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	
<p>Προωθείται η θέσπιση ενός τριημέρου – παράλληλα με τη γιορτή Ευρωπαϊκής Μουσικής που διοργανώνεται κάθε χρόνο στην περιοχή μελέτης – ευρύτερων πολιτιστικών εκδηλώσεων, οι οποίες θα μπορούν να περιλαμβάνουν: μουσικές εκδηλώσεις, εκθέσεις βιβλίων (ή συμπερίληψη της υφιστάμενης Έκθεσης Βιβλίου), ειδικές παρουσιάσεις/ομιλίες (πχ σχετικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα και την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της περιοχής μελέτης), ανοιχτές θεατρικές παραστάσεις / παραστάσεις «δρόμου» και γαστρονομικοί διαγωνισμοί. Ειδικά ως προς το γαστρονομικό κομμάτι, η περιοχή μελέτης ακολουθώντας την παράδοση του Βόλου και των τοπικών εδεσμάτων του (τσίπουρο – θαλασσινά), θα μπορούσε να προσελκύσει ένα «κύμα» τουριστών, με βάση τη συγκεκριμένη θεματική κατεύθυνση. Φυσικά, η συμμετοχή των χρηστών της περιοχής στο σχεδιασμό μιας τέτοιας δράσης, μέσω της Πλατφόρμας Συμμετοχικότητας, κρίνεται αναγκαία.</p>	
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
<p>Σκοπός της παραπάνω παρέμβασης, είναι η ισχυροποίηση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής μελέτης, ο εμπλουτισμός της κουλτούρας των κατοίκων της και η προσέλκυση ειδικών – στοχευόμενων τμημάτων της τουριστικής αγοράς. Επίσης, θα ικανοποιηθεί ο στόχος της αύξησης της εμπορικής κίνησης και της προβολής των τοπικών επιχειρήσεων.</p>	
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Δράσεις Εξωστρέφειας, Τουρισμού & Πολιτισμού (Θ.Α.4)	
ΠΙΘΑΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Δήμος Βόλου, Υπουργείο Πολιτισμού	
ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, δημοτικά κονδύλια, δημόσιες/ιδιωτικές/μικτές πηγές	

*ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ – ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ Σ.Ο.Α.Π. ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΛΟΥ*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: ΧΑΡΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τ.Μ.Χ.Π.Α. – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ